

Bijlagen bij Nota Ruimtelijke Kwaliteit Hoeksche Waard 2020

Bijlage 1.	Beoordelingsaspecten nader toegelicht	2
Bijlage 2.	Begrippenlijst	11
Bijlage 3.	Gebiedsanalyse	32
3.1	Landschapsvorming en –ontwikkeling	33
3.2	Landschapstypologie	35
3.3	Ruimtelijke structuur	37
3.4	Functies en verstedelijking	41
3.5	Nederzettingstypologie	43
3.6	Ruimtelijke opbouw nederzettingen	44
Bijlage 4.	Gebiedsbeschrijvingen per kern	54
4.1	Voorstraatdorpen	54
4.2	Knooppuntnederzettingen	70
4.3	Polderlinten	82
4.4	Dijklinten	84
4.5	Tiengemeten	95
4.6	Gemengde dorpsuitbreidingen	97
4.7	Blokverkavelingen	110
4.8	Woonerven	124
4.9	Thematische uitbreiding	138
4.10	Individuele woningbouw	151
4.11	Bedrijven	161
4.12	Kantoren en voorzieningen	172
4.13	Sport- en recreatiegebieden	184
4.14	Jachthavens	192
4.15	Woongebied Numansgors en Fort Buitensluis	196
4.16	Polderlandschap	197
4.17	Buitendijks gebied en buitendijkse natuur met extensieve recreatie	201
4.18	Dijklinten in het poldergebied	204
4.19	Oude polders	215
Bijlage 5.	Stroomschema procedure beoordeling uiterlijk van bouwwerken	218
Bijlage 6.	Kaarten gebiedstypen en beoordelingsniveaus	220

Bijlage 1. Beoordelingsaspecten nader toegelicht

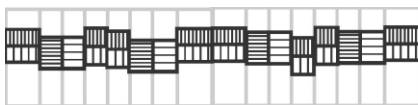
Hieronder zijn alle behandelde beoordelingsaspecten nader toegelicht en gevisualiseerd.

Plaatsing

In de deze categorie komt de situering van een gebouw aan de orde. De positie van het gebouw in relatie tot de belendingen en de publieke ruimte.

Verkavelingstype

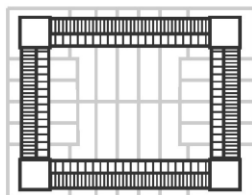
Beschrijft het type verkaveling van de gebouwen. Het gaat hierbij om de typologie, oriëntatie en de relatie tussen gebouwen, gerelateerd de onder- liggende stedenbouwkundige opzet. Mogelijke variaties zijn: geschakeld, twee-onder-een-kap, vrijstaand, gesloten bouwblok, (half)open bouwblok, strokenverkaveling, e.d.

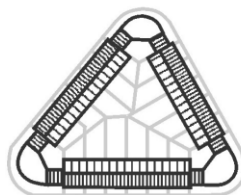
Geschakeld (bebouwingslint)

Vrijstaand (bebouwingslint)

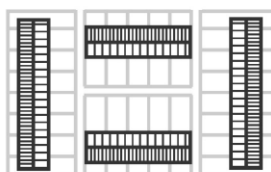
Gesloten woonblokken (rechthoekige verkaveling)

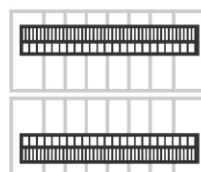
Gesloten woonblokken (driehoekige verkaveling)

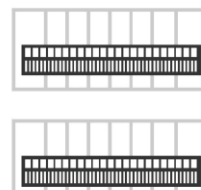
Gebogen stroken

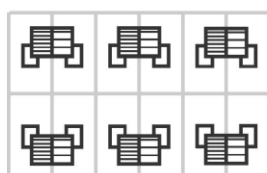
Halfopen woonblokken

Open woonblokken

Stroken

Twee-onder-een-kap woningen (geordend)

Vrijstaand (geordend)

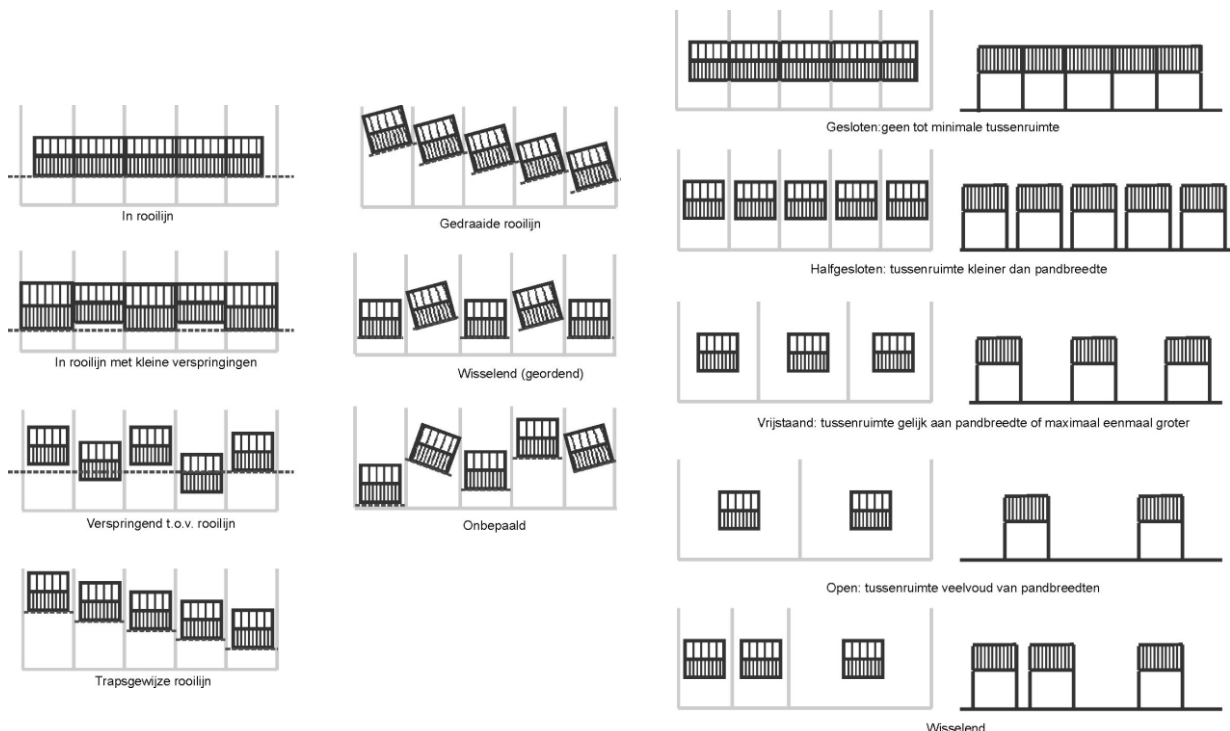
Vrijstaand (wisselend)

Positie onderling

Beschrijft de onderlinge plaatsing van gebouwen. Het gaat hierbij om de plaatsing in de diepte van de kavel en betreft de wandvorming in de daarvoor bestemde zone. De wandvorming is optimaal bij gebruik van rooilijnen en minder groot bij rangschikking die volgen uit de toepassing van marges of andersoortige differentiaties. Mogelijke variaties zijn: in de rooilijn, wisselend, trapsgewijs, vaste marges, gevarieerd, e.d.

Afstand onderling

Beschrijft de onderlinge tussenafstand van gebouwen. Het gaat hierbij om de plaatsing in de breedte van de kavel en betreft de onderlinge aansluiting van de gebouwen c.q. de beslotenheid of doorzichtigheid van de ruimtevormende wand in relatie tot de kavel- en gebouwbreedte. Mogelijke variaties zijn: gesloten, halfgesloten, vrijstaand, open, gevarieerd e.d.

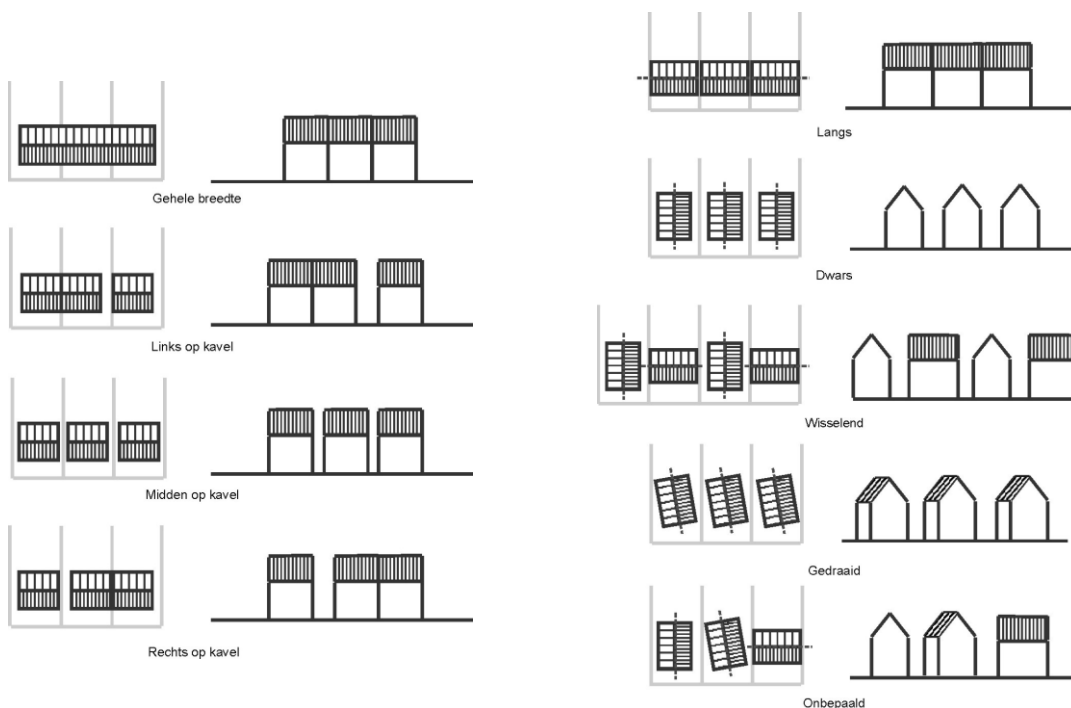

Plaatsing op kavel

Het gaat hierbij om de plaatsing van het gebouw in relatie tot de kavel waarop het gebouw gesitueerd wordt. Mogelijke variaties zijn gehele breedte, links, midden of rechts op kavel.

Richting

Beschrijft de opstellingsrichting van een gebouw. Het gaat hierbij om de hoofdrichting van het gebouw of de richting van de hoofdvorm in de zone van de ruimtevormende wand. Mogelijke variaties zijn: evenwijdig of dwars aan de weg, wisselend met een bepaalde ordening of gevarieerd, e.d.

Herhaling, ritmiek

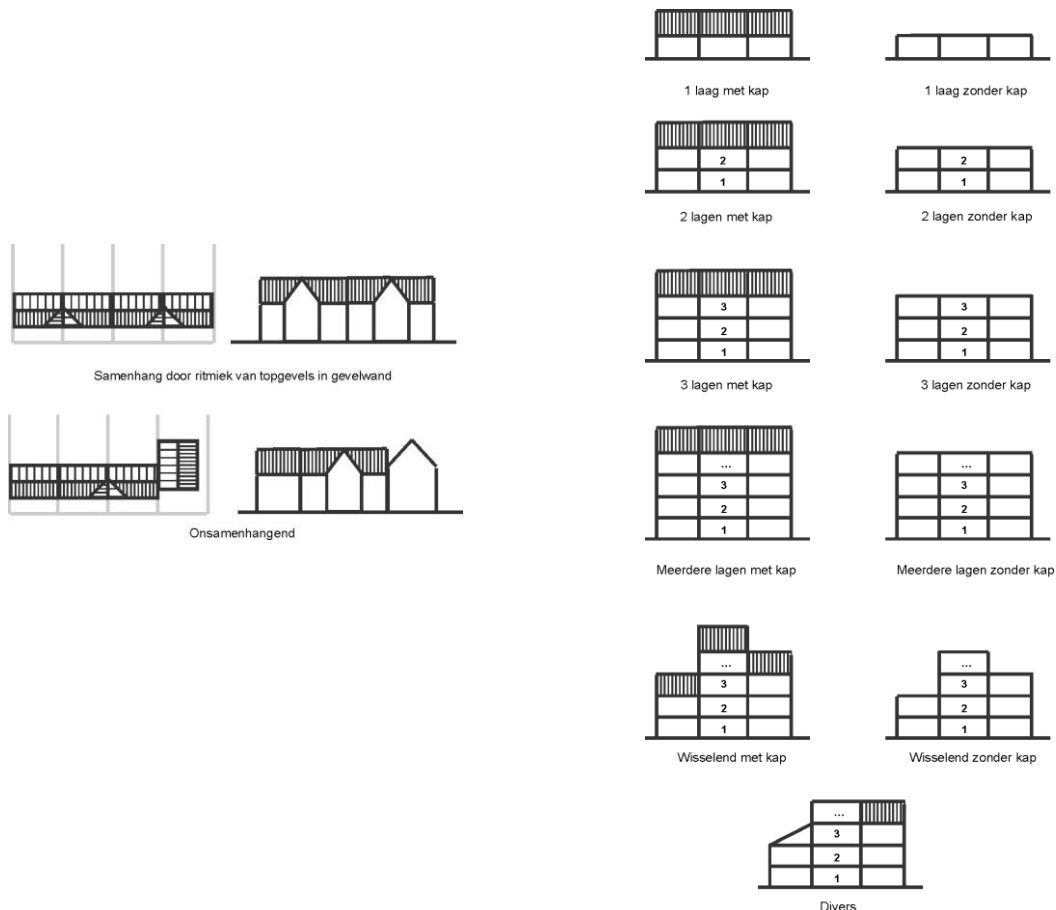
Beschrijft de mate aan samenhang door herhaling of ritmiek van een verzameling gebouwen. Het gaat hier om de herhaling van gebouwen of onderdelen daarvan in een bepaalde ordening of systematiek, waardoor een samenhang ontstaat. Mogelijke variaties zijn: samenhangend, onsaamenhangend.

Massa en vorm

Het gaat hier om de hoofdvorm en –massa van een gebouw in relatie met de omgeving. In de ruimtelijke verschijningsvorm is de massa en de vorm van het gebouw het intermediair tussen stedenbouwkundige en architectonische beeldaspecten.

Opbouw hoofdmassa

Beschrijft de combinatie van opstandhoogte en bovenbelijning van een gebouw. Met betrekking tot gebouwen gaat hier om de hoogte van het gevelwandvlak en de belijning van de bovenbegrenzing door bijvoorbeeld een kap. Mogelijke variaties zijn: één, twee, drie of meerdere lagen met of zonder kap.

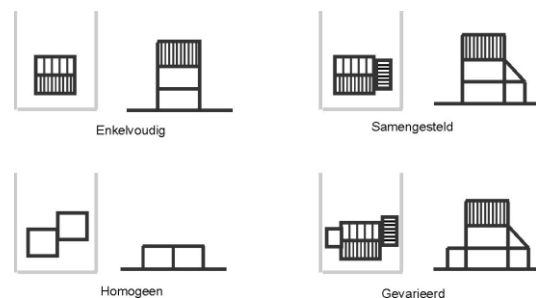
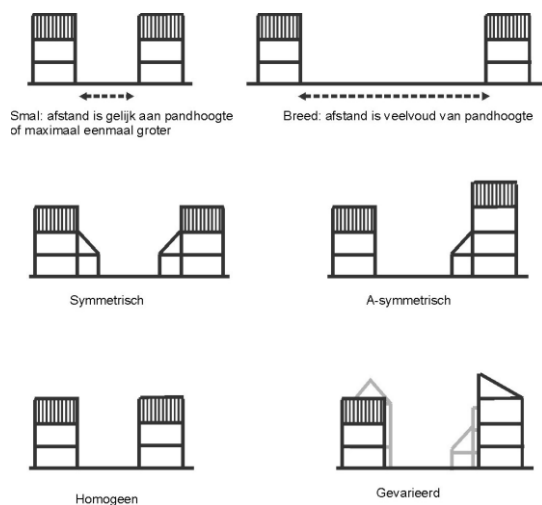

Profiel ruimte

Beschrijft het dwarsprofiel van de ruimte. Het gaat hier om de karakteristiek van het dwarsprofiel van een ruimte en de daarin /-naast gelegen bebouwing. Mogelijke variaties zijn smal, breed, symmetrisch, asymmetrisch, homogeen, gevarieerd.

Samenstelling massa

Beschrijft de compositie en samenstelling van de hoofdvolumes cq. de plasticiteit van de bebouwing. Het gaat hierbij om de afstemming tussen hoofd-, aan-, en bijgebouwen. Gebouwen kunnen hierdoor hoofdzakelijk enkelvoudig of samengesteld van samenstelling en homogeen of gevarieerd van vorm zijn. Mogelijke variaties zijn: enkelvoudig of samengesteld, homogeen of gevarieerd.

Kapvorm en -richting

Het gaat hierbij om de vorm en richting van de kap. Mogelijke variaties zijn: plat, zadel, schild, mansarde, lessenaar, samengesteld, langs, dwars, divers.

Relatieve omvang

Beschrijft de verhoudingen van de hoofdafmetingen van een gebouw. Het gaat hier om de onderlinge verhoudingen tussen de driedimensionale afmetingen van een gebouw. Mogelijke variaties zijn: klein, middelgroot, groot, zeer grootschalig.

Vormbehandeling

Beschrijft de modellering of aard van de vorm. Het gaat dan om de kenmerken die de weergave zijn van een vormkarakteristiek. Mogelijke variaties zijn: eenvoudig, gevarieerd, kantig, vloeiend, thematisch, experimenteel, gevarieerd.

Zadeldak < 30°

Mansardedak

Zadeldak ≤ 45°

Lessenaarsdak

Zadeldak > 45°

Gebogen dakvorm

Zadeldak met wolfseind

A-symmetrische kap

Zadeldak met vliering

Plat dak

Tent- of piramidedak

Samengestelde dakvormen

Schilddak

Diverse dakvormen

Klein: pandbreedte tot circa 6 meter

Groot: pandbreedte van circa 9,5 meter

Middelgroot: pandbreedte circa 7,5 meter

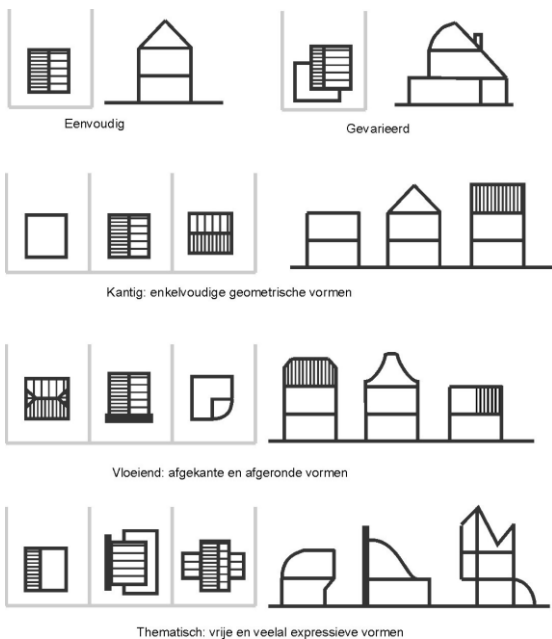
Zeer groot: pandbreedte vanaf circa 10 meter

Gevelkarakteristiek

Het gaat hier om de verschijningsvorm en/of aanzichten van een gebouw. Naast de relatie met de omgeving wordt hier met name de karakteristiek van het gebouw als object beschreven en gewaardeerd.

Gerichtheid en oriëntatie

Beschrijft de zijde(n) die voor een gebouw gezichtsbepalend en gezien vanaf de publieke ruimte beeldbepalend zijn. Het gaat hierbij om de wisselwerking tussen het gebouw en de (publieke) ruimte. Mogelijke variaties zijn: gericht op publieke ruimte, privé-ruimte, twee- of meer- zijdig, gevarieerd e.d.

Eenzijdig naar publieke ruimte

Twee- of meerzijdig naar publieke ruimte

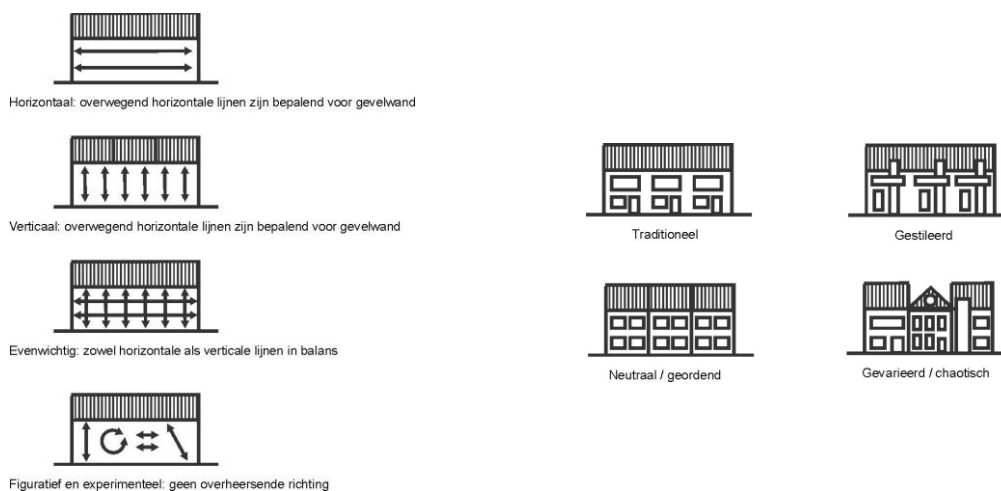
Van publieke ruimte af, afgeschermd en privé

Geleding

Beschrijft inzake belijning en/of reliëf het hoofdaccent van de gevelindeling. Mogelijke variaties zijn: verticaal, horizontaal, evenwichtig,

Indeling

Beschrijft de vorm en indeling van de gesloten en open vlakken zoals ramen en deuren. Het gaat hierbij om vormen en maatverhoudingen van de gevelindeling en de relatie ervan met het gehele gebouw. Mogelijke variaties zijn: traditioneel, gestileerd, neutraal en geordend, gevarieerd en chaotisch e.d.

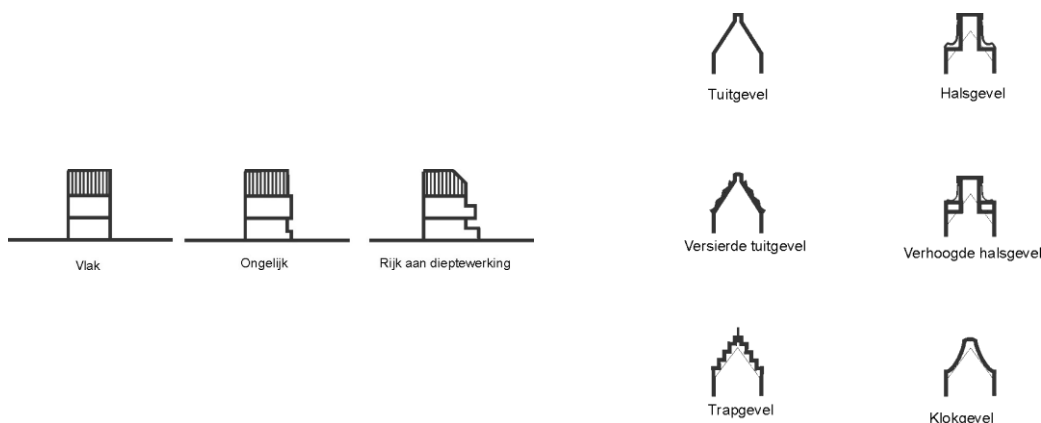

Plasticiteit

Beschrijft de mate aan dieptewerking door het reliëf van bijvoorbeeld negge, kolommen, penanten, metselwerk en andere gevelelementen ten opzichte van de gevel zelf. Het gaat hierbij om reliëf, vormen, maatverhoudingen van bijvoorbeeld negge, kolommen, penanten, metselwerk en andere gevelelementen en de relatie ervan met de gehele gevel. Mogelijke variaties zijn: veel/weinig schaduwwerking, vlak, ongelijk, rijk aan dieptewerking, e.d.

Topgevel

Beschrijft de typering van topgevels. Mogelijke variaties zijn: (versierde) tuitgevel, (verhoogde) halsgevel, trapgevel en klokgevel.

Detaillering, kleur en materiaal

Het gaat hier om de karakteristieken die invulling geven aan de verschijningsvorm van een gebouw. Ten opzichte van de hiervoor genoemde beoordelingsaspecten zijn deze aspecten bepaald niet ondergeschikt. Juist kleur en materiaal zijn zeer beeldbepalend voor de verschijningsvorm van een gebouw, straat en/of gebied.

Gaafheid en oorspronkelijkheid

Beschrijft de mate aan oorspronkelijkheid van een bestaand gebouw. Het gaat hierbij om mogelijke vernieuwende of juist verouderde elementen die het (gewenste) straatbeeld verstoren of juist versterken. Mogelijke variaties zijn: verstoord, vernieuwd, herkenbaar, hoofdzakelijk origineel, oorspronkelijk, samenhangend, gevarieerd e.d.

Materiaalgebruik

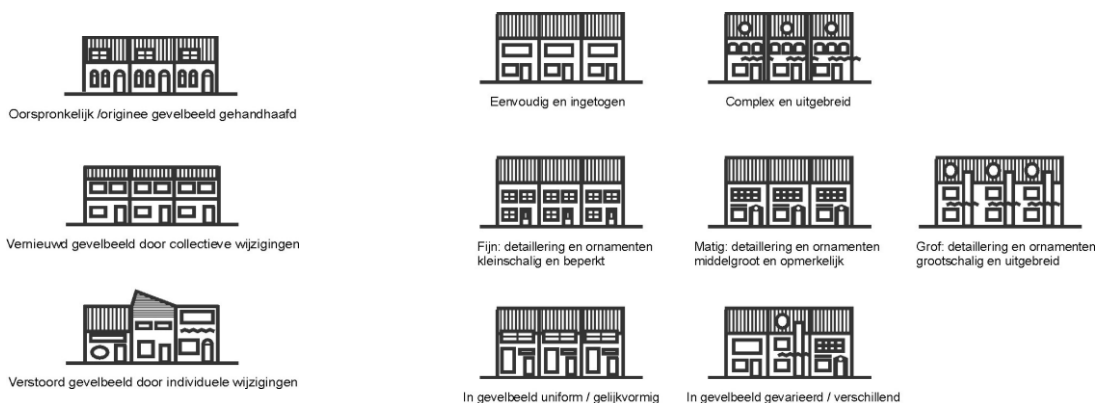
Beschrijft de aard en toepassing van het materiaal. Het gaat hierbij om de stofuitdrukking van de aan de buitenkant van een gebouw toegepaste materialen t.a.v. de expressie van het gebouw en haar omgeving. Mogelijke variaties zijn: steenachtig, metaal, kunststof, hout, coatings, keramische tegels, glas, glanzend, dof, gevarieerd e.d.

Kleurtoon en toepassing

Beschrijft de specifieke kleurtoepassing en/of kleurtoon van het kleurgebruik. Het gaat hierbij om de helderheid van de kleurtoepassingen en het typerende kleurgebruik of variaties met betrekking tot de expressie van een gebouw. Mogelijke variaties zijn: donker, middentoon, licht of in de vorm van een gerichte omschrijving/ uniform, gevarieerd, ingetogen, contrasterend.

Decoraties en ornamenten

Beschrijft constructieve details, ornamenten en decoraties. Het gaat hierbij om de bijzondere verrijking die ruimte en bebouwing ondervindt van (constructieve) details en bijzondere ornamentiek. Mogelijke variaties zijn: eventuele kenmerkende ornamenten en decoraties eventueel gecombineerd met de toevoeging fijn, matig, grof, weinig of gecombineerd met gelijkvormig, gevarieerd.

Bijlage 2. Begrippenlijst

A

Aanbouw:	Een gebouw dat als afzonderlijke ruimte is gebouwd aan een hoofdgebouw waarmee het in directe verbinding staat, welk gebouw onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw.
Aangekapt:	Met kap bevestigd aan dakvlak.
Aardtinten:	Natuurlijke tinten; meestal rood, bruin of groen.
Achtergevel-gebied:	Erf aan de achterkant en de niet naar de openbaar toegankelijk gebied gekeerde zijkant op meer dan 1 m van de voorkant, van het hoofdgebouw. Achterpad voor toegang van het achtererf niet toegankelijk voor gemotoriseerd verkeer.
Achtergevellijn:	Denkbeeldige lijn die strak langs de achtergevel van een gebouw loopt tot aan de perceelsgrenzen.
Achterkant:	De achtergevel, het achtererf en het dakvlak aan de achterzijde van een gebouw; de zijgevel, het zijerf en het dakvlak aan de zijkant van een gebouw, gelegen tussen de voorgevelrooilijn en achtergevelrooilijn, voor zover die zijde niet gekeerd is naar de weg of openbaar groen.
Afdak:	Hellend dak, hangend of op stijlen aangebracht tegen een gebouw of een muur, om als gedeeltelijke beschutting te dienen.
Afstemmen:	In overeenstemming brengen met.
Antennedrager:	Antennemast of andere constructie bedoeld voor de bevestiging van een antenne.

Asymmetrische kap: Zadeldak met twee ongelijke dakvlakken, ongelijkheid mogelijk in hellingshoek en in lengte van het dakvlak.

Authentiek: Overeenstemmend met het oorspronkelijke; ook wel origineel, eigen kenmerken dragend of oorspronkelijk.

B

Bakgoot: Goot, voor de gevel aangebracht, bestaande uit een bodem en opstanden aan binnen- en buitenzijde; meestal van hout.

Band: Horizontale versiering in de gevel in afwijkend materiaal, meestal natuursteen, kunststeen of baksteen.

Bebouwing: Eén of meer gebouwen en/of andere bouwwerken.

Bebouwingsblok: Meerdere panden vormgegeven als één samenhangend geheel.

Beschot: Houten bekleding van een muur; meestal niet tot de volle hoogte.

Bedrijfsbebouwing: Gebouwen ten behoeve van bedrijven zoals hallen, werkplaatsen en loodsen; hebben meestal een utilitair karakter.

Behouden: Handhaven, bewaren, in stand houden.

Belendende: Naastgelegen, (direct) grenzend aan.

Beuk: Romp of lichaam van een gebouw; gebruikt ter onderscheiding van verschillende gebouwdelen.

Bijgebouw:	Een op zichzelf staand, al dan niet vrijstaand gebouw, dat door de vorm onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw. (Een bijgebouw is niet direct toegankelijk vanuit het hoofdgebouw).
Bijbehorend bouwwerk:	Verzamelterm voor uitbreidingen van het volume van een hoofdgebouw (middels aan- en uitbouwen, bijgebouwen, serre, overkappingen etc.) dan wel functioneel met zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd op de grond staand gebouw, of een bouwwerk, met een dak (dus niet zijnde een dakkapel of speeltoestel, vlaggenmast, schutting etc.)
Blinde wand, Muur of gevel:	Gevel of muur zonder raam, deur of andere opening.
Boeiboord:	Opstaande kant van een dakgoot of dakrand, meestal uitgevoerd in hout of plaatmateriaal.
Boerderij:	Gebouw/gebouwen op een erf met een (oorspronkelijk) agrarische functie en het daarbij horende woonhuis.
Boog:	Een gebogen constructie, meestal in baksteen, om de drukkracht boven een opening op te vangen.

Boog:	Een gebogen constructie, meestal in baksteen, om de drukkracht boven een opening op te vangen.
Boogveld:	Het vlak dat wordt begrensd door de binnenzijde van een boog en de (denkbeeldige) horizontale lijn die de aanzetten ervan verbindt.
Bordes:	Verhoogd platform dat uitspringt voor de ingang van een gebouw, bereikbaar over een aantal treden; meestal van natuursteen.
Borstwering:	Gedeelte van de muur tussen vloer en onderzijde van een venster.
Bouwblok:	Een geheel van geschakelde bebouwing.
Bouwen:	Het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen of het vergroten van een bouwwerk.
Bouwlaag:	Een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke, of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw (kelder en souterrain) en begane grond.
Bouwperceel:	Een aaneengesloten terreinoppervlak, waarop krachtens het bestemmingsplan een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegestaan.

Bouwwerk:	Elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
Bovenbouw:	Het bovendeel van een gebouw; heeft meestal betrekking op de schuine kap van een huis met de daarbij behorende kopgevels.
Bovenlicht:	Raam boven de voordeur.
Buitenplaats:	Buitenverblijf met herenhuis (kasteel of landhuis) met bijgebouwen en omringende privé-tuin of park, meestal met specifiek ontworpen aanleg; voornamelijk in de 17 ^e en 18 ^e eeuw gesticht.
Bungalow:	Meestal vrijstaande woning waarvan alle vertrekken op de begane grond zijn gesitueerd.
C	
Carport:	Afdak om de auto onder te stallen, meestal bij of grenzend aan een woning.
Classicisme:	Stroming in de bouwkunst, bouwstijl.
Conformereren:	Zich voegen naar, gelijkvorming maken aan, aanpassen aan of afstemmen op.
Context:	Omgeving, situatie, geheel van omringende ruimtelijke kenmerken.
Contrasteren:	Een tegenstelling vormen.
Cul-de-sac:	Een doodlopende straat, eindigend in een lus.
Cultuurhistorische waarde:	De aan een bouwwerk of een gebied toegekende waarde gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan door het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis heeft gemaakt van dat bouwwerk of dat gebied.

D

- Dak:** Overdekking van een gebouw of onderdeel ervan, bestaande uit één of meer hellende vlakken (schilden) of uit een horizontaal vlak.
- Dakafdekking:** Vlak of hellend dak van een gebouw, waarop dakbedekking is aangebracht.
- Dakhelling:** De hoek van het dakvlak ten opzichte van de vloer.
- Dakkapel:** Ondergeschikte toevoeging aan een dakvlak, vooral bedoeld om de lichttoevoer te verbeteren en het bruikbaar woonoppervlak te vergroten.
- Daklijst:** Lijst tussen de bovenkant van de gevel en de voet van het dakvlak; meestal van steen of hout.
- Dakopbouw:** Een toevoeging aan de bouwmassa door het verhogen van de nok of dakrand van het dak, die het silhouet van het oorspronkelijke dak verandert.
- Dakoverstek:** Het ten opzichte van de gevel uitstekende deel van het dak.
- Dakpan (beton):** Een cementstenen tegel ter bedekking van het dak; in vrijwel alle kleuren mogelijk.
- Dakpan (gebakken):** Een uit klei gebakken tegel ter bedekking van het dak; roodkleurig.
- Dakpan (geglazuurd):** Een uit klei gebakken tegel ter bedekking van het dak, voorzien van glazuurlaag; meestal in de kleuren zwart, rood, geel of groen.

Dakpan (gesmoord):	Een uit klei gebakken tegel ter bedekking van het dak; door rooktoevoeging tijdens het bakproces grijskleurig.
Dakraam:	Raam in een dak.
Daktrim:	Afwerking aan de bovenzijde van de dakrand ten behoeve van waterkering.
Dakvoet:	Laagste punt van een schuin dak
Dakvlak:	Een vlak van het dak/kap.
Damwandprofiel:	Metalen beplatingmateriaal met een damwandprofilering.
Detail:	Ontmoeting/aansluiting van verschillende bouwdelen zoals gevel en dak of gevel en raam.
Detaillering:	Kleine toevoegingen aan een gebouw ter decoratie.
Diversiteit:	Verscheidenheid, afwisseling, variatie.
Donjon:	De woontoren van een burcht; doorgaans zonder entree of ramen op de begane grond.
Drager en invulling:	De drager is de constructie van een gebouw, waaraan de invulling is toegevoegd om te beschermen tegen weer en wind (heeft vooral betrekking op gebouwen uit de jaren vijftig en zestig, waarbij het verschil tussen drager en invulling werd gebruikt om de woning in een groot gebouw of rij huizen te onderscheiden).

E

- Ensemble:** Architectonisch en stedenbouwkundig compositorisch geheel.
- Entree:** Ingang van een gebouw.
- Erf:** Al dan niet bebouwd perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw, en, voorzover het bestemmingsplan deze inrichting niet verbied.
- Voorerf:** Gedeelte van het erf tussen de voorgevellijn en de aan de voorkant van die lijn gelegen perceelsgrens.
- Achtererf:** Gedeelte van het erf tussen de achtergevellijn en de aan de achterkant van die lijn gelegen perceelsgrens.
- Zijerf:** Gedeelte van het erf tussen een zijgevellijn en de aan de zijkant van de lijn gelegen perceelsgrens.
- Erfafscheiding:** Een bouwwerk bedoeld om het erf of perceel af te bakenen van een buurerf of de openbare ruimte.
- Erker:** Kleine toevoeging van meestal één bouwlaag aan de gevel van een gebouw, op de begane grond meestal uitgevoerd in metselwerk, hout en glas. De erker is plat afgedekt met een gesloten dakbedekking.

F

- Flat:** Groot gebouw met meerdere verdiepingen/woonlagen. De appartementen in de flat zijn meestal gelijkvloers en worden op hun beurt eveneens flat/flatjes genoemd.
- Fronton:** Driehoekig of segmentvormige bekroning van een (klassiek) gebouw of van een onderdeel daarvan.

G

- Galerij:** Gang aan de buitenkant van een (flat)gebouw die toegang verschaft tot de afzonderlijke woningen.
- Gebouw:** Elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.
- Gepotdekseld:** Horizontaal gedeeltelijk over elkaar vallende gevelbeplating (oorspronkelijk houten planken).
- Gevel:** Verticaal scheidingsvlak van een gebouw tussen buiten en binnen.
- Gevel-detaillering:** Geheel van onderdelen van een gevel die samen het totaalbeeld van de gevel bepalen.
- (Gevel)geleding:** Onderverdeling van de gevel in kleinere vlakken. Verticale, horizontale of figuratieve indeling van de gevel door middel van gevelopeningen, metselwerk, inspringingen of andere gevelkenmerken en -detailleringen.
- Gevelsteen:** Een stenen plaat of blok in de gevel, waarin een bouwopschrift, afbeelding of naam is opgenomen.
- Goot(hoogte):** Horizontale waterafvoer; meestal tussen gevel en dakvlak. Als goothoogte wordt de aan de buitenzijde gelegen bovenzijde van de gootbak aangehouden.
- Gootklossen:** Uit de muur stekende houten of gemetselde blokjes ter ondersteuning van goten.
- Gootlijn:** Veelal horizontale lijn die een goot of meerdere goten aan de gevel vormen.

H

- Halsgevel:** Een gevel waarvan het middendeel hoger is opgetrokken tot een rechthoekige hals.
- Hardsteen:** Verzamelnaam voor verschillende soorten blauwgrijze, fossielenrijke natuursteen.
- Hoekaanbouw:** Grondgebonden toevoeging meestal van één bouwlaag aan de hoek van een gebouw.
- Hoekkeper:** Snijlijn van twee aansluitende dakvlakken bij een naar buiten gerichte hoek.
- Hoofdgebouw:** Een gebouw, of een gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezelijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer gebouwen op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming en gelet op zijn functie of afmetingen, als het belangrijkste bouwwerk kan worden aangemerkt.

I

- Industriebebauwing:** Bebouwing met een industriële bestemming.
- Inbreiding:** Nieuwbouw op een reeds bestaande open ruimte binnen de bebouwde kom.

K

Kap:	Samenstel van houten, ijzeren of betonnen onderdelen dat de dakbedekking draagt.
Kaprichting:	Hoofdrichting van het dakvlak, meestal bepaald door de richting van de nok.
Kavel:	Grondstuk, kadastrale eenheid.
Kerkring:	Terrein rond een (dorps)kerk, meestal door een kerkgracht, straat en bebouwingswand omgeven.
Kern:	Veelal kleinschalig stedelijk gebied, ook wel centrum van een dorp of stad.
Kilkeper:	Snijlijn van twee aansluitende dakvlakken bij een naar binnen gerichte hoek.
Klokgevel:	Een gevel waarvan de top de vorm van de doorsnede van een klok of bel heeft.
Klossen:	Uit de muur stekende houten of gemetselde blokjes ter ondersteuning van uitstekende onderdelen van een gebouw zoals dakgoten.
Komvorming:	De verdichting van bebouwing op een bepaalde locatie, waaruit een nederzetting ontstaat; meestal op een kruispunt van routes.
Koofbord:	Gebogen vlak dat de overgang vormt van een vlakke zoldering of vlak plafond naar de muur.
Kop:	In het algemeen gebruikt om de smalle kant van een rechthoekige vorm aan te duiden, bijvoorbeeld bij een gebouw.
Kopgevel:	De gevel aan de smalle zijde van een bebouwingsblok.
Kroonlijst:	Een uitdrukkelijk geprofileerde of geornamenteerde lijst.

L

Lak: Afwerklaag van schilderwerk.

Landschappelijke waarde: De aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het waarneembare deel van het aardoppervlak, dat wordt bepaald door de onderlinge samenhang en beïnvloeding van (niet levende en levende) natuur.

Langsgevel: Een gevel zonder top of lijst; meestal in de lange zijde van een bebouwingsblok.

Latei: Draagbalk boven gevelopening.

Lessenaarsdak: Dak met één hellend, niet onderbroken dakvlak.

Lichtkoepel: Raamconstructie in de vorm van een koepel; meestal in een plat dak.

Lijst: Een versierde en/of geprofileerde rand of strook; meestal als bekroning van de bovenzijde van een gevel of omtrekking van een opening.

Lijstgevel: Een gevel die aan de bovenzijde wordt beëindigd door een lijst.

Lineair: Rechthoekig, langgerekt.

Lint(bebouwing): Langgerekte lijn van (veelal vrijstaande) bebouwing langs een weg of waterverbinding.

Luifel: Een meestal plat uitgebouwd afdak, vaak boven een deur.

M

Maaiveld:	Bovenzijde van het terrein dat een bouwwerk omgeeft, de grens tussen grond en lucht.
Makelaar:	Decoratieve bekroning van een geveltop, aangebracht als verbinding tussen de afzonderlijke delen van de daklijst.
Mansardekap:	Een dak met aan twee zijden onder een stompe hoek geknikt of gebroken dakvlak.
Markies:	Opvouwbaar zonnescherf.
Massa:	Zichtbaar volume van bebouwing.
Metselverband:	Het zichtbare patroon van metselwerk.
Middenstijl:	Verticaal deel in het midden van een deur- of raamkozijn.
Monument:	Aangewezen onroerend goed als bedoeld in artikel 3 van de Monumentenwet 1988.
Muuranker:	Een ijzeren penconstructie waarmee houten balken aan een muur bevestigd worden, om deze voor uitwijken te behoeden.
Muurdam:	Op de erfgrans aan de gevel gemetselde muur.
Muurplaque:	Een plaat op de gevel, waarin een bouwopschrift, afbeelding of naam is opgenomen.

N

- Natuurlijke waarde:** De aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door geologische, geomorfologische, bodemkundige en biologische elementen, zowel afzonderlijk als in onderlinge samenhang.
- Natuursteen:** Steen die in de aardbodem gevonden wordt als oergesteente of sedimentgesteente; meestal gebruikt in bestrating, geveldetailering of gevelbeplating.
- Negge:** Het vlak dat wordt bepaald door de aanwezige ruimte tussen de buitenkant van de gevel en het kozijn.
- Nok:** Horizontale snijlijn van twee dakvlakken, de hoogste lijn van het dak.

O

- Omgevingsvergunning:** Vergunning zoals bedoeld in artikel 2.1 van de Wabo
- Ondergeschikt:** Voert niet de boventoon.
- Onderbouw:** Het onderdeel van een gebouw; heeft meestal betrekking op de begane grond van een huis met meerdere verdiepingen.
- Ontsluiting:** De toegang tot een gebouw, gebied of een terrein.
- Oorspronkelijk:** Origineel, aanvankelijke vorm, authentiek.

Oorspronkelijke gevel:	Gevel van een gebouw zoals deze als nieuw is gebouwd.
Openbaar toegankelijk gebied	Weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede pleinen, parken, plantsoenen, openbaar water en openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen uitsluitend bedoeld voor de ontsluiting van percelen door langzaam verkeer.
Organische groei:	Geleidelijke en individuele ontwikkeling van gebouwen binnen bestaande structuren.
Ornament:	Een element zonder constructieve functie dat is aangebracht ter verfraaiing van een bouwwerk.
Ornamentiek:	Mate waarin een bouwwerk is verfraait.
Orthogonaal:	Rechthoekig.
Oriëntatie:	De hoofdrichting van een gebouw.
Overkapping:	Bouwwerk dat voor zover gelegen voor de voorgevellijn, geen tot de constructie behorende wanden heeft. Voorzover gelegen achter de voorgevellijn maximaal drie wanden, waarvan twee tot de constructie behoren.
Overstek:	Bouwdeel dat vooruitsteekt ten opzichte van het eronder gelegen deel.

P

Palissade:	Omheining van palen, ter bescherming en verdediging aangebracht.
Paneel:	Rechthoekig vlak, geplaatst in een omlijsting.
Penant:	Gemetselde steunpilaar van het fundament van een gebouw, metselwerk in een gevel langs openingen.
Pilaster:	Weinig uitspringende muurpijler, die dient om een boog of hoofdgestel te dragen.
Plaatmateriaal:	Plaat van kunststof, staal of hout; meestal ten behoeve van gevelbekleding.
Planmatige uitbreiding:	Gelijktijdige en gezamenlijke ontwikkeling van gebouwen.
Plasticiteit:	De mate aan dieptewerking door het reliëf in de gevel, bijvoorbeeld door kozijnen, penanten, metselwerk en andere gevelelementen; veroorzaakt licht- en schaduwwerking in de gevel.
Pleisterlaag:	Een laag mortel die het oorspronkelijke bouw materiaal bedekt, waardoor een gladde afwerking ontstaat.
Plint:	Een duidelijk te onderscheiden horizontale band aan de onderzijde van een gebouw; oorspronkelijk als stootlijst.
Portiek:	Gemeenschappelijke trappenhuis en/of een terugspringende ruimte voor de straat- of toegangsdeur.
Positionering:	Plaats van een bouwwerk op de kavel.
Pui:	De ondergevel van een gebouw; meestal door materiaalgebruik of invulling afwijkend van bovengevel.
Punt-, piramide- of tentdak:	Dak gevormd door vier driehoekige dakschilden die in één punt bijeenkomen.
Puntgevel:	Gevel eindigend met een driehoekig bovendeel, overeenkomend met de vorm van het aansluitende zadeldak.

R

Raamdorpel:	Horizontal stenen element onder onderdorpel van een houten kozijn, dat ervoor zorgt dat water onder het kozijn buiten het muurvlak wordt afgevoerd.
Raamlijst:	Een lijst die een raamopening omtrekt.
Radialen:	Wegen die vanuit het centrum naar buiten lopen; meestal gecombineerd met een ringstructuur.
Referentiekader:	Het geheel van waarden en normen binnen een bepaalde groep waarnaar verwezen kan worden.
Renovatie:	Vernieuwing.
Respecteren:	Met eerbied behandelen, eerbiedigen, waarderen.
Rijenwoningen:	Geschakelde eengezinswoningen in een rij.
Ritmiek:	Regelmatige herhaling.
Roedeverdeling:	De verdeling van horizontale en verticale latten (roeden) die de verschillende kleine ruitjes binnen één kozijn op hun plaats houden.
Rolboog:	Een gebogen constructie in baksteen, om de drukkracht boven een opening op te vangen.
Rolkast:	Kast waarin een rolluik wordt opgerold.
Rollaag:	Een in verband gemetselde laag van op hun kant of kop gemetselde stenen. Horizontale rij stenen boven gevelopening of aan bovenzijde van gemetselde wand.
Rolluik:	Oprolbaar vensterluik van smalle latjes.
Rooilijn:	Denkbeeldige lijn die aangeeft waarbinnen gebouwd mag worden.

S

Schilddak:	Dak, gevormd door twee driehoekige schilden aan de smalle en twee trapeziumvormige schilden aan de lange zijde.
Selectiviteit:	Waarde als onderscheidingsmiddel, uitkiezend.
Sieranker:	Sierlijk gesmeed of gietijzeren muuranker.
Silhouet:	Omtrekbeeld, profiel.
Situering:	Plaats van het bouwwerk in zijn omgeving.
Speklaag:	Lichte natuurstenen band als afwisseling in baksteen-metselwerk, doorgaans van Brabantse arduin, later ook van zandsteen.
Steunbeer:	Massieve verticale steun voor een muur; gebruikt om zijwaartse druk op te vangen.
Stijl:	Architectuur of vormgeving uit een bepaalde periode of van een bepaalde stroming.
Stoep:	Geplaveide strook langs een straat, behorend bij het aangrenzende gebouw; meestal in hardsteen.
Stoephek:	Hek als afscheiding tussen private stoep en openbare weg; meestal van smeedijzer.
Stoeppaal:	Hardstenen of ijzeren paal als afscheiding tussen private stoep en openbare weg; tussen de stoeppalen zijn meestal kettingen of stangen bevestigd.
Straatprofiel:	De verticale doorsnede van een straat, gezien van gevel tot gevel.
Straatwand:	De fysieke ruimtelijke beëindiging van een straat; meestal door bebouwing, soms ook door andere objecten.

T

Tableau:	Een gevelvlak waarin een afbeelding is opgenomen.
Tactiel:	Met de tastzin verbonden.
Tegelwerk:	Wandbekleding van tegels, meestal van gebakken klei.
Tent-, punt- of piramidedak:	Dak gevormd door vier driehoekige dakschilden die in één punt bijeenkomen.
Textuur:	De waarneembare structuur van een materiaal (bij metselwerk dus de oneffenheden van de steen en het voegwerk).
Timpaan:	In een fronton besloten veld.
Topgevel:	Gevel met een bekroning aan de korte zijde van het gebouw. De gevellijn volgt daarbij in grote lijnen het min of meer driehoekige dak. Hiertoe behoren de hals-, klok-, punt-, schouder-, trap- en tuitgevel.
Trapgevel:	Een gevel waarvan de top trapsegewijs smaller wordt.
Travee:	Het geveldeel dat zich tussen twee verticale elementen bevindt.
Tuitgevel:	Een puntgevel waarvan de top eindigt in een smalle rechthoekige hals.
T-venster:	Een venster waarvan het onderste gedeelte van een middenstijl is voorzien en waarin de roeden een T-vorm maken.

U

Uitbouw: Een gebouw dat als vergroting van een bestaande ruimte is gebouwd aan een hoofdgebouw, welk gebouw door vorm kan worden onderscheiden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw.

V

Vensterluik: Een draaibaar houten schot of paneel waarmee een venster aan de buitenzijde geheel of gedeeltelijk kan worden bedekt.

Verdichten: Het steeds verder invullen van open ruimtes met bebouwing.

Vestingstad: Een met verdedigingswerken versterkte stad, doorgaans omringd door verdedigingswallen en grachten.

Vista: Uitzicht, zichtlijn, uitzichtpunt.

Vleugelstuk: Een houten of stenen klauw dat gewoonlijk ter verfraaiing paarsgewijs aan weerskanten van een geveltop of dakkapel is geplaatst.

Volant: Strook stof als onderste beëindiging en versiering van zonnescherf of markies.

Voorgevellijn: Denkbeeldige lijn die strak langs de voorgevel van een bouwwerk loopt tot aan de perceelsgrenzen.

Voorkant: De voorgevel, het voorerf en het dakvlak aan de voorzijde van een gebouw; de zijgevel, het zijerf en het dakvlak aan de zijkant van een gebouw, gelegen tussen de voorgevelrooilijn en achtergevelrooilijn, voor zover die zijde gekeerd is naar de weg of openbaar groen.

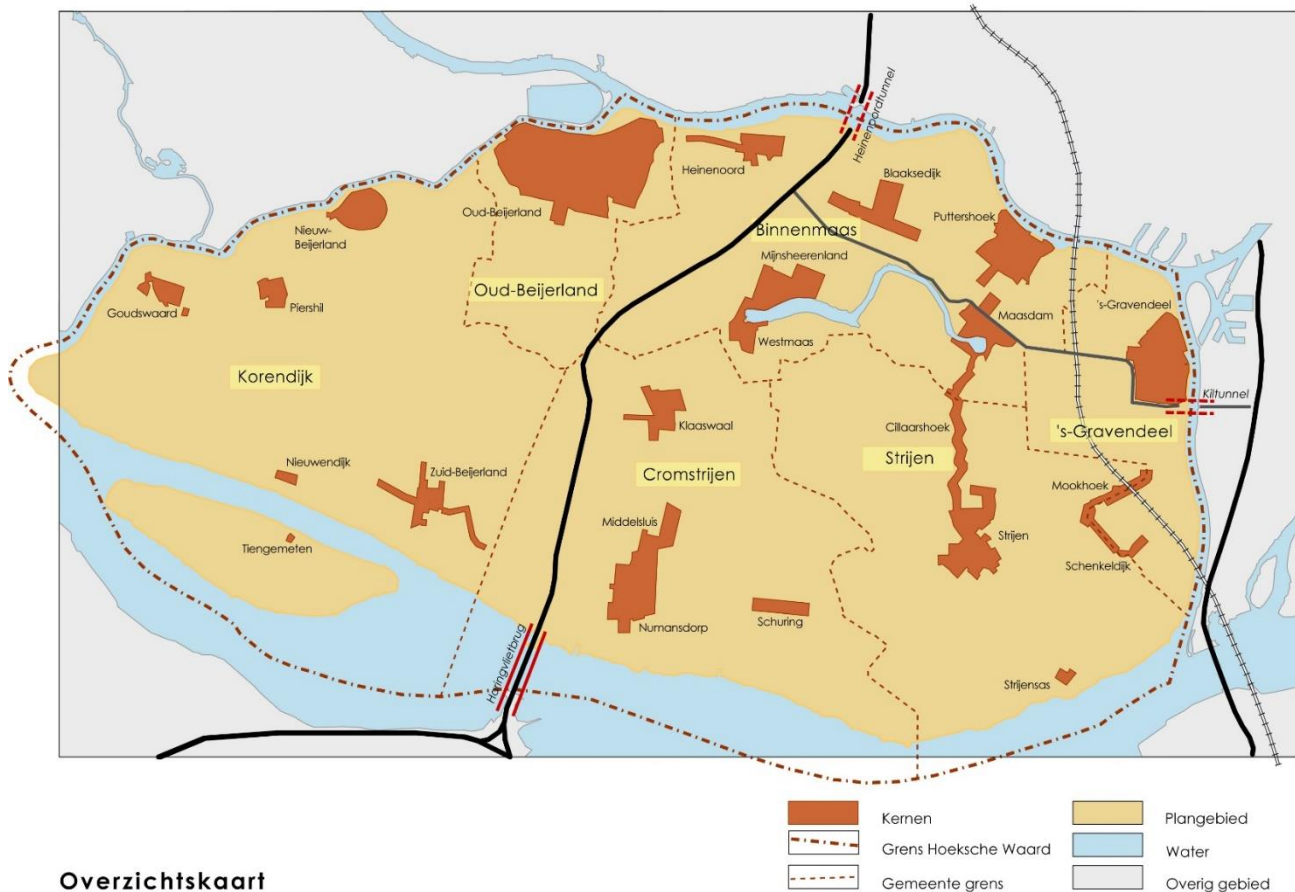
W

- Wandwerking:** De mate waarin een gebouw of aantal gebouwen als straatwand fungeren.
- Windveer:** Plank bevestigd langs de kanten van een met riet of pannen gedekt dak ter afdekking van de voorrand, meestal van decoratief houtsnijwerk.
- Woning:** Een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijke huishouding.
- Wolfdak:** Meestal een zadeldak waarvan één of beide dakschilden op de kop een afgeknot dakschild heeft (wolfepend).

Z

- Zadeldak:** Een dak dat aan twee zijden schuin is met een symmetrisch profiel.
- Zijgevellijn:** Denkbeeldige lijn die strak langs de zijgevel van een bouwwerk loopt tot aan de perceelsgrenzen.

Bijlage 3. Gebiedsanalyse

3.1 Landschapsvorming en -ontwikkeling

Bij de vorming van het landschap heeft de zee een grote rol gespeeld. Aan het begin van de Middeleeuwen was de Hoeksche Waard een groot veenmoeras dat bestond uit rietlanden, gorzen en slikken. Getijdegeulen en -kreeken zorgden voor de afwatering. Door het gebied stroomden de Maas, Waal en Merwede en de verdwenen rivieren Dubbel en Striene. De loop van de rivieren was toen heel anders dan nu. Zo stroomde de Maas van het tegenwoordige 's-Gravendeel via Maasdam en Westmaas naar de oostpunt van het eiland Putten. Ter hoogte van Maasdam werd in 1270 de Maas afgedamd om de waterstand in de waard beter te kunnen beheersen. Een restant van deze Maas is de Binnenbedijkte Maas, de kronkelige en afgedamde rivierarm tussen Maasdam en Westmaas. Aan de vroegere rivier de Striene werd Strijen gesticht, het oudste dorp van de Hoeksche Waard.

In de historie van het landschap van de Hoeksche Waard speelt de Sint-Elisabethsvloed van 1421 een belangrijke rol. Een groot deel van het al ingepolderde land rondom Dordrecht kwam hierbij onder water te staan. Dit gebied, ten oosten van de Keizersdijk maakte deel uit van de Grote Waard, een bedijkt gebied tussen de grote rivieren met een omvang van circa 40.000 hectare. Strijen en Puttershoek werden helemaal verwoest. Slechts de Keizersdijk tussen Strijen en Maasdam, die diende als zeewering, en de Sint Anthoniepolder bleven gespaard.

Na deze ramp werd eerst het Oudeland van Strijen bedijkt en vervolgens de polders Mijnsheerenland van Moerkerken. Er werd een tweede dam in de Maas gelegd waarna het Munnikenland van Westmaas werd ingepolderd. Door deze dam was het niet nodig om langs de noordoever van de Maasarm een dijk aan te leggen. Het restant van de rivier tussen Westmaas en Oud-Beijerland slibde langzaam dicht.

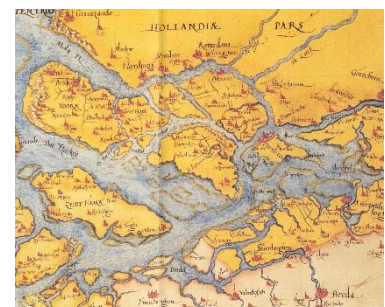
Tegelijkertijd ontwikkelden zich de polders Oud-Heinenoord, Oude Korendijk en Oud-Piershil aan de westelijke zijde van de huidige Hoeksche Waard. Deze ringvormige polders ontstonden door het bedijken van 'opwassen', afzettingen midden in het water. Tussen de twee eilanden lagen slikken en gorzen.

Tussen 1500 en 1600 werd door verdere inpoldering een verbinding tussen deze twee delen gelegd. Hierdoor ontstonden de polders van Oud-Beijerland, Nieuw-Beijerland en Nieuw Piershil. In korte tijd was een enorme oppervlakte bedijkt. Hierna werden steeds meer nieuwe gorzen bedijkt. Dit is buitendijks aangeslibd land, dat bij gewone vloed niet meer onderloopt. Langs oude dijken en meestal op de kruising met een kreek werden nederzettingen gesticht, zoals Piershil en Oud-Beijerland.

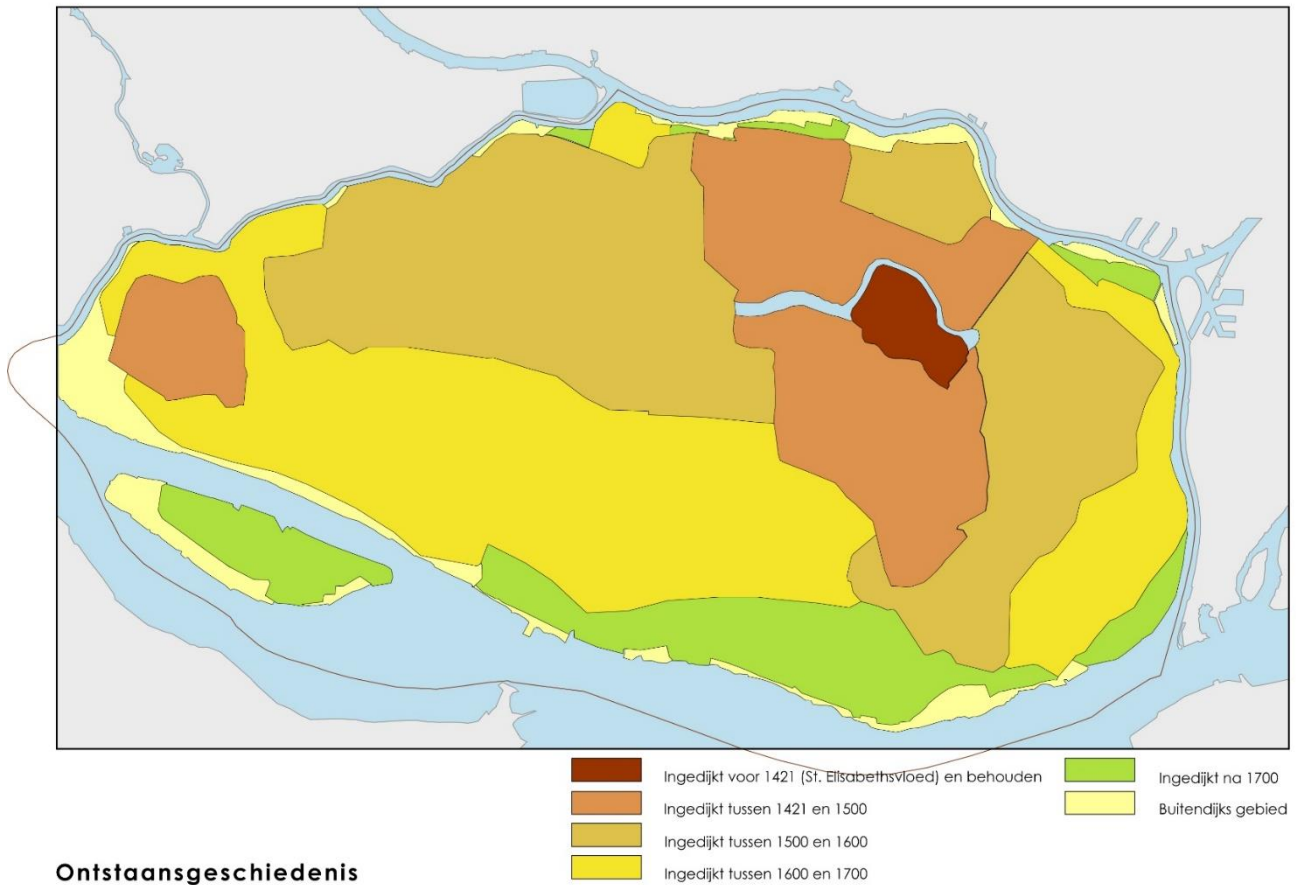
In 1939 kwam de laatste polder van de Hoeksche Waard gereed aan het Hollandsch Diep (de Albertpolder).

Het eiland Tiengemetten kreeg in 1860 zijn huidige vorm met de bedijking van de Vrouwe Mariapolder. De kern is een in 1780 bedijkte opwas.

Toen het verkeer aan het eind van de 19e eeuw toenam is een stoomtram geïntroduceerd. In de jaren zestig van de vorige eeuw werden de Haringvlietbrug en de Heinenoordtunnel aangelegd, waardoor het isolement van de Hoeksche Waard opgeheven werd. In de jaren tachtig kwam daar nog de Kiltunnel bij met aansluiting op de A16.

1573

3.2 Landschapstypologie

De bodem van de Hoeksche Waard bestaat uit een bovenlaag van klei op een ondergrond van veen. De dikte van de veenlaag varieert en ligt op sommige plaatsen zelfs aan de oppervlakte.

In het landschap kan onderscheid worden gemaakt tussen het oude land en de jonge polders. Het oude land bestaat uit de St. Antonypolder, de Polder Munnikenland van Westmaas en het Oudeland van Strijen. Deze bestaan uit een dikke laag veen met hier bovenop een dun laagje klei. Omdat deze polders voor akkerbouw te drassig zijn, bestaan ze grotendeels uit weiland. Ze zijn te herkennen aan de verkavelingsvorm, namelijk lange smalle percelen, die bepaald zijn door de restanten van oude veenstromen (krekens). Deze kronkelige krekens fungeren nu als poldersloten met langs de oevers soms gras- en rietstroken. De wegen en dijken lopen meestal recht, wat sterk contrasteert met de kronkelige loop van de sloten.

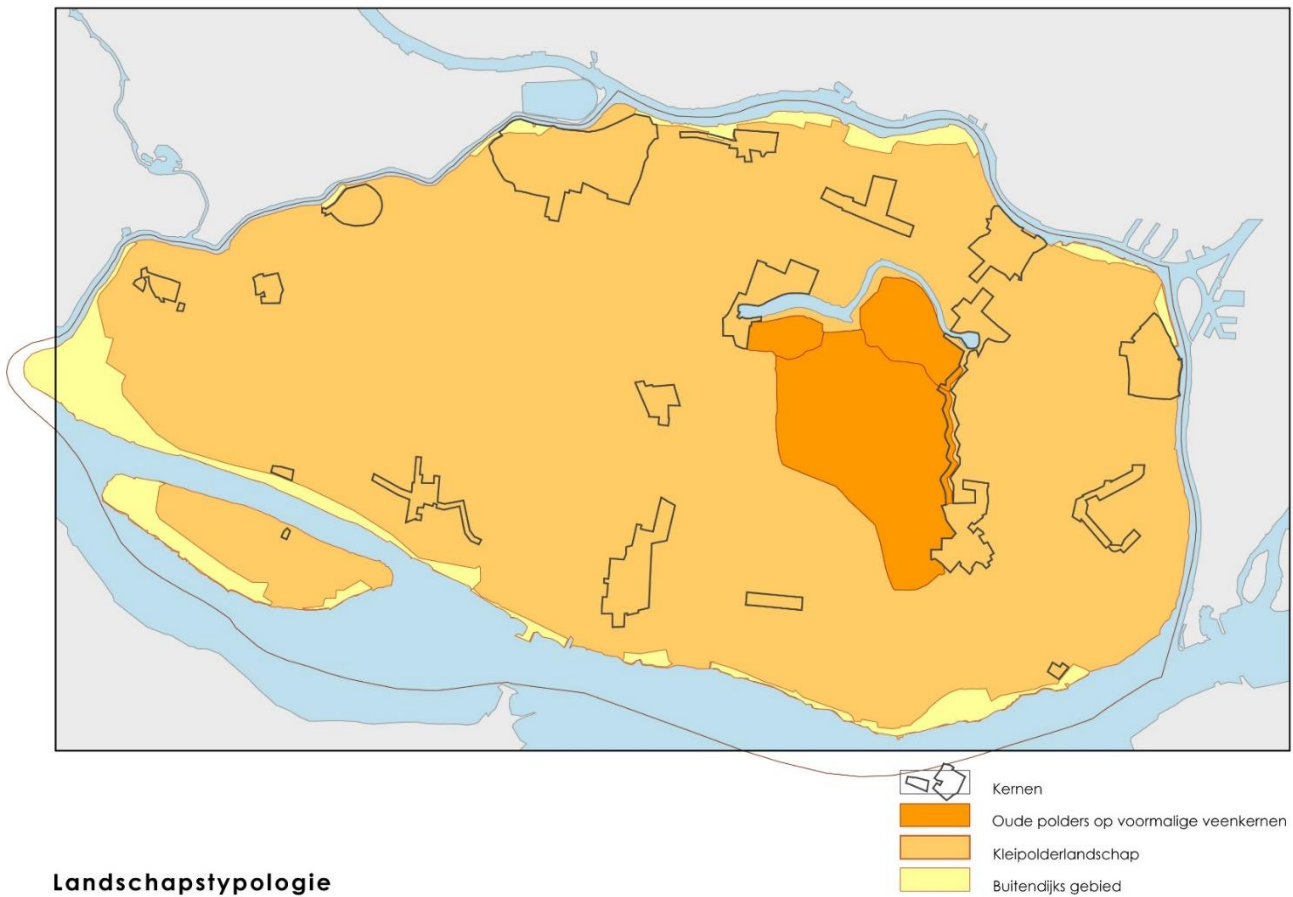
De jonge polders kennen een meer blokvormige verkavelingsstructuur. In de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw zijn door herinrichting de verkavelingsverschillen tussen oudere (vrij onregelmatige stroken, blokken) en jongere polders (rationeler en grootschaliger) sterk verminderd. Deze jongere polders maken deel uit van het kleipolderlandschap en zijn veelal in gebruik als akkerland. In deze polders kreeg de zee na de Sint-Elisabethsvloed langer de tijd om op het veen klei te deponeren en door de betere ontwatering kon akkerbouw plaatsvinden. Belangrijke gewassen zijn aardappelen, suikerbieten en granen. Verspreid zijn er boomgaarden te vinden, die meestal omgeven zijn door een hoge elzenhaag.

De polders worden van elkaar gescheiden door dijken. Deze dijkstructuur geeft op heldere wijze de inpolderingsgeschiedenis van de Hoeksche Waard weer. Zo hebben vrijwel alle dorpen eens aan het open water gelegen, maar door inpoldering werden zij hiervan afgesloten.

Tenslotte zijn er nog de buitendijkse gronden. Deze bestaan grotendeels uit grasland en natuur. In een aantal gebieden zijn veel vogels aanwezig, zoals bij de Korendijksche Slikken. Voorheen kon onderscheid gemaakt worden tussen onbegroeide slikken en begroeide gorzen. Vanwege de jarenlange afsluiting van het Haringvliet (geen getijdewerking van eb en vloed) was door aanleg van bouwland op buitendijkse gronden dit onderscheid grotendeels verdwenen en vervaagd. Door het weer gedeeltelijk openstellen van de Haringvlietstuiven en het creëren van nieuwe natte natuurgebieden lopen de gebieden als Tiengemeten, Tiendgorzen en de Oeverlanden bij Strijensas als een natuurgebied onder water. Deze gebieden zijn door het Rijk ter uitvoering van regelgeving van de EU aangewezen als Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebied, voortkomend uit de Nota Ruimte. Het Haringvliet en Oudeland van Strijen zijn aangewezen als Natura 2000 gebied.

De Hoeksche Waard is eveneens, vanwege de bijzondere kwaliteiten voor natuur en landschap, aangemerkt als 'Nationaal Landschap' status.

De definitie van een Nationaal Landschap is een gebied met bijzondere landschappelijke, cultuurhistorische en recreatieve waarden die van belang zijn voor het functioneren van de Ruimtelijke Hoofdstructuur en die wordt bedreigd door verstedelijking of andere ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de Hoeksche Waard gaat speciale aandacht uit naar onder andere de identiteit van het landschap en is daarom voor een groot gedeelte aangemerkt als bijzonder welstandsgebied.

3.3 Ruimtelijke structuur

Op het eiland zijn verschillende landschappelijke, beeldbepalende structuren te herkennen. De voornaamste structuren worden gevormd door enerzijds de dijken met de daaraan gelegen bebouwingslinten en anderzijds de kreken.

Dijken

De ruimtelijke structuur van de Hoeksche Waard wordt grotendeels bepaald door de vele dijken als gevolg van steeds weer nieuwe inpolderingen. Aan en op de dijken zijn woningen gebouwd en bedrijven gevestigd. De dijken hebben een belangrijke verbindingfunctie, zowel voor mens als natuur en zijn vaak beplant met bomenrijen, soms tot wel drie rijen dik. De dichte beplanting bestaat uit populieren, essen of wilgen.

De dijken van de Hoeksche Waard zijn in een aantal categorieën onder te verdelen. De zeedijken zijn hoog, breed, onbebouwd en onbeplant. Ze zijn te herkennen aan de flauwe taluds aan de vroegere buitenkant. De ringdijken liggen rond de oude veenkernen ('oude' zeedijken) en zijn meestal beplant. Tenslotte zijn er de dijken langs aanwassen waar langs de voormalige zeezijde de woningen op de dijk staan. Aan de polderzijde staan de woningen onder aan de dijk.

Kreken

Naast de dijken zijn de kreken belangrijke lijnvormige elementen in het landschap van de Hoeksche Waard. De grillige loop van de kreken staat in contrast tot de meer strakke dijkstructuur. De oude kreeklopen zijn vaak nog restanten van getijdengeulen van voor de inpoldering en liggen verscholen in het landschap. Ze maken deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur, evenals de Binnenbedijkte Maas. Deze afgesloten rivierarm is een in het oog springend element in het landschap.

Kernen

De Hoeksche Waard is een weinig verstedelijkt gebied en kent een gespreid stedelijk systeem dat bestaat uit dorpen en dorpslinten die ontstaan zijn aan dijken.

Buiten de kernen is de bebouwing van de Hoeksche Waard geconcentreerd aan en op de dijken. Deze bebouwingslinten vormen één van de structuurdragers in het landschap. In het open landschap is verder weinig bebouwing.

Openheid

De Hoeksche Waard wordt gekenmerkt door de grote mate aan openheid van het landschap. Dit maakt oriëntatiepunten, gevormd door kerktorens en molens, van verre zichtbaar. Onder andere vanaf de doorgaande wegen zijn er lange zichtlijnen. Zo zijn de windmolens aan het Haringvliet tot ver in de Hoeksche Waard zichtbaar.

De beplante dijken zijn structurerend in het landschap. Tussen het open landschap en deze dicht beplante dijken bestaat een sterk contrast. De dijken zijn onderbrekers van de openheid en zorgen door omkadering van de polders dat de openheid meer ervaren wordt.

Oude Klemse dijk

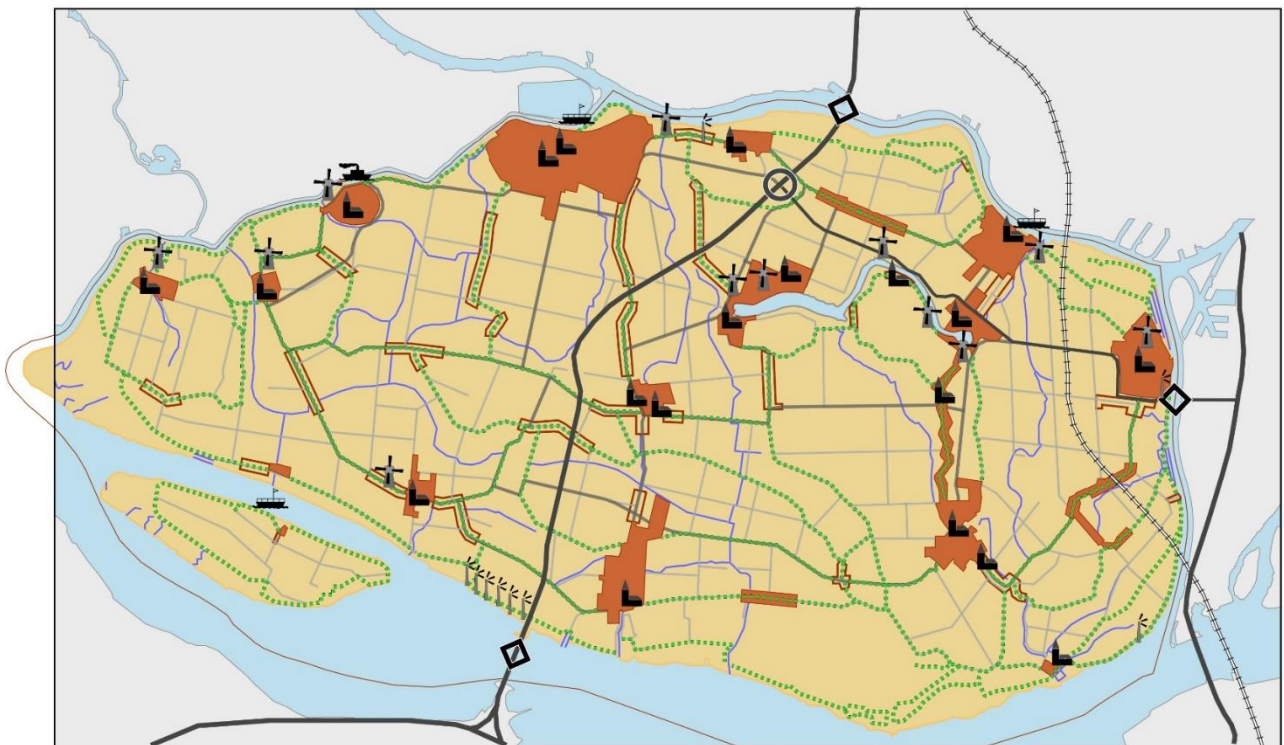
Lintbebouwing Reedijk

Gorzen bij Nieuwendijk

Oud-Beijerlandse Kreek

	Zelfstandige kernen		Kerktoeren		Dijkenstructuur		Knooppunt		Autosnelweg
	Bebouwingslinten		Molen		Krekenstructuur		Oriëntatiepunt		Hoofdverbindingsweg
			Overige oriëntatiepunten		Hsl-tracé		Voetveer		Hoofdverkeersweg
							Autoveer		Locale wegen

Ruimtelijke structuur

Zeedijk

Ringdijken

Dijken langs

Wegenstructuur

De belangrijkste drager in de wegenstructuur is de A29 die Rotterdam via de Heinenoordtunnel en de Haringvlietbrug met Noord-Brabant en Zeeland verbindt als onderdeel van de as Rotterdam-Antwerpen. Tevens is er nog sprake van een reservering voor de rijksweg A4 tussen de Beneluxster en de aansluiting op de A29 bij Klaaswaal.

Daarnaast ligt de N217 tussen Nieuw-Beijerland en 's-Gravendeel die tussen de aansluitingen met de A29 en de A16 sterk aanwezig is. Bij de aansluiting met de A29 ontstaat een verkeerskundig knooppunt.

Naast de genoemde directe verbindingen tussen de Hoeksche Waard en haar omgeving zijn er ook nog een aantal veerdiensten. Tussen Nieuw-Beijerland en Hekelingen vaart een autoveer. Tussen Oud-Beijerland en Rhoon, Puttershoek en Zwijndrecht, Nieuwendijk en Tiengemeten en Nieuwendijk-Stad aan het Haringvliet, Numansdorp-Willemstad en Strijensas-Moerdijk vaart een fiets-voetveer.

Een ontwikkeling in de verkeersinfrastructuur die van invloed is op de ruimtelijke structuur is het HSL-tracé dat door het oostelijke gebied van de Hoeksche Waard is aangelegd. Vanuit het noorden komt de HSL ten oosten van Puttershoek via een tunnel de Hoeksche Waard binnen, waar het spoor oploopt tot maaiveldhoogte. Na vier kilometer daalt het spoor in een verdiepte open bak om het bebouwingslint Mookhoek te kruisen. De dijk wordt hier over de spoorlijn geleid. Hierna komt de HSL nog even op maaiveldhoogte om vervolgens weer te dalen in de tunnel onder de Dordtse Kil.

Cultuurhistorie

Het dijkenpatroon van de Hoeksche Waard getuigt nog steeds van haar ontstaansgeschiedenis. Echter veel van de oorspronkelijke cultuurhistorische waarden in de Hoeksche Waard zijn in de loop der tijd verloren gegaan.

In historisch opzicht nog waardevolle landschappelijke eenheden zijn de Polder Oudeland van Strijen, Polder Munnikenland van Westmaas en de Sint Anthoniepolder met hun oorspronkelijke verkaveling. De daarbij gelegen bebouwingslinten St. Anthoniepolder, Zwanegat en Cillaarshoek zijn van grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde.

Belangrijke cultuurhistorische elementen die vrij in het buitengebied verspreid liggen zijn de grote monumentale boerderijen.

Wat betreft de nederzettingenpatronen zijn het haventje van Puttershoek en de kernen van Goudswaard en Mijnsheerenland in cultuurhistorisch opzicht zeer waardevol. De oude structuur is hier intact gebleven en er is sprake van gave monumentale bebouwing. In andere dorpsgebieden met hoge cultuurhistorische waarden is de structuur eveneens intact gebleven en is de bebouwing nog redelijk gaaf. Dit is bij 's-Gravendeel, Strijen, Strijensas, Mookhoek, Schenkeldijk, Cillaarshoek, Heinenoord, Oud-Beijerland, Piershil en Tiengemeten.

Cultuurhistorische Hoofdstructuur kaart 3a Nederzettingen, kenmerken

Boerderij bij Goudswaard

Boezemvliet bij Maasdam

Sint Antoniepolder

3.4 Functies en verstedelijking

De Hoeksche Waard is hoofdzakelijk in gebruik als akkerland. Een uitzondering hierop wordt gevormd door de oude polders. Dit zijn de Sint Anthoniepolder, de Polder Munnikenland van Westmaas en de Polder het Oudeland van Strijen, die voornamelijk in gebruik zijn als grasland. Verder bestaat ook het buitendijks gebied voornamelijk uit grasland.

Bosgebied is er nauwelijks in de Hoeksche Waard, hetgeen het landschap erg open maakt. De buitendijkse gebieden bestaan soms uit bossen en centraal liggen het Piershilse bos en Zuid-Beijerlandse bos. In de jonge polders zijn verspreid tussen de akkers boomgaarden te vinden waar omheen een hoge elzenhaag staat. Daarnaast zijn er nog kleinschalige kascomplexen.

De dorpen liggen verspreid over het gehele eiland en zijn onder te verdelen in zelfstandige kernen en buurtschappen. De buurtschappen zijn dusdanig klein dat ze weinig tot geen voorzieningen kennen. De kernen kennen veelal historische centra waaraan de ontstaanswijze af te lezen is. Aan de randen zijn planmatige uitbreidingen te vinden.

Van de kernen in de Hoeksche Waard is Oud-Beijerland de grootste met voorzieningen voor de gehele regio. Daarna komen wat betreft grootte en voorzieningenniveau Puttershoek, 's-Gravendeel, Strijen, Numansdorp en Zuid-Beijerland. De verschillende kernen en buurtschappen maken vaak gebruik van elkaars sterke punten: samen zijn alle voorzieningen aanwezig.

De kernen met werkgelegenheid zijn Oud-Beijerland, 's-Gravendeel, Numansdorp, Strijen, Puttershoek en Maasdam. Deze werkgelegenheid bestaat voor een groot deel uit handel.

Er zijn op het eiland enkele recreatiegebieden te vinden. Aan de Binnenbedijkte Maas ligt recreatieoord Binnenmaas met o.a. een openluchtwembad en speeltuin. Tegen het Hollandsch Diep aan ligt Recreatiepark Numansgors en de wat kleinere recreatieterreinen zoals De Oude Tol bij Oud Beijerland, de Hitserse kade bij Zuid Beijerland, Costa del Spui bij Goudswaard etc.

Buitendijks gebied bij Kuipersveer

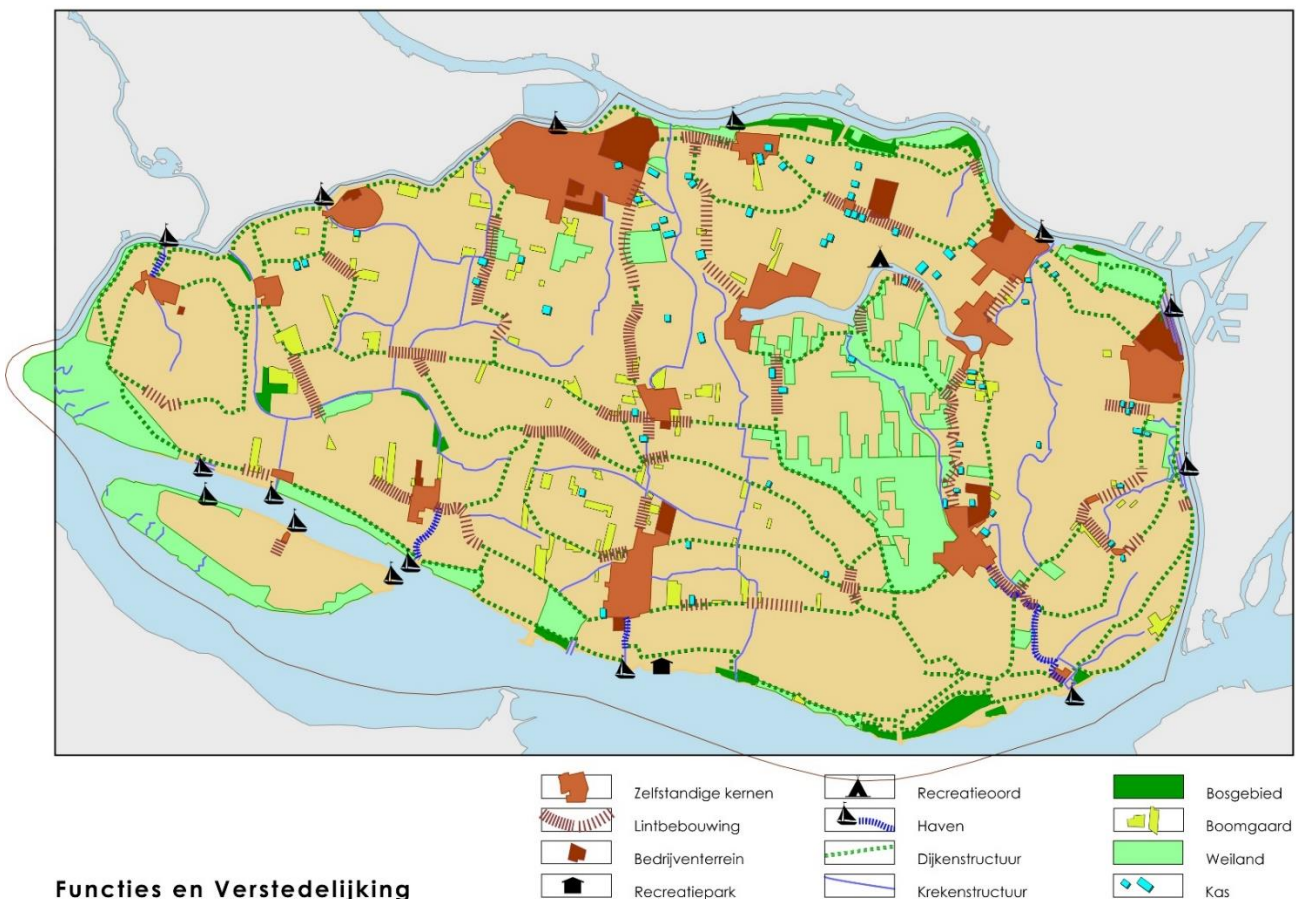
Boomgaard door haag omgeven

Dijk met bomenrijen

*Molen bij Puttersboek als
oriëntatiepunt*

3.5 Nederzettingstypologie

De verschillende nederzettingen in de Hoeksche Waard kunnen worden onderverdeeld in vijf categorieën: voorstraatdorpen, polderlinten, knooppuntnederzetting, dijklinten en overige grotere bebouwingsconcentraties. Daarnaast is er sprake van vele kleinere concentraties en solitaire bebouwing in het buitengebied.

Voorstraatdorpen

Het voorstraatdorp wordt gekenmerkt door de orthogonale opbouw. Deze is ontstaan doordat de centrale straat -de voorstraat- doorgaans loodrecht op een dijk werd geprojecteerd en de overige straten haaks daarop of parallel daaraan zijn aangelegd. In de Hoeksche Waard komen een aantal variaties voor op dit type zoals het voorstraathaventype en de voorstraat-T structuur. Het voorstraathaventype kenmerkt zich door een binnenhaven in de historische kern met aan beide zijde een kade, hierdoor ontstaat een dubbele voorstraat. Een Voorstraat-T structuur ontstaat als de dijkbebouwing en de Voorstraat de belangrijkste route vormen. 's Gravendeel, Nieuw- Beijerland, Oud-Beijerland, Piershil, Numansdorp en Goudswaard, zijn de kernen met een voorstraatstructuur in de Hoeksche Waard.

Polderlint

Polderlinten hebben als belangrijkste kenmerk dat ze organisch zijn gegroeid langs een weg als centraal structuurelement. Hierdoor zijn ze van oorsprong vrij langgerekt van vorm. Latere uitbreidingen zijn meestal echter geclusterd bij één centraal punt, waardoor de langgerekte vorm in bepaalde gevallen enigszins gebroken wordt. Mijnsheerenland is het enige polderlint in de Hoeksche waard. Dijken waren overbodig omdat tegelijkertijd met het ontstaan van Mijnsheerenland, de Binnenbedijkte Maas werd afgedamd.

Knooppuntnederzettingen

Knooppuntnederzettingen zijn veelal ontstaan aan infrastructuurknooppunten zoals een dam, veer of sluis. Strijen is ontstaan op een natuurlijke hoogte in het landschap en is later opgenomen in het dijkenpatroon. Hoewel Klaaswaal ontstaan is als voorstraatdorp is de karakteristieke bebouwing langs het knooppunt van dijken beeldbepalend. Strijensas, Puttershoek zijn ontstaan bij een schutsluis. De afdamming van de Binnenbedijkte Maas heeft gezorgd voor het ontstaan van de kern Maasdam. Oudesluis en Westmaas zijn ontstaan op het kruispunt van dijken terwijl De Wacht en Kuipersveer zijn ontstaan bij een sluis waar een veerverbinding lag.

Dijklinten

Dijklinten hebben wat structuur betreft veel weg van een polderlint. De ontstaanswijze is identiek, met als enige verschil dat een dijklint langs een dijk ontstaan is, waardoor hoogteverschillen een rol spelen. Zowel bovendien als benedendijks komt er bebouwing voor. Dijklinten zijn van oorsprong lineair gegroeid, maar in de loop van de 20ste eeuw geconcentreerd verdicht met woonbuurtjes, waardoor een dorpshart is ontstaan. Nieuwendijk, Heinenoord/Goidschalxoord, Middelsluis, Schuring, Zuid-Beijerland, Zuidzijde, Cillaarshoek, Blaaksedijk en Mookhoek/Schenkeldijk zijn de belangrijkste dijklinten in de Hoeksche Waard.

Overige bebouwingsconcentraties

Hiertoe behoren recreatieparken, gekenmerkt door een interne stedenbouwkundige structuur met een planmatig karakter. De bebouwing kenmerkt zich door grote mate aan uniformiteit in bouwmassa en kleurgebruik. Numansgors is het enige recreatiepark. Daarnaast vormen de boerderijen op het eiland Tiengemetten een aparte bebouwingsconcentratie.

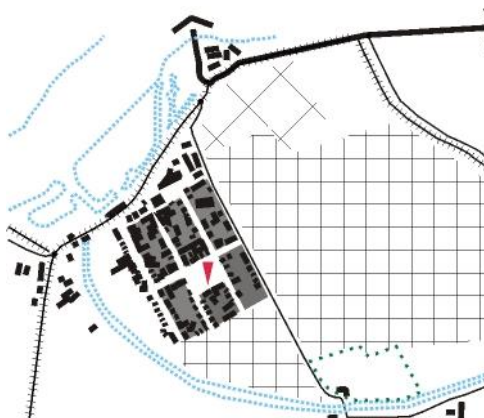
3.6 Ruimtelijke opbouw nederzettingen

In deze paragraaf wordt vanaf het schaalniveau van het landschap nader ingezoomd op de verscheidene type kernen in de gemeente Korendijk. Van alle grotere kernen wordt de oorspronkelijke en huidige ruimtelijke structuur en opbouw van de kern nader weergegeven.

Voorstraatdorpen***Nieuw-Beijerland***

Nieuw-Beijerland is gelegen langs het Spui en heeft een veerverbinding met Voorne-Putten. Deze kern kan getypeerd worden als een voorstraatdorp met een T-vormige structuur. Deze structuur ontstaat als de voornaamste bebouwing langs de dijk, de Spuidijk en de Voorstraat, Julianastraat/Wilhelminastraat wordt gerealiseerd. Het rationele stratenplan met een centraal gelegen kerk is duidelijk aanwezig. De bebouwing aan deze straten kenmerkt zich als vrijstaande panden met weinig rooilijnverspringingen en een kaprichting die overwegend loodrecht op de straat is georiënteerd. De westzijde van de historische kern wordt begrensd door de kreek, de planmatige uitbreidingen liggen aan de oostkant van de kern. Rond de laatste uitbreidingen is een wal gelegd die een visuele afsluiting van de kern vormt. Tussen de nieuwe uitbreidingen en de buitendijk liggen een aantal bedrijfspanden.

Buitendijks ligt een kleine recreatiehaven. Daarnaast zijn er enkele appartementsgebouwen gesitueerd nabij de veerverbinding. De sportvelden liggen in het zuiden van de kern en vormen hier de afsluiting van het dorp. De kern heeft ten opzichte van de overige kernen een duidelijke begrenzing, en heeft alleen aan de westzijde een beperkte hoeveelheid lintbebouwing.

Nieuw-Beijerland

Beeld vanaf de dorpskern op de dijk

De randen worden gedomineerd door vrijstaande bebouwing

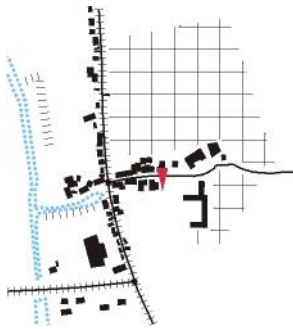
Centraal in het orthogonale stratenpatroon ligt de kerk

Monumentale gevels aan de Voorstraat

Piershil

Piershil is ontstaan na de bedijking van de Oud-Piershil polder in 1524. De belangrijkste historische bebouwing is gesitueerd aan de westzijde van de dijk en aan de Voorstraat die loodrecht op de dijk de polder in loopt. Kenmerkend voor de bebouwing aan de Voorstraat zijn de gesloten gevelwanden in tuitvorm. De eerste planmatige uitbreidingen hebben plaatsgevonden ten oosten van de dijk en kenmerken zich door een rationeel stratenpatroon met rechte bouwblokken. De nieuwste uitbreidingen hebben ten zuiden van de Voorstraat plaatsgevonden. Op kruising van de dijk en de Voorstraat bevindt zich de haven. Aan de Noordkade van de haven bevinden zich enkele monumentale panden.

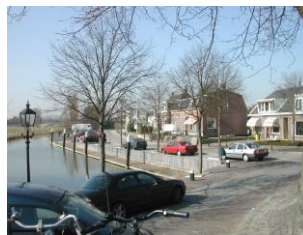
Piershil

De kerk is aan de oostzijde van de dorpskern gesitueerd

Straatbeeld van de Voorstraat

Langs de haven staan enkele monumentale panden

Beeldbepalend is de eenzijdig bebouwde dijk waarachter de dorpskern ligt

Goudswaard

Het dorp Goudswaard ligt op de kop van de Hoeksche Waard. De ruimtelijke hoofdstructuur wordt bepaald door de dijk, Molendijk, en Voorstraat, Dorpsstraat. De dijk is eenzijdig bebouwd, waarbij de bebouwing zich kenmerkt door verscheidene geveltypen en kaprichtingen. De Voorstraat bestaat uit monumentale bebouwing met gesloten gevelwanden. Aan de westzijde wordt de kern beëindigd door de Sandee, bebouwing van de Voorstraat staat met de achterkant naar deze kreek toe. Planmatige uitbreidingen zijn gesitueerd tussen de dijk en de Voorstraat, waarbij de lange straat die loodrecht op de dijk is gesitueerd, bestaat uit lintbebouwing. De uitbreidingen kenmerken zich door het tijdsbeeld waarin ze gebouwd zijn. De randen van de kern vormen een contrast met de omgeving en bestaan voornamelijk uit vrijstaande bebouwing. Buiten de kern ligt een klein bedrijventerrein dat in grote mate contrasteert met de open zichtlijnen in het polderlandschap.

Goudswaard

Het harde contrast tussen het open polderlandschap en de dorpsranden

Beeldbepalend is de kromme voorstraat met monumentale gevels

De kerk is aan de oostkant van de Voorstraat gesitueerd

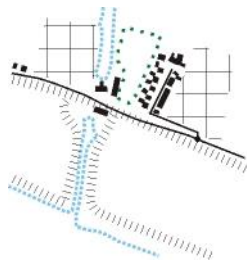
De belangrijkste structuurdrager is de eenzijdig bebouwde dijk

Dijklinten

Nieuwendijk

De structuur van Nieuwendijk wordt bepaald door de West Binnenhaven en de dijk. Nieuwendijk wordt door het water verdeeld in twee delen. De oudste bebouwing is gesitueerd ten oosten van dit water. De toegang van het dorp loopt vanaf de dijk de belangrijkste straat in. De bebouwing bestaat uit vrijstaande panden met verscheidene kapvormen. De overige bebouwing in het dorp bestaat uit kleinschalige uitbreiding in geclusterde en vrijstaande woningen. Aan de buitendijkse kant van de dijk staat een grootschalig pand die de ingang van de haven markeert. Centraal wordt de oostoever van de West binnenhaven gekenmerkt door een dichte opgaande begroeiing die een duidelijke afscheiding vormt tussen bebouwing en het water. Het belangrijkste beeldbepalende element is de dijk waarachter de bebouwing ligt.

De doorontwikkeling voor toegankelijkheid van Tiengemeten is er buitendijks een parkeervoorziening aangebracht nabij de haven.

Nieuwendijk

*Beeldbepalend voor Nieuwendijk is de op
Deltahoogte gebrachte dijk*

Beeld van de planmatige uitbreidingen

*Het centrum van Nieuwendijk wordt
gemarkeerd door een centrale bomenpartij*

Zuid-Beijerland

Het dorp Zuid-Beijerland is gesticht in 1615, het jaar waarin de polder Klein-Zuid-Beijerland werd ingedijkt. De structuur van Zuid-Beijerland wordt bepaald door een langgerekte lintstructuur met dijkbebouwing, bestaande uit de Molendijk en Dorpsstraat. De bebouwing op de dijk is met name gesitueerd aan de zuidzijde. De kerk is aan de buitenzijde van de dijk gesitueerd achter de dijkbebouwing. Aan de noordzijde is er sprake van afwisselend bebouwing onderaan en bovenaan de dijk. De eerste uitbreidingen zijn ontstaan aan de noordzijde van de dijk. Middels twee wegen die loodrecht op de dijk zijn gesitueerd worden de woonbuurten ontsloten. Deze wegen worden voornamelijk met lintbebouwing begeleid. Buiten de noordgrens van de woonwijken bevindt zich een klein bedrijventerrein. De nieuwste uitbreidingen vonden plaats aan de zuidzijde van de kern, waarbij de Koninginneweg de belangrijkste structuurdrager is. Ten oosten van de kern ligt het dijklint Schenkeldijk. Deze bebouwingsconcentratie bestaat uit dijkbebouwing die aan de buitendijkse kant is gesitueerd.

Zuid-Beijerland

*De kerk is op de voormalige
buitendijkse gronden gesitueerd*

*De structuur binnen de wijken bestaat
uit lange straten die loodrecht op de
dijk staan*

Overige dijklinten

De overige dijklinten liggen verspreid in het landschap van de Hoeksche Waard. Ze worden gekenmerkt door een grote mate aan variatie in bebouwingsmassa, oriëntatie en kaprichting. Belangrijk bij deze bebouwing is de relatie tussen dijk en bebouwing. Bebouwing is gesitueerd aan de dijk of onderaan de dijk. Bovendien is er een grote mate aan variatie in dichtheid van bebouwing. De linten, Bommelskous, Zuidzijde, Oosthoek, Zwartsluisje en Oudendijk worden gekenmerkt als dicht tot half open, met afwisselend eenzijdige en tweezijdige bebouwing. Bij een aantal linten is de bebouwing op grote afstand van elkaar gesitueerd en bestaat uitsluitend uit dijkbebouwing en boerderijen. Vanaf alle zijden hebben deze gebouwen open zichtlijnen richting het polderlandschap. Tot deze open bebouwingsconcentraties horen; Oudendijk en Schenkeldijk.

Overige bebouwingsconcentraties

Tiengemeten

Tiengemeten is een uniek natuurgebied. In de polders van het eiland liggen drie nederzettingen. De bebouwing bestaat uit voormalige arbeiderswoningen en boerderijen. De grootste clustering ligt centraal vlak achter een dijk langs een weg die uitkomt op de haven. Twee kleinere concentraties bevinden zich aan de oost- en westkant van het eiland.

Boerderijen zijn na de omvorming van het eiland naar natuurgebied herbestemd met een passende functie.

Bebouwing in het buitengebied

De bebouwing in het buitengebied betreft veelal verspreide bebouwing in de vorm van boerderijen. In vergelijking met bebouwing aan de linten zijn de erven met bebouwing groter. Er is meer ruimte en agrarische bedrijven hebben zich goed kunnen ontwikkelen.

Het bebouwingsbeeld in het landelijk gebied bestaat voornamelijk uit historische en moderne agrarische gebouwen. Er zijn akkerbouw- fruitteelt- en enkele glastuinbouwbedrijven gevestigd. Vooral bij de oudere boerderijen komen monumentaal beplante erven voor. Dit zijn als het ware groene eilanden in de open en uitgestrekte polders. Deze erven hebben dan ook een belangrijke ecologische functie voor planten en dieren.

Verspreid in het open landbouwgebied liggen soms grote bebouwingsclusters die afbreuk doen aan de openheid van het landschap.

Karakteristiek voor de bebouwing in het landelijk gebied van de Hoeksche Waard zijn de boerderijen die behoren tot de Vlaamse Schuurgroep. Deze groep vindt zijn oorsprong in Vlaanderen. Een eenvoudige vorm hiervan is doorgedrongen tot in de Hoeksche Waard. De Vlaamse schuur komt in allerlei vormen voor en illustreert hiermee haar flexibiliteit. Het type in de Hoeksche Waard bestaat uit een woonhuis met vast erachter een hogere schuur. Beide delen bestaan uit baksteen en de schuur heeft vaak een rieten dak. De richting van beide daken is loodrecht op de weg. De voorgevel van de woningen is het meest karakteristiek. Deze heeft ingezwenkte hoeken en een rechte kroonlijst. De deuren van de schuur bevinden zich in de korte gevel.

Tenslotte komen er in het landelijk gebied burgerwoningen voor. Naast burgerwoningen als voormalige boerderijen komen er ook burgerwoningen zonder agrarisch verleden voor.

Monumentale boerderij in Mookboek

Bijlage 4. Gebiedsbeschrijvingen per kern

4.1 Voorstraatdorpen

Oud Beijerland

Molendijk/Oostdijk

De kern van Oud-Beijerland ligt langs de Molendijk, Oostdijk en Zinkweg. Deze dijken zijn structurerend voor het centrumgebied van Oud-Beijerland. Aan de oostzijde ligt langs de Oud-Beijerlandsedijk één van de belangrijkste ontsluitingswegen van het dorp, de Beneden Oostdijk. Deze weg ligt langs de dijk die tevens beeldbepalend is door haar hoogte. Langs de teen van de dijk aan de noordzijde staan een aantal vrijstaande dijkwoningen in één bouwlaag met kap, waarvan de nokrichting evenwijdig aan de dijk ligt. Aan de zuidkant wordt het beeld bepaald door kantoorcomplexen in drie tot vier bouwlagen.

Dichter naar het centrum gaat de Oud-Beijerlandsedijk over in de Oostdijk. De bebouwing op de dijk is meer gesloten, terwijl aan de andere zijde van de weg, nog steeds Beneden Oostdijk, het beeld bepaald wordt door bedrijfscomplexen en vrijstaande woningen.

De dijkbebouwing, van teen dijk naar top dijk, bestaat ook hier uit één bouwlaag met kap. Door variatie in gevel en goothoogte en wisselend kleurgebruik ontstaat differentiatie in het straatbeeld.

Vanaf de kruising met de Koninginneweg bevindt zich aan beide zijden van de Oostdijk dijkbebouwing. Hierdoor ontstaat een gesloten bebouwingsbeeld en een smal straatprofiel. De functie van ontsluitingsweg is hier echter niet meer aanwezig. Aan beide zijden van de straat is een trottoir aanwezig en er wordt eenzijdig langs de weg geparkeerd. De woningen staan zowel loodrecht als evenwijdig aan de weg, waardoor een gevarieerd gevelbeeld ontstaat. Dit wordt nog benadrukt door zowel gebruik van baksteen als wit pleisterwerk in de gevels. Op een groot aantal plaatsen komen dakkapellen voor en een aantal gevels zijn karakteristiek voor het historische bebouwingsbeeld, bijvoorbeeld door tuitgevel en klokgevel. Ook de rechthoekige topgevel komt regelmatig voor. Nog verder richting het centrum gaat de functie van de Oostdijk over in een winkelstraat, die ingericht is als verblijfsgebied. Het autoverkeer wordt afgewikkeld via de Bierkade/Scheepmakershaven. Het bebouwingsbeeld in de winkelstraat is bijna geheel historisch en bestaat uit twee bouwlagen met kap. De nokrichting is overwegend loodrecht op de straat gesitueerd. Er is grote variatie in historische gevels, die goed intact gebleven zijn. Reclameuitingen doen echter op een aantal plaatsen afbreuk aan dit beeld, bijvoorbeeld door grote luifels. In de Molendijk aan de andere zijde van het Marktplaats is hetzelfde bebouwingsbeeld aanwezig. Het Marktplaats zelf vormt het middelpunt van het centrum. Men heeft er zicht over zowel de haven als het water van de Vliet langs de Voorstraten. Er zijn veel horecavoorzieningen rondom het plein gesitueerd.

Aan de achterzijde van de langgerekte winkelstraat zijn ook straten gesitueerd, waardoor de dijkpanden zowel aan de voor- als achterzijde aan de openbare ruimte grenzen. Aan de Scheepmakershaven/Bierkade hebben een aantal winkels een tweede entree, maar aan de Beneden Molendijk en Ooststraat zijn de diverse gevels meestal geheel gesloten.

Een bijzonder element aan de Ooststraat is het overdekte winkelcentrum. Dit vrij nieuwe gebouw is geheel opgetrokken uit metselwerk en heeft een aantal historisch ogende karakteristieken die eigentijds zijn vormgegeven. Langs de buitenzijde is een overdekte galerij aanwezig en erboven bevindt zich woonruimte.

Havendam

De bebouwing aan de haven heeft een historisch gevelbeeld. Er komen diverse karakteristieke gevels voor, zoals een aantal trapgevels en gevels met rechte kroonlijsten. In de gevel komen veel decoraties voor, vooral boven ramen en deuren. De bebouwing bestaat in tegenstelling tot de bebouwing aan de dijk uit twee bouwlagen met kap.

Achterzijden van dijkwoningen aan de Ooststraat geven een wisselend gevelbeeld

Aan de Oostdijk staan alle woningen in de rooilijn

De winkelstraat is ingericht als verdedigingsgebied

Bij de Vellingpassage is een historisch gevelbeeld eigentijds vormgegeven

Gestapelde woningbouw met ongelijkbeden in de gevel aan het begin van de Zinkweg

Historische bebouwing aan de Koninginneweg

Zicht over het water aan de West- en Oost-Voorstraat

Historische gevel, waaronder trapgevels, aan de Havendam

West-Voorstraat/Oost-Voorstraat

De voorstraat kenmerkt de historische structuur van een voorstraatdorp. In Oud-Beijerland bestaan de Voorstraten uit twee delen, die van elkaar gescheiden worden door het water van De Vliet. De straten zijn smal, waardoor éénrichtingsverkeer is toegepast. Het bebouwingsbeeld is aan beide zijden van De Vliet historisch met karakteristieke decoraties boven ramen en deuren. De bebouwing bestaat hoofdzakelijk uit twee bouwlagen met kap. Aan de Oost-Voorstraat is de nokrichting overwegend loodrecht op de straat gericht, terwijl deze aan de West-Voorstraat overwegend evenwijdig aan de straat ligt. Bij deze gebouwen wordt de voorgevel vaak van het dakvlak gescheiden door een wit geschilderde rechte kroonlijst. Verder van het centrum zijn een aantal panden met een tuin die tot het water reikt (de Bijl). Hier zijn de oevers dus niet meer publiekelijk toegankelijk.

De bebouwing aan de Oost-Voorstraat bestaat eveneens uit aan elkaar geschakelde historische woningen. Veel gebouwen hebben op de begane grond een winkel- of horecafunctie. De nokhoogte en gootlijn variëren en vaak is boven de gevel nog een gedeelte van het zadeldak of schilddak zichtbaar. Aan het einde van de Voorstraat, aan de H.B.S.laan, gaat de bebouwing steeds meer schuil achter bomen en kan men slechts via een voetpad het water van De Vliet bereiken. Bijzondere elementen aan de West- en Oost-Voorstraat zijn het raadhuis en de kiosk. Het raadhuis staat als het ware boven het water en vanaf de centrale entree kijkt men uit over het water van De Vliet. Het is een monumentaal gebouw met een bijzonder gedetailleerde gevel. Even verder staat een kleine houten kiosk, een voormalige muziektent, boven het water.

Koninginneweg

De Koninginneweg wordt gekarakteriseerd door de zware verkeersfunctie. Er staan een aantal verkeerslichten en er wordt langs de weg geparkeerd. Beeldbepalend zijn de bomenrijen die in het grootste gedeelte van de straat nog intact zijn. Aan beide zijden van de weg is bebouwing gesitueerd. De woningen hebben geen of een kleine voortuin. De historische woningen zijn vrijstaand en hebben karakteristieke gevels, zoals de gevel met een rechte bovenzijde. Ook het mansardedak en het zadeldak komen veel voor. De nokrichting van de woningen is overwegend loodrecht op de weg gesitueerd. Verder naar het zuiden wordt de ruimte tussen woningen groter en is er ook bedrijvigheid gesitueerd. Er zijn kleine verspringingen in de rooilijn, maar een aantal gebouwen liggen verder naar achter en hebben aan de voorzijde parkeerruimte. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een school.

Zinkweg

De Zinkweg is een oud dijklint dat van het centrum van Oud-Beijerland naar het zuiden loopt. Het is een zeer langgerekt lint met aan één zijde bebouwing die op de dijk is gesitueerd. Deze bebouwing bestaat hoofdzakelijk uit één bouwlaag met kap met de nokrichting evenwijdig aan de dijk. De goothoogte varieert en er komen zowel bakstenen als gepleisterde gevels voor. Op het dak liggen oranje of antraciete pannen. Het geheel vormt een gesloten bebouwingslint, waarbij soms ook bijgebouwen langs de weg staan. De woningen hebben geen voortuin en er is slechts een smal trottoir aanwezig. Er wordt langs de weg geparkeerd.

Aan de andere zijde is geen lintbebouwing gesitueerd. Er is direct zicht op de planmatige uitbreidingen die onder aan de dijk liggen. De woonwijken worden van de dijk gescheiden door een brede groenstrook. Een opvallende element is de gestapelde woningbouw op de hoek van de Zinkweg en de Beneden Molendijk. Dit gebouw bestaat uit drie bouwlagen met een extra bouwlaag op de hoek om het geheel te accentueren. Het geheel is opgetrokken uit metselwerk en heeft ongelijkheden in de gevel, door de raampartijen die naar voren gesitueerd zijn.

Karel Doormanstraat en omgeving

De Karel Doormanstraat is één van de weinige oostwest-gerichte straten met historische bebouwing. Het beeld bestaat uit een vrijstaand bebouwingslint met ruime voortuinen. De woningen zijn allen opgetrokken uit baksteen en hebben dakpannen. De woningen zijn grotendeels met de nokrichting loodrecht op de weg georiënteerd en hebben verschillende dakvormen, zoals zadeldak en mansardedak. Ook in de directe omgeving is historische bebouwing te vinden, maar het beeld wordt vaak overheerst door latere inbreidingen in de vorm van woningen of voorzieningen. Hier ontstaat een gemengd beeld zonder eenheid in architectuur of bebouwingsbeeld.

Nieuw-Beijerland

Nieuw-Beijerland ligt aan de westkant van de Hoeksche Waard en is middels een veerverbinding verbonden met Voorne-Putten. De orthogonale structuur is duidelijk te herkennen door lange zichtlijnen en haaks op elkaar georiënteerde straten. Karakteristieke panden zijn met name te vinden langs de Spuidijk en de Voorstraat. Naoorlogse uitbreidingen hebben vooral aan de oostzijde van de historische kern plaatsgevonden. Aan de westzijde wordt de kern begrensd door de Nieuw-Beijerlandse kreek. Binnen de historische waardevolle kern is op een aantal plaatsen sprake van vervangende nieuwbouw. De structuur van de kern wordt echter niet aangetast. De bebouwing bestaat grotendeels uit eenvoudig vormgegeven massa's van 1 bouwlaag met kap. De kerk vervult een centrale rol binnen de kern doordat het op een centrale ruimte binnen de historische kern is gesitueerd bovendien verzorgt de hoog opgaande kerktoren een oriënterende functie.

Kenmerkend beeld van de Voorstraat in Nieuw-Beijerland

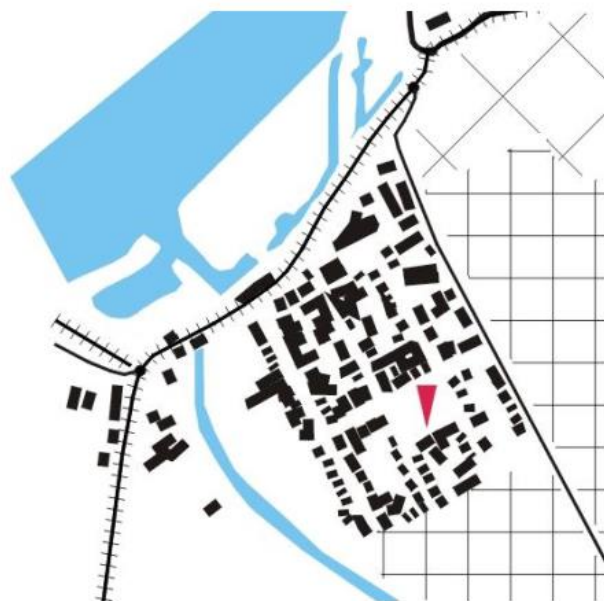
Vrijstaande woningen met een mansardekap en voortuinen

Aan de Spuidijk is een voerdertij aan het Vlaamse type gesitueerd

Voormalige agrarische bedrijfsbebouwing met kenmerkend materiaalgebruik

De kerk omgeven met opgaande begroeiing aan de Kerkstraat

Historische waardevolle bebouwing aan de Voorstraat

Klassieke begroeiing van het kerkhof aan de Wilhelminastraat

Beeld van het klassieke straatprofiel van de Kerkstraat

De Voorstraat.

De Voorstraat staat haaks op de Spuidijk. De breed opgezette straat heeft een breed straatprofiel met monumentale bomen die de klassieke opzet van de straat versterken. Het straatprofiel bestaat uit een

centrale rijbaan met aan weerszijde bomen en een voetgangersgebied. De bebouwing bestaat uit individueel vormgegeven panden die met korte tussenruimte in een gelijke voorgevellijn zijn gepositioneerd. Op een aantal plaatsen is de ruimte tussen de individuele panden dichtgezet middels het doortrekken van het voorgevelvlak. Langs de Voorstraat komen verschillende geveltypen voor, de meest voorkomende zijn de ingezwenkte lijstgevel en de tuitgevel. Bij hoeksituaties is er een duidelijke verbijzondering van de bouwmassa. Er komen eveneens verschillende soorten kapconstructies voor die loodrecht op de straat zijn georiënteerd. Veel voorkomende kapvormen zijn: mansardekappen, zadeldaken en wolfsdaken. Bij hoeksituaties is er op een aantal plaatsen sprake van samengestelde dakvlakken die de dubbele oriëntatie van de woningen definiëren. Nabij de overgang naar de Doelweyk is er een woonblok aan de oostzijde van de straat gesitueerd met een aantal geschakelde woningen onder een zadeldak, die evenwijdig aan de straat is georiënteerd. Aan het begin van de Voorstraat, ter plaatse van de dijk, is een schuur gesitueerd die contrasteert met de overwegend kleinschalige bebouwing aan de Voorstraat. Het materiaalgebruik is metselwerk in donkere aardetinten en pleisterwerk in wit of crème. Als dakbedekking wordt gebruik gemaakt van rode en antraciet gekleurde pannen.

Spuidijk

De Spuidijk vormt de belangrijkste landschappelijke structuur binnen de kern Nieuw-Beijerland. Doordat er sprake is van eenzijdige bebouwing, aan de buitendijkse zijde, is er een duidelijke visuele relatie tussen de hoge dijk en de lager gelegen bebouwing van de kern. De bebouwing aan de spuidijk is geconcentreerd ter plaatse van de Voorstraat en de haven. Het bebouwingslint bestaat uit een aantal geschakelde woningen met verspringende noklijn en verscheidene dakvormen en geveltypologieën.

In de gesloten gevelwand komen tuitgevels, langsgevels, lijstgevels, ingezwenkte lijstgevels voor. De variërende bouwmassa van één of twee bouwlagen is voorzien van een zadeldak, met als uitzondering een wolfdak. De achterzijde van de bebouwing is gericht naar het havengebied. Bij de langsgevels is er sprake van dakkapellen. Het straatprofiel van de dijk bestaat uit een regionale verkeersweg met een minimaal voetgangers gebied waarlangs de woningen zijn gepositioneerd. De woningen zijn te bereiken middel kleine trappetjes doordat het gehele blok verhoogd langs de weg is geplaatst. Bijzondere gebouwen langs de rest van het lint zijn de molen en een boerderij die volgens het Vlaamse schuurtype is gebouwd. Het materiaalgebruik langs het lint bestaat uit metselwerk in aardetinten en pleisterwerk in wit of crème.

Kerkstraat

De kerkstraat is een zijstraat van de Voorstraat en heeft een soortgelijk straatprofiel met hoge opgaande begroeiing en aan weerszijde een voetgangersstrook. De gesloten gevelwanden bestaan uit individuele woningen op korte afstand van elkaar gepositioneerd in een rechte voorgevellijn. De gevels bestaan uit ingezwenkte lijstgevels en tuitgevels.

Het bouwblok tussen de Middelstraat en achterstraat bestaat aan de zijde van de Kerkstraat uit vervangende nieuwbouw die goed aansluit op de cultuurhistorische waardevolle bebouwing van de kern. De kerk is centraal aan de zuidzijde van de Kerkstraat gesitueerd en vervult een oriënterende rol. Het gebouw is gedraaid op de kavel gesitueerd waardoor z'n alzijdige oriëntatie benadrukt wordt. De ruimte rondom de kern is ingericht met veel groen en opgaande begroeiing. Het bouwblok tussen de Achterstraat en de Julianastraat bestaat uit bebouwing die in latere periodes is gerealiseerd maar zich voegt naar het rationele stratenpatroon van het voorstraattypet. De bebouwing direct aan de Kerkstraat bestaat onder andere uit een lange horizontaal gelede gevel met weinig ritmiek en een plat dak. Daarnaast is er een geschakeld woonblok gesitueerd met een zadeldak evenwijdig aan de straat. Het materiaal dat gebruikt is, is met name metselwerk in donkere aardetinten en met name aan de kant van de Voorstraat enkele pleisterwerk gevels.

Julianastraat, Wilhelminastraat

Deze straat vormt de overgang de blokverkaveling wijken van na de oorlog. Deze straat bestaat uit gevarieerde bebouwing waarbij lintbebouwing in de vorm van mansardekappen en geschakelde woonblokken evenals rijen arbeiderswoningen elkaar afwisselen. De lange straat wordt gekenmerkt door een aantal voorgevellijn verspringen waardoor de bebouwing afwisselt van de straat af staat en direct aan de straat is gepositioneerd. Eenheid binnen de straat wordt verkregen door het ontbreken van dissonanten binnen een bouwblok of een serie vrijstaande individuele panden. De maat en omvang van de straat zorgt ervoor dat de contrasterende bebouwingselementen de beeldkwaliteit niet aan tasten. De gevels van de straat bestaan uit metselwerk met wisselend rode en donkere dakpannen.

Overige bebouwing binnen de historische voorstraatstructuur bestaat uit voormalige agrarische bedrijfsbebouwing en eenvoudig vormgegeven woonbebouwing loodrecht op de straat georiënteerd. Een belangrijk element is de visuele relatie tussen de hoog gelegen dijk en de lager gelegen historisch waardevolle bebouwing. Met name de oriëntatie van achterkanten naar de dijkstructuur zorgt voor een negatieve beeldkwaliteit.

Aan de westzijde van de kern zijn een aantal woningen gesitueerd aan de Damsteeg. De bebouwing varieert van (voormalige) agrarische bebouwing tot individuele woonbebouwing. Door de ruime kavels en aanwezige groenstroken contrasteert de gedifferentieerde bebouwing minimaal.

Piershil

De kern Piershil heeft een voorstraatstructuur waarbij de Sluisjesdijk en de Voorstraat de belangrijkste straten vormen. De belangrijkste landschappelijke structuren zijn het water van het Piershilsche gat en de dijkstructuur ten westen van de kern.

Fraai vormgegeven geschakelde woningen beneden aan de dijk

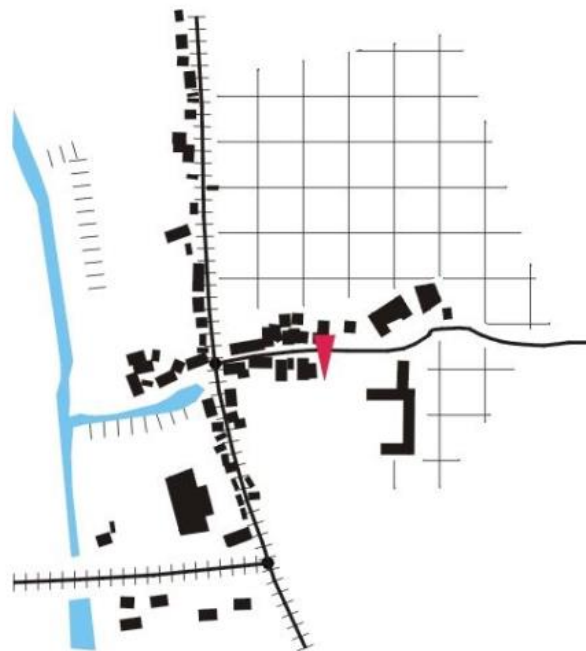
Beeld van de verhoogde bebouwing aan de Kade

Hoeksituatie van de Sluisjesdijk, Voorstraat en de Kade

Bebouwing aan de Voorstraat met klassieke stijlenmerken

Beeld van de kerk omgeven met opgaande begroeiing

Vlaamse boerderijtype aan de Voorstraat

Gelijke voorgevelijn van de individuele bebouwing aan de Voorstraat

De molen op de Sluisjesdijk vormt een oriëntatiepunt

Voorstraat

Vanaf de Sluisjesdijk bestaat de bebouwing van de Voorstraat uit gesloten gevelwanden waarvan de dichtheid afneemt naarmate de bebouwing verder van de dijk is gesitueerd. De bebouwing is afwisselend evenwijdig en horizontaal aan de straatrichting gesitueerd.

Hoofdmassa bestaat meestal uit 1 bouwlaag met kap. Uitzondering hierop vormen de vijf geschakelde woningen aan de zuidzijde van de straat. Deze woningen hebben een gelijke vormgeving bestaande uit twee bouwlagen met zadeldak, tuitgevel en donkere pannen en metselwerk. De woningen zijn als vervangende nieuwbouw later gerealiseerd tussen de historisch waardevolle bebouwing van de Voorstraat. De architectuur van de huizen is een duidelijke interpretatie van bestaande typologieën en sluit goed aan op de bestaande bebouwing.

Opvallend element in de gevel zijn de dubbele deuren die naast de toegangsdeur zijn aangebracht. De overige bebouwing in de gesloten gevelwand wordt gekenmerkt door een licht verspringende gootlijn. Dakkapellen komen veelvuldig voor op de evenwijdig aan de straat gelegen zadeldaken. Opvallend detail is de toepassing van zijvleugels. De geveltypologie van de loodrecht op de straat georiënteerde bebouwing bestaat uit tuitgevels en ingezwenkte lijstgevels. Het materiaalgebruik bestaat uit wit of crème getint pleisterwerk en metselwerk in aardetinten.

Centraal aan de Voorstraat is de kerk gelegen. Dit monumentale gebouw van bescheiden afmetingen vormt een rustpunt in het gedifferentieerde straatbeeld doordat het op een met groen ingericht kavel is gesitueerd met veel opgaande begroeiing. Verder staan er twee vrijstaande bebouwingselementen langs de Voorstraat, waarvan er één bestaat uit een enkele bouwlaag met zadelkap, en de ander een klassieke gevel betreft van twee bouwlagen met veel symmetrie en verbijzonderingen bij de detaillering. De vrijstaande oriëntatie wordt verzacht door een weelderige begroeiing. Aan de zuidzijde van de straat ligt een boerderij van het Vlaamse schuurtype. Deze boerderij is gesitueerd tussen de gesloten gevelwand aan het begin van de Voorstraat en de kerk.

Kenmerkend voor dit type boerderij is de verbinding tussen woonhuis en stal, waarbij de kopgevel van de stal aan één zijde doorsteekt. Deze boerderij wordt herstemd tot een zorgboerderij waarbij de authentieke details behouden blijven.

De Sluisjesdijk

De bebouwing aan de Sluisjesdijk wordt gekarakteriseerd door benedendijkse en bovendijkse bebouwing. De bovendijkse bebouwing is geconcentreerd gepositioneerd aan de oorspronkelijke buitendijkzijde. Het betreft een kort bebouwingslint van gesloten bebouwing met een licht verspringende gootlijn. Een uitzondering vormt de tweezijdig bebouwde dijk ter hoogte van de Kievitstraat. De bebouwing wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan bebouwingskenmerken.

De dakrichting is overwegend evenwijdig aan de straat gelegen met uitzondering van de kruising met de Kade waarbij de nokrichting loodrecht op de straat is georiënteerd. De bovendijks bebouwing wordt gekenmerkt door een groot aantal bouwkundige toevoegingen door dakopbouwen, schuurtjes, en dakkapellen hierdoor ontstaat een gedifferentieerd gevelbeeld. Het kleur- en materiaalgebruik varieert van metselwerk in verschillende aardetinten, licht pleisterwerk tot donker geverfd houtwerk. Alle daken zijn uitgevoerd in dakpannen in rood of antraciet.

De benedendijks bebouwing bestaat grotendeels uit vrijstaande individueel vormgegeven panden met afwijkende karakteristieken en bouwkundige kenmerken. Verschillende dakvormen omringd door opgaande begroeiing komen vooral aan de rand van de kern voor. Direct ten noorden van de Voorstraat is benedendijks een gesloten bebouwingslint gesitueerd. Dit geschakelde bouwblok heeft een karakteristieke architectuur bestaande uit doorstekende dakvlakken, gelijkgevormde dubbele dakkapellen, fraaie kozijndetaillering en metselwerk in verschillende lichte aardetinten. De molen aan de noordkant van de kern is op een verhoging in het landschap gesitueerd en markeert de entree van de kern.

De Kade

De kade vormt een eenzijdig gesloten bebouwingslint, in het verlengde van de Voorstraat aan de overzijde van de dijk. De straat loopt langs het water dat in verbinding staat met het Piershilsche Gat. De gebogen vorm van de straat wordt doorgezet in de bebouwing. De bebouwing is gepositioneerd op een verhoging en is te bereiken via kleine trappetjes vanaf de straatzijde. Aan de voorzijde van de woningen zijn kleine voortuinen gesitueerd. Kenmerkende eigenschappen van de bebouwing zijn; nokrichting evenwijdig aan de

straat, toepassing van mansardekap, decoratief metselwerk en veelvuldig toepassen van dakkapellen. Langs de gehele straatwand van de Kade komen een groot aantal uitzonderingen voor waardoor een gedifferentieerd gevelbeeld is ontstaan.

Goudswaard

De historische voorstraatstructuur van Goudswaard heeft een afwijkende structuur bestaande uit een driehoekige vorm die ontstaat door het verbinden van de Molendijk, de Dorpsstraat-Nieuwstraat en de Burgemeester Zahnweg. Deze afwijkende vorm is ontstaan door de gebogen vorm van de Nieuwstraat, die het gevolg is van de natuurlijke kreekrugstructuur op een hoger gedeelte langs het water “het Sandee”. De haven ligt zoals gebruikelijk bij kernen met een voorstraatstructuur direct achter de dijk in het verlengde van de Nieuwstraat.

Nieuwstraat

De Nieuwstraat vormt de belangrijkste structuur die vanaf de dijk het landschap in loopt. De straat is tweezijdig bebouwd met een grote verscheidenheid aan bebouwingstypologieën. Binnen de gevelwanden zijn onder ander geschakelde en vrijstaande woningen te vinden afgewisseld met voormalige agrarische bedrijfsbebouwing. Het stenige karakter van de straat wordt verder van de dijk af verzacht doordat er sprake is van een teruggelegen voorgevellijn. De ruimte tussen de straat en de voorgevel is vervolgens ingericht als voortuin. Bij de verbinding met de Beatrixstraat en de Burg. Zahnweg is er sprake van een klein plantsoen.

Het belangrijkste gebouw in de Nieuwstraat is de kerk. Het gebouw ligt achter de voorgevellijn van de gesloten straatwand waardoor er een pleinvormige ruimte ontstaat aan de oostzijde van deze straat. De afmetingen van deze bescheiden zaalkerk sluit goed aan op de kleinschalige karakteristiek van de omliggende bebouwing. De bebouwing aan de Nieuwstraat heeft een gevarieerd gevelbeeld die ontstaat door een grote verscheidenheid aan geveltypen. Enkele voorkomende geveltypen zijn; tuitgevels, ingezwenkte lijstgevels, langsgevels en in het bijzonder klokgevels. Daarnaast bestaat er een lange rij geschakelde woningen waarvan de langsgevel is voorzien van topgevels. Met name het aantal klokgevels vormen een opvallende verschijning binnen de straatwand. Naast de verschillende typen gevels komen er eveneens verschillende typen dakconstructies voor, de meest voorkomende zijn; het zadeldak, mansardekap en wolfdak. De oriëntatie van de noklijn wisselt per gebouw. Het kleur- en materiaalgebruik binnen de straat varieert van metselwerk in lichte aardetinten tot pleisterwerk in grijs of wit, uitzondering is het gebruik van houten gevelbekleding in verschillende kleuren.

Molendijk/ Beneden Molendijk

Deze dijk is een eenzijdig bebouwde dijk en wordt gekarakteriseerd door een gesloten gevelwand van bebouwing die overwegend evenwijdig aan de weg is georiënteerd. De eenzijdige bebouwing vormt een gesloten straatwand die in dichtheid afneemt aan beide uiteinden van de dijk. Aan de westzijde wordt het bebouwingslint afgesloten met een boerderij bestaande uit een woonhuis en een schuur. Het vrij georiënteerde woonhuis is voorzien van een schilddak. De bebouwing aan de dijk bestaat doorgaans uit één bouwlaag met kap, op enkele plaatsen betreft het een tweelaags hoofdgebouw met kap. Het materiaal waaruit de bebouwing is opgebouwd bestaat uit metselwerk en stucwerk in verschillende tinten en kleuren. Opvallend element bij de dakkapellen is de toepassing van zijvleugels. Het meest opvallende en oriënterende gebouw van Goudswaard wordt gevormd door de molen. De Beneden Molendijk bestaat uit

vrijstaande grootschalige woningen met een eigen vormtaal en materiaalgebruik. De individuele karakteristiek vormt een beperkt contrast doordat er sprake is van ruime kavels een aanwezige groenvoorziening. Opvallend element is het afwijkende kleurgebruik bij dakopbouwen.

Burg. Zahnweg

Deze straat vormt een lang bebouwingslint tussen de Molendijk en de Nieuwstraat. De bebouwing aan het lint vormt een overgang tussen de historisch waardevolle bebouwing van de kern en de blokverkaveling van latere uitbreidingen. De bebouwing bestaat uit recht in de voorgevellijn gepositioneerde bouwmassa's van één bouwlaag met verscheidene kapvormen. De bebouwing is op korte afstand van de rooilijn gepositioneerd waardoor kleine voortuinen ontstaan. Een beperkte onderlinge afstand tussen de woningen zorgt ervoor dat er een gedifferentieerd bebouwingspatroon ontstaat. Kapvormen en geveltypen variëren en worden afgewisseld met een aantal geschakelde woonblokken. Het materiaal waaruit de bebouwing is opgebouwd is metselwerk in donkere aardetinten dakpannen. Uitzondering hierop vormt een rietendak centraal in de Burg Zahnweg.

Individueel vormgegeven bebouwing aan de Burg. Zahnweg

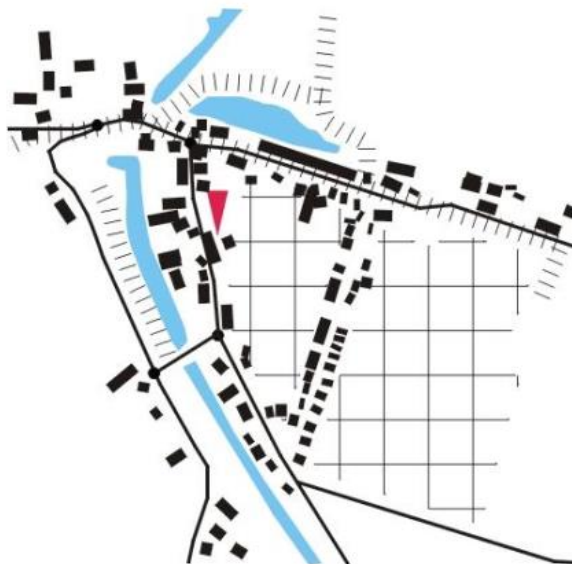
Beeld van de besloten karakteristiek van de Nieuwstraat

Veel voorkomende klokgewel

Gesloten gevelwanden met een divers bebouwingsbeeld aan de Nieuwstraat

Interpretatie van historische stijlkenmerken

Karakteristiek beeld van boven- en benedijnsse bebouwing

Klassieke symmetrische gevel aan de Beneden Molendijk

Teruggelegen situering van de Kerk aan de Nieuwstraat

Numansdorp

Molendijk/Schuringsdijk

Ondanks latere inpolderingen heeft Numansdorp zijn havenfunctie behouden. Door deze inpolderingen is de dijk aan twee zijden bebouwd. Aan de polderkant betreft dit met name benedendijkse bebouwing, terwijl aan de vroegere zeezijde de bebouwing boven op de dijk ligt. Het "schippershuis" staat bovenop de dijk en kijkt uit over de haven.

Kenmerkend voor dit vrijstaande gebouw is de samengestelde vorm bestaande uit een vierkante hoofdvorm van twee lagen en een lange zijarm van 1 laag. Het dak bestaat uit twee samengestelde schildaken die beide zijn ingeknikt. Het materiaal waaruit de bebouwing is opgebouwd is donker metselwerk, antraciet gekleurde pannen en witte houten kozijnen.

Op de kop van de Voorstraat staat het "Hoge Huys". Dit gebouw is beeldbepalend doordat het op een kruispunt van een groot aantal zichtlijnen is gelegen. De klassieke opbouw van het gebouw is een belangrijke historische beeldwaarde voor het gebied. Het gebouw bestaat uit een hoofdvorm van 4 raamtraveeën breed gecombineerd met twee bijgebouwen. Het gehele gebouw bestaat uit 2 bouwlagen en een plat dak, waarbij het bijgebouw iets lager is en terug ligt ten opzichte van de voorgevelrooilijn. De rijke detaillering van het lijstwerk en de gebogen bovendorpels versterken het historische karakter van het gebouw.

*Beeld van het "Schippershuis",
ge situeerd aan de Molendijk.*

*Klassieke ingezwenkte lijstgevel aan de
Torenstraat.*

*Gevels van de Torenstraat met
wisselende geveloriëntaties.*

*Blik op de Schuringsdijk vanuit het
historische centrum.*

Numansdorp

*Gevarieerd beeld van de brede
Voorstraat*

*Fraaie klassieke gevelopbouw van het
"Hoge Huys"*

*Lintbebouwing aan de Burg. de
Zeeuwstraat*

*Beeldbepalend voor het centrum zijn de
achterkanten die uitkomen op de
waterloop*

Voorstraat/Torenstraat/Groeneweg/Kievitstraat

Het gebied vanaf de dijk richting de polder wordt gekenmerkt door gesloten gevelwanden met individueel vormgegeven panden. Grotendeels zijn deze panden in de rooilijn gepositioneerd en hebben een dakrichting loodrecht op de straat. Achterkanten liggen aan het water of binnen een bouwblok. De architectuur van de gebouwen is bescheiden en bestaat grotendeels uit tuitgevels of ingezwenkte lijstgevels.

Donkermetselwerk wordt afgewisseld met witgekalkte of gestucte gevels. De kerk is gesitueerd in de Torenstraat en is opgenomen binnen de overige gevels van de straat. De kerk is met de toren op de straat georiënteerd. Vanaf de Kievitstraat loopt een belangrijke zichtlijn richting de kerk waardoor het orthogonale karakter versterkt wordt. De oorstraat is beeldbepalend binnen de kern door het breed opgezette straatprofiel met opgaande begroeiing.

Burg. De Zeeuwstraat/Middelstraat/Vlielandersstraat/ Hallinxweg

De eerste uitbreidingen hebben plaatsgevonden langs de belangrijkste uitvalswegen. Deze bebouwing heeft een vrijstaand karakter met een grote mate aan individualiteit. Verscheidenheid in massa, kleur en materiaalgebruik zorgen voor een afwisselend straatbeeld. Verspringende rooilijnen zorgen ervoor dat voor de bebouwing voortuinen ontstaan. Hierdoor wordt het bebouwingsbeeld afgewisseld met groenstructuren.

's-Gravendeel

In 1593 is het dorp 's-Gravendeel gesticht. De huidige structuur van 's-Gravendeel is minder duidelijk dan bij de overige kernen. De kern van omvat een groot gebied en is opgebouwd uit verschillende delen. Er wordt onderscheid gemaakt in de dijkstructuur (Molendijk/Achterdijk/Strijensedijk), het voorstraatgedeelte (Hendrik Hamerstraat/Noord en Zuid Voorstraat), het havengedeelte (Havenstraat/Boven en Beneden Havendijk/Gorsdijk), het gebied langs de oostzijde (Bevershoekstraat/Schenkeltje) en de tussenliggende straten (Kerkstraat/Langestraat/Weegje).

Vrijstaande woningen met nokrichting loodrecht op de straat en gelijke rooilijn, Korte Smidsweg

Historische bebouwing met karakteristieke geveldetails, Smidsweg

Winkelcomplex aan de Smidsweg met afwijkend bebouwingsbeeld

Dakkapellen in het historische bebouwingsbeeld, Kortestraat

Karakteristieke voerderij met gevel met rechte kroonlijst en ingezwenkte hoeken, Kerkstraat

Geschaald bebouwingslint met karakteristieke gevels aan de Zuid Voorstraat

Ramen reiken tot aan het weglak aan de Boven Havendijk

Nieuwbouw in de vorm van een dijkwoning aan de Molendijk

Molendijk

De Molendijk is een smalle dijk waar de bebouwing voor het grootste gedeelte boven op de dijk staat en direct aan de straat grenst. Dit maakt het straatprofiel erg smal. Tevens wordt er op bepaalde plaatsen op de weg geparkeerd. Een markant element in het straatbeeld is de molen die eveneens dicht aan de dijk staat en een oriënterende functie heeft. De bebouwing vormt een gesloten bebouwingslint en bestaat met name uit

één bouwlaag met kap, waarvan de nokrichting evenwijdig aan de straat is. Op een enkele plaats is de nokrichting loodrecht. Verschil in goothoogte, gevelindeling en kleurgebruik geeft een gevarieerd straatbeeld. Bij een aantal woningen zijn later dakkapellen toegevoegd.

Recente toegevoegde bebouwing bestaat voor een deel uit dijkwoningen die goed in het straatbeeld passen. Richting het buitengebied wordt de bebouwing meer open.

Strijenseweg/Alexanderstraat/Strijensedijk

Het bebouwingsbeeld langs het zuidelijke deel van het dijklint is zeer gevarieerd. Langs een groot gedeelte liggen parallelwegen onder aan de dijk, waardoor de dijk een steeds wisselende verkeersfunctie heeft. Dit zorgt er tevens voor dat een aantal dijkwoningen aan beide zijden een voorkant hebben. De bouwhoogte is dan aan één zijde twee bouwlagen met kap en aan de andere zijde één bouwlaag met kap. De woningen boven aan de dijk zijn veelal geschakeld. Beneden de dijk, vaak aan parallelwegen, liggen vrijstaande woningen op een grotere kavel, soms met bedrijvigheid, zoals een autobedrijf. De gevel is wisselend opgebouwd uit baksteen en gepleisterde gevels. Dit geeft variatie in kleurgebruik (wit en aardetinten). Karakteristiek is dat op sommige plaatsen zichtbaar is dat de weg is opgehoogd, waardoor een smalle en soms diepe ruimte ontstaat tussen de woning en het wegvlak.

Noord Voorstraat/Zuid Voorstraat

De openbare ruimte wordt op deze plaats gedomineerd door het water, waarop de veelal historische bebouwing georiënteerd is. Dit water is de oude binnenhaven van 's-Gravendeel. Aan beide langsijden van het water bevindt zich een smalle groenstrook met beeldbepalende bomen.

Op de kop staat aan één zijde de kerk en aan de andere zijde een vrijstaande, wit geschilderde woning. Aan weerszijde van het water bevindt zich historische bebouwing met karakteristieke gevels. De woningen in dit geschakelde bebouwingslint staan veelal met de kopse kant naar de straat en hebben een individuele gevelindeling. Tot de bebouwing behoren veel oude boerderijen, waarvan de kavels erg diep zijn. Wat betreft materiaalgebruik wordt vaak metselwerk toegepast in verschillende aardetinten. Soms zijn de gevels gepleisterd. Storende bebouwing ligt verder achter op de kavel en heeft vaak ook een afwijkende vormgeving.

Havenplein

Het havenplein wordt gedomineerd door de verkeersfunctie die hieraan toegekend is. Het is een rotonde waarop zes straten uitkomen. Er is weinig bebouwing op het plein georiënteerd. Karakteristiek is de boerderij bestaande uit één bouwlaag met schilddak. Daarnaast zijn er nog een aantal woningen aan het Havenplein die variëren in gevelbeeld en kleurgebruik.

Havenstraat/Beneden Havendijk

De verbinding tussen de buitenhaven en de voormalige binnenhaven bestaat uit de Havenstraat en de Boven en Beneden Havendijk.

Aan de Beneden Havendijk is vrijstaande bebouwing gesitueerd. De woningen staan op diepe kavels. Een aantal woningen zijn historische boerderijen met karakteristieke gevels, zoals een trapgevel met een rechte kroonlijst en ingezwenkte hoeken. Ook de geveldetailering is karakteristiek. De Boven Havendijk ligt op een dijk en wordt gescheiden van de Beneden Havendijk door een groenstrook met bomen. De dijk is alleen toegankelijk voor langzaam verkeer. De dijkwoningen staan direct aan de straat en variëren in bouwhoogte van één tot twee bouwlagen met kap. De nokrichting is veelal evenwijdig aan de straat.

Opvallend zijn de ramen die vaak tot aan het straatniveau reiken. De bebouwing bestaat uit metselwerk en is op sommige plaatsen afgewerkt met geschilderd hout.

Aan de Havenstraat wordt het beeld bepaald door een grote verharde ruimte waaraan achterkanten van woningen grenzen. Hier ontstaat door de diverse aan- en bijgebouwen en verschil in kleurgebruik een zeer gevarieerd beeld. Aan de andere zijde van de straat bevinden zich dijkwoningen waarvan zowel de voor- als achterzijde aan een straat grenst.

Bevershoekstraat/Schenkeltje

Aan de Bevershoekstraat is duidelijk onderscheid te maken tussen de bebouwing aan de oost- en aan de westzijde. Aan de oostzijde is het oude bebouwingslint zichtbaar dat met de achterzijde aan het water grenst. De woningen zijn individueel vormgegeven en kennen verspringingen en draaiingen in de rooilijn. Soms ligt een woning verscholen in privé-groen. In de straat staan ook recent gebouwde woningen die afwijken in de kleur van het metselwerk en de kapvorm. Aan de westzijde van de straat bevinden zich de achterkanten van rijtjeswoningen met schuurtjes.

Aan het Schenkeltje bevinden de woningen zich aan één zijde. Dit zijn zowel rijtjeswoningen, twee-onder-één-kap woningen en vrijstaande woningen, die allen in de rooilijn staan op een ondiepe kavel. Aan de andere zijde heeft men zicht op een dijk met voetpad en bomenrijen. De woningen bestaan uit één of twee bouwlagen met kap en zijn opgebouwd uit roodbruin metselwerk en oranje dakpannen. Sommige gevels zijn gepleisterd.

Rijkestraat/Langestraat/Weegje

Aan het Weegje staan uiteenlopende woningtypen. Het meest karakteristiek is de boerderij die voor in de straat staat. Deze heeft een zadeldak met wolfseind en staat met de lange gevel direct aan de straat. Daarnaast staan er in deze straat vrijstaande, deels historische, bebouwing. De rooilijn is wisselend, evenals het daktype en de geveldetailering. De woningen staan allen met de kap loodrecht op de straat op een diepe kavel. Een aantal woningen heeft decoraties boven de ramen en deuren, anderen weer een strakke gevel met houten afwerkingen.

De Langestraat kent een wisselend vaak historisch gevelbeeld met een individuele indeling. De gevels zijn voornamelijk opgebouwd uit baksteen in verschillende tinten. Verkeerskundig valt de straat uiteen in twee delen. De Rijkestraat heeft een breed straatprofiel waarbij geparkeerd wordt in de daarvoor aangegeven stroken. De woningen hebben geen voortuin en de nokrichting staat loodrecht op de straat. De gevels zijn karakteristiek, zoals een aantal tuitgevels. Storende bebouwing wordt gevormd door bedrijvigheid die verder naar achter is gelegen en daardoor de rooilijn onderbreekt.

Smidsweg

De Smidsweg kent een gevarieerd bebouwingsbeeld. Dicht bij het centrum wordt het beeld bepaald door winkels aan beide zijden van de straat die met elkaar verbonden worden door middel van een transparante loopbrug. Deze winkelbebouwing wordt gekenmerkt door twee bouwlagen met een plat dak en roodbruine baksteen. Opvallend zijn de ongelijkheden in de gevel in de vorm van driehoeken die uit de gevel steken. Deze komen in het hele complex terug en vormen op één plaats een overkapping, waardoor een galerij ontstaat. Daarnaast zijn er nog winkels die zijn ondergebracht in meer karakteristieke gebouwen. Verder van het centrum vandaan overheerst het historische bebouwingsbeeld, bestaande uit vrijstaande woningen met de nokrichting loodrecht op de straat. Deze zijn allen opgebouwd uit baksteen in aardetinten. De bebouwing bestaat uit één bouwlaag een kap met oranje dakpannen en staat in de rooilijn. Differentiatie in het gevelbeeld ontstaat door de verschillende indelingen en decoraties boven deuren en ramen.

Kerkstraat

Bij de aansluiting van de Kerkstraat op de Smidsweg domineren zijkanten van bebouwing, waarlangs geparkeerd wordt. Verder naar achter wordt het straatprofiel ruimer. De bebouwing die op de Kerkstraat gericht is bestaat grotendeels uit historische boerderijen met achter op het erf grote schuren. De gevels lopen uiteen van de rechte kroonlijst met ingezwenkte hoeken tot mansarde- en zadeldak met wolfseind. Een opvallende verschijning is de versierde tuitgevel die in tegenstelling tot de overige gevels niet uit baksteen maar witgrijs pleisterwerk is opgebouwd.

Korte Smidsweg/Kooijstraat/Nieuwstraat/Kortestraat

Deze straten vormen allen zijstraten van de Smidsweg en kennen een gelijk bebouwingsbeeld, namelijk één bouwlaag met kap. Wisselend is de nokrichting van de kap. In de Korte Smidsweg en de Kooijstraat is deze loodrecht op de straat gesitueerd. Tevens staan hier alle woningen in de rooilijn. In de Kortestraat is de nokrichting evenwijdig aan de straat, waarbij er verschil is in goothoogte en er op bepaalde plaatsen dakkapellen zijn geplaatst. De achterzijdes van deze woningen grenzen met garageboxen aan een andere straat, de Lindehof. Deze garages zijn later gebouwd en hebben een zelfde vormgeving, namelijk één bouwlaag met een kap. De overzijde van de Lindehof bestaat uit een groot omheind parkeerterrein. In de Nieuwstraat is de nokrichting wisselend en komen eveneens dakkapellen voor.

4.2 Knooppuntnederzettingen

Klaaswaal

Klaaswaal is een knooppuntnederzetting die is ontstaan doordat een aantal dijken en wegen een centraal knooppunt in het landschap vormen. Latere uitbreidingen zijn in de oksel van de twee belangrijkste dijken gelegen waardoor het knooppunt aan de rand van de kern ligt.

Beeld van benedendijkse bebouwing aan de Oud Cromstrijense dijk.

Duidelijke scheiding tussen bebouwing boven en onder aan de dijk.

Dijkbebouwing die met de achterkant naar het dorp is gelegen.

Beeld van de imposante watertoren, gepositioneerd aan de Oranjestraat.

Klaaswaal

Kleine steegjes vanaf de Molendijk scheppen een beeld op het centrum.

De kerk vormt de belangrijkste beeldkwaliteit van Klaaswaal.

Klassieke vormgegeven gevels aan de Kerkstraat.

Beeld van de dijkbebouwing aan de Molendijk.

Molendijk/Oud Cromstrijense Dijk

Deze twee dijken vormen de begrenzing van het dorp aan de west- en zuidkant. Bebouwing aan deze dijken is afwisselend onderaan en bovenaan de dijk gelegen. Rondom het knooppunt heeft er een verdichting plaatsgevonden en is voornamelijk sprake van tweezijdige bebouwing. De bebouwing bovenop de dijk is voornamelijk gesitueerd aan de buitenzijde van de kern, waarbij de binnenzijde vooral van benedendijkse bebouwing is voorzien. De bebouwing varieert van grootschalige agrarische bedrijfsbebouwing tot woonbebouwing van 1 laag met kap. Deze verscheidenheid aan bebouwingsvormen vormt de grootste beeldkwaliteit. Daarnaast is er met name langs de Cromstrijense dijk fraaie opgaande begroeiing aanwezig. De twee dijken zijn onderdeel van het regionale wegennetwerk, waarbij het straatprofiel hoofdzakelijk ingericht is als rijbaan. Door verzakkingen is een aantal gebouwen onder het niveau van de rijbaan komen te

liggen waardoor er een rommelig straatbeeld is ontstaan met dakvoeten op verschillende hoogten en verspringende kozijnen. Kapvormen variëren van mansarde kap tot schilddak en hebben een wisselende oriëntatie. Het materiaalgebruik bestaat grotendeels uit donker gekleurd metselwerk, die bij enkele gebouwen wit is gekalkt. Met uitzondering van enkele fraai gedetailleerde kozijnen en lijsten is er sprake van een sobere detaillering.

Kerkstraat/Voorstraat/Nassaustra

Deze drie straten liggen in de oksel van de Molendijk en Oud Cromstrijense Dijk en vormen het historische centrum. Binnen dit gebied zijn twee belangrijke coördinatiepunten gelegen, de watertoren aan de zuidzijde van de kern en de kerk op de kruising van de Kerkstraat en Voorstraat.

De watertoren bestaat uit donkergekleurd metselwerk in een ronde vorm. De gevels van de toren zijn voorzien van enkele kleine raamopeningen. De kerk bestaat uit een enkel schip van vier raamtraveeën breed. Hierbij is de toren centraal in de voorgevel geplaatst. Als dakvorm is er een donkergekleurd pannendak toegepast. De bescheiden vorm en grootte van de kerk sluiten goed aan op de omringende bebouwing. Deze bestaat uit individuele panden met wisselende kapvormen. De bebouwing aan de Voorstraat vormt een regelmatige gevelwand waarbij een groot aantal panden wit is gekalkt of gestuct. Het grootste gedeelte van de bebouwing in de Voorstraat is met de voorgevel op de straat georiënteerd. Tuitgevels en ingezwenkte lijstgevels zijn de meest voorkomende dakvormen.

Strijen

Molenstraat/Kerkstraat/Oude Havenweg/Schelpweg

De Kerkstraat vormt het oudste gedeelte van Strijen. De bebouwing is voor het grootste gedeelte historisch met enkele opvallende elementen. De kerk met haar toren heeft een oriënterende functie en staat met de lange zijde langs de straat. Bij de entree ligt een klein plein. De overige bebouwing vormt een gesloten bebouwingslint waarvan de gevels in de rooilijn liggen. Er bevinden zich hier hoofdzakelijk winkel- en horecafuncties, waardoor ook reclameuitingen in het straatbeeld aanwezig zijn. De bebouwing bestaat overwegend uit één bouwlaag met kap, waarvan de nokrichting loodrecht op de straat is gericht. Ook twee bouwlagen met kap komt voor.

Bijzonder is de differentiatie in gevels. Naast de bekende gevel die gevormd wordt door het zadeldak, komen ook tuitgevel, klokgevel en halsgevel voor. De gevels zijn gepleisterd of bestaan uit metselwerk.

De achterzijden van de woningen aan de Kerkstraat liggen aan de Oude Havenweg. Opvallend in deze straat is de entree van de overdekte winkelpassage en de toegang tot de parkeergarage onder de supermarkt. Dit gebouw heeft hier als het ware een tweede voorzijde.

Naast dit gebouw bestaat het beeld uit achtertuinen met bijgebouwen, waardoor een zeer wisselend beeld ontstaat. Op een enkele plaats staan kleine clusters met woningen die later gebouwd zijn.

De openbare ruimte bestaat uit een smal straatprofiel, dat past bij het historische karakter. De straat is ingericht als een verblijfsgebied. Het eenrichtingsverkeer voor auto's draagt hieraan bij.

Het historische lint zet zich door in de Molenstraat en de Schelpweg, maar is hier minder duidelijk aanwezig. Dit komt door een wisselende verkeersfunctie en onderbrekingen in het bebouwingslint. Aan de westzijde is het gesloten bebouwingslint nog goed zichtbaar en bestaat uit één bouwlaag met kap, waarvan de nokrichting evenwijdig aan de straat loopt en de gootlijn kleine verspringingen kent.

Achter de Molenstraat ligt nog het Jaagpad, waaraan geparkeerd wordt. Dit gebied wordt ingesloten door de achterzijdes van de woningen aan de Molenstraat en het water van de Strijense Haven.

Het bebouwingsbeeld is hier zeer divers door de verschillende aan- en uitbouwen en wisselend materiaalgebruik.

Nieuwestraat/Buiteneinde

De Nieuwestraat en het Buiteneinde liggen ten noorden van het centrum van Strijen en maken deel uit van de historische bebouwingsstructuur. Er is hier sprake van een bebouwingslint bestaande uit vrijstaande woningen. De vrijstaande, veelal historische bebouwing aan de Nieuwestraat kent zeer kleine verspringingen in de rooilijn en bestaat hoofdzakelijk uit één bouwlaag met kap. Aan de westzijde vormt een bedrijf met plat dak hierop een uitzondering. De bebouwing staat tevens verder van de straat verwijderd en er wordt aan de voorzijde op het terrein geparkeerd.

Er komen veel erkers voor en detailleringen in de gevel door bijzondere elementen of in de kleur van het metselwerk. Ook de kapvormen van de historische woningen zijn bijzonder. Zo komt regelmatig het mansardedak voor, evenals rechte kroonlijsten. De straat heeft een groene uitstraling, hetgeen veroorzaakt wordt door privégroen.

Aan het Buiteneinde bestaat de bebouwing slechts aan één zijde voor een groot deel uit historische vrijstaande en twee-onder-één-kap woningen. Deze woningen bestaan uit één bouwlaag met kap, waarvan de nokrichting evenwijdig aan de weg ligt. De bebouwing bestaat uit bruine baksteen en oranje dakpannen. Privégroen zorgt voor een groene uitstraling van de straat. Aan de andere zijde zijn recentere vrijstaande en twee-onder-één-kap woningen gesitueerd met wisselingen in rooilijn, vorm en materiaalgebruik. Tenslotte valt het blok met rijtjeswoningen in de straat op. Dit blok wijkt wat betreft massa en vorm af van het ritme in de straat. Deze rijtjeswoningen kennen een onregelmatig gevelbeeld en diversiteit in afwerking.

Oud Bonaventurase dijk

De Oud Bonaventurase dijk maakt eveneens deel uit van de historische structuur van Strijen. Aan de dijk staat oude dijkbebouwing met wisselende rooilijn die overwegend bestaat uit één bouwlaag met kap en waarvan de goothoogte varieert. Een aantal woningen aan de zuidzijde van de dijk hebben een gedraaide rooilijn die wordt veroorzaakt door de gedraaide verkavelingsrichting in het achterliggende landschap. De woningen staan aan beide zijden op de dijk, waardoor een besloten beeld ontstaat. Een deel van de woningen heeft een kleine voortuin. Op een aantal plaatsen is het achterliggende bedrijventerrein goed zichtbaar.

Vrijstaande woning met mansardedak aan de Nieuwestraat

De kerk is een beeldbepalend element in het centrum van Strijen

Een tuitgevel en een klokgevel in het bebouwingsbeeld van de winkelstraat

Gesloten bebouwingslint aan de Molenstraat

Karakteristiek bebouwingsbeeld langs de Strijense Haven

De overdekte winkelpassage heeft ook een entree aan de achterzijde

Reclame-uitingen kunnen het historische bebouwingsbeeld verstoren

Karakteristieke twee-onder-één-kap woningen van één bouwlaag met kap, Buiteneinde

Weelsedijk

De Weelsedijk ligt in het zuidwesten van Strijen, deels binnen en deels buiten de bebouwde kom. Het is één van de ontsluitingswegen van het dorp. Kenmerkend zijn de twee slingers die in de dijk zitten, die gevolgd worden door de bebouwing. Het bebouwingslint aan de Weelsedijk begint gesloten in het centrum en wordt verder van het centrum verwijderd steeds opener en bestaat overwegend uit één bouwlaag met kap. In het centrum is deze kap hoofdzakelijk loodrecht op de weg georiënteerd, terwijl verder naar het westen de nokrichting steeds meer evenwijdig aan de weg is. De bebouwing bevindt zich hier ook meer onder aan de

dijk waarbij agrarische bedrijvigheid is gesitueerd. Tussen de bebouwing door is zicht op het open polderlandschap.

Schenkeldijk/Dam/Spui

Dit gebied wordt ingesloten door het oude lint aan de Weelsedijk en het water van de Strijense Haven. De Schenkeldijk is een oude dijk langs de Strijense Haven waaraan dijkbebouwing is gelegen. Door een wisselende rooilijn en variatie in bouwvolumes is hier sprake van een zeer gedifferentieerd bebouwingsbeeld. De meeste bebouwing bestaat uit één of twee bouwlagen met kap, waarvan de nokrichting evenwijdig aan de weg ligt. De woningen hebben een kleine of helemaal geen voortuin en het straatprofiel is eenvoudig zonder trottoirs.

De Dam is een zijstraat van de Schenkeldijk en kent een zeer wisselend bebouwingsbeeld van vrijstaande en twee-onder-één-kap woningen op ruime kavels. Het grootste gedeelte van deze woningen is recent gebouwd en heeft dus weinig relatie met de historische structuur.

Het Spui ligt aan de Strijense Haven en heeft aan één zijde bebouwing. Deze is overwegend vrijstaand en kent een wisselende rooilijn. Bijzonder is het bebouwingscluster nabij het centrum. Deze bestaat uit twee blokken met rijtjeswoningen van twee bouwlagen met een kap en karakteristieke tuitgevel loodrecht op de straat. De gevel bestaat uit lichtbruin metselwerk voorzien van hoge ramen. In de top zit een rond raam.

Strijensas

Havenstraat/Buitendijk

De Havenstraat in Strijensas vormt de hoofdstraat van het dorp. Aan één zijde ligt het water van de Strijense Haven en aan de andere zijde bevindt zich een gesloten bebouwingslint waarvan de woningen in de rooilijn liggen. De bebouwing bestaat uit één bouwlaag met kap, waarvan de nokrichting hoofdzakelijk loodrecht op de weg is gesitueerd. De gevels zijn gepleisterd of bestaan uit metselwerk in verschillende aardetinten. Op de daken liggen oranje en antracietkleurige dakpannen. In het straatprofiel is geen trottoir aanwezig, maar door bloembakken en de kleur van de bestrating wordt wel een voetgangersgedeelte gesuggereerd.

Aan de overzijde van de Strijense Haven liggen ook een aantal vrijstaande woningen met de achterzijde naar het water. Deze woningen bestaan uit één bouwlaag met kap en op het erf staan ook vaak losstaande bijgebouwen. Ook deze woningen behoren tot het historische bebouwingsbeeld van Strijensas.

Nieuwe weg/Wilhelminastraat

De Nieuwe weg ligt achter de Havenstraat en behoort eveneens tot het oude bebouwingsbeeld van Strijensas. Het bebouwingsbeeld in deze straat kent minder samenhang dan aan de Havenstraat. De bebouwing bestaat uit één bouwlaag met zadeldak waarvan de nokrichting loodrecht op de weg gesitueerd is. Er is sprake van kleine verspringingen in de rooilijn, waardoor aan aantal woningen een kleine voortuin hebben. Bij een enkele woning bevindt zich aan de voorzijde een bijgebouw. De gevels zijn opgebouwd uit metselwerk of pleisterwerk. Ook hier is geen trottoir aanwezig, maar wordt het voetgangersgedeelte gekenmerkt door een andere kleur in de bestrating. Er wordt eveneens langs de weg geparkeerd. Een solitair element tussen de woningen wordt gevormd door de kerk die aan een plein ligt. De kerk heeft geen toren en is bescheiden van vorm.

Tussen de Havenstraat en de Nieuwe weg ligt de Wilhelminastraat waaraan rijtjeswoningen gelegen zijn. Deze woningen bestaan uit één bouwlaag met een kap evenwijdig aan de straat en zijn opgetrokken uit baksteen. Over de hele lengte zijn dakkapellen gesitueerd.

De nokrichting is overwegend loodrecht op de Nieuwe weg gericht

De kerk vormt een solitair element tussen de woningen

Een voorbeeld van een woning die in kleur en materiaalgebruik afwijkt van de omgeving

Eén van de weinige woningen waar aan de voorzijde een bijgebouw is geplaatst, Nieuwe weg

Groen geschilderde houten afwerking in de gevel, Havenstraat

Aan de overzijde van de Strijense Haven liggen boerderijen met grote schuren

Een groot deel van de bebouwing heeft geplasterde gevels

Rijtjeswoningen met over de gehele lengte dachapellen aan de Wilhelminastraat

Maasdam

Maasdam is, zoals de naam al zegt, ontstaan op de plek waar een dam in de Maas werd gelegd om de waterstand in de waard beter te kunnen beheersen. De hoofdstructuur van deze kern wordt bepaald door de dijken die langs de kop van de Binnenbedijkte Maas lopen, de Dorpsstraat en de Raadhuisstraat. Deze zijn zowel verkeerskundig als cultuurhistorisch belangrijke dragers. Deze wegen kennen een breed straatprofiel en langs het grootste gedeelte van de weg bevinden zich geen trottoirs. Daarnaast hebben de woningen geen voortuin en staan dus dicht aan de straat.

De Boezemvliet en het water van de Binnenbedijkte Maas zijn belangrijke elementen in de structuur van de oude kern van Maasdam. Op de kruising van deze elementen met de oude dijk staat de kerk als zeer markant gebouw in het dorp.

Historische en nieuwe bebouwing aan de Dorpsstraat

Appartementencomplex Resenburgh wijkt sterk af van de omgeving

Karakteristieke gevels aan Dorpsstraat

Open lintbebouwing aan de Boezemvliet

Beeld op Maardam vanaf de Binnenbedijkte Maas

Dijkbebouwing aan de Gatsedijk

Raadhuisstraat/Dorpsstraat

De Raadhuisstraat en vooral de Dorpsstraat bestaan uit karakteristieke lintbebouwing. De veelal vrijstaande dijkwoningen staan aan beide zijden op de dijk op korte onderlinge afstand. Dit is vooral in het centrale gedeelte het geval. De achterzijden van de erven aan de westkant grenzen aan de Binnenbedijkte Maas, aan de oostkant grenzen de erven aan recente woningbouw uit de jaren '90. Deze bebouwing wordt weer ingesloten door een belangrijke verkeersader van het dorp, de 's-Gravendeelse weg, met veel groene ruimte eromheen. Enkele woningen aan de Dorpsstraat hebben een karakteristieke voorgevel die bestaat uit ingezwenkte hoeken en een rechte kroonlijst. Het dak dat zich hierachter bevindt is een zadeldak met wolfseind. Het grootste deel van de bebouwing heeft een zadeldak of mansardedak met de nokrichting zowel parallel aan als loodrecht op de weg. De hoogte van de bebouwing kent kleine verschillen, maar bestaat over het algemeen uit één bouwlaag met kap. Materiaalgebruik bestaat veelal uit schoon metselwerk en dakpannen, beiden in verschillende kleursamenstellingen. Soms is het metselwerk wit geschilderd.

Afwijkende kapvormen en samengestelde massa's komen voor bij recente invullingen van gaten in het lint. Het geheel geeft een gevarieerd beeld in afwerking, maar de algehele situering en positionering ten opzichte van elkaar zorgen voor eenheid aan deze weg.

Afwijkende bebouwing aan de Raadhuisstraat is Resenburgh. Dit is een appartementencomplex op een markante plaats, namelijk op de plaats waar de Boezemvliet op de Binnenbedijkte Maas uitkomt. Het gebouw wijkt in alles af van omliggende bebouwing. Het bestaat aan de straatzijde uit drie verdiepingen met een plat dak. De gevel bestaat uit lichtgrijs en zwart metselwerk en kent dieptewerking. Aan de waterzijde volgt de ongelijke gevel de speelse richting van het water richting de Binnenbedijkte Maas.

Dorpsstraat/Gatsedijk

Verder van het centrum wordt de lintbebouwing meer open en staat de bebouwing meer beneden aan de dijk. Aan de Gatsedijk zijn dit onder meer oude boerderijen, aan de Lageweg zijn dit woningen uit de jaren '80. Ook is er sprake van meer, kleine en onregelmatige verspringingen in de rooilijn. De nokrichting is overwegend evenwijdig aan de dijk.

Hoeksedijk

De woningen aan de Boezemvliet en Hoeksedijk bestaan afwisselend uit oude en nieuwe bebouwing. Oudere bebouwing bestaat uit donkerbruin houtwerk in de gevel en oranje dakpannen, behalve aan de oostzijde van deze weg bij het centrum, waar de bebouwing bestaat uit vrijstaande woningen op ruime kavels. Er is veel variatie in kleurgebruik en rooilijnen. De woningen hebben een zadeldak waarvan de nokrichting veelal evenwijdig aan de weg is.

Westmaas

Westmaas is ontstaan in de 15e eeuw, na afdamming van een Maasarm. Het knooppunt werd hier dus gevormd door een dam. De historische structuur kan gekarakteriseerd worden als een T-vorm. Deze vorm is ontstaan door de dijken die om de Binnenbedijkte Maas heen liggen, de Munnikendijk en de Maasdijk, en de Munnikenweg/Smidsweg. In de oksel van de dijken is een kleine haven ontstaan. De woningen die met de achterzijde naar de Binnenbedijkte Maas staan grenzen allen met privé-grond aan het water.

Versillen in goothoogte bij dijkbebouwing aan de Munnikendijk

Molen als beeldbepalende element vanaf de Breestraat

Decoraties boven de ramen bij een woonhuis aan de Nieuwstraat

Overwegend zadeldaken langs de Breestraat

De Nieuwstraat heeft een smal straatprofiel

De erfafscheiding aan de achterzijde bestaat wisselend uit schuren, schuttingen en hagen

Karakteristieke laanbeplanting aan de Smidsweg

Bedrijvigheid verstoort ritme in bebouwingslint

Munnikendijk/Haagje

De bebouwing aan de noordzuid georiënteerde dijk bevindt zich in het zuiden, aan de Munnikendijk vooral aan de westkant van de dijk. Tussen de woningen zijn doorzichten naar het achterliggende open polderlandschap. Aan de oostkant zijn groene bufferzones gesitueerd naar de achterliggende woongebieden. De dijkbebouwing bestaat uit woningen van één bouwlaag met hoofdzakelijk een zadeldak met de nokrichting evenwijdig aan de weg. Er zijn echter verschillen in goothoogte, gevelindeling en afwerking. Gedeelten van gevels zijn afgewerkt met verschillende kleuren geschilderd hout of pleisterwerk.

Een enkele woning heeft een mansardedak loodrecht op de weg. Als dakbedekking is afwisselend gebruik gemaakt van leien en dakpannen.

Nieuwstraat/Maasdijk

Het noordelijke deel van de dijk heeft een smal straatprofiel. Daar waar auto's langs de weg geparkeerd staan, ontstaan knelpunten voor het verkeer. Op sommige plaatsen is tussen de bebouwing door de Binnenbedijkte Maas te zien. Aan beide zijden staat de bebouwing in een gesloten lint op de dijk. Enkele historische gebouwen kennen een karakteristieke geveldetailering met decoraties boven de ramen en deuren. Over het algemeen is ook hier veel variatie in kleur- en materiaalgebruik, kapvorm en bebouwingshoogte.

Het beeld aan de achterzijde van het dijklint bestaat afwisselend uit blinde muren van schuren, garages en zowel groene als houten en gemetselde erfafscheidingen.

Breestraat/Munnikenweg

Aan de oostzijde van het knooppunt kan onderscheid gemaakt worden tussen de Breestraat, waaraan de kerk en enkele winkelveorzieningen zijn gelegen, en de Munnikenweg. De Breestraat bestaat uit een gesloten bebouwingswand van één bouwlaag met kap met de nokrichtingen loodrecht op de weg. Schoon metselwerk in lichte tinten overheerst. Op enkele plaatsen zijn de woningen wit geschilderd of zijn er detailleringen boven de ramen aangebracht. Karakteristiek zijn ook de authentieke uithangborden aan de gevels, vaak met reclame-uitingen.

De Munnikenweg wordt gekarakteriseerd door zeer open lintbebouwing, op grote afstand van de straat en van elkaar. De woningen verspringen ten opzichte van elkaar. Tevens is er grote variatie in uitstraling van de woningen. Kleine watergangen zorgen voor zichtlijnen vanaf de straat naar de Binnenbedijkte Maas. Het vele groen bestaat geheel uit privé-groen. Door zichtbare bedrijvigheid achter op erven, ontstaan storende gaten in de lintbebouwing.

Smidsweg

Aan de westzijde van het knooppunt ligt een molen als herkenningspunt in het dorp. De omliggende bebouwing, aan de Smidsweg, is vrijstaand en gedifferentieerd.

Puttershoek

Puttershoek is gelegen aan de oostkant van de Hoeksche Waard, aan de oever van de Oude Maas achter een hoge dijk. Het dorp is als knooppuntnederzetting ontstaan bij de schutsluis in de Boezemvliet. De historische bebouwing is met name gesitueerd direct achter de rivierdijk (Arent van Lierstraat) en aan de dijk langs de Boezemvliet (Schouteneinde, Maasdamsedijk). In de oksel van deze twee wegen staat de kerk.

Historische boerderij aan de Arent van Lierstraat

Karakteristieke gevels aan de West Havenzijde

Geschaalde lintbebouwing aan het Schouteneinde

Hoekbebouwing aan de Arent van Lierstraat

Woningen in een straat loodrecht op het bebouwingslint, de

Kerk en voormalig raadhuis in het centrum van Puttershoek

Achterzijdes van woningen grenzen aan de Boezemvliet, de andere oever is openbaar

Parkeerplaatsen die het beeld van het bebouwingslint verstoren

Schouteneinde/Maasdamsedijk

De tweezijdig bebouwde dijk wordt gekarakteriseerd door een smal straatprofiel met dijkwoningen in gesloten gevelwanden en achterkanten gericht naar de Boezemvliet. De straat beschikt op sommige plaatsen over een smal trottoir en er wordt langs de weg geparkeerd. De gesloten gevelwand wordt aan de oostzijde van de straat op enkele plaatsen onderbroken door grootschalige gebouwen die verder naar achter staan. Deze hebben parkeerplaatsen of een tuin aan de voorzijde en zijn afwijkend in vorm (veelal plat dak) en kleurgebruik.

Aan de westzijde is de gevelwand beter in tact gebleven. De kavels zijn niet diep door de ligging aan de Boezemvliet. De achterkanten van deze woningen variëren in diepte en vormgeving door verscheidene uitbouwen en afwerkingen.

Verder naar het zuiden bevindt zich karakteristieke vrijstaande bebouwing aan de Laan van Heemstede, onderaan de Maasdamsedijk. Een aantal dijkwoningen hebben een tweezijdige oriëntatie. De gevelindeling is gevarieerd en er zijn slechts zeer kleine verspringingen in de rooilijn. Overeenstemming in materiaal (schoon metselwerk), maar verschil in kleurgebruik geeft differentiatie in de bebouwingswanden.

Een solitair element vormt het voormalig poldergemaal 't Hooft van Benthuisen aan de Molendijk, waarin het Poldermuseum is gesitueerd.

Arent van Lierstraat

Het gedeelte van het historische lint aan de Arent van Lierstraat kent een geheel andere opzet dan het gedeelte dat hiervoor besproken is. De straat heeft slechts aan één kant bebouwing.

Aan de andere kant ligt een hoge dijk, waarover een weg loopt, maar waaraan geen bebouwing is gesitueerd. Vanaf deze dijk heeft men zicht over de Oude Maas.

De bebouwing bestaat afwisselend uit oude (monumentale) boerderijen met schuren en recente vrijstaande woningen met bijgebouwen op zeer grote kavels. Op een aantal plaatsen langs dit open lint bevindt zich ook bedrijvigheid. Architectonisch zijn er grote verschillen tussen de afzonderlijke gebouwen. Enerzijds staan er een aantal boerderijen van het Vlaamse schuurtype. Deze bestaan uit een woonhuis met daarachter een grote schuur. Beide delen zijn van baksteen en de schuur heeft een rieten dak of dakpannen. De nokrichting van beide delen is loodrecht op de weg. Anderzijds zijn er recent gebouwde vrijstaande villa's op grote kavels. Het beeld hiervan kan uiteenlopen van passend binnen de historische boerderijenstructuur tot geheel eigentijds vormgegeven woningen met plat dak en afwijkende, opvallende kleurstellingen.

West Havenzijde/Kerkstoep

Een karakteristiek, goed in stand gehouden gedeelte van de historische kern van Puttershoek ligt op een unieke locatie aan de westzijde van de haven. Deze woningen liggen in een gesloten gevelwand vlak aan de straat. Kleine variaties in bouwhoogtes, het lichtbruine metselwerk en bijzondere geveldetaileringen zorgen voor eenheid in dit rijtje met woningen. Vier van deze gebouwen zijn rijksmonumenten.

Rondom de kerk die aan de Boezemvliet staat, bevindt zich geclusterd nog een gedeelte van de historische bebouwing. De onderlinge positionering is zeer divers.

4.3 Polderlinten

Mijnsheerenland

Mijnsheerenland is het enige polderlint in de Hoeksche Waard. Dijken waren overbodig, omdat tegelijkertijd met het ontstaan van Mijnsheerenland, de Binnenbedijkte Maas werd afgedamd. De polderweg waaraan de oorsprong van het dorp ligt, wordt gevormd door de Raadhuislaan, Wilhelminastraat en Hoflaan. De karakteristieke laanbeplanting is aan het grootste gedeelte van deze weg nog aanwezig. De kern neemt tussen de lintbebouwing een oriënterende functie in.

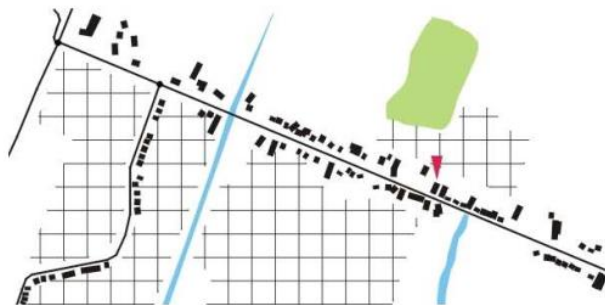
Geschaakeld bebouwingslint aan de Wilhelminastraat

Karakteristieke laanbeplanting aan de Raadhuislaan

Differentiatie in gevels aan de Wilhelminastraat

Entree van het Hof van Moerkerken aan de Hoflaan

Recent gebouwde, zeer grote, landelijk woning aan het eind van de Hoflaan

Te kleine onderlinge afstand tussen twee geheel verschillende woningen buiten het centrum

Wilhelminastraat

Ter hoogte van deze kerk is sprake van een verdichting van het polderlint. Hier zijn tevens een aantal voorzieningen gesitueerd in de vorm van dagelijkse detailhandel en een bank. Het straatprofiel is opgebouwd uit trottoirs en parkeerplaatsen aan beide zijden. De bestrating wijkt in kleur en materiaal af van overige gedeeltes van het dorp en de laanbeplanting ontbreekt hier.

De bebouwing in dit centrale gedeelte kent veel differentiatie in bouwhoogte en kapvorm. Zowel zadeldak (loodrecht en langs de straat), als schilddak, als zadeldak met wolfseind komen voor. Er zijn slechts zeer kleine verspringingen in de rooilijn. Het materiaalgebruik bestaat hoofdzakelijk uit baksteen. Historische bebouwing wordt in dit gedeelte afgewisseld met goed ingepaste nieuwe bebouwing.

Raadhuislaan/Hoflaan

De beide andere gedeeltes van het polderlint zijn veel ruimer in opzet. Laanbeplanting en privé-groen overheerst in het straatbeeld. De woningen zijn in tegenstelling tot het centrale gedeelte midden op ruime kavels ver van de straatlijn gesitueerd en opgebouwd uit samengestelde bouwvolumes. De onderlinge afstanden zijn soms zo groot dat het achterliggende landschap zichtbaar is. Er is veel variatie in kapvorm en materiaalgebruik, waardoor elke woning solitair langs het lint ligt. Ook hier worden oude boerderijen afgewisseld met nieuwe gebouwen. Een bijzondere verschijning in de Hoflaan is het Hof van Moerkerken. Dit rijksmonument ligt verscholen in het groen achter een lange oprijlaan. Het gebouw is het enige landhuis uit de late Middeleeuwen dat in de Hoeksche Waard voorkomt.

4.4 Dijklinten

Zuid-Beijerland

Kenmerkend voor bebouwing aan een dijklint is de grote verscheidenheid aan bebouwingskenmerken. Kernen die ontstaan zijn als dijklint hebben een soortgelijke opbouw waarbij de belangrijkste bebouwing aan de dijk en rondom een polderweg is gesitueerd. In Zuid-Beijerland is de voornaamste bebouwing gesitueerd aan de Dorpsstraat, Koninginneweg en Oranjeweg. In de jaren zestig en zeventig heeft het dorp zich ontwikkeld in noordelijke richting. Later in de jaren tachtig en negentig is er uitbreiding geweest naar de zuidkant van de kern. Nieuwe ontwikkelingen zijn voorzien aan de oostkant van de kern.

Fraaie toegang tot agrarische bebouwing aan het dijklint

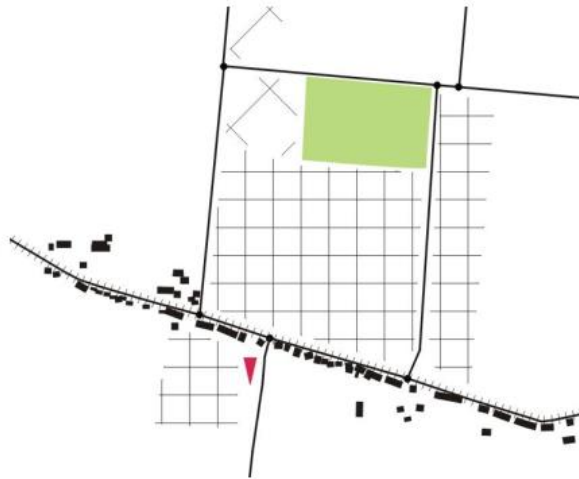
Mansarde kappen aan de Oranjestraat in Zuid-Beijerland

Fraaie dachapellen aan de Dorpsstraat in Zuid-Beijerland

Opvallende architectuur van de kerk in Zuid-Beijerland

Karakteristiek beeld van geschakelde benedendijks bebouwing

Fraai metselwerk bij bebouwing aan de Dorpsstraat in Zuid-Beijerland

Sluisgebouw centraal gepositioneerd in Nieuwendijk

Gebouw markeert de ligging van Nieuwendijk aan het dijklint

Dorpsstraat

De bebouwing aan de Dorpsstraat bestaat grotendeels uit eenvoudige vormgegeven massa's van één of twee bouwlagen met kap. Karakteristiek voor het lange bebouwingslint, dat ver buiten de kern door loopt, is de veelal bovendienjs bebouwing aan de voormalige zeezijde en de benedendijks bebouwing aan de polderzijde. Binnen de kern zet deze bebouwingstypologie zich voort met een verhoogde dichtheid van nagenoeg aaneengesloten bebouwing. De verschillende kaprichtingen en afwijkende gevelindelingen

zorgen voor een kleinschalige en gedifferentieerde uitstraling. Langs het lint komt op een aantal plaatsen bebouwing voor met een bijzondere beeldwaarde.

Kenmerkende en beeldbepalende elementen hierbij zijn; fraaie geveldetailering, versierde dakkapellen en houten gootconstructies. Naast mansardekappen, zadelkappen en lijstgevels komen er een aantal gevels voor met een topgevel in de voorgevel. Voorkomende dakvormen zijn vooral verschillend georiënteerde zadelkappen, schilddaken en mansardekappen. Het straatprofiel van de dijk bestaat uit eenzijdige bebouwing en aan de overzijde een statige bomenrij. De benedendijkse bebouwing wordt gekarakteriseerd als losstaande bebouwingselementen.

Voorkomende bebouwingselementen zijn onder andere: vrijstaande boerderijencomplexen, één laags geschakelde woningen en individueel vormgegeven woningen. Het materiaalgebruik binnen de dijk is zeer afwisselend en verschilt van verscheidene kleuren metselwerk tot lichte tinten pleisterwerk. Storende elementen zijn vaak de gevelbekleding bij kopgevels in de vorm van opvallend gekleurd hout- of metaalbeplating.

Koninginneweg

De Koninginneweg loopt vanaf de dijk richting het zuiden. Het meest opmerkelijke beeldelement langs deze straat is de kerk. Het gebouw heeft een oriënterende werking door de vrije positionering en voornamelijk de hoge kerktoren. Het gebouw heeft een kenmerkende baksteenarchitectuur in donker metselwerk. De bebouwing langs de weg heeft een rommelig karakter doordat er geen sprake is van een eenduidige oriëntatie of positionering. Losstaande autonoom vormgegeven bebouwing bestaande uit twee-onder-één-kap woningen, individueel vormgegeven woonbebouwing en twee grote agrarische schuren. Het materiaalgebruik bestaat uit metselwerk in verschillende tinten en pannendaken, met uitzondering van de agrarische schuur die voorzien is van golfplaten.

Oranjeweg

Vanaf de dijk loopt de Oranjeweg loodrecht in noordelijke richting het polderlandschap in met aan de oostzijde planmatige uitbreidingen en aan de westzijde een tennisvereniging achter de bebouwing. De Oranjeweg heeft een breed straatprofiel met een gescheiden voetgangersgedeelte aan weerszijde van de rijbaan, gescheiden door een kleine groenstrook met laanbomen. De bebouwing bestaat uit vrijstaande individueel vormgegeven panden die gelijk in voorgevellijn zijn gepositioneerd.

Uitzondering hierop vormt de geschakelde bebouwing aan de westzijde van de straat. De vrijstaande woningen, die voor het grootste gedeelte het beeld van de straat bepalen, worden gekenmerkt door een mansardedak of een zadelkap. Zadelkappen hebben daarbij een wisselende oriëntatie. Overeenkomstige karakteristieken zijn het veelal in rode aardetinten uitgevoerde metselwerk en rode dakpannen.

Daarnaast worden de geschakelde woningen gekenmerkt door eenvormigheid in materiaalgebruik en gevelindeling.

Cromstrijen

Nieuwendijk

De kern Nieuwendijk ligt aan de rand van de gemeente Korendijk is heeft uit de voormalige gemeentelanding een westelijke gedeelte op grondgebied van Goudwaard en een noordelijk deel op grondgebied van Zuid-Beijerland. Het betreft een kleine kern gescheiden door het water van de "West-Binnenhaven". Nieuwendijk is onderdeel van het dijklint dat ver buiten de kern doorloopt. Langs het lint

komt in beperkte mate bebouwing voor en binnen de kern Nieuwendijk is deze beperkt gebleven tot een drietal gebouwen. Het meest beeldbepalende gebouw van Nieuwendijk is het gebouw bovenaan de dijk waar naast recreatieapartementen ook een servicepunt is ondergebracht voor recreanten naar Tiengemeten. Het vrijstaande gebouw is aan de zuidzijde op de dijk recht voor het haventje gesitueerd waar vanuit de veerverbinding naar natuureiland Tiengemeten wordt geregeld.

Vanaf het buitendijkse gebied heeft het gebouw een tweelaagse gevel in tegenstelling tot de enkele bouwlaag op dijkniveau. Het zadeldak is evenwijdig aan de weg georiënteerd. Door de alzijdige oriëntatie van het gebouw zijn er geen achterkanten aanwezig en hebben de appartementen naar alle kanten uitzicht. Het sluisgebouw beneden aan de dijk heeft een functioneel karakter met opvallend blauwe accenten. Het éénlaagse gebouw bestaat verder uit twee kleuren metselwerk en een platdak.

De autonome ligging verzacht het contrast in vormgeving met de overige bebouwing van de kern.

Ten oosten van de West-Binnenhaven ligt een boerderij omringd door een opgaande groenstructuur. Het gebouw heeft een beperkte relatie tot de omliggende bebouwing doordat het visueel gescheiden is van de omgeving. Het bijbehorende percelen achter deze boerderij ten noorden van de bebouwing van de kern Nieuwendijk is in de jaren negentig beplant met bomen. De eigenaar heeft een plan om hier een landgoed op te ontwikkelen.

Vrijstaande dijkebebouwing aan de Middelsluisdijk.

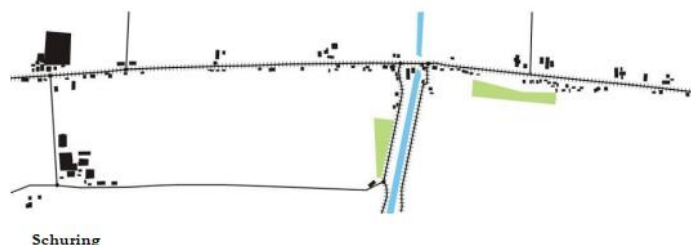
Eenzijdige opgaande groenstructuur en dijkebebouwing.

Beeldbepalend is de kruising van de dijkestructuur met de Rijksstraatweg

Achterkanten van dijkebebouwing kunnen storende elementen vormen in het landschap.

Schuring

Middelsluis

Agrarische bedrijfsbebouwing onderaan de dijk.

Beeld van woonbebouwing onderaan de dijk.

Een dubbele rij bomen geeft de dijk een besloten identiteit.

Bij kruisingen van dijk en polderweg ontstaat afwijkende bebouwing

Middelsluis

Middelsluis bestaat uit twee hoofdstructuren, de Middelsluisdijk en de Rijksstraatweg. De bebouwing aan de Middelsluisdijk bestaat uit benedendijkse en bovendijkse bebouwing. Kenmerkend voor de bebouwing is de grote diversiteit in bouwmassa. Langs de gehele dijk zijn er op diverse punten doorzichten richting het open polder landschap.

Karakteristieke eigenschappen van de dijkbebouwing zijn onder andere de wisselende oriëntatie van de daklijn, afwisselend gestucte en metselwerk gevels en de afwisseling tussen agrarische bedrijfsbebouwing en dijkbebouwing. De verscheidenheid aan bebouwingskenmerken is ook aan de Rijksstraatweg te vinden. Hierbij is echter de dichtheid van de bebouwing veel groter. De bebouwing is grotendeels binnen de uitersten van de rooilijn gepositioneerd, waarbij een grote diversiteit aan geveltypologieën een min of meer gesloten gevelwand vormen.

De gevels van de bebouwing worden gekarakteriseerd door een grote verscheidenheid aan materiaal- en kleurgebruik. Hierbij wisselen wit gekalkte gevels en metselwerk elkaar af. De indeling binnen de gevel wordt eveneens gekenmerkt door een grote mate aan verscheidenheid. Deze komt voor uit het feit dat verscheidene gevels met de zijkant naar de straat zijn gelegen. Entreepartijen liggen hierbij dus niet altijd aan de straat waardoor er plaatselijk blinde gevels aan de openbare ruimte zijn te vinden. Dit is met name bij dijkbebouwing van toepassing.

Schuring

Opmerkelijk voor Schuring zijn de fraaie bomenrijen die langs het gehele lint te vinden is. Plaatselijk is er sprake van een dubbele rij bomen, met name waar bebouwing de ruimte hiervoor geeft.

De bebouwing langs het lint is grotendeels benedendijks. Uitzondering hierop vormt de bebouwing die vanaf de dijk één bouwlaag heeft en aan de achterzijde twee. Deze bebouwing is grotendeels in de langsrichting

van de dijk gepositioneerd. Bijzondere kwaliteiten van het lint zijn met name de vrije doorzichten richting het open polder landschap. Door het hoogteverschil is er een goed zicht op het landschap en de bebouwing die onderaan de dijk is gesitueerd. Onsamenhangende bebouwingselementen betekenen een verstoring in het landschapsbeeld.

Voorkomende gebouwen zijn boerderijen met agrarische bedrijfsbebouwing en vrijstaande woonbebouwing. Doordat het een smal langgerekt bebouwingslint is, zijn achterkanten vanaf het omliggende landschap duidelijk zichtbaar. Een aantal bebouwingselementen vormt hierbij een verstoring door contrasterend kleurgebruik.

Strijen

Mookhoek

De kern van Mookhoek ligt aan een dijk waarop bebouwing is georiënteerd. Aan dit langgerekte lint liggen dijkwoningen en woningen onder aan de dijk. De bebouwing staat overwegend op de dijk, waardoor een besloten beeld ontstaat. De verkeersfunctie op de dijk is merkbaar aanwezig. De dijk vormt namelijk een doorgaande route tussen Strijen en 's-Gravendeel. Het wegvlak is geheel geasfalteerd en er is geen trottoir aanwezig. Er wordt langs de weg geparkeerd. Karakteristiek zijn de bomenrijen aan beide zijden van de dijk, die echter op bepaalde plaatsen onderbroken wordt.

Een dijkwoning met gepleisterde gevels in Mookhoek

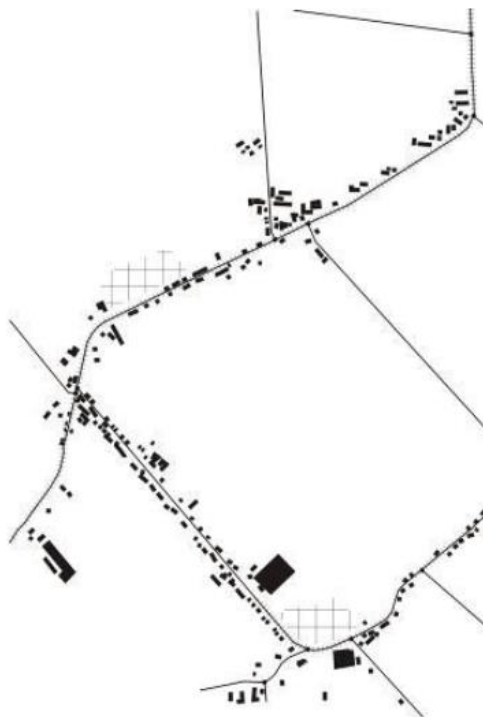
Het straatprofiel van de doorgaande weg heeft geen trottoirs

Bedrijfsgebied onder aan de dijk, omringd door erfbeplanting

Houten schuren liggen eveneens in de rij

Een monumentale boerderij ligt verder van het dijklint af

De gevel heeft een groen geschilderde houten afwerking

Onder aan de dijk staat een cluster woningen in een gedraaide rij

Afwijkende bebouwing van één bouwlaag onder aan de dijk

Een van de bijzondere bebouwingselementen wordt gevormd door de kerk die onder aan de dijk in het groen ligt verscholen. Deze kleine kerk heeft bijzondere geveldetails en kleine betonelementen. Het dijklint is gesloten tot half-open, waardoor doorzichten ontstaan naar het achterliggende polderlandschap. De dijkwoningen bestaan uit één bouwlaag met kap waarvan de nokrichting evenwijdig aan de dijk ligt. De goothoogte varieert en op een enkele plaats komt een dakkapel voor. De gevels van de woningen bestaan uit metselwerk, dat soms geschilderd is of uit wit pleisterwerk bestaat. Vaak bestaan gedeeltes van de gevel uit horizontaal gericht houtwerk in groene, bruine of witte kleuren. Karakteristiek is ook dat een aantal woningen net iets lager ligt dan het wegvlak, doordat de dijk in het verleden is opgehoogd.

Bijgebouwen in de vorm van schuren en garages liggen langs de weg in dezelfde rooilijn als de woning of achter de woning. De bijgebouwen zijn opgebouwd uit hout of baksteen en zijn voorzien van dakpannen. Ook zijn er groene erfafscheidingen in de rooilijn langs de dijk gesitueerd.

Bij de kruising met de Schaweg ligt een cluster met woningen georiënteerd aan deze polderweg. Dit zijn met name boerderijen. Ter hoogte van deze weg liggen de woningen van het dijklint onder aan de dijk in een gedraaide rooilijn. Deze woningen bestaan eveneens uit één bouwlaag met kap, maar onderscheiden zich van de overige bebouwing doordat de nokrichting loodrecht op de weg staat. De woningen worden ontsloten door een parallelweg.

Tenslotte is er in Mookhoek bedrijvigheid te vinden. Naast de agrarische bedrijven zijn er ook enkele grootschalige bedrijven in andere sectoren te vinden. Deze liggen verder verwijderd van de straat en worden omringd door bomen, waardoor deze niet direct in het zicht liggen.

Woning met schilddak naast de kerk van Cillaarshoek

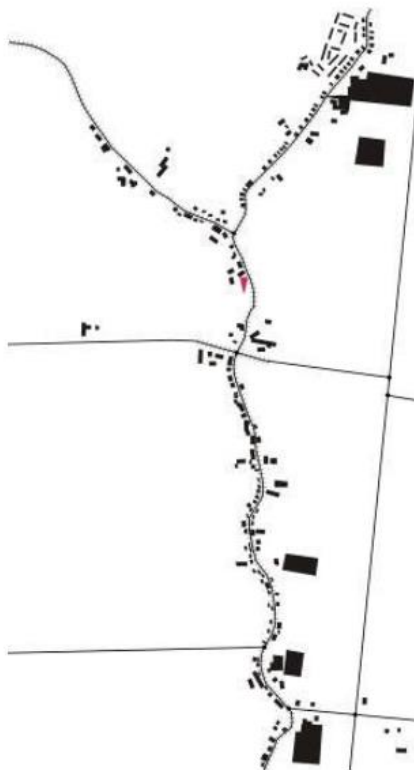
Deze oude woning heeft een gedraaide rooilijn

De schuur achter deze woning is zichtbaar vanaf de dijk

De geasfalteerde dijk slingert door Cillaarshoek

Deze woning wordt aan drie zijden omgeven door een weg

De groen plein met fruitbomen siert het centrale gedeelte van Cillaarshoek

Woningen van één bouwlaag met kap staan in de rooilijn aan het plein

Deze symmetrisch opgebouwde gevel bestaat uit wit pleisterwerk

Cillaarshoek

Cillaarshoek is één van de karakteristieke dijklinten in de Hoeksche Waard en tevens één van de oudste. De dijk scheidt de oude polders, die vooral bestaan uit weilanden, van de 'nieuwe' polders die vooral in gebruik zijn als akkerland. De dijk vormt een doorgaande route tussen Strijen en Maasdam, maar wordt van verkeer ontlast door de Trambaan (N491).

Het bebouwingsbeeld is gesloten tot half-open met op bepaalde plaatsen doorzichten naar het achterliggende landschap. De bebouwing is zeer divers vormgegeven, maar bestaat hoofdzakelijk uit

woningen van één bouwlaag met zadeldak. De nokrichting van deze kap ligt voornamelijk evenwijdig aan de weg, maar ook loodrecht op de weg. In deze laatste situatie is er vaak sprake van een bijzondere gevel, zoals de tuitgevel. Een enkele keer komt ook het zadeldak met wolfseind voor. De gevels bestaan uit metselwerk in aardetinten of wit gepleisterde gevels. Bijgebouwen staan aan de achterzijde van de woningen en zijn dan ook niet zichtbaar vanaf de straat.

In het centrale gedeelte bevindt zich een plantsoen met bomen, waar ook langs geparkeerd wordt. Rondom deze open ruimte liggen wegen en aan de buitenzijde hiervan staan woningen.

Een solitair element binnen de bebouwingsstructuur wordt gevormd door de kerk van Cillaarshoek. Naast deze kerk staat een oude woning met kenmerkend schilddak in dezelfde lichtbruine baksteen als de kerk.

Heinenoord

Heinenoord werd gesticht in 1437 aan de noordkant van de Hoeksche Waard, na inpoldering van de gelijknamige polder. De historische dorpskern ligt in het voormalig buitendijks gebied achter de dijk. De structuur van Heinenoord wordt vooral bepaald door de dijkstructuur en de kreekarm die deze dijk met de haven verbindt.

Karakteristieke dijkbebouwing aan de Dorpsstraat

Diversiteit in kleur- en materiaalgebruik aan de haven

Boerderijen onderaan de dijk aan het Oostende

Karakteristieke dijkbebouwing aan de Buitendijk

Bebouwing met de achterzijde naar de dijk en de Haven

Woningen van één bouwlaag met kap aan het Hofsplein

Een individuele woning met afwijkende vorm en kleurstelling

Combinatie in dakvorm aan de Wilhelminastraat

Dorpsstraat

De bebouwing aan de dijk is met name aan de westzijde karakteristiek. Beeldbepalend is hier het lange gesloten bebouwingslint dat aan beide zijden op de dijk staat. Dit maakt het straatprofiel vrij smal. Tevens ontbreken trottoirs en staan er auto's langs de weg geparkeerd. Opvallend is het verschil in hoogte tussen het wegvlak en de begane grond van de woningen. De dijk is zichtbaar opgehoogd. De dijkbebouwing oogt gevarieerd door verschillen in kleurgebruik en gevelindeling. Het bestaat hoofdzakelijk uit één bouwlaag met zadeldak, waarvan de nokrichting evenwijdig aan de weg loopt.

Dorpsstraat/Oosteinde

Aan de oostzijde van Heinenoord, Dorpsstraat en Oosteinde, is het lint zeer open en bestaat deze uit boerderijen en solitaire woningen die onder aan de dijk staan. De onderlinge afstand is groot en de woningen staan afwisselend ver en minder ver van de dijk vandaan. Ter hoogte van de school en de woonwijk ten oosten hiervan is er sprake van een groene bufferzone vanaf de dijk richting de planmatige uitbreidingen. Bijzondere bebouwing aan het dijklint zijn de monumentale boerderijen West-, Midden- en Oost-Leeuwenstein. Ook de Oud-Heinenoordseweg behoort tot de oude structuur van Heinenoord met kenmerkende vrijstaande woningen in de rooilijn.

Op een enkele plaats komt een tweeonder-één-kap woning voor.

Hofweg

Ten zuiden van de dijk, binnendijks, is ook een historisch gedeelte van het dorp te vinden. De kerk vormt hier een oriënterend element. Een monument nabij de kerk is het streekmuseum Het Hof van Assendelft, een vierkant gebouw van parterre en verdieping met omlopend schilddak. Tenslotte ligt er achter de kerk een woonconcentratie bestaande uit rijtjeswoningen van één bouwlaag met kap, gesitueerd rondom een grasveld. Deze woningen kennen een regelmatige gevelindeling met dakkapellen. Het materiaalgebruik is overwegend lichtbruine baksteen en oranjebruine dakpannen.

Wilhelminastraat

Ten noorden van de dijk, buitendijks ligt ook een gedeelte van de historische bebouwing van Heinenoord. Er is hier sprake van een grote variatie in bebouwingstypen. Aan het Wilhelminaplein staan ouderenwoningen bestaande uit één bouwlaag met kap, die direct aan openbaar toegankelijk gebied gesitueerd zijn. Verder is de bebouwing met name langs de Wilhelminastraat zeer gevarieerd in vorm en afwerking. De woningen zijn vooral vrijstaand centraal op de kavel gelegen met een wisselende rooilijn. De kapvorm varieert van zadeldak tot plat dak en er zijn afwerkingen in verschillende materialen en kleuren. Langs de Buitendijk zijn nog een drietal dijkwoningen te vinden. De woningen langs de haven zijn met de achterkanten hieraan gesitueerd en liggen verscholen in het groen. Aan het eind van de haven tegen het dijklint aan staan verscheidene woningen met historisch karakter. Ook hier is grote diversiteit in materiaal- en kleurgebruik terug te vinden. De bebouwing is aaneengesloten en op de haven georiënteerd.

Blaaksedijk

Blaaksedijk is een zeer uitgestrekt dijklint tussen Puttershoek en Heinenoord. Dit dijklint vormt tevens de kern van het dorp. Karakteristiek zijn de zichtlijnen tussen de lintbebouwing naar het open polderlandschap. Opvallend is dat aan de noordzijde van de dijk de bebouwing overheersend op de dijk staat. Deze dijkwoningen grenzen direct aan het openbaar toegankelijk gebied. Deze weg kent geen trottoirs en parkeren gebeurt vooral op eigen erf en anders langs de weg. Bomenrijen worden op diverse plaatsen onderbroken.

*Kenmerkende dijkbebouwing in
langsricting*

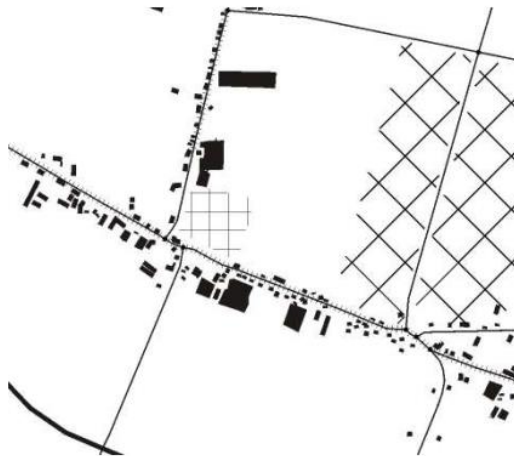
Monumentale voerderij

Bebouwingscluster onderaan de dijk

*Dijkbebouwing in afwijkende
kleurstelling*

*Verscheidenheid in kapvorm, soms is
alleen het dakvlak van een woning*

*Duidelijk zichtbaar is de
beeldbepalende luifel van een
benzinestation*

*Dubbele bomenrijen op bepaalde
plaatsen langs de dijk*

*Storende bedrijvigheid onderaan de
dijk*

Aan de zuidzijde van de dijk staat de bebouwing vooral beneden aan de dijk en staan de woningen op grotere onderlinge afstand. Ook zijn de kavels aan deze zijde van de dijk veel dieper, waardoor er ruimte is voor bedrijfsbebouwing. Een deel van deze bedrijvigheid levert een verstoring in het bebauwingsbeeld op. Hierbij staan in de open ruimte tussen de bebouwing en de dijk machines, auto's of andere materialen. Een storend element is het benzineverkooppunt door afwijkende vorm en kleur.

Over het algemeen kenmerkt de bebouwing zich door een grote variatie in bouwmasa, kapvorm en rooilijnplaatsing. Wat betreft kapvorm komen vooral zadeldak, maar ook mansardedak en lessenaarsdak voor. De woningen worden op verschillende manieren afgewerkt, maar de baksteen gevels overheersen. Overeenkomst is dat de woningen grotendeels evenwijdig aan de weg in de rooilijn gesitueerd zijn.

's-Gravendeel

Schenkeldijk

Schenkeldijk kenmerkt zich evenals andere dijklinten door vrijstaande dijkbebouwing. Omdat de bebouwing over een groot gedeelte aan beide zijden op de dijk staat is het straatprofiel smal. Tevens wordt er op de dijk geparkeerd. De weg kenmerkt zich door lichtgekleurde klinkers. De bebouwing bestaat grotendeels uit één bouwlaag met kap waarvan de nokrichting evenwijdig aan de straat is gesitueerd. Er zijn kleine verschillen in goothoogte. Op sommige plaatsen bevindt zich bedrijvigheid verder van de dijk, waardoor een grote voorruimte ontstaat die veelal verhard is en waarop geparkeerd wordt. Dit verstoort het ritme in het bebouwingslint.

In de kern van Schenkeldijk bevindt zich een bufferzone tussen de dijk en de latere uitbreiding. In deze groenzone staan een aantal bomen. Aan de andere zijde ter hoogte van deze uitbreiding staat de bebouwing onder aan de dijk in de rooilijn. Deze woningen hebben een voortuin en zijn minder goed zichtbaar vanaf de dijk.

Historische boerderij bestaande uit een combinatie van pannen en een rieten dak en hout- en metselwerk

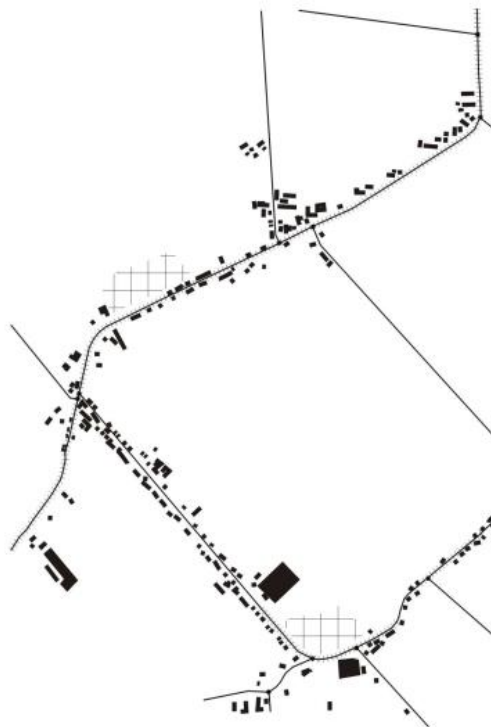
De dijk is beklinderd en heeft aan beide zijden een groenzone

Voorbeeld van een bijgebouw met veel voorruimte en daardoor goed zichtbaar vanaf de dijk

Bebouwing onder aan de dijk verscholen in het groen

Houten schuur direct aan de dijk

Gestructe gevels in het bebouwingslint

Bedrijvigheid die niet binnen het bebouwingslint past door grote voorruimte

Vrijstaande woningen met zadeldak die later bijgebouwd zijn

Verder van de kern vandaan wordt het bebouwingslint steeds meer open en bestaat, naast dijkbebouwing, uit historische boerderijen die verder achter op de kavel liggen. Ook schuren liggen langs de dijk, bestaande uit hout en oranje dakpannen. Het meest toegepaste materiaal is baksteen in aardetinten en op sommige plaatsen pleisterwerk.

4.5 Tiengemeten

De bebouwing direct achter de haven bestaat nu nog uit een voormalige agrarische schuur met wolfskap waar het bezoekerscentrum van het natuureiland Tiengemeten in is ondergebracht.

Verspreid naast en achter de schuur ligt een aantal verschillend georiënteerde voormalige boerenwoonhuizen met een eenvoudige vormgeving, bestaande uit een zadeldak met een metselwerk onderbouw van één bouwlaag.

In één van de woningen is nu het Rien Poortvlietmuseum Korendijk ondergebracht. Iets voorbij de schuur ligt een voormalig boerencomplex waarvan in de landbouwschuur het Landbouwmuseum Tiengemeten is ingericht.

In geheel authentieke stijl gerestaureerde voormalige boerenwoning van deze "Helenahoeve" is een horecapunt ingericht. Ook is een oude schuur vernieuwd in gepotdekselde delen zoals dat vroeger ook op deze plek aanwezig was. Dit gebouw doet dienst als entreegebouw van de Natuurspeelplaats Tiengemeten om kinderen te ontvangen.

Verder van de haven verwijderd is er aan de westzijde van de polderweg nog een aantal twee-onder-één-kap voormalige arbeiderswoningen van één bouwlaag aanwezig.. Deze zijn uitgevoerd zijn in aardenrood metselwerk en een zadeldak evenwijdig aan de weg afgedekt in oranje keramische terracotta dakpannen. Niet alleen de voor- en achtergevel heeft gevelopeningen maar ook de kopgevels van de woningen zijn veelal voorzien van raamopeningen.

Op een aantal plaatsen is het autonome bebouwingsbeeld verstoord door uitbouwen. De woningen zijn gelijk in de voorgevellijn gepositioneerd en zijn allen voorzien van voortuinen. Naast het groen van de voortuinen zorgen hoge bomen ervoor dat de weg een klassieke uitstraling heeft.

Beeld van Tienegemeten vanaf het water voor de omvorming naar natuur.

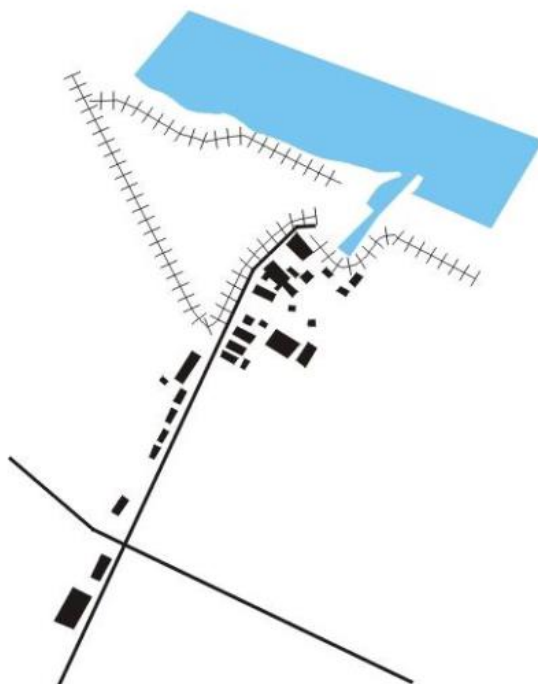
De toegang tot het eiland is alleen mogelijk over water

Historische agrarische bebouwing thans in gebruik als bezoekerscentrum

Authentieke bebouwing met verschillende materialen die inmiddels al is gesloopt...

Vrijstaande bebouwing met een eenvoudige architectuur

Twee-onder-één-kap woningen met bouwkundige toevoeging

Oorspronkelijk erf waar nu het Landbouwmuseum aanwezig is

Historische bebouwing met grote dakvalken welke bij herinrichting van Tienegemeten gesloopt zijn

4.6 Gemengde dorpsuitbreidingen

Oud-Beijerland

De enige gemengde dorpsuitbreiding in Oud-Beijerland wordt ingesloten door historische bebouwing gesitueerd aan de Koninginneweg, de Ooststraat en de Oost-Voorstraat. Het gebied is opgebouwd uit verschillende clusters uit verschillende bouwperiodes. Het grootste deel van de bebouwing bestaat uit één bouwlaag met een zadeldak dat evenwijdig aan de straat is gesitueerd, maar ook rijtjes van twee bouwlagen met kap. De meeste woningen zijn direct aan de straat gesitueerd en er wordt langs de weg geparkeerd. De woningen zijn opgetrokken uit bruin metselwerk en op het dak liggen overwegend oranje dakpannen. Regelmatig komen dakkapellen voor.

Aan de Bernhardstraat ligt een cluster met woningen van één bouwlaag met kap die recent zijn toegevoegd en goed passen in de omgeving. De kap van deze woningen ligt naar achter, waardoor ruimte is voor een dakterras. De roodbruine en geelbruine baksteen zorgen voor een gevarieerd gevelbeeld.

Tenslotte zijn er nog enkele winkels gesitueerd in de Julianastraat die aansluiten bij de winkels in de Oost-Voorstraat.

Bebouwing in één bouwlaag met kap aan de Steenenstraat

De woningen staan overwegend met de nokrichting langs de weg

Latere inbreidingen passen goed tussen de oudere bebouwing

Een uitbouw aan de achterzijde is goed zichtbaar vanaf de straat

Piershil

Dit kleinschalige gebied wordt gekenmerkt door een gedifferentieerd bebouwingsbeeld. Aan de zijde van de Voorstraat zijn een aantal vrijstaande panden gesitueerd met een eenvoudige vormgeving bestaande uit één bouwlaag met zadeldak evenwijdig aan de weg. Het materiaalgebruik van deze bebouwing bestaat uit pleisterwerk met donkere pannen of aardkleurig metselwerk met rode pannen. Op een aantal plaatsen zijn deze huizen voorzien van dakkapellen. Aan beide zijde van de Heullaan is de bebouwing op korte afstand van elkaar gesitueerd met een beperkte kavel grootte. De individueel vormgegeven bebouwing bestaat uit vrijstaande panden met op veel plaatsen een opgaande begroeiing. Naast de verschillend vormgegeven panden is er tevens een grote mate van verscheidenheid in materiaalgebruik wisselend van metselwerk in aardetinten tot wit gestucte gevels met afwijkende kleuren voor de pannendaken.

Het gebied aan de Heemlaan wordt gekenmerkt door een meer autonome vormgeving van geschakelde bebouwing op korte afstand van de straat. De woningen zijn veelal gelijk in de voorgevellijn gepositioneerd, uitzondering is de knik naar binnen centraal in de straat.

De eenheid in vormgeving is tevens terug te vinden in het materiaal en kleurgebruik. Eenvoudig vormgeven geschakelde woningen van metselwerk met zadeldaken bestaande uit donkere pannen.

Opvallend wit pleisterwerk in Piershil

Besloten beeld van de Heemlaan in Piershil

Goudswaard

Omsloten door de gebogen voorstraatstructuur ligt een klein gebied dat gekenmerkt wordt door een verzameling van verschillende woningtypen. Bijna alle bebouwing bestaat uit geschakelde bebouwing met verschillen in gevelopbouw en vormmassa. Het gebied rondom de Beatrixstraat bestaat uit een groen strook met een drietal haaks op elkaar gesitueerde woonblokken van een enkele bouwlaag en asymmetrische kap. Overige geschakelde bebouwing bestaat uit twee of meer woningen van twee bouwlagen met een zadeldak. De woonblokken zijn gesitueerd rondom een groenvoorziening of aan een straat. Bijna alle woningen hebben een aanzienlijke voortuin. Verschillen tussen de woonblokken worden bepaald door de gevelinvulling. Eenvoudige metselwerk gevels worden afgewisseld met prefab-voorgevels met een duidelijk stijl en regelwerk.. Naast geschakelde woningen komt op een aantal plaatsen vrijstaande bebouwing voor. Deze bebouwing vormt veelal de overgang naar de historische bebouwingsstructuur.

Prefab gevels met opvallend stijl en regelwerk in Goudswaard

Seniorenwoningen in Goudswaard die inmiddels al zijn gesloopt en vervangen

Strokenverkaveling in Goudswaard

Nieuwendijk

Nieuwendijk bestaat in z'n geheel uit twee delen die van elkaar gescheiden zijn door een opgaande begroeiing en water. Beide delen hebben een soortgelijke opzet van vrijstaande individueel vormgegeven bebouwing aan de randen en centraal een aantal geclusterde woningtypen. Het meest westelijke gebied wordt gekenmerkt door verschillende typen geschakelde woningen. De woningen aan de binnenzijde van de Oslostraat, Stavangerstraat en Bergenstraat hebben een kenmerkende kapvorm. De twee laags bebouwing heeft een gedifferentieerde kapvorm die plaatselijk doorloopt tot op de eerste verdieping. Verder is aan de

voorzijde van de woningen een carport geplaatst. Het materiaalgebruik bestaat uit licht metselwerk en donkere pannen. Op een aantal plaatsen is het metselwerk vervangen voor houten gevelbekleding in opvallende kleuren. De bebouwing aan de westzijde van de Bergenstraat bestaat uit twee eenvoudig vormgegeven bouwblokken van één en tweebouwlagne met zadeldak. Het materiaalgebruik bestaat uit metselwerk in aardetinten en pannen in rood of donker grijs. Aan de oostzijde van de kern zijn twee typen geschakelde woningen te vinden; twee laagse bebouwing met een zadeldak evenwijdig aan de weg en enkel laagse bebouwing met een zeer stijl asymmetrische dak. Ook het materiaalgebruik verschilt tussen deze twee typen, de tweelaagse bebouwing bestaat uit metselwerk in aardetinten en rode dakpannen terwijl de éénlaagse bebouwing uit licht metselwerk bestaat met donkere pannen. De bebouwing die naar de dijk is gepositioneerd heeft een individuelere vormgeving en wijkt af van de geschakelde woonblokken.

Zuid-Beijerland

Het gebied tussen de Nassaustraat en de Tuinweg heeft een zeer divers karakter. Deze ontstaat door de amorfe structuur en de verscheidenheid aan bebouwingstypologieën. Naast de klassieke blokverkaveling van geschakelde woningen komen er een aantal uitzonderingen voor in de vorm van haaks op de weggelegen zadeldakken. Door de onduidelijke structuur zijn er een groot aantal achterkanten naar de openbare ruimte gericht. Het gebied vormt een overgang van de historische dijkstructuur naar de blokverkaveling en heeft hierdoor een divers bebouwingskarakter gekregen van verschillend vormgegeven geschakelde woningen afgewisseld met vrijstaande kleinschalige bebouwing.

Functioneel vormgegeven gebouw in Nieuwendijk.

Doorstekende dakvlakken in Nieuwendijk

Zeer steile dakvlakken en modern metselwerk in Nieuwendijk

Numansdorp

Rond het centrum van Numansdorp is aan de westkant sprake van gemengde dorpsuitbreidingen. Dit gebied is geconcentreerd rond de Beatrixstraat, Bernhardstraat en de Vlielandstraat. Karakteristiek is de gedifferentieerde opbouw van de bebouwing. Overeenkomstige kenmerken zijn voornamelijk de kleinschalige opbouw en het materiaalgebruik. Vrijstaande woningen met mansardekap of tuitgevel wisselen twee-onder-één-kap woningen af, waardoor een gevarieerd straatbeeld ontstaat. Hierbij lopen de zadeldaken van de twee-onder-één-kap woningen evenwijdig aan de straat in tegenstelling tot de vrijstaande bebouwing die grotendeels met de kopgevel naar de straat is gericht.

Binnen het gebied is er op verscheidene plaatsen sprake van verstoringen in het straatbeeld, met name bij grote wisselingen in de gevelrooilijn en het niet afstemmen van aan- of bijgebouwen op de hoofdmassa.

Karakteristiek in het gehele gebied is het gebruik van donkere baksteen en rode dakpannen, waarbij vervangende nieuwbouw en bedrijfsbebouwing niet altijd even goed aansluiten op de historische bebouwing.

*Links arbeiderswoningen en rechts
bedrijfsbebouwing.*

*Oud heren gebouw is opgenomen binnen
de structuur van de wijk in
Numansdorp.*

*Vanuit de gemengde uitbreidingen is er
een visuele relatie met de kerk.*

*Variërende rooilijnpositie, nokrichting
en kapvorm.*

Middelsluis

Bij Middelsluis is het gebied ten oosten van het dijklint gekarakteriseerd als een gemengde dorpsuitbreiding. Ook hierbij is sprake van vrijstaande bebouwing, die met de kop naar de straat gericht en twee-onder-éénkap woningen, die een evenwijdig aan de straat gerichte nokrichting hebben.

De mate van differentiatie in de bebouwing is hier vooral aan de kant van de Parallelweg en Schoolweg het grootst. Afwijkend materiaal- en kleurgebruik zorgen ervoor dat er weinig eenheid is ontstaan. De Zijlstraweg vertoont een grotere mate van eenheid met geschakelde- en twee-onder-één-kap woningen.

Klaaswaal

Binnen Klaaswaal is het gebied met gemengde dorpsuitbreidingen beperkt tot de Oranjestraat, de Vlietstraat en korte dwarsstraten die hier op uit komen. Het gebied vormt een schil om de historische knooppuntbebouwing en vormt een overgang naar de planmatig opgezette woonwijken. Opvallende zijn de arbeiderswoningen aan de Oranjestraat. De westkant van deze straat wordt gevormd door een groot aantal twee-onder-één-kap woningen met een eenduidige vormgeving. Deze bestaat uit een zadeldak evenwijdig aan de straat, kleinschalige gelijkgevormde dakkapellen in groene kleur en voortuinen zonder hoog opgaande begrenzingsen. De achterkant vertoont eenzelfde eenvormigheid met een regelmatig patroon van dakkapellen en bijgebouwen die eveneens zijn voorzien van een zadeldak. Het gehele blok is uitgevoerd in donkerkleurig metselwerk en rode dakpannen. De bebouwing aan de oostkant van de straat is inmiddels gesloopt en vervangen door woningen met een lage dakvoet.

Daarnaast komt er een aantal kleinschalige bouwblokken voor die uitkomen op de Oranjestraat en gekenmerkt worden door een stenig karakter. Het Oranjeplein vormt een overgang naar de Vlietstraat. Om het plein bevindt zich een grote verscheidenheid aan bebouwingstypologieën, alsmede een speelterreintje. De bebouwing rond de Vlietstraat heeft een uniforme vormtotaal bestaande uit bouwblokken van een beperkt aantal woningen, die door middel van een groot aantal aanpassingen een grotere mate van individualiteit heeft verkregen.

Van oorsprong hebben deze woningen dezelfde architectuur bestaande uit evenwijdig aan de straat gerichte noklijn met donker metselwerk en rode pannen. De bescheiden afmetingen hebben ervoor gezorgd dat uitbreidingen op grote schaal zijn toegepast waardoor de bestaande beeldkwaliteit van uniformiteit op bepaalde plaatsen is aangetast.

Gedifferentieerd beeld van individuele bebouwing.

Beeld van de arbeiderswoningen aan de Oranjestraat in Klaarwaal.

Individueel vormgegeven gebouw met verwijzingen naar "de Stijl".

Afwisselende bebouwing van autonome bouwblokken en individueel vormgegeven panden.

Strijen

Omgeving Oude Havenweg/Trambaan

Deze gemengde dorpsuitbreiding wordt ingesloten door een aantal (doorgaande) wegen, namelijk de Trambaan, de Oude Havenweg, de Oud Bonaventurase dijk en de Oranjestraat. Er zijn drie kleinere eenheden te onderscheiden. Eén daarvan ligt aan De Meeren en is te herkennen aan de rode baksteen die in elk blok met rijtjeswoningen terugkomt. De bebouwing bestaat uit rijtjeswoningen en gestapelde woningbouw die ontsloten wordt door een galerij. De bebouwing bestaat uit twee bouwlagen met zadeldak. Op het dak liggen antracietkleurige dakpannen. De verkeersstructuur door het gebiedje lijkt op een woonerf en er wordt loodrecht op de weg in vakken geparkeerd. Langs de weg bevindt zich strookgroen.

Ten zuiden van het hierboven beschreven gebied ligt een gebied met uiteenlopende woningen op ruime kavels. Naast een aantal woningen, waaronder een ruime pasgebouwde villa, bevinden zich in het gebied ook een bedrijf en een basisschool. De bebouwing bevat verschillende bouwvolumes en kent een wisselend materiaalgebruik.

Nog verder naar het zuiden grenst aan de Trambaan, gescheiden door een strook groen, een blok met geschakelde woningen in een trapsgewijze rooilijn. De woningen bestaan uit twee bouwlagen met kap en hebben elk een uitbouw aan de voorzijde, waardoor een gedifferentieerd gevelbeeld ontstaat. Ze bestaan uit bruin metselwerk en hebben antracietkleurige dakpannen.

Deze grote vrijstaande villa staat in een dorpsuitbreiding van Strijen, Oude Havenweg

Deze rijtjeswoningen bestaan uit roodbruin metselwerk, Gleede

De galerijontsluiting zorgt voor een horizontale gevelgeleding, De Meeren

Strijensas

Omgeving Groenewegstraat/Frisostraat

Deze gemengde dorpsuitbreiding is de enige uitbreiding van Strijensas. Het stratenpatroon is eenvoudig en bestaat uit een aantal straten die loodrecht op elkaar zijn gesitueerd. Er wordt langs de weg geparkeerd.

Tussen de woningen door is zicht op het open polderlandschap. Er komen een aantal verschillende woningtypen in het gebied voor. Het meest opvallend en karakteristiek zijn de houten woningen van één bouwlaag met kap. Deze bestaan allen uit lichtgetint houtwerk en oranje dakpannen. De kap heeft een wisselende oriëntatie, loodrecht op of evenwijdig aan de straat. Een ander cluster met woningen bestaat uit twee-onder-één-kap woningen van één bouwlaag met zadeldak. De gevels zijn van bruine baksteen en op het dak liggen oranje dakpannen. Elke woning heeft een dakkapel, uitgevoerd in witgeschilderd houtwerk. Al deze woningen hebben een kleine tuin.

Daarnaast is er nog een cluster met ouderenwoningen van één bouwlaag met kap evenwijdig aan de straat. Dit zijn rijtjeswoningen met een gezamenlijke groenstrook ervoor.

De overige woningen in het gebied zijn rijtjeswoningen van twee bouwlagen met kap. Er is wel verschil in bij- en aanbouwen en kleurtoepassing. De woningen aan de Frisostraat bestaan uit bruine baksteen en oranje dakpannen en hebben een voortuin, terwijl de woningen aan het Rietsnijderspad uit roodbruine baksteen zijn

opgebouwd en antracietkleurige dakpannen hebben. Deze woningen hebben aan de voorzijde een uitbouw die tot aan het trottoir reikt.

Houten woningen van één bouwlaag met kap in Strijensas, Groenewegstraat

Aan de voorzijde van deze rijtjeswoningen bevinden zich bijgebouwen in verschillende kleuren

Rijtjeswoningen met een regelmatige gevelindeling, Kreeftstraat in Mookhoek

Ouderenwoningen van één bouwlaag met kap met een gezamenlijke voortuin, Viskilstraat in Mookhoek

Mookhoek

Omgeving Viskilstraat

Deze gemengde dorpsuitbreiding is de enige uitbreiding van Mookhoek en ligt direct achter het dijklint. Op enkele plaatsen zijn de achterzijdes van de dijkwoningen goed zichtbaar. De wegenstructuur is overzichtelijk en er wordt langs de weg geparkeerd. De bebouwing bestaat voor het grootste deel uit traditionele rijtjeswoningen van twee bouwlagen met zadeldak. De gevelindeling is regelmatig en de woningen hebben een voortuin.

Opvallend zijn de vrijstaande houten woningen aan de Zweedsestraat bestaande uit één bouwlaag met kap in wisselende richting. Op het dak liggen oranje dakpannen en de gevels bestaan uit licht geschilderd houtwerk. De kozijnen en deuren zijn allen groen geschilderd.

Tenslotte staan er in het gebied nog een aantal ouderenwoningen in rijtjes van één bouwlaag met kap.

Heinenoord

Omgeving Oranjestraat

Dit gebied wordt aan de noordzijde begrensd door de dijk en aan de zuidkant door de dijkbebouwing aan de Dorpsstraat. Aan de Oranjestraat en aan de Marijkestraat liggen groene openbare ruimtes. De wegenstructuur is orthogonaal, voorzien van trottoirs en er wordt langs de weg geparkeerd of in parkeerhaventjes. De bebouwing bestaat hoofdzakelijk uit rijtjeswoningen van twee bouwlagen met kap. De gevelindeling is regelmatig. De gevels zijn opgebouwd uit roodbruin metselwerk en oranje of antraciete dakpannen.

In het zuiden bevindt zich een inbreiding uit de jaren 90. Bij deze woningen is er sprake van kleine, regelmatige verspringingen in de rooilijn.

Mijnsheerenland

Omgeving Van de Waalstraat

Dit gebied ligt achter de kerk die een centraal element vormt binnen het dorp. De bebouwing bestaat voornamelijk uit rijtjeswoningen uit verschillende periodes. Globaal kan onderscheid gemaakt worden in een gedeelte uit de jaren 50 en een gedeelte uit de jaren 80. De wegenstructuur is niet overzichtelijk en het zijn de tuinen die het gebied een groen karakter geven. Er wordt geparkeerd op centrale plaatsen,

*Woningen van één bouwlaag met kap
aan de Oranjestraat, Heinoord*

Water aan de Oranjestraat

*Rijtjeswoningen aan de Verweystraat,
Mijnsheerenland*

*De nokrichting is loodrecht op de
straat, Mijnsheerenland*

maar ook langs de weg. De recentere uitbreidingen kennen meer variatie in de gevel door bijvoorbeeld de voordeur in een kleine uitbouw aan de woning te plaatsen. Bouwhoogtes variëren van één tot twee bouwlagen met kap en de nokrichting is veelal evenwijdig aan de weg.

Omgeving Burg. de Jongplein/Lodewijk van Praetstraat

Dit woongebied uit de jaren 60 kent een variatie aan woningtypes. De Elisabeth van Loonstraat doorkruist het gebied met haar karakteristieke aanbeplanting. Opvallend is de gestapelde woonbebouwing aan deze straat. Deze bestaat uit drie bouwlagen met een plat dak. Het gebouw is samengesteld uit verschillende rechthoekige bouwvolumes en heeft een regelmatige gevelindeling. De woningen op de benedenverdieping

hebben tuintjes naar de straat gericht.

Daarnaast bestaat het gebied voornamelijk uit rijtjeswoningen uit de jaren 60, zowel in blok- als strookverkaveling. Deze bestaan uit twee bouwlagen met kap en hebben een voortuin. Er ontstaat een horizontale geleding door gebruik van baksteen in twee kleuren. Centraal ligt een groen plein waaraan

voorkanten van woningen grenzen. Zuidelijker ligt nog een driehoekig grasveld, waarop woonbebouwing georiënteerd is.

Puttershoek

Omgeving Wilhelminastraat

Dit gebied kent een grote diversiteit in woonmilieus uit verschillende bouwperiodes. In het oog springend zijn de Noorse woningen, gelegen aan het Osloplein en de Hammerfestlaan. Deze unieke vrijstaande woningen bestaan uit wit geschilderd houtwerk met een verticale geleding. Het zadeldak bestaat uit oranje dakpannen. De woningen aan het Osloplein zijn loodrecht op een plein georiënteerd waarop geparkeerd wordt. Aan de Hammerfestlaan liggen deze woningen naast elkaar met wisselende rooilijn. De woningen aan de Julianastraat vormen eveneens een eenheid in kleur- en materiaalgebruik, namelijk witgeschilderd metselwerk en oranje dakpannen. Een verspringende rooilijn zorgt voor afwisseling in het straatbeeld en in het straatprofiel ontbreken trottoirs.

Een derde woongebied bestaat uit ouderenwoningen bestaande uit één bouwlaag met kap rond een centrale groenruimte. Daarachter ligt een ontsluitingsweg waaraan eveneens de achterkanten van rijtjeswoningen

liggen. Deze bestaan uit twee bouwlagen met kap.

Een vierde woongebied heeft strookverkaveling. Deze woningen bestaan uit twee bouwlagen met lessenaarsdak en hebben een uitbouw aan de voorzijde die tot het trottoir reikt. Tussen de stroken zijn groenzones gesitueerd.

Tenslotte ligt vlak achter de lintbebouwing nog een oud bedrijfscomplex en woonbebouwing uit de jaren 90. Deze woningen zijn geclusterd in drie complexen, waarin variatie zit in gevelindeling en kleur van het metselwerk.

Groenvoorziening aan de Lodewijk van Praetstraat, Mijnsbeerenland

Gestapelde woningbouw in Mijnsbeerenland

Noorse woningen in Puttershoek

Achterkanten naar de straat en beeldbepalende dakkapellen

Westmaas

Omgeving Van Koetsveldlaan

Deze oudere bebouwing bestaat uit vrijstaande en rijtjeswoningen met bruin metselwerk en oranje dakpannen. De gevelindeling is standaard en de rijtjeswoningen hebben geen voortuin. De vrijstaande woningen liggen verborgen in het groen.

Omgeving Rootweide

Achter de kerk ligt een bijzonder bebouwingscluster in de vorm van gestapelde woningen over twee verdiepingen. De kapvorm is een repeterend zadeldak. Door de ontsluiting in de vorm van een galerij ontstaat een horizontale geleding van de gevel. Centraal liggen grasvelden, hetgeen eveneens het geval is aan het Kartuizerveld. Hier zijn ouderenwoningen van één bouwlaag met kap te vinden evenwijdig aan de straat. De ruimtes aan de voor- en zijkant van de woningen zijn overal identiek ingericht met gras.

Omgeving Mastland

Deze gemengde dorpsuitbreiding bestaat in het midden uit rijtjeswoningen en aan de randen uit twee-onder-één kapwoningen. Deze woningen liggen in een gedraaide rooilijn. De rijtjeswoningen hebben als kenmerk dat elke woning aan de voorzijde een uitbouw heeft die is opgenomen in het zadeldak. De woonblokken zijn elk verschillend ingericht, maar de straatprofielen hebben overal een standaard inrichting waarbij het parkeren langs de weg plaatsvindt.

Gestapelde bebouwing met afwijkende kaprichting aan de Rootweide,

Differentiatie in rooilijn aan de Van Gaesbeeckstraat, Westmaas

Rijteswoningen zonder voortuin aan de Van Koetsveldlaan, Westmaas

's-Gravendeel

Omgeving Groene Kruisstraat/Dr. Bossersstraat/Van Heesenstraat

Dit gebied wordt aan drie zijden ingesloten door dijken en aan één zijde door de woningen aan de Bevershoekstraat. Vooral het noordelijke deel van het gebied bestaat uit zeer uiteenlopende woningen. Zo staat er in de In 't Veldstraat een historische boerderij en in de Verbruggestraat nieuwbouw die net gerealiseerd is in de vorm van rijtjeswoningen. Het straatbeeld wisselt sterk. Er bevinden zich zowel voor- als zijkanten aan de straat. Ook het kleur- en materiaalgebruik van woningen en bijgebouwen wisselt. In het zuidelijke gedeelte bevinden zich vooral rijtjeswoningen van twee bouwlagen met kap, opgebouwd uit bruine baksteen en oranje dakpannen. De rooilijn verspringt per blok. Ook in dit gedeelte is nieuwbouw aanwezig. Deze bestaat uit gestapelde woningen van twee bouwlagen met plat dak en is opgebouwd uit rode baksteen. De entrees worden benadrukt doordat deze verder naar voren liggen. Er is sprake van een horizontale gevelgeleding.

Ook in het zuiden van het gebied aan de Oranjestraat bevindt zich gestapelde woningbouw. Deze bestaat uit drie bouwlagen, waarvan de begane grond en de eerste verdieping een maisonnette vormen en zich erboven een appartement bevindt die ontsloten wordt door middel van een galerij.

Dit gebouw bestaat uit bruin metselwerk en de voordeuren liggen iets terug in het gebouw.

Omgeving Nieuwe Weg/Renooishoekstraat

Dit gebied wordt ingesloten door de Maasdamseweg en de Molendijk. Het straatprofiel is smal en er wordt langs de weg geparkeerd. Er is nauwelijks openbaar toegankelijk gebied aanwezig. De bebouwing bestaat overwegend uit één bouwlaag met kap met de nokrichting loodrecht op de straat en staat direct aan het openbaar toegankelijk gebied. De woningen hebben weinig detailleringen in de gevel.

De kavels zijn erg diep en er staan veel oude boerderijen. Op een aantal plaatsen is te zien dat er zich in één boerderij twee woningen bevinden die achter elkaar liggen. Opvallend zijn de grote oude schuren die

of achter woningen of zoals op een aantal plaatsen langs de weg gesitueerd zijn. Deze schuren hebben lange, blinde gevels en bestaan uit metselwerk.

Kleine inbreidingslocatie dichtbij de kern

*Gestapelde woonbebouwing met
lesenaarsdak*

Omgeving Roodenburg Vermaatstraat/Hoefpad

De Roodenburg Vermaatstraat heeft een straatprofiel met aan twee zijden een trottoir, waarlangs geparkeerd wordt. Het Hoefpad daarentegen is niet toegankelijk voor autoverkeer. Voor de woningen ligt slechts een voetpad.

De woningen aan de Roodenburg Vermaatstraat bestaan uit rijtjeswoningen met twee bouwlagen en een kap. Per blok verspringt de rooilijn. Aan de voorzijde van de woningen bevindt zich de entree in een uitbouw, bestaande uit lichtgekleurd plaatmateriaal en kunststof kozijnen. Tussen de ramen op de begane grond en de eerste verdieping bevindt zich een strook houtwerk waardoor een horizontale gevelgeleding ontstaat. De woningen aan het Hoefpad hebben in de gevel geschilderd houtwerk over de gehele eerste verdieping. Privé-groen zorgt voor een groene uitstraling van de straat.

Omgeving Roodenburg Vermaatstraat/Smidsweg

Deze inbreidingslocatie bestaat uit gestapelde woningbouw in twee bouwlagen met plat dak. De overgang tussen openbaar en privé wordt gevormd door een laag gemetseld muurtje. De gevels bestaan uit een rode baksteen en hebben een regelmatige indeling. De balkons steken uit de gevel en zijn van aluminium met een betonnen vloerplaat.

Omgeving Kilweg

Deze dorpsuitbreiding ligt geïsoleerd ten opzichte van omliggende bebouwing aan de oostelijke rand van 's-Gravendeel. De bebouwing bestaat uit drie rijtjes met drive-in woningen. Dit zijn woningen waarbij op de begane grond inpandig parkeerruimte is en op de eerste verdieping gewoond wordt. Deze woningen bestaan uit drie bouwlagen met kap. Onregelmatig komen dakkapellen voor. Per blok vindt er een verspringing van de rooilijn plaats.

Diepe kavels met twee woningen op één erf

Zeer wisselend bebouwingsbeeld

Uitbouw met entree aan de voorzijde aan de Roodenburg Vermaatstraat

Drive-in woningen van drie bouwlagen

De woningen bestaan uit lichtbruine baksteen en er is sprake van verschil in kleurgebruik bij de dakgoot en de garagedeuren. De voorgevels van de woningen zijn wit geschilderd. De gevel kent dieptewerking door de uitstekende balkons en teruggelegen gevel op de tweede verdieping.

De woningen hebben geen voortuin en de openbare ruimte is geheel verhard. Er wordt ook voor de woning geparkeerd. Er is opstelruimte voor de woning.

Schenkeldijk

Omgeving Zweedsestraat/Ronduitstraat

Deze uitbreiding ligt afgezonderd van het dijklint door de groenzone met bomenrijen tussen beide gebieden. Ook in het straatbeeld komen bomenrijen voor. Alle woningen bestaan uit twee bouwlagen met de kap evenwijdig aan de straat. Er komen zowel rijtjeswoningen als tweeonder-één-kap woningen voor, allen met voortuin. Aan de buitenrand zijn de woningen een bijzondere verschijning. Deze zijn van geschilderd hout, waarvan de kleur overwegend gebroken wit is, maar ook andere pastelkleuren komen voor. Boven de deur bevindt zich een kleine overkapping die ondersteund wordt door houten palen.

De rijtjeswoningen in het centrale gedeelte bestaan uit geelbruin metselwerk aan de voor- en achterzijde en roodbruin metselwerk op de kopgevels.

Houten woningen in Schenkeldijk

Traditionele gevelindeling in Schenkeldijk

4.7 Blokverkavelingen

Oud Beijerland

Croonenburghwijk

Deze woonwijk ligt in het zuidoosten van Oud-Beijerland en wordt begrensd door de Koninginneweg en de Beneden Oostdijk en door de Scheermansvliet en de Boezem. De wijk heeft een overzichtelijke wegenstructuur, bestaande uit orthogonale wegen. Aan beide zijden van de weg bevindt zich een trottoir en er wordt langs de weg geparkeerd.

Er komen regelmatig plantsoenen voor, vooral op hoeken van de bouwblokken. De bebouwing bestaat overwegend uit rijtjeswoningen van twee bouwlagen met kap. Alle woningen staan in de rooilijn. De kap is evenwijdig aan de straat gesitueerd en soms bevindt zich op de hoeken een wolfseind in de kap. Op enkele plaatsen komen dakkapellen voor, bijvoorbeeld op de hoeken. De woningen bestaan uit bruine baksteen en er liggen oranje dakpannen op het dak. Gesmoorde pannen komen in mindere mate voor. In de gevel zijn relatief veel erkers en uitstekende balkons aanwezig. Dit geeft ongelijkheden in het gevelbeeld. Verder is de gevelindeling traditioneel en evenwichtig. Alle grondgebonden woningen hebben een voortuin.

Naast deze rijtjeswoningen is er ook gestapelde woningbouw in de wijk aanwezig. Een gedeelte staat aan de rand en een deel in de wijk. De complexen bestaan uit drie bouwlagen met of zonder kap. Op een aantal plaatsen is op de begane grond een winkelgalerij gesitueerd. De galerij zorgt voor een horizontale gevelgeleding.

Er komen veel erkers voor, waardoor ongelijkheden in de gevel ontstaan

Gestapelde woningen met op de begane grond een winkelgalerij

Traditionele rijtjeswoningen met kleine balkons

De galerijontsluiting zorgt voor een horizontale gevelgeleding

Zeeheldenwijk

De Zeeheldenwijk ligt centraal in Oud-Beijerland en wordt aan zowel de oost- als westzijde begrensd door de historische structuur van het dorp.

Ten zuiden van de wijk ligt een brede groenstrook met water. De wegenstructuur is orthogonaal en het groene karakter in de wijk wordt grotendeels veroorzaakt door privégroen. Er wordt hoofdzakelijk langs de weg geparkeerd.

De bebouwing bestaat geheel uit twee bouwlagen met kap. Het zadeldak is met de nokrichting evenwijdig aan de weg gesitueerd. De rijtjeswoningen en twee-onder-één-kap woningen liggen in de rooilijn en hebben een voortuin. De woningen bestaan hoofdzakelijk uit geelbruin metselwerk en hebben gesmoorde dakpannen. Op enkele plaatsen komen dakkapellen voor. Een aantal groepen met rijtjeswoningen hebben een horizontale gevelgeleding door de plaatsing van de ramen. De afwerking van bijvoorbeeld kozijnen en deuren bestaat uit schilderwerk in verschillende kleuren.

Door de vorm en plaatsing van de ramen ontstaat een horizontale Gevelgeleding in de Zeeheldenwijk. Groene ruimtes bevinden zich centraal in de wijk, zoals aan het Tjerk Hiddesplantsoen.

Omgeving Van Brakelstraat/Van Speijkstraat

Dit gebied ligt ten noorden van de Zeeheldenwijk tegen de oude dijenstructuur. De openbare ruimte is eenvoudig vormgegeven met aan beide zijden van de straat een trottoir. Er wordt langs de kant van de weg geparkeerd. Alle woningen hebben een voortuin en op de hoeken bevinden zich vaak plantsoenen.

De bebouwing bestaat uit rijtjeswoningen in twee bouwlagen met een zadeldak evenwijdig aan de weg. De woningen zijn opgetrokken uit bruine en geelbruine baksteen en op het dak liggen gesmoorde pannen. De gevelindeling is regelmatig. Tussen de ramen van de begane grond en de verdieping bevindt zich plaatmateriaal in verschillende kleuren. Ook de voordeuren zijn in verschillende kleuren geschilderd.

Door de vorm en plaatsing van de ramen ontstaat een horizontale Gevelgeleding in de Zeeheldenwijk

Groene ruimtes bevinden zich centraal in de wijk, zoals aan het Tjerk Hiddesplantsoen

Er wordt hoofdzakelijk langs de weg geparkeerd in de Zeeheldenwijk

Rijteswoningen met plaatmateriaal tussen de ramen aan de Kottenaerstraat

Nieuw-Beijerland

Het gebied ten zuiden van de Historische kern bestaat uit bebouwing van één bouwlaag met uitzondering van de woonblokken van twee bouwlagen aan de Doelweyk. De woonblokken zijn allen voorzien van een zadeldak. Alle woonblokken zijn evenwijdig aan of haaks op de weg of een groenvoorziening georiënteerd. Tussen de woningen wordt onderscheid gemaakt door verschillende gevelinvullingen. Vooral bij houten gevelbekledingen is in de loop der jaren onderscheid ontstaan door afwijkend kleurgebruik. Ten westen van de kern ligt een groot gebied dat gedomineerd wordt door bouwblokken van drie of meer woningen, afgewisseld door tweeonder-één-kap woningen met een gelijke eenvoudige vormgeving van twee bouwlagen met zadeldak evenwijdig aan de richting van het bouwblok. Doordat er wisselend sprake is van langsgevels en kopgevels ontstaat er een bebouwingspatroon van half-open bouwblokken. Op een aantal plaatsen is er sprake van een directe visuele relatie met achterkanten van bebouwing. Deze ontstaat met name bij afwijkende structuren aan de randen van het gebied. Verstoringen in het bebouwingsbeeld zijn met name ontstaan door aan- en uitbouwen of dakopbouwen. Een ander verstorend element is het afwijkende kleurgebruik waardoor de eenheid binnen bouwblokken wordt aangetast. Opgaande begroeiingen in voortuinen verzachten deze detonerende elementen.

Verschiede gevelinvullingen verstoren de eenheid van het blok in Nieuw-Beijerland

Twee-onder-één-kap woningen in Nieuw-Beijerland

Piershil

Het gehele gebied ten noorden van de Voorstraat is een planmatige uitbreiding met half-open bouwblokken van geschakelde woningen van twee bouwlagen met zadeldak. Binnen de wijk is geen duidelijke structuur te ontdekken doordat er sprake is van veel richtingsveranderingen. Het gevolg is een groot aantal verspringen binnen de bouwblokken. Op een aantal plaatsen is de bebouwing met de achterkant naar de openbare ruimte georiënteerd waardoor een negatieve beeldkwaliteit ontstaat. In de zuidwest hoek van het gebied liggen een aantal kleinschalige woonblokken van één bouwlaag met een zadeldak evenwijdig aan de straat. Langs de Koningin Wilhelminastraat heeft eveneens afwijkende bebouwing plaatsgevonden. De bebouwing die aan de rand van de kern staat, bestaat uit grote dakvlakken die op bepaalde plekken doorsteken tot op de eerste verdieping. Kenmerkende eigenschappen van deze bebouwing zijn de bijzondere gootconstructies die onderdeel uitmaken van de architectuur van het gebouw en het afwijkende materiaalgebruik in de vorm van licht metselwerk en verschillende kleuren houten gevelbekleding. Aan de andere zijde van de straat zijn er schuurtjes voor de woningen geplaatst waardoor de voorgevel van de woningen niet of slecht zichtbaar zijn. De beeldkwaliteit van deze straat is meer besloten en divers dan in de overige straten.

Opvallende architectuur in Pierisbil

Verskillend vormgegeven voortuinen in Goudswaard

Goudswaard

In Goudswaard is het gebied ten oosten van de Burgemeester Zahnweg vooral ingericht met planmatige uitbreidingen in de vorm van blokverkaveling. De blokken worden gekenmerkt als open en half-open woonblokken. De Nicolaas van Puttenstraat vormt een belangrijke structuur binnen dit gebied. Deze weg verbindt het gebied met de historische kern en latere uitbreidingen. Op deze structuur zijn een aantal secundaire verbindingen die de wijkontsluiting regelen. Ten noorden van de Nicolaas van Puttenstraat bestaat de bebouwing met name uit half-open woonblokken met een gelijke vormgeving van twee bouwlagen met zadeldak. Meer naar het zuiden wordt de structuur divers en ontstaan er open woonblokken van geschakelde bebouwing met dezelfde bebouwingskenmerken. Opvallend element binnen de wijk is dat vooral aan de Nicolaas van Puttenstraat er sprake is van verschillende kleuren metselwerk binnen de gevel evenals de zichtbaarheid van draagconstructies ter hoogte van verdiepingsvloeren. Verstoringen ontstaan bij overdadige erfafscheidingen aan de voor- of zijkant van woonblokken. Daarnaast zorgen verschillend vormgegeven aan- of uitbouwen alsmede dakkapellen voor verstoringen binnen een architectonische eenheid, zoals een bouwblok van drie of meer geschakelde woningen.

Losse blokken vormen een straatwand in Goudswaard

Verskillende kleuren metselwerk in Goudswaard

Zuid-Beijerland

Tussen de historische bebouwing aan het dijklint en de bedrijfs- en sportterreinen aan de noordrand ligt een groot gebied dat is ingericht met blokverkavelingen. De Tuinweg deelt het gebied op in twee delen en is voorzien van individuele woningbouw. Binnen de wijk verzorgt een rechtlijnig stratenpatroon voor een overzichtelijke ontsluiting naar de overige gebieden in de kern. Vervolgens sluiten hier een groot aantal secundaire verbindingen op aan. De bebouwing is afwisselend haaks of evenwijdig op het stratenpatroon gesitueerd. Met name op plaatsen waar de bebouwing haaks op de straat is gesitueerd, ontstaan een verstoorte beeldkwaliteit doordat erfafscheidingen duidelijk zichtbaar zijn vanaf de openbare ruimte.

Verspreid door de wijk komt op een groot aantal plaatsen bouwkundige toevoegingen voor in de vorm van aan- of uitbouwen, dakopbouwen of dakkapellen. Bij verschillende vormgeving van deze objecten ontstaat er binnen een bouwblok of straat een verstoring van het autonome bebouwingsbeeld. De bebouwing bestaat grotendeels uit twee bouwlagen met een zadeldak evenwijdig aan de weg.

Op enkele plaatsen is er sprake van ouderen woningen en is er gekozen voor éénlaagse bebouwing met kap. Het materiaalgebruik bestaat uit metselwerk in aardetinten en rode of antraciet gekleurde dakpannen.

Bijzondere elementen binnen de wijk zijn het gebruik van verschillende kleuren metselwerk binnen een bouwblok van 3 of meer geschakelde woningen. Daarnaast is op een aantal plaatsen de vloerconstructie waarneembaar in de voorgevel. De eenvoudige gevelindeling die zo typerend is voor deze wijken is op een aantal plaatsen vervangen met verschillende indelingen of gevelbekledingen. Bij te grote verschillen tussen de individuele woningen ontstaat een gedifferentieerde beeldkwaliteit die de eenheid binnen het bouwblok verstoort.

Een afwijkende bebouwingstypologie is gesitueerd rondom de Leliestraat. Hier is sprake van geschakelde en gestapelde bebouwing over twee bouwlagen met een platdak. De massa en situering komen overeen met de overige bebouwing binnen de wijk, verschillen zijn voornamelijk de afwijkende gevelaanzichten, die het gevolg zijn van toegangen tot de woningen over twee lagen. Het platte dak detoneert met de overige zadeldaken binnen de kern. Het gebied rondom de Torenlaan betreft een aantal half-open woonblokken van geschakelde woonbebouwing. De afzonderlijke blokken zijn evenwijdig aan het stratenpatroon gelegen en hebben aan de achterzijde een verspringing.

Deze verspringing wordt veroorzaakt door de bergingen die tegen de achtergevel zijn geplaatst.

Blokverkaveling van één bouwlaag in Zuid-Beijerland

Afwijkende gevelindeling bij blokverkaveling in Zuid-Beijerland

Binnen de gemeente Cromstrijen zijn er een drietal gebieden aan te wijzen met karakteristieke blokverkaveling, waaronder het gebied ten westen van de Voorstraat, het gebied tussen het bedrijventerrein en de gemengde dorpsuitbreidingen bij Middelsluis en het gebied ten oosten van de Molendijk in Klaaswaal.

Numansdorp

In Numansdorp ligt er een groot gebied ten westen van de Voorstraat met een blokverkaveling. Dit gebied wordt doorkruist door twee belangrijke assen die het gebied verbinden met de rest van Numansdorp.

De Vlielandstraat vormt een oost-west verbinding met de Burg, de Zeeuwstraat en de Bernhardstraat verbindt het gebied met de Hallinxweg.

De bebouwing bestaat uit donkergekleurd metselwerk met grotendeels antraciet gekleurde dakpannen en in mindere mate oranje-rood. Rond de Vliestraat liggen een aantal gemeenschappelijke groenstroken. Tevens is er binnen de wijk een aantal functies opgenomen die afwijken van de typologische blokbebouwing.

Kleinschalige voorzieningen als een politiebureau en een supermarkt onderbreken het strakke patroon van uniforme bebouwingskenmerken.

Op een aantal plaatsen is de kopgevel voorzien van kozijnen.

Afwisseling in autonome bouwblokken

De belangrijkste kwaliteit is de eenheid van de bebouwing.

Doorgetrokken dakvlak verstoort de eenheid van het bouwblok.

Middelsluis

Middelsluis heeft een soortgelijke opzet van blokverkaveling als het gebied westelijk van de Voorstraat in Numansdorp. De schaal is echter van een veel kleiner formaat waardoor de gestelde beeldkwaliteit van uniforme grootschalige wijken minder aan de orde is. Het behoud van een rustig en eenduidig gevelbeeld is echter ook hier aan de orde.

Blokverkaveling komt in Middelsluis voor aan de Schoolstraat, Aart Reedijkweg en in het verlengde van de Zijlstraweg.

Open woonblokken met fraai vormgegeven erfafscheidingen.

Opvallend kleurgebruik in de Claes Danckaertstraat te Klaaswaal.

Bouwkundige toevoegingen op de kop van een bouwblok.

Grootschalig wooncomplex grenzend aan de blokverkaveling.

Klaaswaal

Het grootste gedeelte van het gebied ten oosten van de Molendijk wordt gekarakteriseerd als blokverkaveling. Het stratenpatroon heeft een minder rechtlijnige karakteristiek dan bijvoorbeeld in Numansdorp. Het gebied wordt gekenmerkt door veel richtingswisselingen en duidelijke rechte assen zijn er binnen het gebied niet te vinden. De bebouwing heeft hierdoor een groot aantal gedifferentieerde bebouwingskenmerken.

Een aantal bouwblokken ligt verdraaid of wordt gekenmerkt door verspringingen in de gevelrooilijn. Daarnaast is een groot aantal woningen, waaronder enkele kopgevels, gewijzigd ten opzichte van de rest van het bouwblok. Een grote mate van differentiatie en aanpassingen heeft ervoor gezorgd dat het uniforme straatbeeld op een aantal plaatsen verstoord is. Tussen de Pinksterbloemstraat, de Klaverbladstraat en de J.Kosterstraat ligt een afwijkende bebouwingstypologie. Deze wordt gekenmerkt door een lang blok, die halverwege 45 graden draait en vervolgens is gespiegeld. Deze twee blokken, van twee bouw lagen met zadeldak, hebben een tussenruimte die is ingericht als groenvoorziening. Van hieruit bereikt men de woningen die op de begane grond en eerste verdieping liggen. Ondanks de afwijkende functie-indeling en bouwmassa vormt het gebouw een minimaal contrast met de omliggende blokverkaveling

Strijen

Omgeving Julianastraat

Deze blokverkeveling ligt in het zuidoosten van Strijen. De wijk wordt doorsneden door de Julianastraat, één van de ontsluitingswegen van Strijen. Het grootste gedeelte van deze wijk is in de jaren '60 gebouwd. De bebouwing bestaat uit rijtjeswoningen van twee bouwlagen met kap en is opgetrokken uit bruin metselwerk. Op het zadeldak, dat evenwijdig aan de weg is gesitueerd, liggen oranje pannen en op een aantal plaatsen komen dakkapellen voor. De woningen liggen allen in de rooilijn en er wordt langs de weg geparkeerd. Opvallend is het restaurant in de wijk bestaande uit één bouwlaag dat is gelegen op een hoek van een blok.

Naast deze rijtjeswoningen zijn er nog een aantal kleinere clusters met woningen. Er zijn namelijk ook een aantal ouderenwoningen van één bouwlaag met kap te vinden. Ook deze woningen zijn opgetrokken uit metselwerk en hebben oranje dakpannen. Voor deze woningen ligt een groenstrook met bomen. Op drie plaatsen zijn vrijstaande woningen gesitueerd. Vlak achter de Molenstraat ligt een cluster vrijstaande woningen verscholen in het groen. Deze woningen zijn individueel vormgegeven. Dit is ook het geval bij de woningen aan de zuidrand van de wijk. Tenslotte ligt er langs de sportvelden een strook met woningen die recent gebouwd zijn. Deze woningen bestaan uit twee bouwlagen met een piramidedak. Er is sprake van een verspringende rooilijn en er wordt op eigen erf en langs de weg geparkeerd.

Een restaurant op de hoek van de straat tussen rijtjeswoningen, Bernhardtstraat

Nieuwe vrijstaande bebouwing met piramidedak langs de sportvelden, Prins Clausstraat

Het grootste deel van de woningen bestaat uit twee bouwlagen met kap

Bij deze woningen zijn regelmatig dakkapellen gebouwd, Beatrixstraat

Omgeving Saturnusstraat/Apollostraat

Dit gebied vormt een op zichzelf staande eenheid aan de oostrand van Strijen. De bebouwing bestaat uit gestapelde ouderenwoningen van twee bouwlagen met kap. De woningen op de verdieping worden ontsloten door middel van een galerij, waardoor een horizontale gevelgeleding ontstaat. De gevels bestaan uit geelbruin metselwerk en op het dak liggen antraciete dakpannen. Bijzonder aan deze buurt is

dat de woningen rondom een groot groengebied gesitueerd zijn waar alleen langzaam verkeer kan komen. Auto's worden om de bebouwing heen geleid. Aan deze buitenzijde bevinden zich ook de balkons en kleine tuinen. De galerij bevindt zich aan de binnenzijde.

Gestapelde woningbouw met de voorzijde gericht naar een groene openbare ruimte

Aan de achterzijde bevinden zich balkons en tuintjes

Blaaksedijk

Omgeving Trompstraat

Deze blokverkaveling kent eenheid in haar orthogonaal georiënteerde stratenpatroon met aan één zijde een trottoir. De bebouwing kent echter veel verscheidenheid. Onder aan de Mollekade staan woningen in rijtjes van vijf. Hierachter staan twee-onder-één-kapwoningen met verschillend materiaalgebruik. Veelal komt schoon metselwerk voor met bijzondere detailleringen (eveneens in baksteen) boven deuren en ramen, maar een enkele woning is geheel afgewerkt in hout met een overkapping boven de deur. Geheel in het oosten van het gebied bevinden zich woningen met grote overeenkomsten, namelijk in rijtjes opgetrokken uit lichtbruine baksteen met zadeldak en traditionele gevelindeling.

Maasdam

Omgeving Spuistraat/Merwedestraat

Deze blokverkaveling heeft woongebieden variërend uit de jaren '50, '60 en '80. De stedenbouwkundige structuur is één geheel door haar orthogonale stratenpatroon. Groene zones bevinden zich langs de randen aan de Boezemvliet en de provinciale weg. De rijtjeswoningen aan de oostkant en in het midden van het gebied zijn twee bouwlagen met kap en worden gekenmerkt door horizontale gevelgeleding. Dit komt door een doorlopende afwerking boven de deuren en de kleine ramen net onder de dakgoot die een aaneengesloten geheel vormen.

Daarnaast is er sprake van individueel kleurgebruik in dakgoot en kozijnen en zijn op een aantal plaatsen zeer diverse gevelinvullingen toegepast. Een aantal blokken is door grote verschillen aangetast.

Aan de noordrand liggen geschakelde woningen met wisselende bouwhoogte en platte daken. De bouwmassa's zijn gevarieerd samengesteld uit rechthoekige elementen. Ook in de hoogte zijn deze onderdelen te onderscheiden. Kenmerkend is de gedraaide rooilijn. De woningen zijn allen uitgevoerd in geelbruin metselwerk, afwerkingen lopen zeer uiteen in kleurgebruik.

Aan de westzijde ligt strookverkaveling, waarbij zowel voorkanten als schuurtjes langs het openbaar toegankelijk gebied staan. De erfafscheidingen aan de zijkant zijn zowel door middel van een schutting als met heggen vormgegeven.

Tenslotte zijn er verspreid rijen woningen te vinden bestaande uit één bouwlaag met kap, grenzend aan groenstroken en grasvelden. Deze woningen zijn evenals alle andere woningen uit de wijk opgetrokken uit baksteen.

*Rijtjeswoningen onderaan de
Mollekade, gescheiden van de dijk
door laanbeplanting, Blaaksedijk*

*Woningen met wisselende bouwhoogte
en platte daken aan de
Merwedestraat, Maasdam*

Omgeving Van der Doeslaan

Deze kleinschalige blokverkaveling bestaat geheel uit rijtjeswoningen opgetrokken uit baksteen en met overheersend oranje dakpannen. Enkele dakkapellen verstoren de regelmaat in de bebouwing. Een aantal woningen heeft uitzicht over het polderlandschap. Groene ruimte in de wijk is beperkt tot blokgroen en er wordt geparkeerd langs de weg.

*Woningen aan de Van der Doeslaan
met vrij zicht naar het open
landschap, Maasdam*

*Dakkapellen midden op het dak,
Maasdam*

*Regelmatig terugkerende dakkapellen
met diversiteit in kleur- en
materiaalgebruik, Puttershoek*

*Oudere dorpsbebouwing van één
bouwlaag met kap, Puttershoek*

*Rijteswoningen aan de groenzone
langs de Eikenlaan, Puttershoek*

*Parkeren gebeurt langs de straat,
Puttershoek*

Puttershoek

Omgeving Hazelaarstraat/Oranjelaan Westzijde

In dit grote woongebied uit de jaren '60 is de repeterende blokverkaveling een herkenbaar element. Woonblokken zijn halfopen met op de hoeken ruimte voor groen of parkeerhaventjes. Overige groene ruimtes zijn geconcentreerd langs belangrijkere wegen, zoals de Eikenlaan en de Oranjelaan

Westzijde. De wegenstructuur is over het algemeen overzichtelijk, alleen in het westelijke gedeelte zijn een aantal doodlopende straten.

De bebouwing bestaat met uitzondering van de zuidoosthoek (tweeonder-één kapwoningen) uit rijtjeswoningen. In het oudere gedeelte, omgeving Dwarsstraat, zijn deze één bouwlaag met kap en komen veel dakkapellen voor. De overige bebouwing bestaat uit twee bouwlagen met kap en ook hier komen regelmatig dakkapellen voor. De woningen zijn opgetrokken uit schoon lichtbruin metselwerk en hebben oranje of antracietkleurige dakpannen. Ze verschillen van elkaar in afwerking, bijvoorbeeld geschilderd hout of plaatafwerking aan de voorgevel tussen de ramen van de begane grond en de eerste verdieping. Ook de kleur van de houten kozijnen en dakafwerking verschilt, maar is overheersend in bruintinten.

's-Gravendeel

Omgeving Hiesveltstraat/Leerambachtstraat

Deze blokverkaveling wordt ingesloten door de Molendijk en de Maasdamseweg. Er komen twee woningtypen voor, namelijk rijtjeswoningen en gestapelde woningen.

De gestapelde woningen aan de Hiesveltstraat bestaan uit drie bouwlagen met kap. De verschillende complexen staan loodrecht op de straat. De ruimte tussen de woningen bestaat uit grasvelden.

Op de eerste verdieping bevindt zich een galerij die de bovenwoningen ontsluit. Deze komt uit op een aanbouw, waarin zich het trappenhuis bevindt. Aan de andere zijde bevinden zich kleine balkons die uitsteken.

Het toegepaste materiaal is roodbruin en geelbruin metselwerk. Op het dak liggen antraciete dakpannen. Het trappenhuis bestaat aan twee zijden uit glas. In de afwerking komt lichtgeel plaatmateriaal tussen de ramen terug en blauw bij de balkons en de galerij. Op de begane grond bevinden zich naast woningen ook bergingen.

Het overige gedeelte van deze blokverkaveling bestaat uit rijtjeswoningen van twee verdiepingen met kap. Er wordt langs de straat geparkeerd en er is weinig openbaar toegankelijk gebied aanwezig. Op bepaalde plaatsen staat een cluster met garageboxen. De gevelindeling is traditioneel en bestaat uit bruin metselwerk. Een aantal woningen zijn afgewerkt met hout tussen de ramen van de begane grond en de eerste verdieping. Deze woningen hebben tevens een kleine aanbouw. Op enkele plaatsen komen dakkapellen voor.

Aan de Van de Merckstraat staan rijtjeswoningen met op de begane grond kleinschalige detailhandel. De hoeveelheid raamoppervlak is hier groter en de entree ligt naar achter waardoor een halletje ontstaat. Bijzonder in de wijk is de locatie van de molen aan de Molendijk. Deze is vanuit de wijk goed zichtbaar en wordt omgeven door een groene ruimte.

Een solitair bebouwingselement wordt gevormd door een verzorgingscomplex. Dit gebouw bestaat uit drie bouwlagen met plat dak en heeft terugliggende balkons, waardoor dieptewerking in de gevels ontstaat. De gevels bestaan uit wit stucwerk met donkerblauwe afwerking. Voor het gebouw bevindt zich een grote gemeenschappelijke tuin.

Tenslotte bevindt zich bij het verzorgingscomplex nog een cluster woningen bestaande uit één bouwlaag met een kap loodrecht op de straat. De gevel bestaat uit metselwerk met in de top wit geschilderd houtwerk.

Omgeving Roterijstraat/Hendrik Hamerstraat

Het gedeelte blokverkeveling aan de Roterijstraat bestaat uit rijtjeswoningen in twee bouwlagen met kap. Per blok vinden er verspringingen in de rooilijn plaats. De woningen hebben kleine voortuinen en er wordt langs de weg geparkeerd. De bebouwing bestaat geheel uit roodbruin metselwerk en de dakpannen zijn antraciet. Er komen geen dakkapellen voor en de gevelindeling is traditioneel.

Het andere gedeelte ligt aan de Hendrik Hamerstraat en bestaat uit gestapelde woningbouw van vier bouwlagen met plat dak. De complexen liggen langs de straat in de rooilijn. Aan de achterzijde wordt geparkeerd. De woningen worden ontsloten door middel van portieken. Deze zijn herkenbaar door het materiaalgebruik. De stijgpunten hebben namelijk glas in de gevel. Naast deze stijgpunten bevinden zich de balkons. Deze bestaan uit betonnen vloerplaten die enigszins uitsteken. De complexen zijn opgebouwd uit roodbruin metselwerk. Tussen de raampartijen bevindt zich plaatmateriaal in een lichte kleur.

*Gestapelde woningbouw met galerij
aan de Hiesveltstraat*

*Op een aantal plaatsen komen
dakkapellen voor*

*Verzorgingscomplex als solitair
bebouwingselement*

*Ruimte voor detailhandel op de begane
grond*

*Houtwerk tussen de ramen van de
begane grond en de eerste verdieping*

*Gestapelde woningbouw van vier
bouwlagen aan de Hendrik
Hamerstraat*

*Molen is zichtbaar vanuit de
wijk*

4.8 Woonerven

Oud-Beijerland

Zoomwijk

Zoomwijk is één van de grootste planmatige uitbreidingen van Oud-Beijerland en ligt aan de westzijde van het dorp. Om de wijk heen ligt een rondweg met een breed profiel. In de wijk zelf is slechts één doorgaande weg aanwezig. Daarnaast zijn er een groot aantal woonstraten aangelegd die door de wijk slingeren. Het is voor de automobilist moeilijk zijn weg te vinden. Voor fietsers daarentegen is een apart netwerk aangelegd. Het parkeren vindt centraal plaats in parkeerhaventjes, op eigen erf of langs de straat.

Openbaar groen is geconcentreerd op pleinen en centraal in de wijk bevindt zich water met daaromheen een groenstrook met wandelpaden. Ook bevindt zich in de wijk een buurtwinkelcentrum, een in zichzelf gekeerd complex.

Het grootste deel van de bebouwing bestaat uit twee bouwlagen met kap en is opgetrokken uit roodbruin en geelbruin metselwerk. Een klein gedeelte van de wijk bestaat uit twee-onder-één-kap woningen met een schilddak en wit metselwerk in de gevel.

In architectonische uitwerking is geen enkele groep met woningen gelijk aan elkaar. Er zijn vaak verspringingen in de rooilijn, kleine balkons, ongelijkheden in de gevel of overkappingen boven de deur. Ook de omvang van de voor- en achtertuinen wisselt, evenals de soorten erfafscheiding. Op een enkele plaats bevinden zich een aantal vrijstaande woningen. Daarnaast is er veel differentiatie in de gevel door kleurgebruik, gevelfwerking of decoraties.

Twee-onder-één-kap woningen met een schilddak aan de Helen Parkeerweg

Kleine differentiaties in het gevelbeeld, zoals luifels en een aantal kleinere ramen

Deze gestapelde woningen hebben een stenige uitstraling, Zoomwijk

Het merendeel van de woningen bestaat uit twee bouwlagen met kap, Zoomwijk

Zuidwijk

Zuidwijk ligt, zoals de naam al doet vermoeden, in het zuiden van Oud-Beijerland en wordt aan drie zijden omsloten door belangrijke verkeersaders. Het is een grote woonwijk die weer onder te verdelen is in een aantal buurten.

De wegenstructuur is niet overal even overzichtelijk en er komen regelmatig doodlopende straten voor. Het parkeren vindt vooral op eigen erf plaats, maar ook langs de weg. Het groene karakter van de wijk wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door privégroen. Er is veel variatie in bouwvorm. Niet alleen het zadeldak langs de weg, maar ook loodrecht op de weg komt voor, waardoor een gedifferentieerd gevelbeeld ontstaat. Ook twee bouwlagen zonder kap komt voor. Bij deze woningen bevindt zich aan de voorzijde een carport en zijn er grote verspringingen in de rooilijn. De woningen liggen aan een plantsoen in een doodlopende straat.

In een ander gedeelte van de wijk komen veel drive-in woningen voor. Dit zijn woningen waarbij de begane grond hoofdzakelijk bestaat uit een inpandige garage en er op de eerste verdieping gewoond wordt. Deze woningen zijn in totaal opgebouwd uit drie bouwlagen.

De woningen in de wijk bestaan allen uit baksteen in diverse aardetinten en op het dak liggen antraciet dakpannen. In de gevel is vaak sprake van geschilderd houtwerk op verschillende plaatsen.

Kleine differentiaties in de gevel, zoals luifels boven de deur, houten afwerkingen en ongelijkheden zorgen voor een gevarieerd straatbeeld. Op enkele plaatsen in de wijk, zoals aan de Jordaensdreef en de Pieter de Hooghlaan, komen kleine clusters met individueel vormgegeven vrijstaande woningen voor.

Drive-in woningen hebben een inpandige garage, zoals aan de Oosteromstraat

De nokrichting van de woningen is hier loodrecht op de weg gestrueerd

Woningen van één bouwlaag met kap in een verspringende rooilijn, Zuidwijk

Geschaalde woningen met plat dak en een carport aan de Jan Tooropstraat

Oosterse Gorzenwijk

Dit woonerf ligt in het noorden van Oud-Beijerland achter de oude dijenstructuur en tegen het Spui. Het gebied is in twee delen op te splitsen, die ruimtelijk van elkaar gescheiden worden door een groenstrook met water en een supermarkt met parkeergelegenheid.

In het oosten bevinden zich hoofdzakelijk woningen opgetrokken uit betonsteen. Deze liggen aan een woonstraat die alleen toegankelijk is voor voetgangers. Door de verspringingen in de rooilijn en het smalle profiel ontstaat een besloten gebied. Auto's parkeren aan de doorgaande straten in parkeerhaventjes. Aan deze straten grenzen achterkanten in de vorm van erfafscheidingen, garages en carports.

Aan de voorzijde bestaan de woningen uit één bouwlaag met kap met dakramen over twee verdiepingen, terwijl aan de achterzijde sprake is van drie bouwlagen met plat dak. In de afwerking van de woningen worden verschillende materialen toegepast in diverse kleuren, waaronder houtwerk en baksteen.

Aan de westzijde worden de woningen gekenmerkt door twee bouwlagen met kap opgetrokken uit geelbruine en roodbruine baksteen. Dit zijn zowel gestapelde als grondgebonden woningen, waarbij regelmatig dakkapellen voorkomen. Gestapelde ouderenwoningen liggen rond een groengebied waar een voetpad doorheen loopt. Ook komen clusters met woningen voor die aan de voorzijde bestaan uit twee bouwlagen en aan de achterzijde uit één bouwlaag met kap. Deze zijn geclusterd rondom een plein waarop geparkeerd wordt. Deze woningen kennen tevens dieptewerking door overstek van de eerste verdieping, waaronder kleine kolommen zijn geplaatst.

Tussen de voorzijden van de woningen bevindt zich een smal voetgangersgebied, Strienemondse

Aan de achterzijden bevinden zich carports en garages, naar de straat gericht

Op de begane grond zijn kolommen voor de woningen geplaatst, Sloobegor

Aan de achterzijde van de woningen worden verschillende

Traditionele rijtjeswoningen met uitstekende balkons, Groote Ruigte

Gestapelde ouderenwoningen gestreefd rondom een groene openbare ruimte

Spui-oeverwijk

Ook deze woonwijk ligt in een buitendijks opgehoogd gebied van OudBeijerland. Het is een relatief kleine woonwijk die ingesloten wordt door een dijk en de rivier het Spui. Het straatprofiel is eenvoudig met aan beide zijden van de weg een trottoir. Op een aantal plaatsen bevindt zich tussen de weg en het trottoir een groenstrook. Er wordt langs de weg geparkeerd. De woningen in deze wijk bestaan hoofdzakelijk uit twee bouwlagen met zadeldak, waarvan de nokrichting evenwijdig aan de weg ligt. Deze rijtjeswoningen kennen een verspringende rooilijn en hebben een regelmatige gevelindeling. Ze zijn opgetrokken uit geelbruin en roodbruin metselwerk.

Aan het Albert Schweitzererf bevinden zich een aantal individueel vormgegeven woningen.

Een bijzondere bebouwingsvorm is langs het water gesitueerd. Deze bestaat uit tweeënhalve bouwlaag met kap en is opgetrokken uit geelbruin metselwerk met een donkerbruine plint. Tussen de begane grond en de eerste verdieping bevindt zich een smal dakvlak, waardoor dieptewerking ontstaat. Deze dieptewerking wordt versterkt door gedeeltelijk terugliggende kappen. Op deze daken liggen bruine dakpannen.

Woningen aan de Beetwortelweg met verspringende rooilijn

Bijzondere architectuur bij de woningen langs de Spui-oever

Nieuw-Beijerland

Ten oosten van de blokverkavelingen in Nieuw-Beijerland ligt een gebied dat is ingericht met een grillig verkavelingspatroon. De bebouwing is gesitueerd aan waterpartijen, groenvoorzieningen, parkeerplaatsen, rijbanen en voetgangersgebieden. Naast de verschillende oriëntatie mogelijkheden wordt de bebouwing onder verschillende hoeken gepositioneerd en vinden er verspringingen plaats binnen de voorgevellijn van de geschakelde bebouwing. Het bebouwingspatroon heeft hierdoor een zeer divers karakter waarbij achter- en voorkanten wisselend naar de openbare ruimte zijn gericht.

Op een groot aantal plaatsen zijn bergingen los van de hoofdmassa geplaatst waardoor de begrenzingen van de percelen mede bepaald worden door bergingen. Hierdoor ontstaat een besloten karakteristiek die versterkt wordt door het gedifferentieerde gevelbeeld. Deze ontstaat doordat er verspringingen plaatsvinden in voorgevels en dakvlakken. Deze veelvormigheid van de gebouwen, in samenhang met de beperkte afstand waarop de woningen gesitueerd zijn, versterkt dit het besloten karakter. Het materiaalgebruik binnen de wijk kent eveneens grote verschillen. Veel voorkomende materialen zijn voornamelijk metselwerk en pannen in verschillende kleuren afgewisseld met houten gevelbekledingen in donkere kleuren. Het kozijnwerk binnen de wijken is veelal uitgevoerd in donkere kleuren. Doordat de woningen binnen een geschakelde eenheid veel differentiatie vertonen, zijn later toevoegingen mogelijk zonder verstoringen van het straatbeeld te veroorzaken. Deze ontstaat vooral bij niet op elkaar afgestemde aan-of uitbouwen of verkeerde vormgeving van bouwkundige toevoegingen.

Het vele groen in de voor- en achtertuinen alsmede openbare plantsoenen verzachten de harde beeldkwaliteit van kort op elkaar gesitueerde woningen rondom kleinschalige openbare ruimtes.

Bergingen vormen gesloten straatwanden

Besloten buitenruimte met parkeerplaatsen

Opvallend materiaalgebruik rondom plantsoen

Singels vormen een belangrijke structuur binnen de wijk

Numansdorp

Ten noorden van de Hallinxweg

Het gebied ten noorden van de Hallinxweg en een groot gedeelte van het woongebied ten oosten van de Burg. De Zeeuwstraat zijn ingericht met woonerven. Deze wijken hebben een interne en gesloten structuur die voortkomt uit het ontbreken van een duidelijke hoofdstructuur en een veelheid aan oriëntatiewisselingen.

Het gebied wordt gekarakteriseerd door bouwblokken van drie of meer woningen. De gevels van de openbare ruimte worden afwisselend gevormd door achterkanten en voorkanten. Binnen de wijk vormen de Burg. Henrylaan en de van Beethovenstraat de doorgaande routes. Op deze straten sluit een groot aantal korte dwarsstraten aan. Centraal in de wijk is er een groene gordel aangebracht die de wijk in twee delen verdeelt.

Kenmerkend voor de bebouwing is de grote mate aan differentiatie in gevelopbouw, dakvorm en materiaal gebruik. De woonblokken bestaan grotendeels uit a-symmetrische (dakvlakken) waarbij er vaak sprake is van een trapsgewijze schakeling van woningen. De gevels zijn regelmatig voorzien van bergingen of aanbouwen waardoor er geen sprake is van een vlakke voorgevelrooilijn. De differentiatie in hoofdvorm is doorgevoerd in de detaillering van de gevel. Kozijnen hebben afwijkende vormen en op enkele plaatsen zijn baksteen gevels gecombineerd met houten gevelinvullingen. Dakkapellen zijn in grote aantallen aanwezig waarbij soms sprake is van latere toevoeging.

Een uitzondering op de geschakelde woonblokken is een grootschalig wooncomplex aan de Hallinxweg. Het complex bestaat uit 2 symmetrische bouwblokken van drie bouwlagen met woningen op alle lagen. Doordat het gebouw aan de rand van de wijk is gelegen en bovendien voorzien is van een groenstrook, contrasteert het minimaal met de kleinschalige bouwblokken.

*Voetgangersgebieden binnen de
structuur van de wijk.*

Ten oosten van de Burg. De Zeeuwstraat

Het gebied wordt ingeklemd door de historische bebouwing van de Voorstraat en individuele woningbouw. Doorlopende wegen komen binnen het gebied nauwelijks voor waardoor oriëntatie binnen dit gebied niet altijd even gemakkelijk is. Toegangswegen en voetgangersgebieden zijn niet altijd aan elkaar gekoppeld. De bebouwing bestaat uit bouwblokken van drie of meer woningen waarbij er grotendeels gebruik is gemaakt van donkere tinten in het materiaalgebruik. Antraciet gekleurde pannen, donkerrood metselwerk en donker bruine kozijnen zijn de meest voorkomende materialen en kleuren. De bouwblokken hebben grotendeels een ingetogen vormgeving. Variatie is te vinden in dakvlakken die verder doorlopen of bergingen die op verschillende manieren zijn opgenomen binnen de hoofdmassa. A-symmetrische kappen en dakkapellen zijn veelvuldig toegepast. De gevoeligheid ligt met name bij achterkanten van woningen die direct aan de openbare ruimte grenzen.

Asymmetrische dakvormen met gesloten kopgevels.

Gevelwijzigingen en dakkapellen verstoren de eenheid van het blok.

Onduidelijke vormgegeven publieke ruimten met veel achtertuinen.

Toegangen van de woningen zijn afgeschermd door bergingen en carpoorten.

Strijen

Omgeving Binnensingel/Omloop

Deze woonwijk ligt in het noorden van Strijen aan de westzijde van de Trambaan. Het is een in zichzelf gekeerde woonwijk met een onoverzichtelijke wegenstructuur en veel verschillende woningtypes. Er wordt hoofdzakelijk langs de weg geparkeerd of in daarvoor aangelegde parkeerhaventjes. Een groot aantal wegen loopt dood.

Groene openbare ruimte wordt beperkt tot een aantal grasveldjes. Het groene karakter wordt met name veroorzaakt door privégroen. Naast de traditionele rijtjeswoningen van twee bouwlagen met zadeldak, zijn er een groot aantal woningen van twee bouwlagen met plat dak. Deze woningen zijn evenals de traditionele woningen opgebouwd uit metselwerk, maar zijn op een aantal plaatsen afgewerkt met wit plaatmateriaal. Dit komt met name voor bij dakranden en opbouwen op het dak. De woningen kennen verspringingen in de rooilijn waardoor een gedifferentieerd gevelbeeld ontstaat. Tenslotte zijn er nog clusters met woningen waarbij de nokrichting van het zadeldak loodrecht op de weg staat. Bij een van deze clusters bevindt zich voor de woning een bijgebouw dat eveneens een zadeldak heeft. Deze woningen hebben een houten afwerking in de kopgevel.

*In de gevel is plaatmateriaal verwerkt,
waardoor ongelijkheden ontstaan,
Boomgaard*

*Woningen met een verspringende
rooilijn en uitbouwen op het dak,
Pieter de Jongstelaan*

*Zowel de woningen als de aanbouw
hebben een zadeldak met de
nokrichting loodrecht op de weg, Pieter
de Jongstelaan*

Omgeving Kwartelstraat/Plevierstraat/Leeuwerikstraat

Deze wijk is één van de grootste uitbreidingsgebieden in Strijen en ligt ten westen van het centrum. Karakteristiek is de wegenstructuur, die gericht is op langzaam verkeer. Voor de automobilist is het moeilijker

zijn weg te vinden. Globaal is de wijk in vier delen op te splitsen.

Het eerste gedeelte ligt aan de noordrand aan de Gruttostraat en bestaat uit gestapelde bebouwing in vier bouwlagen met een knik in het midden waar de centrale entree gesitueerd is. De flatwoningen worden ontsloten door middel van een galerij aan de achterzijde. Aan de voorzijde worden de buitenruimtes van elkaar gescheiden door schotten. Er is dus aan beide zijden sprake van een horizontale gevelgeleding. Ook wordt aan de voorzijde geparkeerd op een groot terrein. In de gevel van de flat is vooral gebruik gemaakt van plaatmateriaal en aan de zijgevel van bruin metselwerk.

Aan het eerder genoemde parkeerterrein grenzen ook rijtjeswoningen met ervoor garageboxen. Zowel de garagedeuren als de houten afwerkingen in de gevel zijn in diverse kleuren geschilderd.

Het tweede gedeelte ligt aan de Bosweg en bestaat uit traditionele rijtjeswoningen in twee bouwlagen met kap. Er zijn zowel voor-, zijals achterkanten naar de straat gericht. Het groene straatbeeld wordt vooral veroorzaakt door het gebruik van privégroen. Op enkele plaatsen heeft men zicht op de Weelsedijk.

Het derde gebied heeft een duidelijke orthogonale structuur die gevormd wordt door de Reigerstraat, de Kievitstraat, de Plevierstraat en de Leeuwerikstraat. De woningen bestaan allen uit twee bouwlagen met zadeldak en liggen in de rooilijn. Ze zijn opgebouwd uit bruin metselwerk en hebben bruine dakpannen. Opvallend in de gevel is dat bij sommige woningen tegeltjes zijn gebruikt in verschillende kleuren en motieven. Er wordt langs de weg geparkeerd en centraal op pleintjes bij de achterkanten van de woningen.

Centraal in het gebied ligt een basisschool die geheel omringd wordt door groen. De groenstructuur is een belangrijke drager van de wijk.

Dit is ook zo in het laatste gebied aan de westzijde waar water- en groenstructuren duidelijk aanwezig zijn. Vanuit veel plaatsen is het omringende polderlandschap zichtbaar. De woningen bestaan uit twee bouwlagen met kap met uitzondering van de zuidwest rand waar ook woningen van één bouwlaag met kap gesitueerd zijn. Het grootste gedeelte van de bebouwing is opgetrokken uit roodbruin metselwerk en heeft een traditionele gevelindeling. Ook hier vindt het parkeren plaats in parkeerhaventjes.

*De flat van vier bouwlagen is een
grootschalig bebouwingselement,
Gruttostraat*

*Op een aantal plaatsen is het
achterliggende polderlandschap
zichtbaar, Kwartelstraat*

*Door toepassing van tegeltjes ontstaat
een wisselende gevelafwerking,
Ooievaarstraat*

Heinenoord

Omgeving Kennedystraat/Heyne van Althenastraat

Deze wijk is in twee delen op te splitsen die van elkaar gescheiden worden door een brede groenstrook met daarbij water.

De stedenbouwkundige structuur is in zichzelf gekeerd. De wegenstructuur bestaat uit straten die doodlopen op pleintjes waarop geparkeerd wordt. Ook wordt er geparkeerd in parkeerhaventjes. Er bestaat grote regelmaat in bebouwingstype. De rijtjeswoningen zijn vrijwel overal identiek opgebouwd. De bebouwing bestaat uit twee bouwlagen met kap en het gebruikte materiaal is roodbruine of geelbruine baksteen met antraciete dakpannen. Er grenzen zowel voorals achterkanten (met garages of schuurtjes) aan de weg of aan pleintjes.

De woningen zijn in rijen geplaatst en hebben op sommige plaatsen, met name op hoeken, een verbijzondering door een verspringende rooilijn. Aan de achterzijde van de woningen bevinden zich met grote regelmaat aanbouwen.

Langs de rand, aan de Wouter van de Walestraat staat gestapelde woonbebouwing van twee bouwlagen met kap omgeven door laag groen.

Maasdam

Omgeving Roodborst/Lijster

Deze woonwijk wordt gekarakteriseerd door grote verscheidenheid in bebouwingstypes en een onoverzichtelijke wegenstructuur. De groene openbare ruimte blijft beperkt tot grasveldjes en blokgroen. Privé-groen heeft een grote invloed op het groene beeld van de wijk.

Er komen in het gebied zowel gestapelde woningbouw, rijtjeswoningen, twee-onder-één-kapwoningen als vrijstaande woningen voor. De gestapelde woningbouw heeft als opvallende karakteristiek dat de nokrichting van de aangesloten zadeldaken loodrecht op de weg staan.

Een gedeelte van de rijtjeswoningen hebben aan de voor- of achterzijde een uitbouw in de vorm van een schuur. De twee-onder-één-kapwoningen en vrijstaande woningen hebben een speelse rooilijn.

Achterkanten van woningen grenzen aan de straat in de Heyne van Albenastraat, Heinenoord

Gestapelde woningbouw met afwijkende kapvorm in Maasdam

Mijnsheerenland

Omgeving Laan van Westmolen

Het meest opvallende bebouwingselement in deze woonwijk is de sporthal die als een grote kubusvormige doos in een open ruimte ligt.

De omliggende rijen bebouwing zijn overwegend twee bouwlagen met kap, maar kennen in afwerking, bijgebouwen en situering een grote mate aan diversiteit. De rijen zijn verschillend ten opzichte van elkaar gesitueerd en de rooilijn is gelijk, trapsgewijs danwel gedraaid.

Voorkanten zijn zowel op de weg als op groenzones georiënteerd. Ook beschikken een groot aantal woningen over een carport. Een bebouwingsvorm met afwijkende uitstraling vinden we aan de zuidwest rand van het gebied, waar de woningen regelmatig samengesteld zijn en de nokrichting van hoofd- en aanbouw beiden loodrecht op de weg georiënteerd zijn. Ook het materiaalgebruik is afwijkend, namelijk een lichtgrijze metselsteen met donkere voegen en leien op het dak. De afwerking is in donkerbruin geschilderd hout.

*Differentiatie in gevelbeeld,
Mijnsbeerenland*

*De bebouwing bestaat uit verschillende
delen, Mijnsbeerenland*

Puttershoek

Omgeving Polaris

Deze woonwijk heeft een besloten karakter door haar bijzondere stedenbouwkundige structuur. De wegenstructuur is onoverzichtelijk voor autoverkeer, terwijl voor fietsers en voetgangers een doorgaand netwerk is aangelegd. De woningen in de stervorm zijn met de voorzijde naar deze langzaam-verkeerroutes georiënteerd die uitkomen op een groen plein in het midden van de wijk. Deze wegen zijn ingericht als verblijfsgebied met kleine blokken groen. Het parkeren gebeurt op centrale driehoekige pleinen waaraan achterkanten van woningen gesitueerd zijn.

De woningen in de radialen van de ster hebben een horizontale geleding door de posities van de ramen en de noklijn langs de weg. Bijzonder in de afwerking is dat deze woningen bij de voordeur een gemetseld muurtje en een luifel hebben.

De woningen hier omheen hebben overheersend een nokrichting loodrecht op de weg en een flauw zadeldak. De woningen aan de oostzijde liggen aan hofjes en hebben een verspringende rooilijn.

*Raamindeling zorgt voor horizontale
gevelgeleding en de woningen liggen
aan een straat voor langzaam verkeer,
Puttershoek*

*De achterkanten van de woningen
grenzen aan een plein waarop
geparkeerd wordt, Puttershoek*

Omgeving Standerdmolen/Bovenkruier

Dit gebied heeft eveneens een onoverzichtelijke wegenstructuur. Er komen twee verschillende bebouwingstypes voor, namelijk rijtjeswoningen en gestapelde woningbouw aan de rand. Beiden hebben hetzelfde uiterlijk, twee bouwlagen met kap, maar bij de gestapelde woningbouw wordt de horizontale geleding meer benadrukt. Bovendien ligt deze galerij binnen de gevel, waardoor dieptewerking ontstaat. Er zijn zowel voor- als achterkanten naar het openbaar toegankelijk gebied gesitueerd en het metselwerk is overwegend geelbruin en roodbruin.

Gestapelde woonbebouwing met overdekte galerij, Puttershoek

Doordat een aantal woningen naar achter liggen ontstaat er dieptewerking in de gevel, Puttershoek

Gedraaide rooilijn en afwijkende kapvorm aan Prins Willem-Alexanderlaan, Westmaas

Variatie in kleurgebruik in de gevel, Westmaas

Omgeving Prins Willem-Alexanderlaan/Manhille

Deze woonwijk is gebouwd in de jaren '70 en '80. Er is veel variatie in de openbare ruimte en afwisseling in bebouwingsbeeld. Overheersend zijn de rijtjeswoningen van twee verdiepingen met kap opgetrokken uit roodbruin metselwerk met antracietkleurige dakpannen. Het kleurgebruik in afwerking is per woning verschillend. Een aantal woningen hebben een individuele luifel boven de voordeur.

Aan de oostzijde van de Prins Willem-Alexanderlaan is een reeks tweeeonder-één kapwoningen te vinden met een gedraaide rooilijn en een flauw zadeldak waarvan de nokrichting loodrecht op de straat georiënteerd is.

In het zuidoostelijke gedeelte liggen woningen met de achterzijde naar de straat waarbij schuurtjes aan de openbare ruimte grenzen. In het zuidwestelijke gedeelte liggen ruime vrijstaande woningen en twee-onder-één-kapwoningen met een verspringende rooilijn. Er is variatie in kapvorm, bouwhoogte en kleurgebruik.

s-Gravendeel

Omgeving Vlasstraat

Deze woonwijk heeft een introverte structuur, waarin het moeilijk is zich te oriënteren. Het parkeren vindt veelal geclusterd plaats in parkeerhaventjes.

Wat betreft het woningtype zijn er twee verschillende types aan te wijzen, namelijk twee bouwlagen zonder kap en twee bouwlagen met kap. Eerstgenoemd type beperkt zich tot de zuidoosthoek van de woonwijk. Hier zijn zowel voor- als achterkanten naar de centrale openbare ruimte gericht. Deze ruimte bestaat voor het grootste deel uit wegen en parkeerplaatsen. Aan alle zijden van deze ruimte bevinden zich garageboxen, ofwel aan de woning gekoppeld ofwel geclusterd. De garagedeuren kennen grote verschillen in kleurgebruik, wat een onrustig beeld oplevert. Dit is eveneens het geval bij de houten afwerkingen aan de woningen. Boven op de woningen bevindt zich op enkele plaatsen een uitbouw in een bijzondere vorm. Het tweede type is in het grootste gedeelte van de wijk aanwezig en bestaat uit geelbruin metselwerk. Een gedeelte van de woningen heeft aan de straatzijde een bijgebouw dat reikt tot aan het trottoir. Deze bijgebouwen worden met elkaar verbonden door donkerbruin geschilderde houten balken. Een ander gedeelte wordt gekenmerkt door ramen die net onder de dakgoot met elkaar verbonden zijn, waardoor een horizontale gevelgeleding ontstaat.

De wijk in zijn geheel geeft een groene indruk die voornamelijk gevormd wordt door privé-groen.

Ongelijkheden in het gevelbeeld

Veel variatie in kleurgebruik bij woningen en garages

Enkele woningen hebben op het platte dak een uitbouw

Omgeving Tuinstraat/Tulpstraat

Deze woonwijk vormt een duidelijk herkenbare eenheid. De wegenstructuur kronkelt zich door de wijk en het bebouwingsbeeld vertoont samenhang. Daarnaast is er een duidelijke groenstructuur aanwezig. Vanaf de westzijde komt een groene lob met water tot diep in de wijk.

De bebouwing bestaat voor het grootste gedeelte uit rijtjeswoningen uitgevoerd in twee bouwlagen met kap. Ook komt gestapelde woningbouw voor, maar deze is eveneens twee bouwlagen met kap. De bovenwoningen worden ontsloten door middel van een galerij, hetgeen de gevel een horizontale geleding geeft. Het stijgpunt bevindt zich aan de zijkant van het woonblok.

De woningen vormen een eenheid door kleur- en materiaalgebruik. Ze bestaan vrijwel allemaal uit rode baksteen en hebben antraciete dakpannen. Ook beschikken alle woningen over een voor- en achtertuin. Differentiatie ontstaat door kleinere verschillen tussen de rijtjes. Zo is er bij een aantal woningen sprake van een terugliggende gevel op de verdieping, waardoor dieptewerking ontstaat. De begane grond en de eerste verdieping worden met elkaar verbonden door een klein pannendak. Andere woningen hebben differentiatie in de gevel doordat de entree onderdeel is van een uitbouw. Deze uitbouw is opgenomen in het pannendak.

Opvallend is dat een klein gedeelte van de woonwijk opgebouwd is uit lichtbruin metselwerk. Deze woningen zonderen zich tevens af door een aanbouw die uit twee delen is samengesteld en bestaat uit wit geschilderd houtwerk.

De vorm van de ramen op de eerste verdieping zorgen voor een horizontale gevelgeleding

De galerij en het dakoverstek zorgen voor een horizontale gevelgeleding

Differentiatie in de gevel door verschil in goothoogte

Houten uitbouwen aan de voorzijde van de woning

4.9 Thematische uitbreiding / woonwijken

Oud-Beijerland

Poortwijk

Eén van de meest recente uitbreidingswijken van Oud-Beijerland is Poortwijk. Deze grootschalige nieuwbouwwijk is nog in aanbouw. In de openbare ruimte staat groen en water centraal, hetgeen door de vele bruggen goed waargenomen kan worden. Wat betreft de verkeersstructuur is het autoverkeer ondergeschikt aan het fietsverkeer.

Dit is te zien aan de langzaamverkeerbruggen en doorgaande fietsroutes.

In een aantal woonstraten kan geen autoverkeer komen. Deze straten zijn ingericht als verblijfsgebied met groenstroken en speelgelegenheden. Het parkeren vindt plaats in parkeerhavens. De bebouwing is grotendeels geschakeld en kent een grote mate aan differentiatie. Er komen zowel platte daken als zadelen en lessenaarsdaken voor. In een deel van de woningen worden verschillende daktypes gecombineerd. Ook in kleurgebruik is er variatie. De woningen zijn opgetrokken uit gele, rode, bruine en witte baksteen. Naast deze grondgebonden woningen is er in de wijk ook gestapelde woningbouw van maximaal vier bouwlagen. Centraal, aan het Multatulipad, staat gestapelde bebouwing georiënteerd op een plein. Ook aan de rand van de wijk staat een grootschalig complex met gestapelde woningen. Dit complex is geheel opgetrokken uit rode baksteen en heeft een geheel eigen architectuur. De bebouwing langs deze randen is meer in het groen gesitueerd.

Een opvallend element aan de Bachlaan is het kerkgebouw bestaande uit verschillende bouwvolumes en opgetrokken uit lichtgeel metselwerk. Het gebouw wordt omgeven door veel openbare ruimte.

Woonstraten ingericht als verblijfsruimte met fietspad en speelgelegenheden, Stravinskypad en Multatulipad

Woningen met lessenaarsdak, opgetrokken uit lichtgeel metselwerk, Poortlaan

De kerk is een opvallende verschijning in de wijk, Bachlaan

Geschakelde woningen bestaande uit samengestelde vormen

Even Buiten

Deze thematische woonwijk is één van de laatste inbreidingen van Oud-Beijerland en wordt ingesloten door andere uitbreidingen en de Beneden Oostdijk. Het gebied is ruim opgezet met veel groen en water. De hoofdstructuur bestaat uit een ring waarlangs geparkeerd wordt.

De bebouwing is op te delen in grondgebonden en gestapelde woningen. De gestapelde woonbebouwing is maximaal zes bouwlagen hoog en heeft een lessenaarsdak. Ze ligt voor een deel aan het water en is opgetrokken uit geelbruin metselwerk met uitstekende en inpandige balkons.

In de grondgebonden woningen is meer differentiatie, zowel in bouwvorm als kleurgebruik. Vooral geelbruin en roodbruin metselwerk komt voor. Een aantal woningen hebben oranje beplatingsmateriaal in de gevel. De meeste woningen liggen geschakeld, maar er komen ook vrijstaande en twee-onder-één-kap woningen voor. Deze laatste worden gekarakteriseerd door een piramidedak. Een deel van de woningen is aan het water gesitueerd.

Havenkwartier

Het Havenkwartier is een woonwijk gerealiseerd met stedelijke allure. In het centrum van Oud-Beijerland heeft dit gebied een mix van woningen, winkels en horecavoorzieningen. De wijk grenst met twee zijden aan de historische dorpskern en met één zijde aan het Spui. Deze randen bepalen het gezicht van het Havenkwartier. Ondanks de specifieke eigenschappen van elke zijde, is er een duidelijk verwantschap. Deze verwantschap zit in de keuze voor een kleine korrelmaat: verticale geleding, individualisering van panden, versterkt door verschillende beukmaten, hoogtes, topgevels, gevelcomposities en materialen.

De overige (interne) gebieden zijn veel eenduidiger in hun voorkomen.

De woningen kenmerken zich door een eenduidig materiaalgebruik. Hier wordt de collectiviteit benadrukt in architectonische vormgeving.

*Gestapelde woningen aan het water,
Dokter Kroesenting*

*Vrijstaande woningen bestaande uit
geelbrune en roodbrune baksteen*

*Oranje en roze beplatingsmateriaal in
de gevel aan het Dokter Duyvendakhof*

*Geschakelde woningen in een gedraaide
rooslijn*

Geschakelde woningen aan de Oostkade

Geschakelde woningen aan de Bakboord en Stuurboord

Piershil

Tussen de individuele woningbouw aan de zuidzijde van de kern ligt een klein gebied dat ontwikkeld wordt met thematische woningbouw. Het gebied bestaat uit verschillende typen woningen die middels een overzichtelijke structuur zijn opgenomen binnen de bebouwing van de kern. De bebouwing bestaat uit geschakelde bebouwing met klassieke stijlkenmerken. De eenvormige bouwblokken hebben verbijzonderingen door middel van doorgetrokken voorgevels en kleinschalige dakkapellen. Daarnaast is er onderscheidt gemaakt door twee kleuren metselwerk en een asymmetrische kap waarvan de steile dakhelling aan de voorgevel een klassieke beeldkwaliteit op levert. Op de hoeken zijn er uitbouwen geplaatst die de beëindiging van het bouwblok versterken. Het kleurgebruik bestaat uit metselwerk in aardetinten en donkergekleurde pannen met wit kozijnwerk.

Ontwikkelingsgebied in Piershil dat inmiddels is ingevuld....

Klassieke stijlkenmerken in Piershil

Zuid-Beijerland

In Zuid-Beijerland is in de jaren tachtig en negentig eveneens een locatie die ten westen van de Koninginneweg ontwikkeld die getypeerd kan worden als thematische bebouwing. Deze bebouwing wordt gekarakteriseerd door verschillende typen woningen binnen één gebied met gelijke en onderscheidende bebouwingskenmerken. Het gebied is gestructureerd rondom een waterpartij en bestaat uit twee-onder-éénkap woningen als geschakelde woningen. De twee-onder-één-kap woningen zijn voorzien van een grootschalig zadeldak dat over twee woningen doorloopt. Het dak, voorzien van rode dakpannen, contrasteert met de donker bruinen metselwerk gevels van de onderbouw. De geschakelde woningen bestaan uit twee bouwlagen met een plat dak en een strenge rigide gevelindeling die geaccentueerd wordt door wit kozijnwerk en opvallende kleuren voor de draaiende delen. Voortuinen zijn in de wijk in beperkte mate aanwezig waardoor voorgevels en dus ook afwijkingen hierin een grote invloed hebben op de beeldkwaliteit van de openbare ruimte. Het gebied wordt omzoomd met individuele woningbouw.

Door het contrast en directe overgang met het open polder landschap in inpassing met groen van de randen gewenst.

Beeld van thematische bebouwing in Zuid-Beijerland

Verskillende woningtypen met overeenkomstig materiaalgebruik in Zuid-Beijerland

Numansdorp

Het gebied ligt ten oosten van de Burg. de Zeeuwstraat en vormt een autonoom gebied dat weinig tot geen relatie heeft met de overige bebouwing. Dit gebied wordt ontsloten door de Wethouder van der Veldenweg en kijkt voor een groot gedeelte uit over het open polderlandschap. Structuur binnen de wijk wordt gevormd door waterpartijen en het rechte lijnige straten patroon. Er is een grote verscheidenheid aan woonvormen met appartementencomplexen, vrijstaande woningen en lange autonome bouwblokken met horizontale geleding of woonblokken met een gedifferentieerde gevel waarin de woningen duidelijk te onderscheiden zijn. Daarnaast is er een groot aantal gelijkgevoormde twee onder één kapwoningen dat een vierzijdige oriëntatie vertoont.

De zakelijke uitstraling van de wijk wordt gevormd door strak gevormde waterpartijen en groenstroken waaraan gelijk gevormde woningen in een rechte rooilijn zijn gelegen. Binnen de wijk is een veelheid aan dakvormen en gevelinvullingen te onderscheiden. Zadeldaken, tentdaken en platte daken wisselen elkaar af. Het metselwerk bestaat grotendeels uit rode of gele tinten. Op enkele plaatsen worden verscheidene kleuren metselwerk binnen een enkel gevelvlak afgewisseld.

Beeld van de verschillende woningtypologieën die voorkomen.

Woonblokken worden afgewisseld met individuele woningbouw.

Beeld van de gedifferentieerde gevelritmiek

Thematische woonwijk in Numansdorp.

Klaaswaal

Aan de westrand van Klaaswaal ligt een klein gebied dat getypeerd is als een themagericht woongebied. De structuur van de wijk wordt bepaald door landschappelijke overgangen. Ten westen wordt deze gevormd door een strook water en in het oosten vormt het open polderlandschap een begrenzing. Kenmerkend is de combinatie van vrijstaande woningen aan de rand en geschakelde woningen centraal in de wijk. De dakvlakken van de geschakelde woningen vormen een rood gekleurd schilddak over het gehele bouwblok. Binnen het gevelvlak zijn er verhogingen toegepast om de toegangen te accentueren. Het gevelvlak bestaat uit twee kleuren metselwerk. De vrijstaande woningen hebben een eenvoudige vormgeving bestaande uit metselwerkgevels en een zadeldak.

Onderscheid tussen de woningen ontstaat door verschillen in gevelindeling, oriëntatie en aan- of uitbouwen. Naast de vrijstaande woningen zijn er enkele twee-onder-één-kap woningen gerealiseerd met een gedifferentieerde bouwmassa. De bouwmassa bestaat uit twee dakvlakken, een vooruit geschoven balkon met daaronder een garage. De gevel bestaat uit licht metselwerk en het dak uit donkergekleurde pannen.

Openbare ruimte is ruim en verzorgd vormgegeven.

Twee-onder-één-kap woningen met gedifferentieerde hoofdvorm.

Woonblokken vormgegeven als geheel met verbijzonderingen in gevel en dakvlak.

Strijen

Omgeving Hilsondusstraat/Regenboog

Deze meest recente uitbreiding van Strijen ligt in het zuiden van de kern. In vergelijking van de overige wijken van Strijen is dit één van de grootste uitbreidingen. Ruimtelijk wordt het gebied in tweeën gesplitst door water. Over dit water liggen alleen bruggen voor langzaam verkeer. Wat betreft architectuur en bouwperiode vormt de wijk wel één geheel.

De woningen bestaan hoofdzakelijk uit twee bouwlagen met een zadeldak evenwijdig aan de straat. Alleen in het oostelijke gedeelte komen rijtjeswoningen van één bouwlaag met kap voor. Deze woningen hebben differentiatie in de gevel doordat bijgebouwen aan de voorzijde zich ook onder het dakvlak bevinden. Dit is ook het geval bij een cluster gestapelde woningbouw van twee bouwlagen met kap. Tenslotte zijn er in het oostelijke gedeelte een aantal woningen bestaande uit drie bouwlagen met kap. Wat betreft kapvorm komt alleen het zadeldak voor.

Dit is anders in het westelijke gedeelte. Hier komt naast het zadeldak ook het schilddak en lessenaarsdak voor. Naast de grote differentiatie in woningtypes is er ook variatie in kleurgebruik. Alle woningen zijn opgebouwd uit metselwerk met antracieten pannen op het dak, maar de kleur van de baksteen varieert. Een groot aantal woningen bestaan geheel uit witte baksteen, maar er is op plaatsen ook gebruik gemaakt van een rode baksteen. Opvallend is dat in een groot aantal gevels beide kleuren op verschillende manieren toegepast worden.

In de afwerking komt bij veel woningen de kleur groen, vooral in lichte tinten, terug. In de architectuur komen enkele bijzondere vormen voor, zoals een uitbouw in de topgevels, schuin uitstekende dakkapellen of rechte topgevels met ronde ramen.

Wat betreft de plaatsing in de rooilijn ligt een groot aantal woningen in de rooilijn, maar komt bij de rijtjeswoningen ook een verspringende rooilijn voor.

Een bijzonder vormgegeven kap benadrukt de boekwoning

Een bijzondere afwerking van het zadeldak aan de rand van de wijk

Een bebouwingscluster met dieptewerking in de gevel

Het schilddak wordt veel toegepast bij de twee-onder-één-kap woningen

Heinenoord

Omgeving Avenhil

Deze woonwijk is in twee delen te splitsen, het stervormige gedeelte en het orthogonaal gesitueerde gedeelte. Het eerstgenoemde deel heeft een bijzondere stedenbouwkundige structuur driehoekige bebouwingsvormen herhalen zich. Deze zijn opgebouwd uit rijtjeswoningen en een vrijstaande woning met een piramidedak dat tot de grond reikt. De rijtjeswoningen bestaan uit twee bouwlagen met kap en zijn van

roodbruin metselwerk. Elke hoekwoning heeft een garage. In het midden ligt een plein waaraan geparkeerd wordt.

Het tweede gedeelte heeft grote overeenstemming in kleur- en materiaalgebruik, maar ook in detaillering, zoals de ongelijke voorgevels.

Er is veel groene ruimte langs de weg. Rijtjeswoningen overheersen, maar aan de rand liggen ook (geschakelde) twee-onder-éénkapwoningen.

Centraal plein waarop geparkeerd wordt, Heino, Noord

Verskillende bouwvormen met gelijk kleur- en materiaalgebruik, Maasdam

Maasdam

Omgeving De Heul

Deze uitbreidingslocatie die nog niet geheel gerealiseerd is, wordt aan twee zijden ingesloten door belangrijke verkeersaders en vormt een op zichzelf staande eenheid. Dit komt niet alleen door de ligging, maar ook door materiaalgebruik. Steeds terugkerende kleuren zijn lichtbeige en roodbruin metselwerk. Ook de openbare ruimte vormt een eenheid in straatmeubilair.

Er komen veel verschillende woningtypen voor. Bij de entree van de wijk bevindt zich gestapelde woonbebouwing in maximaal drie bouwlagen. Het grootste deel van de wijk bestaat uit rijtjeswoningen gesitueerd aan een groot plein. Deze woningen hebben een uitbouw bij de voordeur en de kleurtoepassingen zorgen voor een horizontale geleiding van de gevel.

Aan de randen liggen vrijstaande woningen op ruime kavels. De grotendeels samengestelde vormen zijn zeer verschillend, evenals de kapvormen, maar er is overeenkomst in kleur- en materiaalgebruik. De woningen liggen aan de voorzijde vrij dicht tegen de erfgrans in één rooilijn.

Omgeving Binnenmaasoever

Beneden aan de Polderdijk achter een rij knotwilgen tegen de Binnenbedijkte Maas aan ligt een buurtje met een geheel eigen uitstraling door de grijze baksteen en houtwerk in de voorgevel. De woningen liggen verspringend ten opzichte van elkaar en bestaan uit één bouwlaag met kap. De kaprichting is loodrecht op de straat en de afwerking op de verdieping is in donkerbruin geschilderd houtwerk. De woningen liggen verscholen in het (privé)groen.

Omgeving Vlasoever

Dit gebied staat wat betreft architectuur geheel op zichzelf. De woningen liggen ofwel in het hofje ofwel geschakeld erachter. Ze hebben een traditioneel landelijke uitstraling en een geheel eigen gevelindeling. Eenheid wordt eveneens bereikt door het materiaalgebruik, namelijk wit geschilderd metselwerk en oranjebruine dakpannen.

*Woningen verscholen achter
privégroen, Maasdam*

*De achterzijden van woningen grenzen
aan het landschap van de
Binnenbedijkte Maas, Maasdam*

*Wit geschilderd metselwerk bij
woningen met een traditioneel
landelijke uitstraling, Maasdam*

Geschaakelde woningbouw in Maasdam

Mijnsheerenland

Hofwijk

Hofwijk is een thematische uitbreiding en is inmiddels voltooid. Structurerend element in het stedenbouwkundig ontwerp is de Haantjesvliet, een waterloop die het gebied geheel doorkruist. Op meer plaatsen in de wijk komt water terug. De openbare ruimte is als eenheid ingericht, waarbij gelet is op bestrating en straatmeubilair.

In het gebied komen zowel vrijstaande, geschakelde als rijtjeswoningen voor en centraal gesitueerd ook gestapelde woonbebouwing in drie bouwlagen. De architectuur zorgt voor eenheid in de wijk. De bebouwing bestaat uit roodbruin en geelbruin metselwerk en de daken zijn allen in antraciet. De vrijstaande kavels aan de noordzijde van het gebied vormen de afronding van de wijk en kennen uiteenlopende bebouwings- en kapvormen. Ook het kleurgebruik verschilt per woning.

Vrijstaande woningen in Hofwijk in architectuur die in de gehele woonwijk terugkomt

Woningen met een uitbouw aan de zijkant in Hofwijk, Mijnsheerenland

Puttershoek

Omgeving Biezenweide/Biezenvechter

Deze planmatige uitbreiding uit de jaren '90 in het westen van Puttershoek bestaat hoofdzakelijk uit rijtjeswoningen en twee-onder-één-kapwoningen die door materiaal- en kleurtoepassing een eenheid vormen. Lichtbeige baksteen op bepaalde plaatsen afgewisseld met roodbruine baksteen is het meest voorkomend kleurgebruik. In een groot aantal gevels is samenhang gecreëerd door ritmiek van topgevels. Alle woningen hebben een kleine voortuin.

De gestapelde bebouwing die voorkomt wijkt af in vorm. Deze zijn twee bouwlagen met kappen die loodrecht op de weg georiënteerd zijn. De ontsluiting vindt plaats door middel van een galerij, waardoor de gevel een horizontale geleiding heeft. Bergingen zijn ondergebracht aan het eind van het blok in één geheel met de woningen.

Ritmiek in de topgevels bij rijtjeswoningen, Puttershoek

Bergingen zijn opgenomen in het hoofdgebouw, Puttershoek

De Grienden

Deze thematische woonwijk is in verschillende ruimtelijke eenheden onder te verdelen met elk een eigen karakter. Elk deel is opgetrokken uit metselwerk en heeft oranjebruine dakpannen.

Aan de noordzijde staat gestapelde woonbebouwing in vier bouwlagen. Het zijn vierkante blokken met een horizontale gevelgeleding. De rijtjeswoningen hebben per blok vaak een bijzondere kapvorm en ritmiek in de gevel.

In de openbare ruimte, zowel in bestrating als straatmeubilair, is eenheid in kleur en materiaal te vinden.

Eenvoud is een sleutelbegrip in de openbare ruimte, waardoor de aandacht naar de bebouwing verschuift.

Zijdewinde

Zijdewinde is een uitbreiding aan de oostzijde van de oude kern van Puttershoek.

De bebouwing is gevarieerd, zowel wat betreft vorm als detaillering. Naast traditionele eengezinswoningen staan er ook dijkwoningen en appartementen voor ouderen.

De kapvorm en de balkons zorgen voor een horizontale gevelgeleding. De woningen aan de oostzijde van het gebied hebben een trapsgewijze rooilijn. In de afwerking is veelal gebruik gemaakt van hout.

Bijzondere kapvorm in De Grienden

Differentiatie in gevelbeeld in nieuwbouwwijk Zijdewinde

Westmaas

Omgeving Grote Riethure

Dit gebied ligt bij de entree van Westmaas aan de oostzijde van het dorp en bestaat uit drie clusters met rijtjeswoningen die elk een eigen toegangsweg hebben. De woningen worden aan de voorzijde van de weg gescheiden door een brede groenzone en grenzen aan de achterzijde aan het water.

Ze hebben een geheel eigen architectuur, waardoor een eenheid ontstaat. De woningen hebben een zadeldak dat tot de grond reikt, waardoor de gevel een driehoek wordt. Deze gevel is afgewerkt in hout. De woningen worden aan elkaar geschakeld door bijgebouwen van één bouwlaag met plat dak.

Een bijzonder element in de bebouwing vormen de garageboxen die in een cirkel staan en naar binnen gericht zijn.

Het zadeldak reikt tot aan de grond, waardoor een driehoekige gevel ontstaat. Grote Riethure

Garageboxen staan naar binnen georiënteerd, Grote Riethure

Omgeving Zuidernesse

Deze thematische uitbreiding ligt aan de noordwestzijde van Westmaas en vormt een eenheid in architectuur. De rijtjeswoningen bestaan uit twee bouwlagen met een laag zadeldak waarvan de nokrichting loodrecht op de weg staat. Opvallend is de verspringende rooilijn, waardoor differentiatie in het gevelbeeld ontstaat.

Een gedeelte van de woningen is op de provinciale weg georiënteerd, maar wordt daarvan gescheiden door een brede groenzone. Het parkeren vindt plaats langs de weg.

De woningen aan de Zuidernesse hebben een verspringende rooilijn

Een gedeelte van de woningen is met de voorzijde op de doorgaande weg georiënteerd, Zuidernesse

's-Gravendeel

Omgeving Wetering/Atalanta

Deze thematische uitbreiding is op te splitsen in twee gedeelten met elk een eigen bebouwingsbeeld. De twee delen worden van elkaar gescheiden door water.

Het zuidelijke gedeelte is ouder en bestaat grotendeels uit traditionele rijtjeswoningen in twee bouwlagen met kap. Deze woningen zijn opgebouwd uit lichtbruin metselwerk en hebben voornamelijk antraciete, maar ook oranje dakpannen. Op sommige plaatsen komen dakkapellen voor en opvallend in het dakvlak is dat deze op een aantal plaatsen samengesteld is, waardoor dakkapellen ingebouwd en aaneengesloten zijn. De gevelindeling is traditioneel. Er zijn echter verschillen in bij- en aanbouwen. Zo hebben een aantal woningen een carport aan de voorzijde en hebben hoekwoningen een uitbouw.

In het gebied komen ook andere woningtypes voor, zoals gestapelde woningbouw van twee bouwlagen met kap die ontsloten wordt door middel van een galerij. Eén bouwlaag met kap en één bouwlaag met plat dak zijn vooral aan de rand van de wijk gesitueerd. Hier komen vaker oranje dakpannen voor. In het dak bevinden zich kleine ramen.

Woningen bestaande uit één bouwlaag met kap en dakramen

Carports bepalen het bebouwingsbeeld

Een afgezonderd deel is de Spuihof, waaraan vrijstaande woningen zijn gelegen. De woningen hebben één bouwlaag met kap. Een gedeelte van de woningen heeft een piramidedak en een gedeelte een zadeldak loodrecht op de straat. Het parkeren gebeurt op eigen erf en langs de weg.

Het nieuwe gedeelte in het noorden kent een geheel eigen architectuur. De rode en geelbruine baksteen komen steeds terug. Opvallend is de differentiatie in kapvorm. Alle woningen bestaan uit twee bouwlagen met daarop een steeds wisselend hoger gedeelte. Dit gedeelte heeft een plat dak of lessenaarsdak in verschillende richtingen en bestaat hoofdzakelijk uit glas. Er is sprake van een verticale gevelgeleding. Structurerend in de wijk zijn de lijnen van het landschap, die terugkomen in water- en groenelementen. In de wijk komen op verschillende plaatsen pleinen voor, die verhard zijn of uit grasvelden bestaan. Aan één van de pleinen is gestapelde woningbouw gesitueerd.

Deze is drie bouwlagen hoog, waarbij de bovenste etage terugliggend is. De bebouwing heeft uitstekende balkons en ligt direct aan de straat. Aan een ander plein is woningbouw van één bouwlaag gesitueerd. Deze wordt van het plein gescheiden door water. In de gevel is veel glaswerk gebruikt.

*Vrijstaande woningen met
piramidedak aan het Spuihof*

*Horizontale gevelgeleding door
kleurtoepassing en materiaalgebruik*

Differentiatie in opbouw

*Bijzondere kapvorm onder aan de
Molendijk*

Onder aan de Molendijk

Deze kleine inbreidingslocatie ligt onder aan de Molendijk en bestaat uit identieke vrijstaande woningen. Ze worden gekenmerkt door een bijzondere samengestelde kapvorm. De woningen bestaan uit één bouwlaag met een kap evenwijdig aan de weg. Deze kap heeft ook een gedeelte loodrecht op de weg, waardoor een topgevel ontstaat. De gevels bestaan uit roodbruine baksteen met lichte voegen. De dakpannen zijn oranje. Er wordt geparkeerd op eigen erf en in vakken langs de weg. Alle woningen liggen in de rooilijn en hebben een voortuin.

Omgeving Anemoonpad

Deze thematische uitbreiding bevindt zich in het centrum van 's Gravendeel en wordt gekenmerkt door eenheid in architectuur, met name in kleur- en materiaalgebruik. Er is slechts gebruik gemaakt van rode en gele bakstenen. Ook komen betonnen elementen in horizontale stroken terug in elke bebouwingstype. Er komen zowel rijtjeswoningen als gestapelde woningbouw voor. De gestapelde woningbouw ligt centraal in het gebied en bestaat uit vier bouwlagen, waarvan de bovenste laag teruggelegen is. Het zijn grote blokken met een regelmatige gevelindeling. Onder het maaiveld bevinden zich parkeerplaatsen en bergingen. Eén van de blokken is hoger en smaller en vormt daarmee een herkenningspunt.

De twee-onder-één-kap woningen bestaan uit twee bouwlagen met schilddak en er komen identieke dakkapellen voor. Alle woningen hebben een garage. Ongelijkheden in de gevel zorgen voor een horizontale gevelgeleding. Deze geleding wordt benadrukt doordat op de begane grond gele baksteen en op de eerste verdieping rode baksteen is toegepast.

Er is veel openbare ruimte die eenvoudig is ingericht. Er is een speelveld aanwezig en een groot water, waaraan rijtjeswoningen gelegen zijn. Deze hebben aan de achterzijde een balkon boven het water.

*Inbreiding met gestapelde woningbouw
waarbij de bovenste verdieping
terugligt*

*Horizontale gevelgeleding door kleur- en
materiaalgebruik*

4.10 Individuele woningbouw

Oud-Beijerland

Omgeving Oleanderstraat

In het zuidoosten van de Croonenburghwijk ligt een gebied met individuele woningbouw. Deze woningen staan op grote kavels en zijn vrijstaand of er zijn twee woningen geschakeld. De bebouwing is veelal samengesteld. Het groene karakter van het gebied wordt veroorzaakt door privégroen. Het straatprofiel is eenvoudig vormgegeven met grotendeels trottoirs aan één zijde van de straat.

Er komen verschillende bouwvormen voor, maar overwegend bestaat de bebouwing uit één bouwlaag met kap. De gevels bestaan uit metselwerk in diverse aardetinten of wit pleisterwerk. In de afwerking wordt soms houtwerk toegepast.

In het bestemmingsplan zijn veelal voorschriften omtrent positionering, bouw- en goothoogte vastgesteld waardoor er enigszins sprake is van stedenbouwkundige samenhang.

Samen met de ruime kavels en groene inrichting is de bebouwing in mindere mate beeldbepalend. Als er voldoende ruimte tussen de woningen aanwezig is, wordt de diversiteit aan bebouwing als niet storend ervaren. Indien de kavels kleiner zijn en de ruimten tussen de woningen minimaal, dient meer afstemming op belendingen te worden gezocht met betrekking tot vormgeving en kleur- en materiaalgebruik.

Het straatbeeld wordt sterk bepaald door de positionering en hoofdvorm van de woning. Het bestemmingsplan heeft voor het straatbeeld dus een belangrijke sturende rol. Het welstandsbeleid in deze wijken is voornamelijk gericht op toevoegingen aan bestaande bebouwing en de afstemming daarvan op het hoofdgebouw en belendende bebouwing.

*Vrijstaande woningen in één bouwlaag
met en zonder kap, aan de
Oleanderstraat*

*De groene uitstraling van de buurt
wordt vooral veroorzaakt door
privégroen*

Nieuw-Beijerland

Een tweetal gebieden binnen de kern Nieuw-Beijerland worden gekarakteriseerd met vrijstaande, individueel vormgegeven woonbebouwing. Aan de zuidzijde wordt dit gebied omringd door de Doelweyk, Wilhelminastraat en de Nieuw Beijerlandse Kreek. De bebouwing is aan de rand van de kern gesitueerd en wordt gekenmerkt door een dichte besloten structuur van kleine straten en dichte begroeiing. Hierdoor is de bebouwing slecht zichtbaar vanaf de openbare ruimte en contrasteren de afwijkende vormbehandeling

nauwelijks met elkaar. De bebouwing bestaat uit individueel vormgegeven bouwmassa's van één of twee bouwlagen met wisselende kapvormen of een plat dak. Overeenkomstige kenmerken tussen de bebouwing zijn nauwelijks te vinden en de beeldkwaliteit wordt voornamelijk bepaald door afwijkende bouwmassa's op grote kavels met weelderige begroeiing. Bouwkundige toevoegingen dienen afgestemd te worden op de vormgeving en architectuur van de hoofdmassa evenals de grootte van de kavel. De bebouwing aan de Wilhelminastraat bestaat uit twee-onder-één-kap woningen die aansluiten op de vrijstaande bebouwing ten westen hiervan. De bebouwing kent een grote individualiteit door afwijkend kleur- en materiaalgebruik en de toevoeging van bouwkundige elementen als dakkapellen of uit- of aanbouwen. Het gebied aan de oostrand van de kern is in de jaren negentig gerealiseerd en is bebouwd met verschillende typen vrijstaande bebouwing. Op enkele plaatsen komen gelijk gevormde vrijstaande woningen voor waarbij de eenheid in vormgeving contrasteert met het gedifferentieerde bebouwingsbeeld rondom. De eenheid bij gelijkgevoerde woningen dient behouden te blijven door toekomstige bouwkundige toevoegingen op elkaar af te stemmen terwijl bij vrijstaande individueel vormgegeven panden juist de verschillen in bouwmassa voor een bijzondere beeldkwaliteit zorgen. Het materiaalgebruik binnen deze wijk is zeer divers waarbij lichte kleuren metselwerk afgewisseld worden met klassieke aardetinten. Ook dakvormen verschillen tussen de onderlinge bebouwing en versterken het individuele karakter. Voornamelijk bij kleinen percelen kunnen overdadige verschillen tussen bebouwing tot de grote contrasten leiden terwijl bij grotere kavels de beeldkwaliteit versterkt wordt. Door de veelvormigheid binnen de wijk is het van belang om belangrijke structuren juist vorm te geven en goed te begeleiden. Voorkanten dienen naar de straat te worden gericht en blinde gevels aan openbare ruimtes dienen te worden voorkomen.

Begroeiing zorgt voor een besloten beeld in Nieuw-Beijerland

Wolfdaken met gelijke vormgeving in Nieuw-Beijerland

Samengestelde kapvorm van de bebouwing in Piershil

Piershil

Aan de zuidrand van de kern liggen een aantal kleine clusters van individueel vormgegeven woonbebouwing met een eigen vormgeving. De bebouwing wordt gekarakteriseerd door modern metselwerk in lichte kleuren. De bouwmassa's bestaan uit één of twee bouwlagen met veelal een samengestelde kapvorm. De begroeiing in het gebied heeft een ondergeschikte rol die in de komende jaren zal groeien. De vrij grootschalige bebouwing is op kleinschalige kavels gepositioneerd waardoor de bebouwing korte afstand van elkaar is gesitueerd en grote contrasten dus als storend worden ervaren. Toekomstige bouwkundige toevoegingen dienen vooral rekening te houden met de grote van de kavels en de vormbehandeling van de oorspronkelijke hoofdmassa. Het kleur en materiaalgebruik in dit gebied is van een divers karakter waardoor er geen eenduidige eisen aan kunnen worden gesteld.

Goudswaard

Dit gebied ligt aan de oostzijde van de kern en vormt een directe overgang naar het omliggende landschap. Contrasterende elementen aan de randen van het gebied dienen beperkt te worden. Reflecterende en contrasterende kleuren kunnen hier afbreuk doen aan de oorspronkelijke eigenschappen van het omliggende landschap. Het gebied wordt ontsloten middels de Polderboom. Deze route wordt vervolgens rondom de wijk geleid met aan beide zijde vrijstaande bebouwing. De bebouwing heeft een individueel en divers karakter met veel bouwkundige toevoegingen. Naast de hoofdmassa's zijn er een groot aantal bijgebouwen op de kavels gesitueerd. De kavels zijn van beperkte afmetingen, te grote contrasten tussen de bebouwing kunnen hierdoor als storend worden ervaren. Opvallend is het grote aantal wolfdaken dat er gebouwd is, daarnaast zijn er een groot aantal zadeldaken en samengestelde dakvormen te ontdekken. De bebouwing bestaat grotendeels uit metselwerk met donkere of rode dakpannen, op enkele plaatsen is er houten gevelbekleding toegepast. Vaak zijn deze wit geverfd waardoor ze met name aan de randen van het gebied een contrast oproepen met oorspronkelijk bebouwingsbeeld van polder bebouwing. Juist doordat de bebouwing op relatief kleine kavels is gesitueerd is het van belang om de bebouwing op een goede manier aan de straat te situeren waardoor de begeleiding van de verkeersroutes versterkt wordt.

De rand van Goudswaard wordt bepaald door individuele bebouwing

Gelijkevormde individuele bebouwing in Goudswaard

Nieuwendijk

Bijna de gehele randbebouwing van de kern Nieuwendijk bestaat uit vrijstaande individuele woningbouw. De bebouwing bestaat uit een enkel lint van individueel vormgegeven woonbebouwing met een eigen architectuur. De bebouwing bestaat grotendeels uit één bouwlaag met een zadeldak evenwijdig of haaks op de weg georiënteerd. Uitzondering vormt het gebouw op de hoek van de Oslostraat en de Narvikstraat. Dit gebouw bestaat uit twee bouwlagen met een zadeldak. Het gebouw contrasteert hierdoor met de overige bebouwing. Aan de westzijde van de kern zijn er een aantal gebouwen gesitueerd rondom het Lillehammerplantsoen. Deze bebouwing bestaat uit grootschalige panden met samengestelde dakvlakken en een vrije positionering op de relatief grote kavels. De bebouwing aan de Stavangerstraat en de Oslostraat bestaat uit kleinschaligere bebouwing die verspringend aan de straat is gesitueerd. De woningen liggen voor of achterop de kavel en bestaan met name uit metselwerk in lichte aardetinten en rode dakpannen, uitzondering vormen de woningen die bekleedt zijn met houten gevelbekleding in wit of donker bruin. Aan de Koninghaakonstraat liggen eveneens vrijstaande individueel vormgegeven panden. De plaatsing van de bebouwing aan de westzijde van de straat is voor- of achterop de kavel. De straat is centraal voorzien van een plantsoen met een opgaande begroeiing. Kenmerkend voor de bebouwing aan de westzijde is de loodrechte oriëntatie van de daklijn en de verschillende materialen die gebruikt zijn voor de gevel. Verschillende kleuren metselwerk en houtwerk wisselen elkaar af. Aan de oostzijde bestaat de bebouwing uit één bouwlaag met een zadeldak.

evenwijdig aan de straat. Alle bebouwing heeft een gelijke voorgevelpositionering en gebruik van materiaal. De gevels zijn opgebouwd uit donkere gekleurde houten tegelbekleding en rode dakpannen. Aan de Griegstraat zijn er enkele gelijkgevormde woningen gesitueerd die een gelijke vorm- en materiaalbehandeling hebben als de geschakelde bebouwing aan de overzijde van de straat. Deze bestaat uit licht metselwerk en een steile daklijn van donkere pannen.

*Beeld van de Koning baakonstrat in
Nieuwendijk*

*Opvallende materialisering in
Nieuwendijk*

*Twee-onder-één-kap woning in Zuid-
Beijerland*

Zuid-Beijerland

De Tuinweg is een lange straat die het grote gebied met planmatige woonbebouwing in tweeën deelt. De straat is loodrecht op de dijk gesitueerd en vormt een belangrijke verbindingroute met de ontsluitingswegen rondom en binnen de kern. Aan de oostzijde wordt de straat grotendeels gekarakteriseerd door vrijstaande individuele bebouwing van één bouwlaag met wisselende kaprichting. Het materiaalgebruik bestaat uit verschillende aardetinten metselwerk en donkere pannendaken. Op een aantal plaatsen is er een twee-onder-één-kap woning gerealiseerd waarbij de hoofdvorm is vormgegeven als een enkele hoofdvorm. Centraal in de straat is een enkel laagsgebouw gesitueerd met opvallend kleurgebruik bij gevelopeningen. Voornamelijk het platte dak en de opvallende kleuren contrasteren met de bouwkundige kenmerken van de vrijstaande individueel vormgegeven panden. Rondom de Asterstraat liggen naast een aantal individueel vormgegeven panden ook twee-onder-één-kap woningen. De vormgeving van deze panden laat duidelijk zien dat er sprake is van twee woningen. Wederom zijn de kappen voorzien van donker gekleurde pannen en zijn de overige bebouwingskenmerken zeer divers. Ten zuiden van de historische kern ligt een groot aantal individueel vormgegeven panden waarvan enkele op aanzienlijke kavels zijn gesitueerd maar de meeste zijn op korte afstand van elkaar gepositioneerd. Daarnaast komt op een aantal plaatsen twee-onder-één-kap woningen voor. De bebouwing kent een zeer divers die mede de beeldkwaliteit van dit gebied bepaalt. Teveel gelijk gevormde panden verstoren het diverse karakter. Voor het materiaalgebruik geldt hetzelfde als voor de vormgeving; zeer divers met weinig overeenkomende eigenschappen. Bij gelijke voorgevellijn positionering dient deze gehandhaafd te blijven. Bijna alle bebouwing is voorzien van een kap en een onderbouw bestaande uit verschillende soorten metselwerk met op een aantal plaatsen houten gevelbekleding.

Numansdorp

De individuele woningen in Numansdorp zijn grotendeels recent gebouwd, met uitzondering van het gebied rond de Zwanenoord. Deze woningen zijn ingeklemd door de achterkanten van de historische dorpsstructuur en de grillige structuur van de planmatige uitbreidingen. De bebouwing is gelegen op ruime kavels met veel groenvoorziening. Overige kenmerken zijn het donkere kleurgebruik van metselwerk, pannendak en kozijnwerk.

De overige wijken worden gekarakteriseerd door woningen op kleinere kavels, met de voorgevel georiënteerd op de straatzijde. De woningen zijn veelal gepositioneerd in de rooilijn, vaak is dit ontstaan door het streven naar een zo groot mogelijke achtertuin. De woningen bestaan over het algemeen uit één bouwlaag met een verdieping onder de kap.

Het materiaalgebruik bestaat vooral uit licht gekleurd metselwerk. De kleur van de kozijnen en dakpannen verschilt per woning.

Klaaswaal

Dit gebied ligt aan de noordkant van Klaaswaal en kijkt voor een groot gedeelte uit over het open polderlandschap. De bebouwing heeft een zeer divers karakter waarbij historische lintbebouwing afgewisseld wordt met nieuwbouw. De bebouwingskenmerken lopen uiteen van een klassieke mansarde kap loodrecht op de straatgericht tot samengestelde dakvlakken met een horizontaal georiënteerde hoofdmassa.

Individuele woningbouw op grote kavels aan de Zwanen Noord.

Open zichtlijn richting het omliggende polderlandschap.

Twee vrijstaande woningen met een mansardedak.

Garages zijn veelvuldig opgenomen binnen de hoofdmassa.

Individuele woningbouw aan de Kreupelweg in Klaaswaal.

Afschermdende groenstructuren rond-om de vrij gesitueerde bebouwing.

Strijen

Nieuwe haven

Het enige gebied met alleen individuele woningbouw wordt ingesloten door de oude Schenkeldijk en de Strijense Haven. Het is een langgerekt gebied waardoor één straat loopt. In het profiel is geen trottoir aanwezig en er wordt vooral op eigen erf geparkeerd.

Daarnaast is er op een centrale plaats een parkeerhaventje aangelegd en kan er langs de weg geparkeerd worden. Wat betreft de woningen zijn er een aantal woningen identiek en is daar dus geen sprake van woningen in de vrije sector. Deze woningen bestaan allemaal uit één bouwlaag met kap, waarvan de nokrichting loodrecht op de straat staat. Aan de voorzijde van de woningen bevindt zich een uitbouw met eveneens een zadeldak. De bakstenen gevels bestaan uit zeer licht bruin metselwerk.

De overige woningen zijn individueel vormgegeven, maar hebben allemaal een zadeldak en bestaan uit zeer licht getint metselwerk. Het groene karakter van de straat wordt vooral veroorzaakt voor privégroen.

Het groene karakter van de buurt wordt vooral bepaald door privégroen

Identieke woningen van één bouwlaag met kap in de rooilijn

Blaaksedijk

De Ruyterstraat/Doormanstraat

De bebouwing is vrij gesitueerd op de kavel met verschil in rooilijn. Wel staan alle woningen evenwijdig aan de weg. Een enkele woning valt op door driehoekige en ronde ramen.

Variatie in gevelbeeld aan de De Ruyterstraat, Blaaksedijk

Woningen van één bouwlaag aan de rand van Blaaksedijk

Heinenoord

Margrietstraat

Woningen zijn opgetrokken uit baksteen in verschillende kleuren. Als dakbedekking zijn dakpannen of leien gebruikt. De woningen zijn overwegend één bouwlaag met kap en er ligt veel groen omheen.

Buitenlanden

Er is veel variatie in kleur, materiaal en dakvorm. De woningen grenzen met de achterzijde aan het open polderlandschap.

*Individuele woningbouw met zowel
kappen als platte daken aan de
Buitenlanden, Heinenoord*

*Woningen van één bouwlaag met plat
dak in Heinenoord*

Maasdam

Van Hogendorpstraat/Maaslaantje

Dit gebied is één van de weinige afgebakende woonwijken met alleen individuele woningbouw. Het straatprofiel is eenvoudig en heeft aan één zijde of helemaal geen trottoir. De kapvorm bestaat hoofdzakelijk uit een zadeldak, maar ook platte daken komen voor. De woningen staan midden op de kavel en er is slechts sprake van kleine verspringingen in de rooilijn.

Mijnsheerenland

Omgeving Everocken/Vroonland

Openbare groene ruimte is beperkt tot een enkel grasveld. De vormen zijn veelal samengesteld en liggen midden op de kavel met verschillende rooilijnen. Enkele woningen vallen op door afwijkend kleur- en materiaalgebruik.

Omgeving Vingerling/Hoofdland

De woningen zijn zeer divers in vorm en kleur. Kenmerkend in de openbare ruimte zijn de hoge, groene erfafscheidingen. De bebouwing is voor een groot deel aan hofjes gesitueerd.

Begrenzing van de openbare ruimte bestaat uit (hoog) privégroen, Maasdam

Bij individuele woningbouw is het straatprofiel vaak eenvoudig, Maasdam

Opvallende vorm en kleurstelling aan de Vingerling, Mijsbeerenland

Puttershoek

Omgeving Prunuslaan

Doordat de bebouwing is ingesloten door gras is de overgang tussen openbaar en privé nauwelijks zichtbaar. De rooilijn is wisselend en de bouwhoogte varieert tussen één bouwlaag plat en één bouwlaag met kap.

Omgeving Bovenkruier

De bebouwing bestaat uit één bouwlaag met kap, de noklijn is wisselend en de woningen zijn gevarieerd samengesteld.

Omgeving Biezenvijver

Naast woningbouw zijn in dezelfde stijl kantoren in het gebied aanwezig. Er zijn vooral lichte materialen toegepast. De bouwvolumes zijn hoofdzakelijk samengestelde vierkante blokken.

De Grienden

In de straten wordt langs de weg op half-verharding geparkeerd. Er komen verschillende kapvormen voor, zoals stomp-, zadelp- en lessenaarsdak.

*Individuele woningbouw aan de
Kruier, Puttershoeek*

*De kavels worden omgeven door gras,
Puttershoeek*

*Verscheidenheid aan dakvormen bij
De Grienden, Puttershoeek*

*Kleurgebruik en de raamindeling
zorgen voor een horizontale
gevelgeleding, Puttershoeek*

's-Gravendeel

Omgeving Kooijstraat

Deze locatie bestaat uit vier vrijstaande woningen op grote kavels die hoger liggen dan het straatniveau. Alle woningen bestaan uit één bouwlaag met een kap parallel aan de weg. De rooilijn verspringt, waardoor de ligging van de woningen individueel is, evenals de massa.

De woningen bestaan uit geelbruin metselwerk en hebben antraciete dakpannen. Parkeren vindt op eigen terrein plaats en op een plein waaraan een gedeelte van de woningen gesitueerd is. Het groene beeld wordt gevormd door privé-groen.

*Individuele woningbouw ligt hoger dan
het straatniveau*

4.11 Bedrijven

Oud-Beijerland

Bedrijventerrein De Bosschen

Bedrijventerrein De Bosschen is één van de grotere terreinen in de Hoeksche Waard. Het ligt aan noordoost kant van de kern OudBeijerland, direct aan de N217.

De Bosschen is een ruim opgezet terrein met veel ruimte voor groen en water. Langs de ontsluitingswegen bevinden zich groenstroken en bomenrijen en er wordt hier niet langs de weg geparkeerd. Dit is anders voor de expeditiestraten, waar de weg geklinkerd is en waarlangs wel geparkeerd wordt.

Op het terrein vinden overwegend expeditie- en verkoopactiviteiten plaats. Het laatste wordt gekenmerkt door gebruik van vlaggen.

De bebouwing bestaat uit grote, individueel vormgegeven volumes waartussen over het algemeen veel open ruimte is. Het parkeren vindt hoofdzakelijk plaats op eigen terrein. De bedrijfsgebouwen bestaan uit verschillende materialen, waaronder veel metselwerk. Ook damwandprofiel en plaatmateriaal komen regelmatig voor, vaak in grijstinten. Vooral de toepassing van metselwerk in aardetinten in met name de voorgevel voegt kwaliteit toe in het bebouwingsbeeld. Ook het gebruik van glas in de gevel speelt hierbij een rol.

Samengestelde bedrijfsbebouwing in verschillende kleuren metselwerk

Reclame-uitingen in de vorm van vlaggen

Water als structurerend element op bedrijventerrein De Bosschen

De bedrijfsbebouwing is opgebouwd uit metselwerk met ramen regelmatig in de gevel geplaatst

Bedrijventerrein Hoogewerf

Dit bedrijventerrein, dat ontsloten wordt via de Langeweg, is nog in aanbouw. Het bedrijventerrein wordt van de doorgaande weg gescheiden door een brede groenstrook. Wel zijn de voorkanten op deze weg gericht. Een groot deel van het terrein heeft veel verharding. Op een aantal plaatsen is het onderscheid tussen openbaar en privé niet duidelijk zichtbaar. Doordat er veel verkoopactiviteiten op het terrein plaatsvinden zijn er ook reclame-uitingen aanwezig in de vorm van vlaggen en gevelreclame.

Over het algemeen komen op het terrein veel verschillende materialen en kleuren voor, zoals metselwerk in aardetinten en diverse kleuren damwandprofiel.

In het nieuwe gedeelte is zichtbaar dat meer metselwerk en glas toegepast wordt. Tevens wordt hier meer aandacht besteed aan de vormgeving, waardoor een duidelijk kwaliteitsverschil is waar te nemen tussen oudere en nieuwe bebouwing.

Het heeft sterk de voorkeur het aan de weg grenzende gedeelte (kantoor/showroom) in metselwerk en glas uit te voeren en de bedrijfshal (indien aanwezig) in naturel aluminium.

Tenslotte staat er op een enkele plaats nog een solitaire burgerwoning langs het terrein, bestaande uit één bouwlaag met kap en een kerk met pastorie.

De bedrijfsbebouwing is al van verre zichtbaar

Eén van de nieuwe bedrijfsgebouwen waarbij veel glaswerk in de gevel aanwezig is

Het onderscheid tussen openbaar en privé is nauwelijks zichtbaar

Op het terrein staat een enkele vrijstaande burgerwoning

Nieuw-Beijerland

Tussen de Spuidijk en de grenzen van de planmatige uitbreidingen ligt een kleinschalig bedrijventerrein. Het gebied wordt ontsloten via de Buitenom. Voornamelijk van de Spuidijk is de bebouwing van het bedrijventerrein goed zichtbaar. Bebouwing op het terrein bestaat uit gesloten bedrijfshallen met een rechthoekige plattegrond, gesloten gevelwanden en een flauw zadeldak of plat dak. Het materiaalgebruik bestaat grotendeels uit hoogwaardige industriële gevelbekleding, metselwerk of een combinatie hiervan.

Voor de daken zijn verschillende plaatconstructies gebruikt in grotendeels lichte kleuren. Uitzonderingen zijn de bedrijven met een sterke representatieve functie, deze zijn voorzien van transparante gevels en lichte constructies in tegenstelling tot de gesloten gevels van de bedrijfshallen. Verspreid op het terrein komt op enkele plaatsen individuele woningbouw voor met een eigen vormgeving die sterk contrasteert met de industriële beeldkwaliteit van de omgeving. In het bijzonder aan de randen van het terrein dient er aandacht te worden gegeven aan de vormgeving. Sterke contrasten met aanliggende gebieden dienen voorkomen te worden.

Representatieve gevels op bedrijventerrein in Nieuw-Beijerland

Woonbebouwing op bedrijventerrein in Nieuw-Beijerland

Piershil

Aan de Kade ligt een klein gebied met enkele bedrijfshallen. De bebouwing bestaat uit één bouwlaag met een plat dak. Het materiaalgebruik bestaat uit metselwerk in aardetinten en dakbedekking. Doordat de gevelindeling verspringt en voorzien is van onduidelijke verschillende typen gevelopeningen, ontstaat een rommelig gevelbeeld. Vanaf de Steegjesdijk bereikt men een bedrijfshal van contrasterende afmetingen en detonerend kleurgebruik. Door de vrije positionering en de aanwezige zichtlijnen vanaf de historische dorpskern, verstoort het gebouw de kleinschalige beeldkwaliteit van de kern.

Goudswaard

Buiten de kern ligt een klein bedrijventerrein met een interne ontsluitingsstructuur. De bebouwing wordt gekarakteriseerd door functionele bedrijfshallen en enkele representatieve woongebouwen. De interne oriëntatie zorgt ervoor dat veel bebouwing met de achterzijde naar het open polder landschap is gesitueerd waardoor er een negatieve beïnvloeding plaatsvindt van de beeldkwaliteit van het polderlandschap.

De woonbebouwing zijn veelal voorzien van wolfsdaken en metselwerk onderbouwen van een enkele bouwlaag. De bedrijfsbebouwing bestaat uit industriële materialen in contrasterende kleuren.

Vrijstaande loods in Piershil

Gedifferentieerde gevel van bedrijfsbebouwing in Piershil

Zuid-Beijerland

Op de hoek van de Oranjeweg en de Noord-achterweg ligt een aanzienlijk bedrijventerrein. Het gebied wordt gekenmerkt door een overzichtelijke structuur die aansluit op de Oranjeweg of de Noordachterweg. Binnen het gebied is weinig representatieve bebouwing aanwezig. Bedrijfshallen met verschillende soorten industriële gevelbekleding vormen de belangrijkste bebouwing. De daken zijn of plat of voorzien van een flauw zadeldak. Verspreid in het gebied liggen een groot aantal woonhuizen met een individuele vormgeving die contrasteert met de sobere uitvoering van de bedrijfshallen.

De buitenruimte van het gebied wordt bepaald door opgaande erfafscheiding en weinig groenvoorzieningen. De bebouwing heeft voornamelijk een interne oriëntatie met uitzondering van de bebouwing aan de Oranjestraat.

*Individuele woningbouw op
bedrijventerrein in Goudswaard*

*Industriële materialisering van loods in
Goudswaard*

*Geschakelde bedrijfs- en
woonbebouwing in Zuid-Beijerland*

*Opvallend kleurgebruik op
bedrijventerrein in Zuid-Beijerland*

Middensluis

Een uitzondering op bovenstaande beschrijving wordt gevormd door het grootschalige bedrijventerrein bij Middensluis.

In dit gebied bevindt zich een grote verscheidenheid aan bedrijfshallen, winkels en kantoren. Het gebied heeft, evenals de kleinschalige gebieden, een introvert karakter, deze wordt echter afgewisseld met bebouwing die een representatief karakter heeft. Hierdoor ontstaat een gevarieerd gevelbeeld van grootschalige loodsen met kleinschalige kantoren.

*Onderbreking van het industriële beeld
aan de Industrieweg.*

*Smal en langgerekt bedrijventerrein
aan de Veerweg in Numansdorp.*

*Beeld van het bedrijventerrein bij
Klaarwaal.*

*Dicht op de straat gepositioneerde
loodsen bij Middelsluis.*

Numansdorp

Proeftuin

Ten westen van Middelsluis is een nieuw bedrijventerrein in ontwikkeling t.w. 'De Proeftuin'.

Proeftuin West bestaat uit 17 woonwerkkavels, in het verlengde van de bestaande bebouwing aan de Rijksweg, zodanig dat langs deze weg een continu profiel ontstaat.

Voor Proeftuin Oost is het de bedoeling compact te bouwen, waarbij productiehal en kantoor zoveel mogelijk één geheel vormen. Parkeren geschiedt op eigen terrein en de bedrijfsbebouwing zal zoveel mogelijk rechthoekig uitgevoerd worden, met een oriëntatie op de straatzijde. De bebouwing kan plat of met een kap uitgevoerd worden. De gevels van het kantoordeel en van de bedrijfsruimtes mogen zich onderscheiden, maar dienen onderdeel te zijn van de hoofdvorm. Aan de noordzijde van het plangebied is een natuurgebied in aanleg genomen met een grote oppervlakte voor waterberging. De ontwikkeling van 'De Proeftuin' vindt dus plaats in een groene setting. Voor het gebied stelde de gemeenteraad een beeldkwaliteitplan vast. Dit plan vormt het toetsingsmiddel voor aanvragen voor een omgevingsvergunning voor de bouw in het plangebied.

Numansdorp-overig

Bij Numansdorp liggen een bedrijventerrein en twee solitaire bedrijven in de buurt van het haven terrein. Deze gebieden zijn grotendeels ontstaan doordat kleine lokale ondernemers dicht bij huis bedrijfsvoering wilden uitoefenen. Het gebied bij de Havenkade is ingericht met een groot aantal loodsen waarbij de spantconstructies vanaf de Molendijk duidelijk zichtbaar zijn.

Het gebied ten oosten van het golfterrein wordt gekenmerkt door een lang lint met gedifferentieerde bebouwing. De strook is grotendeels afgeschermd van de omgeving door een opgaande groenstructuur. In het gebied ligt een aantal vrijstaande woningen die vanaf een secundaire route zijn te bereiken en zodoende visueel gescheiden zijn van het bedrijfsgebied.

Klaaswaal

Het bedrijventerrein ligt aan de rand van de kern, en wordt bereikt via de Oud Cromstrijensedijk. De Industrierweg vormt een U-vormige route vanaf deze weg. De bebouwing is met de achterkant naar het open polderlandschap gesitueerd. Mede door het ontbreken van een opgaande groenstructuur ontstaat er een harde overgang. Opvallend element binnen dit kleinschalige gebied is een vrijstaande woning. De vormgeving van het gebouw wijkt af van de industriële omgeving door het traditionele materiaalgebruik.

Bedrijventerrein aan de Veerweg wordt afgewisseld met vrijstaande bebouwing.

Representatieve architectuur bij het kantoorgebouw voor de loods.

Strijen

Industrieterrein Oud Bonaventura

Het bedrijventerrein van Strijen in het noordoosten van de kern is een ruim opgezet gebied, met een duidelijke wegenstructuur. De wegen zijn breed opgezet en er wordt nauwelijks langs de weg geparkeerd. Het parkeren gebeurt hoofdzakelijk op eigen terrein en dan vaak aan de voorzijde van het gebouw. De bebouwing ligt op bepaalde plaatsen in de rooilijn, maar meestal verspringt deze waardoor variatie in voorruimtes ontstaat. Omdat er op verkoop gerichte activiteiten plaatsvinden, zijn er ook reclame-uitingen. Dit is meestal in de vorm van vlaggen.

De bebouwing is individueel vormgegeven en bestaat vooral uit platte volumes met gevels van damwandprofiel en ook baksteen. Er komen nauwelijks detailleringen voor. Bij een aantal gebouwen wordt de entree geaccentueerd in een strakke gevel. Het kleurgebruik is vooral sober met op enkele plaatsen een helder kleurgebruik.

Enkele gebouwen trekken de aandacht door hun bijzondere vormgeving, zoals een houten gebouw met lessenaarsdak, het gemeentehuis door haar bijzondere kap en toepassing van geelbruine baksteen en de meubelzaak met haar groene gevel en overhellende verdieping.

Grootschalig is de bebouwing van de Technische Unie in het noorden, bestaande uit verschillende delen van grijswit damwandprofiel. In het zuiden staan bij de entrees van het bedrijventerrein nog enkele burgerwoningen. Deze zijn individueel vormgegeven en bestaan uit één bouwlaag met kap in wisselende richting.

*Een houten gebouw met
lessenaarsdak op het
bedrijventerrein*

*Het gemeentehuis is te herkennen
aan de bijzondere kap*

*De menbelzaak is een opvallende
groen gekleurde verschijning*

*De entree wordt benadrukt door een
ander kleurgebruik*

94

Blaaksedijk

Blaaksedijk beschikt over een tweetal bedrijventerreinen. De grootste hiervan is gelegen aan de Boonsweg. De bebouwing is individueel vormgegeven en bestaat overwegend uit platte daken. Het materiaal is overwegend grijs en wit plaatmateriaal. Op een enkele plaats worden opvallende kleuren toegepast. De onderlinge positionering is wisselend en de rooilijn ontbreekt. Parkeren vindt hoofdzakelijk aan de voorzijde plaats. Het straatprofiel is sober met slechts een rijbaan.

Erfafscheidingen bestaan uit verschillende soorten hekwerk. Het andere bedrijventerrein ligt bij de afrit van de A29 en is modern vormgegeven. De bebouwing is individueel vormgegeven en er is variatie in materiaalgebruik.

Parkeren aan voorzijde aan de Boonsweg

*Reclame-uitingen in het straatbeeld,
Boonsweg*

*Ombeind terrein met veel groene
ruimte, Maarsdam*

*Bruin metselwerk en een horizontale
gevelgeleding, Maarsdam*

Maasdam

Langs de provinciale weg N217 ligt het bedrijventerrein van Maasdam. De bebouwing verschilt wat betreft vorm en kleur veel van elkaar. Daar waar sprake is van verkoopactiviteiten bestaat de gevel uit een glazen pui. Er is weinig aandacht voor de openbare ruimte.

De gevel bestaat uit verschillende materialen, Mijnsheerenland

De hoge silo's zijn beeldbepalende elementen bij de suikerfabriek

Mijnsheerenland

Mijnsheerenland heeft een kleinschalig bedrijvencluster op de kruising van de Raadhuislaan en de Maasweg. Aan de zuidzijde bevinden zich grote schuren van één bouwlaag met kap en aan de noordzijde bevindt zich de opvallende luifel van een benzinestation en een opslagruimte.

Puttershoek

Puttershoek beschikt over twee bedrijventerreinen. In het noordwesten ligt het terrein van de suikerfabriek. Deze fabrieksbebouwing is ver vanuit het omliggende landschap zichtbaar. Vier hoge silo's van ongeveer 40 meter hoog domineren het beeld. Er is een grote variatie in bebouwingsvorm. Aan de straatzijde staat de bebouwing onderaan de dijk en bestaat uit bruin metselwerk. De fabrieksgebouwen die verder van de straat verwijderd zijn bestaan uit plaatmateriaal in vooral witte en grijze kleurtinten. Over de weg zijn een tweetal gesloten brugverbindingen gerealiseerd die de beide terreinen met elkaar verbinden.

Opvallend zijn de drie fabriekswoningen op het terrein. Dit zijn villa's die ieder een verschillende uitstraling hebben door kapvorm en kleurtoepassing. Het tweede terrein ligt in de kern en is vrij kleinschalig. De bebouwingsvorm is divers. Opvallend is dat het parkeren voorop het terrein plaatsvindt.

Bruin metselwerk in de bebouwing aan de straatzijde

Gesloopte villa op het terrein van de suikerfabriek

Gebouw aan de straatzijde op het fabrieksterrein

Tuitgevels op het terrein van de suikerfabriek

's-Gravendeel

Omgeving Mijlweg

De bedrijvigheid van 's-Gravendeel is geconcentreerd op één bedrijventerrein in het noorden van de kern. Het bebouwingsbeeld wordt gekenmerkt door rechthoekige volumes in grauwe kleuren. Aan de noordrand is nieuwere bedrijfsbebouwing te vinden en aan de oostzijde is havengerelateerde bedrijvigheid gesitueerd. Op een enkele plaats is ook een burgerwoning gesitueerd. Aan de zuidrand, langs de Maasdamseweg, staan meerdere burgerwoningen. Deze bestaan hoofdzakelijk uit één bouwlaag met kap en hebben veelal een kleine achtertuin. Ze worden vaak ingesloten door bedrijfsbebouwing. In de bedrijfsbebouwing is vaak een plint van metselwerk aanwezig van één tot twee meter hoog. Hierboven wordt plaatmateriaal of damwandprofiel gebruikt. De kapvorm is wisselend. Vaak komt een plat dak voor, maar ook een herhalend lessenaarsdak of samengestelde kapvormen. Recentere bedrijfsbebouwing kenmerkt zich door bijzonderheden in vorm- en kleurgebruik. Hierbij bestaat het gehele gebouw uit metselwerk, wordt de entree benadrukt met glas of een afwijkende vorm, of wordt een afwijkende kleurstelling gebruikt.

De terreinen worden omheind door verschillende soorten hekwerken.

De bebouwing kent een verspringende rooilijn. Aan de voorzijde wordt vaak geparkeerd. Op sommige plaatsen overheerst het parkeren langs de straat. De straat is geasfalteerd of geklinkerd en heeft aan één zijde een trottoir of helemaal geen trottoir. De openbare ruimte is sober ingericht met soms een grasstrook langs de weg. De Gorsdijk, langs het water, wordt aan beide zijden begeleid door een brede groenstrook.

*Nieuwe bedrijfsbebouwing opgebouwd
uit damwandprofiel*

*Opvallend kleurgebruik bij één van de
bedrijfsgebouwen*

Omgeving Molendijk

Onder aan de Molendijk ligt een terrein dat geheel bestaat uit kassen. Vanaf de dijk kijkt men op de kassen neer en is de woonbebouwing van twee bouwlagen met kap aan de overzijde van het gebied goed te zien. Naast de kassen is bijbehorende agrarische bebouwing gesitueerd, bestaande uit schuren van groen damwandprofiel.

Omgeving Kilweg

In het zuidoosten van 's-Gravendeel aan de Kilweg staat een watertoren die van grote afstand zichtbaar is. Eromheen is de bebouwing van het waterbedrijf gesitueerd. Deze bestaat uit verschillende losse eenheden waarvan de bouwhoogte varieert van twee tot tweeënhalve bouwlaag met plat dak. Opvallend is de lichtgele kleur die in alle gebouwen terugkomt en de donkergroene kozijnen en dakranden. De ligging van de gebouwen ten opzichte van elkaar varieert. Er staan nog verschillende kleinere bouwwerken op het terrein, zoals schuurtjes en fietsenstallingen.

Het straatbeeld wordt gedomineerd door geparkeerde auto's

Verticale gevelgeleding en een bijzondere vormgeving van de entree

Een woning tussen de bedrijfsbebouwing

Grijstinten overheersen in het bebouwingsbeeld

Bijzondere vormen en kleuren in de bedrijfsbebouwing

Een groot kassencomplex onder aan de Molendijk

Het waterbedrijf kent opvallende lichtgele en donkergroene kleuren

4.12 Kantoren en voorzieningen

Oud-Beijerland

Beneden Oostdijk

Aan de Beneden Oostdijk bij één van de entrees van Oud-Beijerland zijn een aantal kantoorcomplexen gesitueerd van drie tot vier bouwlagen hoog. Deze zijn allemaal opgetrokken uit roodbruine baksteen. Parkeerruimte bevindt zich aan de achterzijde, evenals de entree. Toch wordt in de architectuur aan de voorzijde een entree gesuggereerd, bijvoorbeeld in de vorm van een erker. De gevelindeling is evenwichtig met op een enkele plaats een accent.

Naast deze complexen ligt een tuincentrum en een dierenzaak met veel verharde voorruimte en glas in de gevels. Ten opzichte van de kantoorcomplexen beschikt deze bebouwing over een grote voorruimte. Een tweede voorzieningencomplex ligt langs het park te midden van planmatige uitbreidingen. Er bevinden zich een groot winkelcentrum, het gemeentehuis, twee basisscholen en een kerk. Er zijn een aantal grote parkeerplaatsen aanwezig. De openbare ruimte is vrijwel overal verhard.

De winkelbebouwing bestaat uit één bouwlaag met erboven een hoge donkerbruine dakrand. Het geveloppervlak bestaat grotendeels uit ramen en etalages, maar er is ook metselwerk aanwezig. Het winkelgebied vormt een in zichzelf gekeerd gebied, waarbij het laden en lossen aan de buitenzijde plaatsvindt.

Ook is in het gebied het gemeentehuis aanwezig, een solitair gebouw bestaande uit plaatmateriaal, houtwerk en glas. Overheersende kleuren zijn lichtblauw, geel en grijs. Onder andere bij de entree en op de eerste verdieping zijn er ongelijkheden aanwezig in de gevel, waardoor differentiatie in het gevelbeeld ontstaat.

Aan de achterzijde van de kantoren aan de Beneden Oostdijk wordt op eigen terrein geparkeerd

De kantoorgebouwen zijn allen opgetrokken uit roodbruin metselwerk

Het gemeentehuis kent grote diversiteit in het gevelbeeld

Het winkelgebied is in zichzelf gekeerd en ingericht als verblijfsgebied

Frans Halsstraat

Een derde voorzieningengebied ligt in het zuiden van Oud-Beijerland.

Het bestaat nu nog uit een verzorgingscomplex wat gesloopt zal worden.

Hiervoor in de plaats komt een verzorgingstehuis en appartementen. De bebouwing zal 2 tot 5 bouwlagen hoog zijn. De toegepaste materialen zijn metselwerk, keramische dakpannen en aluminium kozijnen. De start bouw zal in het najaar 2013 zijn en oplevering twee jaar later.

Dan zullen er twee gebouwen staan die gezamenlijk een kleine gemeenschap vormen waar wonen en zorg voorop staan. In de plint van de gebouwen kunnen diverse zorgvoorzieningen gehuisvest worden.

Vierwiekenplein

Het vierde gebied is een recent gebouwd voorzieningencomplex, waar een kantoorgebouw en een aantal grotere en kleinere winkels rond een plein, het Vierwiekenplein, gevestigd zijn. Boven deze winkels bevinden zich woningen. Reclame-uitingen maken deel uit van het straatbeeld.

Wat betreft architectuur komen er twee verschillende stijlen voor. Het grootste deel van de bebouwing bestaat uit metselwerk gecombineerd met plaatmateriaal. Hierbij is een arcade aanwezig waarbij kolommen van metselwerk zijn toegepast. Een ander deel heeft een eigentijdse uitstraling, waarbij veel lichtgrijs en zwart is gebruikt. Een deel van de gevel bestaat uit spiegellende platielementen. Verder wordt lichtgrijs metselwerk toegepast. Ook hier is op de begane grond een overdekte winkelgalerij gesitueerd met bescheiden reclame-uitingen.

*Twee bouwlagen met plat dak aan de
Anton Maanstraat*

*Winkels met erboven woningen aan het
Vierwiekenplein*

*Eigentijdse vormgegeven bebouwing met
winkels op de begane grond*

*Het schoolcomplex bestaat uit drie
bouwlagen opgetrokken uit lichtgrijs
metselwerk*

Hoefsmid/Randweg

Het laatste voorzieningengebied van Oud-Beijerland ligt in het zuidwesten en bestaat uit een tweetal scholencomplexen. Het grootste complex bestaat uit een aantal aan elkaar gekoppelde volumes met wisselende bouwhoogte met een maximum van drie bouwlagen. Het trappenhuis wordt benadrukt door veel glaswerk en een iets hogere top.

De bebouwing is opgetrokken uit lichtgrijs metselwerk. In de lange gevels is een regelmatig patroon aanwezig met in de afwerking gele en blauwe kleuren, die overigens op meer plaatsen terugkomen. Het parkeren vindt aan de buitenzijde plaats, waar het terrein omringd wordt door beplanting.

Aan de andere zijde, gescheiden door een sportveld, ligt ook een school.

Deze bestaat eveneens uit maximaal drie bouwlagen en is opgetrokken uit bruin metselwerk. In de afwerking komen de kleuren donkergroen en geel terug. Het gebouw is samengesteld uit verschillende eenvoudige vormen en wordt voor een groot deel omringd door gras. Hier is ook de korfbalvereniging gevestigd. Aan de overzijde van de Randweg ligt een groot parkeerterrein.

Molenaar (Zoomwijck)

Centraal in de woonwijk Zoomwijck ligt een wijkwinkelcentrum. Dit voorzieningsgebied onderscheidt zich duidelijk van haar omgeving door bebouwingsvorm en plaatsing. Het gebied ligt vrij van woningbouw en heeft veel openbare ruimte door groen en parkeerplaatsen. De voorzieningen zijn met de voorzijde naar binnen gekeerd en georiënteerd op een plein met parkeergelegenheid. De bebouwing bestaat hoofdzakelijk uit één bouwlaag en is opgetrokken uit metselwerk. Er zijn veel raampartijen aanwezig. In de afwerking is hoofdzakelijk houtwerk toegepast.

Het voorzieningsgebied vormt een in zichzelf gekeerd geheel

Vrijstaande appartement gebouwen in Nieuw-Beijerland

Nieuw-Beijerland

Aan de buitendijkse zijde van de Spuidijk ligt een cluster van 6 appartement gebouwen bestaande uit vijf bouwlagen. Alle gebouwen hebben een gelijke vormgeving waarbij de grootte van de verdiepingen afneemt naar boven toe. De eerste bouwlaag is ingericht met bergingen en parkeerplaatsen en heeft een besloten karakter. Alle gebouwen zijn gesitueerd rondom een parkeerplaats en zijn aan de buitenzijde voorzien van balkons. De gevels bestaan vooral uit metselwerk in een gele tint, uitzondering is de bovenste bouwlaag, deze bestaat uit groen gekleurde gevelpanelen. Het gebouw heeft een plat dak maar heeft door de afnemende verdiepingsgrootte toch een geleidelijke vorm gekregen.

Piershil

Aan de Kon. Wilhelminastraat zijn een tweetal schoolgebouwen gesitueerd met een alzijdige oriëntatie. De bebouwing bestaat uit één bouwlaag met een plat dak. Het materiaalgebruik van beide gebouwen bestaat uit metselwerk met houten betimmeringen in contrasterende kleuren. Doordat het gebouw is voorzien van veel gevelopeningen en op voldoende afstand staat van de omringende bebouwing ontstaat er geen negatieve beeldkwaliteit. Aan de Voorstraat en de Heemlaan zijn respectievelijk het gemeentehuis en een verzorgingstehuis gesitueerd.

Beide gebouwen bestaan uit twee bouwlagen. Het gemeentehuis is verder voorzien van een plat dak terwijl het verzorgingstehuis een kapvorm heeft met een flauwe dakhelling. Het materiaalgebruik bestaat uit metselwerk, met veel gevelopeningen. Door de vele openingen ontstaat een horizontale geleding van de gebouwen. Beide gebouwen zijn direct aan de straat gesitueerd en vormen onderdeel van de straatwand. Ondanks dat de bebouwing in materiaalgebruik en grootte contrasteert met de omgeving ontstaat er geen negatieve beeldkwaliteit doordat de gebouwen op een positief ingerichte kavel zijn gesitueerd met veel groenvoorzieningen.

Opvallende kleurgebruik in Piershil

Gemeentehuis van Korendijk in Piershil

Goudswaard

Aan de Polderboom in Goudswaard is een grootschalig gebouw gepositioneerd van één bouwlaag en met een gesloten gevelkarakteristiek. Het gebouw is ingericht met winkelfuncties waarvan de toegangen met name aan de binnenzijde van het gebouw zijn gesitueerd waardoor het gebouw min of meer binnenstebuiten is gekeerd. Het materiaalgebruik bestaat uit metselwerk in een bruintint met op de hoek een verbijzondering in de architectuur om zodoende de entreepartij te markeren. Aan de gevel zijn bovendien een aantal reclame middelen toegevoegd met een contrasterend materiaalgebruik. Het gebouw is op aanzienlijke afstand van de omringende bebouwing gesitueerd waardoor het gebouwen echter duidelijk zichtbaar is vanaf de omliggende verkeersstructuren.

*Drie vrijstaande bouwmassa's
woonwerkobjecten en basisschool
Nieuwendijk*

Besloten winkelgebouw in Goudswaard

Nieuwendijk

Aan de Vikingstraat in Nieuwendijk zijn een drietal gebouwen gevestigd met een afwijkende functie ten opzichte van de omringende woonbebouwing. De gebouwen zijn vormgegeven als drie individuele gebouwen één bouwlaag met verschillende dakvormen en positioneringen. Voornamelijk het steile blauwe schilddak contrasteert met de omliggende bebouwing. Het materiaalgebruik van de overige daken bestaat uit donkere dakbedekking. Alle gebouwen zijn uitgevoerd in metselwerk in verschillende aardetinten.

Zuid-Beijerland

Aan de Gravin Sabinastraat in Zuid-Beijerland zijn een viertal gebouwen gesitueerd aan beide zijde van de Straat. De bebouwing is gelijk in de voorgevellijn gesitueerd en bestaat uit individueel vormgegeven bebouwing van één of twee bouwlagen met een rechthoekige plattegrond. Kenmerkend voor de bebouwing is de afwisselende vormtaal die leidt tot een diverse beeldkwaliteit. Door de aanwezigheid van veel raamopeningen ontstaat er een representatieve architectuur. De achterzijde grenst direct aan de planmatige uitbreidingen en hier dient dus aandacht gegeven te worden. Gesloten gevelwanden dienen zo veel mogelijk voorkomen te worden.

Fraaie gevelinvulling in Zuid-Beijerland

Gedifferentieerde vormtaal in Zuid-Beijerland

Numansdorp

Binnen Numansdorp liggen een tweetal kleinschalige gebieden die een directe relatie hebben met de omliggende planmatige woonwijken. Deze twee gebieden zijn ingericht met een bibliotheek, school en verzorgingstehuis. Kenmerkend voor deze gebouwen is de horizontale geleding en het gebruik van grotendeels platte daken. De alzijdige oriëntatie zorgt ervoor dat het gebouw een oriëntatiepunt is binnen de autonome architectuur van de planmatige uitbreidingen.

Aan de noordrand van de kern ligt een klein gebied met het gemeentehuis een school, een verenigingsgebouw en een sporthal. De hoofdmassa en het materiaalgebruik van deze drie gebouwen zijn gedifferentieerd en vormen een divers gevelbeeld vanaf de omliggende verkeersstructuren.

Sporthal aan de Jaap Kosterstraat in Klaarwaal.

Horizontale geleding bij het woningcomplex aan de Bernhardstraat.

Klaaswaal

De sporthal en een verenigingsgebouw in Klaaswaal zijn ingeklemd tussen de planmatige woonwijken en grenst met de achterzijde aan de sportvelden. Alleen de voorgevel heeft een representatieve uitstraling. Achterkant en zijkanten worden afgeschermd door een opgaande groenstructuur. Het materiaalgebruik van de hal bestaat uit een houten gevelbekleding. De entreepartij is uitgevoerd in metselwerk.

Aan de noordrand van Klaaswaal ligt een aantal in metselwerk uitgevoerde hallen, met een flauwe dakhelling. Deze bebouwing ligt tussen de planmatige uitbreidingen. Het complex contrasteert niet met de omliggende bebouwing doordat het teruggelegen op de kavel is gesitueerd en begeleid wordt met een opgaande groenstructuur.

*Een aantal gekoppelde metselwerkhallen
aan de Kreupelweg.*

*Eenvoudig schoolgebouw met flauw
zadeldak en grote raampartijen.*

Strijen

Omgeving Stockholmplein

Rond het Stockholmplein liggen een aantal voorzieningen, zoals een restaurant, een bank, een verzorgingshuis en een benzinestation. Deze voorzieningen zijn geclusterd achter het historische bebouwingslint rondom een plein waarop geparkeerd wordt en waar ook de markt gehouden wordt. De benzinepomp is met haar rode en gele kleuren een opvallende verschijning. De overige bebouwing past beter binnen het bebouwingsbeeld door samenhang in vorm en materiaalgebruik.

Het verzorgingshuis vormt een solitair complex bestaande uit geelbruin metselwerk en een plat dak. Het relatief grote bouwvolume wordt omringd door gras en bomen.

De bank en het restaurant bestaan beiden uit één bouwlaag met plat dak en zijn opgetrokken uit metselwerk. Beiden liggen vrij van andere bebouwing.

Omgeving Boskade

In dit gebied zijn een aantal voorzieningen gesitueerd, zoals een basisschool. De bebouwing wordt geheel omringd door groen en water. Er wordt op centrale plaatsen geparkeerd.

De bebouwing bestaat overwegend uit één bouwlaag met plat dak. Op enkele plaatsen is het dak verhoogd, bijvoorbeeld bij de entree en andere bijzondere ruimtes. Er komen veel raampartijen in de gevels voor en er is gebruik gemaakt van lichtbruin baksteen. Andere bebouwing bestaat uit wit metselwerk. Door afwijkend kleurgebruik worden op bepaalde plaatsen accenten gelegd.

*Het verzorgingscomplex is een solitair
gebouw bestaande uit geelbruin
metselwerk*

*Het gebouw van de bank ligt
verscholen in het groen*

*Het schoolgebouw heeft veel glaswerk
in de gevel*

*Voorzieningen aan het water van de
Strijense Haven*

Omgeving Grote Weel

In het gebied aan de Keizersdijk ligt het bebouwingscomplex van een verzorgingshuis. Het complex wordt geheel omgeven door groen en beschikt over een eigen toegangsweg en parkeergelegenheid. De bebouwing is samengesteld uit verschillende bouwlagen. Overwegend is de hoogte drie bouwlagen, maar entrees en andere bijzondere ruimtes worden benadrukt door één of twee bouwlagen. De gevelindeling is regelmatig, maar door terugliggende delen en balkons is er sprake van plasticiteit in de gevel. Het complex is opgebouwd uit lichtbruin metselwerk en afgewerkt in de kleur geel bij balkons en dakranden. Ook aan de achterzijde kan geparkeerd worden. Hier heeft het metselwerk een iets donkerdere kleur en komen ook de kleuren blauw en rood in de afwerking voor.

*Het verzorgingscomplex aan de Grote
Weel kent verschillende bouwhoogtes*

*Aan de achterzijde van het complex is
een donkerdere baksteen toegepast*

Blaaksedijk

Bij de afrit van de A29 ligt het karakteristiek regionaal busstation. De bebouwing is open en bestaat uit lichtbruin metselwerk. De overkapping is transparant. Het busstation is al van grote afstand zichtbaar en is goed ingepast in de omgeving.

Heinenoord

Centraal in Heinenoord ligt een voorzieningengebied bestaande uit scholen en winkels. De winkels zijn rondom een plein gesitueerd. Boven deze winkels bevinden zich woningen met een galerijontsluiting aan de achterzijde. Aan deze zijde vindt ook het laden en lossen plaats. De bebouwing bestaat uit twee bouwlagen met een kap en dakkapellen. Aan de voorzijde hebben de woningen een terras. Opvallend zijn de rode deuren aan de achterzijde. Een beeldbepalend solitair gebouw is dat van de Rabobank. Het bestaat uit bruin metselwerk en een oranje kap.

Maasdam

Maasdam heeft drie gebieden met daarin voorzieningen. Het eerste gebied ligt centraal in een woonwijk langs de Merwedestraat. De verschillende gebouwen bestaan uit één bouwlaag met plat dak en kennen kleine hoogteverschillen. De gevels bestaan uit lichtbruin metselwerk.

Het tweede gebied ligt tegen de N217 en bestaat uit scholen en een sporthal. De bouwhoogte varieert, terwijl de daken overal plat zijn met accenten op bepaalde plaatsen, vormgegeven door een verhoogde dakrand. De gebouwen liggen ver van de straat met een speelplein ertussen.

Regionaal busstation heeft een open structuur

Solitaire bebouwing met opvallende kap, Heinenoord

Woningen boven de winkels hebben een terras aan de voorzijde, Heinenoord

Het gemeentehuis heeft een herkenbare entree

Het derde gebied is het grootst en ligt aan de rand van Maasdam aan de weg naar Puttershoek. De bebouwing bestaat uit het gemeentehuis met erachter de brandweerkazerne. Het gemeentehuis bestaat uit twee verdiepingen met plat dak en is opgetrokken uit witte baksteen. Het gebouw is samengesteld uit verschillende vierkante blokken. De entree valt op door haar ronde vorm. Ook de brandweerkazerne is een opvallend gebouw. Dit komt door het kleurgebruik (rood, zwart en wit) en de dragers van de dakconstructie. Het gebouw is één bouwlaag hoog en bestaat uit plaatmateriaal.

Mijnsheerenland

In het zuidwesten van Mijnsheerenland zijn de brandweerkazerne en een cultureel centrum in combinatie met een bibliotheek gesitueerd. De brandweerkazerne is een samengesteld gebouw met opvallende rode roldeuren. De gevels zijn 6 tot 7 meter hoog en bestaan uit roodbruin metselwerk. De dakafwerking bestaat uit zwart damwandprofiel. Het gebouw is in het groen gelegen.

Het cultureel centrum heeft een geheel andere uitstraling. Het gebouw bestaat uit verschillende aan elkaar gekoppelde delen en is opgebouwd uit lichtbruin baksteen. Het dak bestaat uit meerdere zadeldaken die loodrecht op de openbare ruimte gesitueerd zijn. Deze openbare ruimte is ingericht met parkeerplaatsen en plantsoenen.

De brandweerkazerne in Mijnsheerenland heeft opvallende rode deuren

Het cultureel centrum wordt omgeven door groen, Mijnsheerenland

Woningen boven winkels in Puttershoek

Scholen gelegen in het groen, Puttershoek

Puttershoek

Als grootste kern van de gemeente Binnenmaas heeft Puttershoek drie voorzieningengebieden. Het eerste gebied ligt in het centrum en bestaat uit een concentratie winkels en een bibliotheek. De winkels zijn gesitueerd rondom een openbare ruimte waarop het parkeren centraal staat. Boven de winkels bevinden zich appartementen tot drie verdiepingen hoog met een plat dak. Reclame-uitingen beheersen het straatbeeld. De bibliotheek is een gebouw met een afwijkende vormgeving. Het bestaat uit verschillende samengestelde delen in wisselende richtingen.

Het tweede gebied aan de Singel bestaat uit scholen en een verzorgingshuis met ouderenwoningen die in het groen gelegen zijn. Het verzorgingshuis bestaat afwisselend uit één tot vier bouwlagen met plat dak. De gevelindeling is regelmatig en heeft een horizontale geleding.

Het derde gebied bestaat uit discotheek Alcazar. Dit gebouw is een opvallende verschijning aan de zuidrand van Puttershoek. Het gebouw heeft een rode gepleisterde gevels met in grote witte letters de naam van de discotheek. Het bestaat uit één bouwlaag met kap met de nokrichting evenwijdig aan de straat. Aan de overzijde van de straat ligt een grote parkeerplaats.

Het verzorgingshuis in Puttershoek bestaat uit vier bouwlagen

De discotheek heeft een rode gepleisterde gevel met daarop witte letters

Westmaas

Het voorzieningengebied van Westmaas bestaat uit verschillende geschakelde schoolgebouwen van één bouwlaag. De gebouwen liggen evenwijdig aan de weg in het groen.

's-Gravendeel

Omgeving Immanuelhof

Dit verzorgingshuis is gesitueerd langs de Maasdamseweg en bestaat uit verschillende aan elkaar gekoppelde delen omgeven door groen. De bebouwing bestaat hoofdzakelijk uit één bouwlaag met plat dak. Op een enkele plaats worden bepaalde ruimtes benadrukt door een verhoging.

De entree bevindt zich aan de zuidzijde, waar eveneens geparkeerd kan worden.

Aan de noordzijde bestaat de bebouwing uit ouderenwoningen met een kleine achtertuin grenzend aan een openbare groene ruimte. Aan de overzijde van de Boezemlaan is nog een gedeelte van het verzorgingshuis te vinden, bestaande uit twee bouwlagen met gestapelde woningen voorzien van balkons.

Het verzorgingscomplex bestaat uit één bouwlaag met plat dak

Het rouwcentrum heeft een opvallende kleurstelling

De ramen van het gemeentehuis zorgen voor een verticale gevelgeleding

Voorzieningen zijn rondom een plein gesitueerd aan de Vlasakker

Omgeving Maasdamseweg

Bij de begraafplaats staat één solitair gebouw, het rouwcentrum. Deze bestaat uit één bouwlaag met een kleine opbouw. Opvallend is het kleurgebruik. Het gebouw bestaat uit geel geschilderd metselwerk en heeft een horizontale geleding doordat het platte dak een overstek heeft die ondersteund wordt door blauwe palen. De openbare ruimte voor het gebouw bestaat uit gras en kiezels.

Omgeving Smidsweg

Het gemeentehuis aan de Smidsweg is een solitair bouwwerk dat geheel omgeven is door groen. Het gebouw is opgebouwd uit verschillende elementen van twee bouwlagen met een plat dak. Opvallend is het kleuren materiaalgebruik, waarbij gebruik gemaakt wordt van lichtbruine betonelementen, lichtbruin metselwerk en donkergetinte ramen. Er zijn ongelijkheden in de gevel bij de aansluiting van de betonelementen. De ramen zorgen voor een verticale gevelgeleding.

Omgeving Vlasakker

Aan de Vlasakker is een kleinschalig voorzieningengebied gesitueerd. De bebouwing ligt in een groene omgeving en bestaat uit één bouwlaag met op sommige plaatsen een kap. Een opvallend element is de klokkentoren bij de kerk. De bebouwing bestaat uit roodbruin metselwerk en ligt aan een plein waarop geparkeerd wordt. De kleur rood komt vaak terug in kozijnen, deuren en dakrand.

Het politiebureau kent een onregelmatige gevelindeling

Het centrale winkelgebied zondert zich af van de historische bebouwing

*In de openbare ruimte bepaalt
parkeren het beeld*

*De Rabobank is opgebouwd uit
verschillende volumes*

Omgeving Hendrik Hamerstraat

Aan de Hendrik Hamerstraat is het politiebureau en bureau slachtofferhulp gevestigd. De bebouwing wordt door groen omgeven en bestaat uit één tot twee bouwlagen met plat dak. De gevels zijn van wit metselwerk en de afwerking is blauw en wit. De gevelindeling is onregelmatig.

Omgeving Hendrik Hamerstraat/Kerkstraat

Aan de Hendrik Hamerstraat ligt het centrale voorzieningengebied van 's-Gravendeel. Het is in drie gedeelten op te splitsen.

Ten eerste is er het winkelcomplex achter de Kerkstraat. Dit ligt aan de historische structuur, maar sluit hier wat betreft bebouwingsbeeld niet op aan.

De bebouwing bestaat uit één bouwlaag met een hoog lessenaarsdak, waarachter rode blokken te zien zijn. Het is samengestelde bebouwing aan een groot plein waarop geparkeerd wordt. Het geheel wordt van de doorgaande weg gescheiden door plantsoenen.

De gevels bestaan uit lichtbruin metselwerk en de dakpannen zijn antraciet. Opvallend zijn de reclame-uitingen op het dakvlak.

Een tweede gebied ligt aan de overzijde van de Hendrik Hamerstraat. Ook hier zijn winkels gevestigd. De bebouwing sluit meer aan bij de historische bebouwingsstructuur en heeft één bouwlaag, soms met kap. De gevels zijn gemetseld of gepleisterd. De winkels zijn gericht op een verhard vlak waarop de parkeerfunctie overheerst.

Het derde gebied bestaat uit het busstation en de Rabobank. De bank is gevestigd in een solitair gebouw van metselwerk in gebroken wit. Bijzonder is de vorm, die samengesteld is uit verschillende volumes van wisselende grootte. De kap bestaat uit meerdere lessenaarsdaken.

4.13 Sport- en recreatiegebieden

Oud-Beijerland

Hortensiastraat

In Oud-Beijerland zijn twee sportvoorzieningen aanwezig. Aan de rand van een woonwijk aan de Hortensiastraat ligt een vrijetijdscentrum/sporthal, een bebouwingscomplex met verschillende zalen. Het is een grootschalige eenheid die omringd wordt door groen en parkeerplaatsen. De bebouwing is samengesteld, waarbij de hoge hallen bestaan uit wit geschilderd metselwerk en plaatmateriaal. De aanbouwen aan de voorzijde zijn één bouwlaag hoog met plat dak en zijn opgetrokken uit roodbruin metselwerk. De entree wordt benadrukt door de kleuren geel, rood en blauw in luifel en aanbouw.

Groeneweg/Langeweg

Het derde en grootste terrein ligt op de hoek van de Groeneweg en de Langeweg. Op het terrein is veel verharding in de vorm van parkeerruimte aanwezig. De bebouwing staat ver van de straat verwijderd. Eén van de gebouwen is één bouwlaag hoog en opgetrokken uit lichtgrijs metselwerk. Boven de entree bevindt zich een luifel en er zijn plaatmaterialen als afwerking toegepast. Een ander gebouw op het terrein valt op door haar hoge kap. Op dit schilddak liggen antracieten pannen. In de gevel bevinden zich veel ramen en metselwerk.

Randweg

Aan de ander kant van Oud-Beijerland liggen sport- en recreatieterreinen in het buitendijkse gebied, zoals 'De Oude Tol', het Spuipark en een fietscrossbaan. Het gehele gebied ligt achter een hoge dijk. Er zijn enkele kleine bosgebieden gesitueerd. Een groot complex vormt de manege. Op het terrein staan meerder gebouwen, waaronder een grote, donkere houten schuur.

Bebouwing op Sportpark Kikkershoek van één bouwlaag met plat dak

Achter op het terrein van Sportpark Kikkershoek ligt een gebouw met een hoge kap

De entree van het vrijetijdscentrum wordt benadrukt door opvallend kleurgebruik

Bebouwing van de manege omgeven door groen

Nieuw-Beijerland

Tussen de Sabinastraat en de Wilhelminastraat ligt een sportcomplex.

Het gebied is omzoomd met een opgaande groenstructuur. De bebouwing is gesitueerd in de zuidwesthoek van het terrein. Deze bebouwing bestaat uit één bouwlaag met één transparante gevel, een plat dak en een groot aantal nagenoeg gesloten gevels. De transparante gevel is gericht op de sportvelden. Het materiaalgebruik bestaat uit bruin metselwerk en wit en blauwe accenten langs de randen van het gebouw en bij de gevelopeningen.

Centraal in de kern ligt een smalle strook met recreatieve functies zoals kinderboerderij, speeltuin en speelveld. Het gebied heeft een groene karakteristiek met veel opgaande begroeiingen. De bebouwing is beperkt tot kleinschalige panden, die een functioneel en ondersteunend karakter hebben.

Piershil

In de noordwesthoek van de kern ligt een sportterrein waarvan de bebouwing met de achterzijde naar de dijk is gesitueerd. Rondom het complex is een opgaande groenstructuur aangebracht maar vanaf de dijk is er een directe visuele relatie met de bebouwing op het terrein. De bebouwing bestaat uit één bouwlaag met een plat dak. Het materiaalgebruik bestaat uit metselwerk in aardetinten en wit en bruin kozijnwerk.

Beeld vanaf de dijk in Piershil

Kenmerkende sportarchitectuur in Nieuw-Beijerland

Directe zichtlijn op de platte daken in Piershil

Opvallende reclame langs de sportvelden in Nieuw-Beijerland

Goudswaard

Buiten de kern van Goudswaard ligt een rechthoekig sportterrein. Het gebied wordt omzoomd met een opgaande groenstructuur waardoor afwijkende bebouwing niet in het zicht komt. Aan de randen van het terrein zijn enkele bebouwingselementen opgenomen in de groengordel waardoor deze goed zichtbaar zijn vanaf de omliggende dijkstructuren.

Op het terrein bevindt zich bebouwing van één bouwlaag met een eenvoudige plattegrond.

Zuid-Beijerland

In Zuid-Beijerland zijn een tweetal sportterreinen te vinden. Het gebied achter de Oranjeweg is visueel afgesloten van de omgeving middels een opgaand hekwerk in een groene kleur. De bebouwing bestaat uit één bouwlaag met een plat dak en een functionele vormgeving met veelal gesloten gevels naar de randen van het terrein en een transparante gevel naar de sportvelden. Ten zuiden van de Noord-Achterweg is een grootschalig sportterrein gesitueerd dat totaal is afgesloten van de omgeving middels een dichte begroeiing. Storende bebouwingselementen voor de omgeving zijn hierdoor niet van toepassing. De bebouwing bestaat uit een vierkante plattegrond met een plat dak en veelal gesloten gevels. Het materiaalgebruik bestaat uit metselwerk in aardetinten en witte boeiborden.

Gesloten erfbeplanting in Zuid-Beijerland

*Gesloten gevelwanden achter de
begroeiing in Zuid-Beijerland*

Numansdorp

Bij Numansdorp liggen twee sportterreinen. Aan de noordrand ligt een tenniscomplex dat visueel is afgescheiden van de publieke ruimte door middel van een hoog opgaande erfafscheiding in groene kleur. Het gebied met sportvelden dat onderaan de Molendijk ligt, heeft een duidelijke visuele relatie met de dijk. De bebouwing is aan de randen van het gebied geplaatst, zodat achterkanten zoveel mogelijk afgeschermd zijn met een opgaande begroeiing.

Het zwembad maakt deel uit van deze gebiedstypologie, mede door de gesloten en functionele architectuur.

Buiten de kern is een golfcomplex gesitueerd met een kunstmatig aangelegde landschappelijk beeldkwaliteit. Het gebied is vanaf de omliggende dijken goed zichtbaar, met name aan de noordrand. Aan de zuidzijde van het gebied ligt een grootschalig gebouw in landelijke bouwstijl. Het gebouw bestaat uit een aantal bouwlagen met flauw zadeldak. Het materiaalgebruik van de gevel bestaat uit houten betimmeringen in een lichte kleur.

Klaaswaal

In Klaaswaal is het sportcomplex omringd met planmatige woningbouw, een muziekgebouw, een school en een sporthal. Aan één zijde grenst het gebied aan het open polderlandschap. Door middel van een opgaande groenstructuur wordt het gebied visueel gescheiden van de omgeving. De bebouwing is met de voorkant naar de sportvelden gericht, waarbij achterkanten grenzen aan de omliggende erfafscheidingen en opgaande begroeiingen.

Sportcomplex bij Klaaswaal grenzend aan de planmatige woonwijken.

Eenvoudig vormgegeven bebouwing aan de rand van het sportcomplex.

Een opgaande groenstructuur vormt de overgang naar de kern.

Sportcomplexen vaak in combinatie met parkeerterrein.

Schuring

Aan de zuidzijde van de dijk ligt een gebied dat gebruikt kan worden voor een opgespoten ijsbaan. Het gebied bestaat uit een grasveld met aan de randen een hoog opgaande begroeiing.

Beeld van de golfbaan buiten Numansdorp.

Beeld van de erfafscheiding van het tenniscomplex in Numansdorp.

Strijen

Omgeving Sportlaan

Het enige sportterrein van Strijen ligt aan de oostzijde van de kern. Er bevindt zich een onder andere een zwembad, sporthal en jongerencentrum. De Sportlaan is een doodlopende straat waaraan loodrecht op de weg geparkeerd wordt.

De bebouwing van sporthal en zwembad is het grootst. Het bestaat uit een grote hoge zaal met daarvoor een uitbouw van één bouwlaag. Het materiaalgebruik is vooral wit damwandprofiel en metselwerk, maar ook plaatmateriaal wordt toegepast. De entree wordt benadrukt door een luifel. Aan de achterzijde is wit metselwerk toegepast en is de glijbaan buiten zichtbaar. Deze zijde van het terrein grenst direct aan

een woongebied. Ook bevindt zich aan deze zijde het hoofdvoetbalveld waaraan een tribune gelegen is. Het wordt van het woongebied gescheiden door een rij bomen. Verderop in de Sportlaan liggen nog twee kleine gebouwen. Eén daarvan is van een vereniging en bestaat uit één bouwlaag met kap en bruin metselwerk. Dit gebouw wordt aan twee zijden omgeven door groen. Het andere gebouw is een jongerencentrum, eveneens tussen de bomen gesitueerd. Dit gebouw valt op door haar kleurtoepassingen. De kleuren lichtblauw en paars bepalen het gevelbeeld van dit gebouwtje, bestaande uit één bouwlaag met een flauwe kap

Het jongerencentrum is in opvallende blauwe en paarse kleuren geschilderd

Een klein verenigingsgebouw bestaande uit één bouwlaag met kap

De entree van de sportbal wordt benadrukt door een luifel

De bebouwing van het zwembad bestaat uit wit plaatmateriaal en baksteen

Recreatieoord Binnenmaas

Aan de Binnenbedijkte Maas ligt één van de grootste recreatiegebieden van de Hoeksche Waard.

Recreatieoord Binnenmaas is een ongeveer 25 hectare groot dagrecreatief terrein. Het ligt vlak langs de N217, een belangrijke verkeersader door de Hoeksche Waard.

Het terrein wordt, met uitzondering van de waterkant, geheel omsloten door bomen, waardoor het vanaf de weg nauwelijks zichtbaar is.

Daarnaast zorgen de bomenrijen voor een ruimtelijke indeling van het gebied, zowel de parkeerterreinen en het zwembad als de speelgelegenheden worden door bomen omringd. De bebouwingsvorm is per functie wisselend.

De kinderboerderij bestaat uit een hoofdgebouw en verschillende bijgebouwen. De gebouwen liggen op verschillende afstanden ten opzichte van elkaar en hebben tevens een wisselend volume. Alle gebouwen hebben een rieten dakbedekking. Daarnaast bestaat het hoofdgebouw uit wit pleisterwerk. De overige gebouwen zijn van houtwerk.

De bebouwing bij het zwembad bestaat uit verschillende eenheden van één bouwlaag, die wisselend ten opzichte van elkaar gepositioneerd zijn. De entree wordt geaccentueerd door een kleine kap. Opvallend is het kleurgebruik. Naast het roodbruine metselwerk bestaan de gevels uit rood, wit en blauw geschilderd houtwerk.

*Kinderboerderij met verschillende
bijgebouwen*

*Houten clubgebouw van
hockeyvereniging*

*Entree zwembad met opvallend
kleurgebruik*

Witte gevels van het restaurant

Er bevinden zich een tweetal eetgelegenheden op het terrein. Eén daarvan is een restaurant, gelegen aan de Binnenbedijkte Maas. De bouwvorm is samengesteld en opgebouwd uit één bouwlaag met kap. De dakbedekking bestaat uit dakpannen en de gevels bestaan uit wit geschilderd metselwerk. Een overdekt terras is aangebouwd. Dit bestaat voornamelijk uit glaswerk.

Een andere eetgelegenheden is een houten gebouw van één bouwlaag met plat dak waarvan de gevel met name bestaat uit ramen.

Tenslotte is er nog een hockeyvereniging die een clubgebouw heeft op het terrein. Dit gebouw bestaat uit één verdieping met kap. Er is licht houtwerk toegepast en op het dak liggen rode dakpannen.

Heinenoord

Aan de zuidzijde van het dijklint van Heinenoord ligt een groot sportgebied. Het meest opvallende gebouw is de sporthal, die is samengesteld uit de hal zelf en een lager entreegedeelte met overkapping boven de deur. Het gebouw bestaat uit rode baksteen en heeft opvallende kleuren in de houten afwerking. De gebouwen bij de sportvelden bestaan uit één bouwlaag met plat dak, lichtbruin metselwerk en hebben geschilderde houten afwerkingen aan de dakrand.

Entree van de sporthal in Heinenoord

Bebouwing bij sportvelden van één bouwlaag

Het nieuwe gedeelte grenst aan oude agrarische bebouwing

De bebouwing bij de sportvelden van Heinenoord ligt verscholen

De bebouwing ligt gedraaid in de openbare ruimte, Maasdam

Rood houtwerk is beeldbepalend voor de bebouwing

Maasdam

De sportvoorzieningen van Maasdam zijn geconcentreerd aan de Sportlaan. De sportvelden liggen verscholen achter bomenrijen. Op het terrein staat overwegend groen geschilderde houten bebouwing. Verschillende eenheden staan verspreid over het terrein. Naar het noorden toe ligt een nieuw gedeelte. Hierop staan twee gebouwen, beide één bouwlaag met kap, vrij gepositioneerd ten opzichte van elkaar. Opvallend zijn de rode tinten van beide gebouwen. De openbare ruimte bestaat voornamelijk uit parkeerplaatsen. Het terrein bestaat uit rode en grijze bestrating met passende verlichting. Een tweede sportterrein ligt aan de Binnenbedijkte Maas. Hier ligt een tennisbaan en een ruitersentrum. Er staat een solitair gebouw op het terrein, verscholen achter het groen

Mijnsheerenland

Aan de noordkant van Mijnsheerenland ligt een sportterrein dat vanuit de omgeving goed zichtbaar is. Er staan enkele kleinere gebouwen van één bouwlaag, waarvan één met lessenaarsdak en de overigen met plat dak. In de gevels is metselwerk toegepast.

*De sporthal bestaat uit de hal van
damwandprofiel en een entreegebouw
van metselwerk*

*Kleinschalige gebouwen rondom de
sportvelden*

*Achterzijdes van bebouwing grenzen
aan het parkeerterrein bij de
sportvelden*

Puttershoek

In Puttershoek zijn de sportvelden geconcentreerd op één plaats, vrij centraal in de kern. De bebouwing en de velden zijn nauwelijks zichtbaar vanaf de weg door bomen die het gehele complex omringen. De bebouwing is voornamelijk van hout en bestaat uit één bouwlaag met kap.

Westmaas

Beneden aan de dijk in het zuidwesten van Westmaas ligt een kleinschalig sportcomplex. De bebouwing bestaat uit wit metselwerk en een blauw geverfd bijgebouw aan de straatzijde. Opvallend is het piramidedak dat uit vijf zijdes bestaat.

's-Gravendeel

Omgeving Schenkeltje

Het enige sportterrein in 's-Gravendeel ligt in het zuidoosten van de kern. Het terrein ligt verscholen achter woningen en bestaat voor het grootste gedeelte uit sportvelden en een groot verhard parkeerterrein. Er is weinig openbaar toegankelijk gebied. De sporthal is beeldbepalend.

Deze hoge doos bestaat uit damwandprofiel met aan de onderzijde een plint opgetrokken uit geelbruin metselwerk. De entree wordt benadrukt door een uitbouw. De bijgebouwen behorende bij de sportvelden zijn klein en bestaan uit één bouwlaag of één bouwlaag met flauwe kap. Deze gebouwtjes zijn eenvoudig vormgegeven in geschilderd houtwerk en plaatmateriaal.

4.14 Jachthavens

Oud-Beijerland

Havendam/Buitenhavenstraat/Oostkade/Bierkade

De haven van Oud-Beijerland ligt aan het Spui, maar wordt daarvan gescheiden door een sluis en een dijk. De haven is in een L-vorm gesitueerd. Een deel van de haven is destijds gedempt en er zijn parkeerplaatsen aangelegd. Aan beide zijden van de haven wordt eveneens geparkeerd. De auto's domineren het beeld. Langs de haven staat een monumentale villa op de hoek van de Oostkade met de Scheepmakershaven. Deze bestaat uit twee bouwlagen met kap en is opgetrokken uit metselwerk. De gevels zijn voorzien van ornamenten wat het historische karakter benadrukt. Karakteristiek zijn ook een aantal grote bomen op het terrein.

Een monumentale villa aan de Oostkade

Zicht op de haven en de achterliggende historische bebouwing

Nieuw-Beijerland

De bebouwing aan de Spuidijk heeft ter plaatse van de haven een dubbele oriëntatie. Achterkanten dienen hierbij behandeld te worden als voorkant. De bebouwing heeft een divers karakter met toegangen op de tweede bouwlaag en trappen die voor de eerste bouwlaag langs lopen.

De verscheidene kapvormen en verschillende materiaalgebruik voor de gevel versterken het diverse bebouwingsbeeld van dit gebied. De eenzijdige bebouwing is gelijk in de voorgevellijn gesitueerd waardoor er wordt voorkomen dat er een te rommelig bebouwingsbeeld ontstaat.

Dubbele oriëntatie van de dijkbebouwing in Nieuw-Beijerland

Buitendijkse bebouwing aan de haven in Nieuw-Beijerland

Goudswaard

Aan de Havenkade zijn enkele gebouwen gesitueerd die gelijk in de voorgevellijn zijn geplaatst. Onderling verschillen de woningen door verschillende kleuren metselwerk, stucgevels, afwijkende kaprichtingen en verschillende geveltypen. De bebouwing is met de voorzijde naar de haven gesitueerd waardoor een representatieve beeldkwaliteit is ontstaan.

Beeld van de haven van Goudswaard

Gedifferentieerde straatwand aan de haven in Goudswaard

Numansdorp

Ten zuiden van de Molendijk liggen twee jachthavens. Het gebied bij de Veerweg ligt in het verlengde van een aantal bedrijven en het golfterrein buiten Numansdorp. Het gebied is omgeven met een opgaande groenstructuur waardoor het gebied visueel is gescheiden van het omliggende landschap. Bij de havenmond is er uiteraard wel een zichtlijn richting het water van het Hollandsch Diep.

Op het terrein staan enkele bedrijfshallen voor het onderhoud aan de schepen, een groot aantal betonnen verdedigingswerken en een havenkantoor. Het havenkantoor is aan de oostkant van de haven gesitueerd en heeft een gesloten begane grond en een transparante verdieping. Het rood gekleurde gebouwtje heeft een gebogen dak en op de verdieping een groot balkon. De industriële uitstraling komt voort uit het moderne materiaalgebruik en de minimale detaillering.

In het verlengde van de Voorstraat ligt een tweede jachthaven. Vanaf de Molendijk heeft men een goed zicht over het haventerrein aan de zuidkant en de historische kern aan de noordkant. Ter plaatse van de dijk is een grote parkeerplaats, met aan de rand een grote vrijstaande woning. De woning wordt gekenmerkt door een doorlopend balkon langs twee zijden van het gebouw. Het twee laagse gebouw is afgedekt met een wolfdak en het materiaalgebruik bestaat uit licht metselwerk met witte betimmeringen. De kavel is omzoomd met een hoog zwart hek.

Overige bebouwing bestaat uit een havenkantoor met een gesloten karakteristiek op de begane grond en een transparante op de verdieping. Het betreft een eenvoudig vormgegeven gebouw met een lessenaarsdak. De haven vormt een lang lint van boten richting het Hollandsch Diep

*Grootschalige industriële gebouwen
rondom de haven.*

*Karakteristiek beeld van de jachthaven
en havenkantoor.*

*Vrijstaande woonbebouwing aan de rand
van de jachthaven.*

Strijensas

De jachthaven van Strijensas is de enige jachthaven in de gemeente. Het is een groot gebied, waar geen haven gerelateerde bebouwing is gesitueerd. Het enige gebouw is een dijkwoning van één bouwlaag met kap die opgetrokken is uit metselwerk en waarvan de nokrichting evenwijdig ligt aan de dijk. Bijzonder element in het beeld van de haven is de oude ophaalbrug

De jachthaven van Strijensas

Niet-havengerelateerde dijkbebouwing

*De ophaalbrug bepaalt het beeld bij de
haven*

Heinenoord

De jachthaven van Heinenoord ligt in het buitendijks gebied langs bosgebied. Er is geen bebouwing bij gesitueerd, evenals bij de haven van Maasdam aan de Binnenbedijkte Maas. In Mijnsheerenland is een zeilvereniging aan het water gevestigd.

Aan de haven van Puttershoek is o.a. havengerichte bebouwing te vinden. Dit zijn vooral bedrijven met bijbehorende opslagruimtes. Deze ruimtes zijn vierkante blokken van plaatmateriaal. Tevens is er aan de dijk een blok rijtjeswoningen georiënteerd van twee bouwlagen met kap, opgetrokken uit bruin metselwerk. Bijzonder is het historische gebouw dat aan de haven gesitueerd is. Dit gebouw heeft een karakteristieke voorgevel met ingezwenkte hoeken en een rechte kroonlijst.

Aan de westzijde van de haven staat eveneens karakteristieke historische bebouwing, maar deze is niet haven-gerelateerd en wordt daarom bij de historische kern betrokken.

Van de bebouwing aan de haven van Westmaas wordt gebruik gemaakt door een watersportvereniging. Het terrein is privé-bezit en ligt verscholen achter de lintbebouwing. Zowel hoofd- als bijgebouw bestaan uit lichtblauw geschilderd hout. Het hoofdgebouw heeft een kap met dakkapel en het bijgebouw heeft een plat dak

De haven van Heinenoord is buitendijks gesitueerd

Karakteristieke gevel aan de haven van Puttershoek

Traditionele rijtjeswoningen in het havengebied van Puttershoek

Opvallende blauw geverfde houten bebouwing aan de haven van Westmaas

4.15 Woongebied Numansgors en fort Buitensluis

Het gebied grenst aan de oever van het Hollandsch Diep en heeft een amorfe structuur met dijken, water en bos. Tussen deze introverte structuur zijn een groot aantal gelijkgevormde woningen gesitueerd, die oorspronkelijk als recreatiewoningen gebouwd zijn. De huidige bestemming laat een permanente woonfunctie toe. De bebouwing op het park Numansgors vertoont een grote onderlinge samenhang door herhaling en schakeling van identieke of sterk gelijkende bouwblokken en/of bouwwerken, toepassing van identieke materialen en kleuren en de eenvoudige, sterk op de functie gerichte architectuur. Het park is ontworpen door van de Broek en Bakema en is een duidelijke afspiegeling van de architectuurtheorie die door het bureau wordt uitgedragen. De groenstructuren en dijken om het gebied zorgen voor een visuele afscheiding van het open polderlandschap waardoor er geen harde overgangen ontstaan.

Naast het recreatiepark ligt het "Fort Buitensluis". Het Fort dat is gerealiseerd tussen 1860 en 1865 maakt onderdeel uit van de Stelling van het Hollandsch Diep en het Volkerak. Dit bakstenen Fort is opgenomen in de omgeving door een groot aantal kunstmatig aangelegde dijken en hellingen. Het Fort is door deze natuurlijke omgeving voor een groot gedeelte begroeid. Tegenwoordig is het gebied rondom het Fort ingericht als een prive-camping.

Beeld van het met dijken omgeven Fort van Numansdorp.

Het gebied rondom het Fort is ingericht als campingterrein.

Uniforme bebouwingsbeeld van geschaakte recreatiewoningen.

De recreatiewoningen zijn georiënteerd op het water.

4.16 Polderlandschap

Oud-Beijerland

Buiten de bebouwing aan de dijklinten is er in het buitengebied van Oud-Beijerland weinig bebouwing te vinden. Aan de Langeweg zijn een aantal boerderijen gesitueerd die grotendeels worden omgeven door erfbeplanting. Deze erfbeplanting zorgt ervoor dat de erven als eilandjes in het open polderlandschap komen te liggen.

Vaak staan achter op het erf één of meerder bijgebouwen. Het hoofdgebouw bestaat uit één bouwlaag met kap en is opgetrokken uit metselwerk of heeft wit gepleisterde gevels. Naast agrarische bedrijfsbebouwing is er ook een tuincentrum net buiten de kern gesitueerd.

Erven liggen als eilandjes in het open polderlandschap

Oude boerderij met gepleisterde gevel aan de Kwaksweg

Polderlandschap Strijen

Een boerderij met karakteristieke gevel in het buitengebied van Strijen

Eén van de nieuwere schuren, opgebouwd uit groen damwandprofiel zonder erfbeplanting

Een nieuwe woning staat vrij in het open polderlandschap

Een oude boerderij met erfbeplanting
Welstandsnota gemeente Strijen 201

Cluster Sassedijk (Strijensas)

In het open polderlandschap nabij Strijensas ligt een klein bebouwingscluster vlak achter de Sassedijk. Het cluster bestaat uit twee-onder-één-kap woningen van één bouwlaag met zadeldak, die in de rooilijn liggen. De woningen zijn te bereiken middels een grindpad en het parkeren vindt plaats bij de woning of voor aan het pad.

De woningen hebben geen voortuin en kennen een regelmatige gevelindeling. Ze bestaan uit een lichtgrijze baksteen en in rode baksteen zijn detailleringen aangebracht. Op het dak liggen oranje-rode dakpannen.

Twee-onder-één-kap woningen aan de Sassedijk, toegankelijk via een grindpad

Windmolens aan het Hollands Diep zijn al van veraf zichtbaar

Puttershoek

Kuipersveer

Geheel in de noordoosthoek van de Hoeksche Waard ligt het buurtschap Kuipersveer, ontstaan bij een sluis aan de Oude Maas. Dit is één van de weinige knooppuntnederzettingen in het buitengebied. De bebouwing ligt geclusterd beneden aan de dijk verscholen achter bomen.

De bouwhoogte is wisselend één of twee bouwlagen met kap en de gevels zijn van bruin metselwerk. Een enkele woning wijkt hiervan af, maar dit is niet vanaf de weg zichtbaar door de toegepaste erfbeplanting.

Mijnsheerenland

Brabersweg

Aan de Brabersweg ligt een concentratie woningen in het polderlandschap. De bebouwing bestaat uit rijtjeswoningen en vrijstaande woningen. De rijtjeswoningen zijn twee bouwlagen met kap en zijn ofwel op de Brabersweg ofwel op het polderlandschap gericht.

De vrijstaande woningen hebben uiteenlopende bouwvormen en zijn verschillend in materiaal- en kleurgebruik.

Woningen bij Kuipersveer

*Rijtjeswoningen geconcentreerd aan de
Brabersweg*

's-Gravendeel

Boendersweg

De Boendersweg is een polderweg ten zuiden van de kern 's-Gravendeel waaraan veel bebouwing gelegen is. Aan beide zijden van de weg ligt een sloot voor de woningen langs. De zuidzijde van de weg is dichter bebouwd dan de noordzijde. Het is een halfopen bebouwingslint met bebouwing bestaande uit één of twee bouwlagen met kap. De nokrichting is veelal evenwijdig aan de weg. Ook komt het mansardedak voor. Deze is loodrecht op de weg gericht. Er is zowel oudere als nieuwere bebouwing en de afstand van de woning tot de weg varieert. Er staan veel kassen langs deze weg en schuren en loodsen zijn vaak zichtbaar vanaf de straat.

*Bedrijfsbebouwing wordt omgeven door
erfbeplanting*

*Nieuwere bedrijfsbebouwing die van
veraf zichtbaar is*

*Woning met mansardedak aan de
Boendersweg*

*Recent gebouwde woning in het
buitengebied*

Oude boerderij met een rieten dak

*Schuur met opvallende kleuren
zichtbaar vanaf de Boendersweg*

De Wacht

De Wacht is een kleine knooppuntnederzetting tegen de Dordtsche Kil aan. De nederzetting bestaat uit één straat met aan beide zijden bebouwing. De weg is geasfalteerd en heeft aan één zijde een trottoir en parkeervakken. De bebouwing bestaat grotendeels uit woningen met twee bouwlagen en kap. Er staan twee-onder-één-kap woningen aan de ene zijde en vrijstaande woningen op ruime kavels aan de andere zijde.

De twee-onder-één-kap woningen zijn aan elkaar gelijk en bestaan uit roodbruin metselwerk en antraciete dakpannen. De dakrand en de kopgevel bestaan uit beschilderd houtwerk.

Twee-onder-één-kap woning in De Wacht

Vrijstaande woning met zadeldak met wolfreind in De Wacht

AZC 's-Gravendeel

Het AZC is gesitueerd aan de oostzijde van de gemeente achter de dijk die het terrein van de Dordtsche Kil scheidt. De bebouwing vormt een op zichzelf staande eenheid die afgesloten wordt van haar omgeving door groen. De gebouwen bestaan grotendeels uit één bouwlaag met een kap. Enkele gebouwen hebben een plat dak. De gevels zijn van grijsbruin plaatmateriaal en op het dak liggen golfplaten.

De onderlinge positionering van de gebouwen is willekeurig en de openbare ruimte is overwegend verhard. Groene ruimte bevindt zich vooral langs de randen.

Straatprofiel van De Wacht met parkeervakken en trottoir aan één zijde

Het AZC vormt een op zichzelf staande eenheid

4.17 Buitendijks gebied en buitendijkse natuur met extensieve recreatie

Natuurgebied De Staart

De Staart beslaat een buitendijks terrein van 20 hectare gelegen aan de Oude Maas tegen het industriegebied de Bosschen en de woonwijk

Oosterse Gorzen aan. De gemeente Oud-Beijerland is eigenaar, het Hoekschewaards Landschap (HWL) is de beheerder. Dit natuurgebied is opgezet ter compensatie van industriegebied de Bosschen en maakt onderdeel uit van de ecologische hoofdstructuur. Het beheer van het gebied is gericht op natuurlijke ontwikkeling met zo min mogelijk menselijke ingrepen.

Vroeger was het een getijdenlandschap, waar eb en vloed het beeld bepaalden. Vanaf de Middeleeuwen namen mensen gebruik van de oeverlanden en werden ze ingepolderd, zodat ze hun vee konden laten grazen. Het onbedijkte oeverland heeft door de opspuitingen met baggerslib in de jaren '70 hetzelfde niveau gekregen als de dijk.

Sindsdien is het in gebruik geweest als akkerland. Vanaf 2003 is het gebied spontaan ontwikkeld tot een open en ruig landschap.

Het streven is een natuurlijke ontwikkeling van het gebied wat moet leiden tot een gevarieerd landschap met begroeiing die van oorsprong hier thuishoort. Voor het natuurlijke beheer zijn Schotse Hooglanders en Koniksparden uitgezet. Het gebied is toegankelijk voor wandelaars.

Centraal in het gebied liggen het clubhuis "de Zalmscout" van de scouting en het bezoekerscentrum Klein Profijt. Het bezoekerscentrum van de vereniging Hoekschewaard Landschap (HWL) is een historisch gebouw dat vroeger dienst deed als zalmvisserij. Op dit moment wordt Klein Profijt door HWL gebruikt als centrale plaats voor haar activiteiten en herbergt het gebouw expositieruimten en een eenvoudige horecavoorziening met terras aan het water. Aan de oever ligt een aanmeerlocatie met steiger voor de L.V. veerdienst Rhooonsveer naar Rhoon.

Het buitendijkse gebied van Binnenmaas is zeer langgerekt en ligt langs de Oude Maas. Het bevat onder andere de Geertruida Agathapolder, Zomerlanden en Gorzenbosch. Het bestaat hoofdzakelijk uit bosgebied en is slechts op enkele plaatsen goed toegankelijk voor langzaam verkeer. De Oude Maas is nauwelijks zichtbaar.

Er is, op één gebouw bij Heinenoord na, geen bebouwing gesitueerd. Dit gebouw bestaat uit één bouwlaag met plat dak en wordt geheel omringd door groen.

Het enige buitendijkse gebied in 's-Gravendeel ligt het noorden van de gemeente tegen de Oude Maas. Deze smalle strook bestaat uit grasland, lage beplanting en bomen. Door het gebied stromen kleine krekens met riet langs de randen. Het gebied is moeilijk bereikbaar en er is geen bebouwing gesitueerd.

Lage beplanting in het buitendijkse gebied

Het buitendijkse gebied bestaat grotendeels uit grasland

Eén van de krekens in het buitendijkse gebied van Binnenmaas

Bosgebied langs het water bij Heinenoord

Bebouwing in het buitendijkse gebied bij Heinenoord

Een dijk vormt de begrenzing met de polder bij de Heinenoordtunnel

Het buitendijkse gebied is slechts op enkele plaatsen goed toegankelijk

Het buitendijks gebied van Strijen is nauwelijks toegankelijk. Slechts met een aantal zand- en grindpaden is het gebied te bereiken. Aan de rand bij het water zijn bosgebieden gesitueerd en dichterbij de polder toe is de grond vooral in gebruik als weiland. Tussen de weilanden door ziet men kleine krekronkelen. De dijk maakt zichtbaar onderscheid tussen het buitendijkse gebied en de polders. Er is geen bebouwing in het buitendijkse gebied gesitueerd.

Het buitendijkse gebied van Strijen bestaat uit weiland en bossen langs het water.

Uitgestrekte weilanden met kleine hoogteverschillen bepalen het beeld.

4.18 Dijklinten in het poldergebied

Oud Beijerland

Zinkweg

Het dijklint Zinkweg is een halfopen bebouwingslint waarbij aan beide zijden bebouwing op de dijk staat. Deze dijkwoningen bestaan meestal uit één bouwlaag met zadeldak langs de weg. Ze grenzen direct aan de weg en er is geen trottoir, waardoor een smal straatprofiel ontstaat.

Naast gevels van hoofdgebouwen grenzen ook bijgebouwen en erfbeplanting aan de straat. Er is slechts sprake van kleine verspringingen in de rooilijn. De gevels van de woningen zijn gepleisterd of bestaan uit baksteen. Soms is in de afwerking houtwerk toegepast.

Door de individuele vormgeving wisselt de hoogte van de goot- en noklijn, terwijl de hoofdvolumes globaal aan elkaar gelijk zijn. Een aantal gebouwen liggen achterop de kavel. Dit zijn veelal bedrijfsgebouwen of boerderijen.

Greup/Stougjesdijk

Het langgerekte dijklint Greup ligt slechts voor een klein gedeelte in de gemeente Oud-Beijerland. Het lint is kilometers lang en over het algemeen half-open. Over deze dijk voert een doorgaande verkeersroute.

Karakteristiek is dat aan de westzijde van de dijk de woningen op de dijk staan, terwijl zich aan de oostzijde vooral boerderijen en bedrijvigheid onder aan de dijk bevinden op ruime kavels. Een aantal van deze boerderijen zijn monumentaal en hebben karakteristieke gevels. Vaak worden de erven omringd door erfbeplanting, waardoor bijgebouwen nauwelijks zichtbaar zijn vanaf de dijk.

De dijkwoningen aan de Stougjesdijk bestaan grotendeels uit één bouwlaag met kap, waarbij de nokrichting evenwijdig aan de dijk is gesitueerd. Er komen regelmatig dakkapellen voor. De goothoogte wisselt evenals de nokhoogte, waardoor een gevarieerd bebouwingsbeeld ontstaat. De gevels zijn opgetrokken uit metselwerk of zijn gepleisterd.

Op het dak liggen pannen in diverse tinten. Soms liggen ook de bijgebouwen, die vaak van hout of baksteen zijn, in de rooilijn langs de dijk.

Ook bijgebouwen staan aan het dijklint Zinkweg

De dijk kent een smal profiel, waaraan direct bebouwing is gesitueerd

Korendijk

Gesloten dijklinten

Bij gesloten dijklinten staan de woningen aaneengesloten op de dijk of op één zijde op en één zijde onder aan de dijk. Op enkele plaatsen zijn er tussen de dijkwoningen doorzichten naar het open polderlandschap. Eventuele bijgebouwen staan achter de woning. De veelal historische bebouwing bestaat uit schoon metselwerk in diverse tinten of is afgewerkt met pleisterwerk. De bebouwing heeft een zadeldak waarvan de nokrichting wisselend evenwijdig aan en loodrecht op de straat georiënteerd is. Het straatprofiel is smal en er wordt langs de weg geparkeerd. Op sommige plaatsen is duidelijk zichtbaar dat de dijk opgehoogd is, door een dieper gelegen strook langs de woning.

Het enige gesloten dijklint in Korendijk is het lint bij Zuid-Beijerland.

*Bomenrijen zijn vaak beeldbepalend,
Zuid-Beijerland*

*Grotere kavels liggen onder aan de dijk,
Zuid-Beijerland*

Halfopen dijklinten

Bij deze dijklinten is de afwisseling in dichtheid van de bebouwing kenmerkend. Vaak komen er tegen elkaar gebouwde clusters van woningen voor op grote onderlinge afstand van elkaar. De bebouwing staat wisselend aan beide zijden van de dijk of overwegend aan één zijde.

In de laatste situatie bevindt zich in de meeste gevallen aan de andere zijde van de weg een bomenrij. De dijkwoningen staan met de lange zijde langs de weg en bestaan uit één bouwlaag met kap, waarbij kleine verschillen zijn in goothoogte. Soms is van een woning die beneden tegen de dijk staat zelfs alleen het dakvlak zichtbaar. Door deze positionering ontstaat een horizontale gevelgeleding. Detaillering en kleurgebruik is gevarieerd. Met name bij de oude dijkwoningen zijn decoraties aanwezig boven deuren en ramen en is er gebruik gemaakt van verschillende kleuren bakstenen. Schuren zijn overwegend opgebouwd uit donkerbruin houtwerk met dakbedekking van riet of dakpannen. Beneden aan de dijk bevinden zich de grote erven waarop monumentale boerderijen staan met grote schuren of nieuwbouw in de vorm van villa's met diverse bijgebouwen of agrarische bedrijfsbebouwing. De bouwmasse varieert, evenals het kleur- en materiaalgebruik. Ook zijn diverse bedrijfscomplexen zonder agrarische functie onder aan de dijk gesitueerd. Deze liggen vaak verder van de dijk en vormen solitaire bebouwingsmassa's.

Halfopen dijklinten in Korendijk zijn:

- Schenkeldijk
- Zuidzijde
- Zwartsluisje

Open dijklinten

In bebouwingstypologie wijken de open dijklinten niet zoveel af van de halfopen dijklinten. Bij de open dijklinten is er nauwelijks meer sprake van samenhang in de bebouwing. Woningen en schuren op de dijk hebben wel overwegend dezelfde bouwrichting, namelijk langs de weg.

Ook komen bouwvolumes voor waarbij de woning en schuur één geheel vormen, maar waar het verschil duidelijk wordt door middel van het materiaalgebruik. Opvallend zijn de soms grootschalige schuren die solitair in het landschap liggen en van verre zichtbaar zijn. De meeste recente schuren zijn overwegend donkergroen van kleur en bestaan uit damwandprofiel. De dakbedekking is oranje of zwart.

Overheersend in het straatbeeld is de laanbeplanting die op veel plaatsen nog geheel intact is. Vanaf de dijk zijn de monumentale bomenrijen aan de andere kant van de polder zichtbaar.

Open dijklinten in Korendijk zijn:

- Oosthoek
- Oudendijk
- Zuidzijdsedijk
- Sluissedijk bij Piershil.

Cromstrijen

Halfopen dijklinten

Bij deze dijklinten is de afwisseling in dichtheid van de bebouwing kenmerkend. Vaak komen er tegen elkaar gebouwde clusters van woningen voor op grote onderlinge afstand van elkaar. De bebouwing staat wisselend aan beide zijden van de dijk of overwegend aan één zijde.

In de laatste situatie bevindt zich in de meeste gevallen aan de andere zijde van de weg een bomenrij. De dijkwoningen staan met de lange zijde langs de weg en bestaan uit één bouwlaag met kap, waarbij kleine verschillen zijn in goothoogte. Soms is van een woning die beneden tegen de dijk staat zelfs alleen het dakvlak zichtbaar. Door deze positionering ontstaat een horizontale gevelgeleding. Detaillering en kleurgebruik is gevarieerd. Met name bij de oude dijkwoningen zijn decoraties aanwezig boven deuren en ramen en is er gebruik gemaakt van verschillende kleuren bakstenen. Schuren zijn overwegend opgebouwd uit donkerbruin houtwerk met dakbedekking van riet of dakpannen.

Beneden aan de dijk bevinden zich de grote erven waarop monumentale boerderijen staan met grote schuren of nieuwbouw in de vorm van villa's met diverse bijgebouwen of agrarische bedrijfsbebouwing. De bouwmassa varieert, evenals het kleur- en materiaalgebruik. Ook zijn diverse bedrijfscomplexen zonder agrarische functie onder aan de dijk gesitueerd. Deze liggen vaak verder van de dijk en vormen solitaire bebouwingsmassa's.

Halfopen dijklinten in Cromstrijen bevinden zich langs:

- OudCromstrijensedijk
- Bommelskousedijk
- Schenkeldijk

Erfvoplanting is beeldbepalend langs de dijken

Open dijklinten

In bebouwingstypologie wijken de open dijklinten niet zoveel af van de halfopen dijklinten. Bij de open dijklinten is er nauwelijks meer sprake van samenhang in de bebouwing. Woningen en schuren op de dijk hebben wel overwegend dezelfde bouwrichting, namelijk langs de weg.

Ook komen bouwvolumes voor waarbij de woning en schuur één geheel vormen, maar waar het verschil duidelijk wordt door middel van het materiaalgebruik. Opvallend zijn de soms grootschalige schuren die solitair in het landschap liggen en van verre zichtbaar zijn. De meeste recente schuren zijn overwegend donkergroen van kleur en bestaan uit damwandprofiel. De dakbedekking is oranje of zwart.

Overheersend in het straatbeeld is de laanbeplanting die op veel plaatsen nog geheel intact is.

Vanaf de dijk zijn de monumentale bomenrijen aan de andere kant van de polder zichtbaar.

Het enige open dijklint in Cromstrijen bevindt zich aan de Middelsluisdijk.

Karakteristieke laanbeplanting nabij Numansdorp

Grotere bouwvolumes onder aan de dijk

Strijen

Gesloten dijklinten

Bij gesloten dijklinten staan de woningen aaneengesloten op de dijk of aan één zijde op en één zijde onder aan de dijk. Op enkele plaatsen zijn er tussen de dijkwoningen doorzichten naar het open polderlandschap. Eventuele bijgebouwen staan achter de woning. De veelal historische bebouwing bestaat uit schoon metselwerk in diverse tinten of is afgewerkt met pleisterwerk. Ook komt er regelmatig houtwerk voor in de gevels. De bebouwing heeft een zadeldak waarvan de nokrichting overwegend evenwijdig aan de dijk georiënteerd is.

Het straatprofiel is smal en er wordt langs de weg geparkeerd. Op sommige plaatsen is duidelijk zichtbaar dat de dijk opgehoogd is, door een dieper gelegen strook langs de woning.
In lange dijklinten, zoals de Keizersdijk komen ook gedeeltes voor waar het bebouwingslint minder gesloten is. Hier ligt grootschaliger bebouwing verder van de dijk, bijvoorbeeld in de vorm van monumentale boerderijen of (agrarische) bedrijfsbebouwing.

Gesloten dijklinten zijn:

- Cillaarshoek/Keizersdijk

Grootschalige bedrijfsbebouwing in het buitengebied

Eén van de weinige woningen met een voortuin aan de Keizersdijk

Een oude boerderij ligt verder van de dijk vandaan

Ook de schuren staan vaak met de nokrichting parallel aan de weg

Halfopen dijklinten

Bij deze dijklinten is de afwisseling in dichtheid van de bebouwing kenmerkend. Vaak komen er tegen elkaar gebouwde clusters van woningen voor op grote onderlinge afstand van elkaar. De bebouwing staat wisselend aan beide zijden van de dijk of overwegend aan één zijde. In de laatste situatie bevindt zich in de meeste gevallen aan de andere zijde van de weg een bomenrij. De dijkwoningen staan met de lange zijde langs de weg en bestaan uit één bouwlaag met kap, waarbij kleine verschillen zijn in goothoogte. Soms is van een woning die beneden tegen de dijk staat zelfs alleen het dakvlak zichtbaar. Door deze positionering ontstaat een horizontale gevelgeleding. Detaillering en kleurgebruik is gevarieerd. Met name bij de oude dijkwoningen zijn decoraties aanwezig boven deuren en ramen en is er gebruik gemaakt van verschillende kleuren bakstenen. Schuren zijn overwegend opgebouwd uit donkerbruin houtwerk met dakbedekking van riet of dakpannen.

Beneden aan de dijk bevinden zich de grote erven waarop monumentale boerderijen staan met grote schuren of nieuwbouw in de vorm van villa's met diverse bijgebouwen of agrarische bedrijfsbebouwing. De bouwmasse varieert, evenals het kleur- en materiaalgebruik. Ook zijn diverse bedrijfscomplexen zonder agrarische functie onder aan de dijk gesitueerd. Deze liggen vaak verder van de dijk en vormen solitaire bebouwingsmassa's.

Een aantal woningen in het dijklint, waaronder een monumentale boerderij, staan in een gedraaide roollijn door de achterliggende verkavelingsstructuur. Ook is bij dit lint de bomenstructuur nog nagenoeg geheel intact.

Halfopen dijklinten zijn:

- Oudendijk
- Mookhoek

Een van de monumentale boerderijen in Mookhoek

Een recent gebouwde villa in het buitengebied van Mookhoek

Bebouwing met een samengestelde kapvorm aan het dijklint van Oudendijk

Deze bebouwing wijkt af in kleurgebruik

Open dijklinten

In bebouwingstypologie wijken de open dijklinten niet zoveel af van de halfopen dijklinten. Bij de open dijklinten is er nauwelijks meer sprake van samenhang in de bebouwing. Woningen en schuren op de dijk hebben wel overwegend dezelfde bouwrichting, namelijk langs de weg. Ook komen bouwvolumes voor waarbij de woning en schuur één geheel vormen, maar waar het verschil duidelijk wordt door middel van het materiaalgebruik. Opvallend zijn de soms grootschalige schuren die solitair in het landschap liggen en van verre zichtbaar zijn.

De meeste recente schuren zijn overwegend donkergroen van kleur en bestaan uit damwandprofiel. De dakbedekking is oranje of zwart. Overheersend in het straatbeeld is de laanbeplanting die op veel plaatsen nog geheel intact is. Vanaf de dijk zijn de monumentale bomenrijen aan de andere kant van de polder zichtbaar.

Karakteristiek zijn een aantal houten woningen van één bouwlaag met kap in Steenplaats. Dichter in de richting van Strijen, aan de Schelpweg, wordt het dijklint steeds geslotener en sluit deze aan bij de kern van Strijen.

Open dijklinten zijn:

- De Klem
- Steenplaats/Schelpweg

Karakteristieke houten woningen in Steenplaats

Eén van de nieuwe vrijstaande woningen in Steenplaats

Bedrijfsbebouwing staat tegen een oude boerderij aan in De Klem

Een burgerwoning onder aan de dijk in De Klem

Binnenmaas

Gesloten dijklinten

Bij gesloten dijklinten staan de woningen aaneengesloten op de dijk of aan één zijde op en één zijde onder aan de dijk. Op enkele plaatsen zijn er tussen de dijkwoningen doorzichten naar het open polderlandschap. Eventuele bijgebouwen staan achter de woning. De veelal historische bebouwing bestaat uit schoon metselwerk in diverse tinten of is afgewerkt met pleisterwerk. De bebouwing heeft een zadeldak waarvan de nokrichting wisselend evenwijdig aan en loodrecht op de straat georiënteerd is. Het straatprofiel is smal en er wordt langs de weg geparkeerd. Op sommige plaatsen is duidelijk zichtbaar dat de dijk opgehoogd is, door een dieper gelegen strook langs de woning.

In Goidschalxoord is aan het dijklint een grootschalig bedrijfsterrein te vinden, de palletfabriek, met bebouwing die afbreuk doet aan de historische uitstraling. Ten oosten van Goidschalxoord is een kleine watertoren gesitueerd. Deze is opgetrokken uit bruine baksteen en staat direct aan de dijk. Ook is aan deze dijk een oude gemetselde Korenmolen uit 1718 gelegen. Beide bouwwerken zijn monumenten.

*Soms overbeerst het dakvlak,
Goidschalxoord*

*Goidschalxoord is een gesloten
bebouwingslint*

*Dijkwoningen aan de Maasdamsedijk
met de achterzijden naar de
Boezemvliet*

*Gebouwen staan beneden tegen de
Maasdamsedijk aan*

De Maasdamsedijk tussen Maasdam en Puttershoek heeft als bijzonderheid dat de bebouwing aan de Boezemvliet grenst. De dijkwoningen grenzen met privé-grond aan het water waar vaak ook een bootje aangemeerd ligt.

Gesloten dijklinten zijn:

- Goidschalxoord
- Maasdamsedijk

Halfopen dijklinten

Bij deze dijklinten is de afwisseling in dichtheid van de bebouwing kenmerkend. Vaak komen er tegen elkaar gebouwde clusters van woningen voor op grote onderlinge afstand van elkaar. De bebouwing staat wisselend aan beide zijden van de dijk of overwegend aan één zijde.

In de laatste situatie bevindt zich in de meeste gevallen aan de andere zijde van de weg een bomenrij. De dijkwoningen staan soms is van een woning die beneden tegen de dijk staat zelfs alleen het dakvlak zichtbaar. Door deze positionering ontstaat een horizontale gevelgeleding. Detaillering en kleurgebruik zijn gevarieerd. De bebouwing staat op de dijk of onder aan de dijk, meestal met de lange zijde langs de weg en bestaan uit één bouwlaag met kap, waarbij kleine verschillen zijn in goothoogte. De woningen onder aan de dijk hebben dan ook vaak een smalle dieper gelegen strook tussen de dijk en de woning.

Met name bij de oude dijkwoningen zijn decoraties aanwezig boven deuren en ramen en is er gebruik gemaakt van verschillende kleuren bakstenen. Bijgebouwen, zoals schuren en loodsen zijn terugliggend gesitueerd op het erf en worden op enkele plaatsen omgeven door gesloten bomenrijen, waardoor de bebouwing nauwelijks zichtbaar vanaf de dijk.

Beneden aan de dijk bevinden zich de grote erven waarop monumentale boerderijen staan met grote schuren of nieuwbouw in de vorm van villa's met diverse bijgebouwen of agrarische bedrijfsbebouwing.

De bouwmassa varieert, evenals het kleur- en materiaalgebruik. Ook zijn diverse bedrijfscomplexen zonder agrarische functie onder aan de dijk gesitueerd. Deze liggen vaak verder van de dijk en vormen solitaire bebouwingsmassa's.

Kenmerkend voor Sint Anthoniepolder is de clustering van bebouwing rond de kerk. Aan de Stougjesdijk/Buijensweg bevindt zich een grote concentratie bedrijvigheid, zowel agrarisch als niet-agrarisch. Deze is deels goed ingepast in het landschap door erfbeplanting waarachter het gebouw verborgen ligt. De erfbeplanting is echter niet compleet.

Kerk van Sint Anthoniepolder met karakteristieke woning

Aan één zijde van de Westdijk staat een bomenrij

Doorzichten naar het open polderlandschap, Stougjesdijk

Het dakvlak is sterk aanwezig in het bebouwingsbeeld aan de Rustenburgstraat

Kenmerkend voor de Schenkeldijk/Lagedijk is dat deze dijk een uitloper is van de kern Schenkeldijk. Het is een halfopen bebouwingslint, dat op bepaalde plaatsen aaneengesloten is. Ook schuren en tuinen liggen langs de dijk, waardoor een wisselend bebouwingsbeeld ontstaat. De bebouwing staat aan beide zijden op de dijk, waardoor een smal wegprofiel ontstaat. Evenals in Schenkeldijk is ook hier de weg vormgegeven in klinkers. De dijkwoningen bestaan uit één bouwlaag met kap en hebben een nokrichting die evenwijdig aan de weg ligt. Door de individuele bouw is er sprake van een wisselende gootlijn. De gevels zijn van metselwerk dat soms wit geschilderd is. De bij- en aanbouwen die aan de dijk liggen zijn één bouwlaag hoog en opgetrokken uit van hout of baksteen. De kavels waarop de woningen staan zijn niet diep. Er is dan ook geen grootschalige bedrijvigheid te vinden.

Halfopen dijklinten zijn:

- Greup/Stougjesdijk
- Reedijk/Westdijk
- Sint Anthoniepolder/Zwanegat
- Rustenburgstraat
- Munnikendijk
- Strijenseweg
- Schenkeldijk/Lagedijk

Zowel de woning als de schuur staan met de nokrichting evenwijdig aan de dijk

Wit geschilderd metselwerk bij één van de dijkwoningen

Een brede groenstrook scheidt de bebouwing van de dijk

Erfbeplanting om de bedrijfsbebouwing aan de Strijenseweg

Verhoging van de dijk is op sommige plaatsen goed zichtbaar

Bijgebouwen in verschillende materialen liggen aan de dijk

Open dijklinten

In bebouwingstypologie wijken de open dijklinten niet zoveel af van de halfopen dijklinten. Bij de open dijklinten is er nauwelijks meer sprake van samenhang in de bebouwing. Woningen en schuren op de dijk hebben wel overwegend dezelfde bouwrichting, namelijk langs de weg.

Ook komen bouwvolumes voor waarbij de woning en schuur één geheel vormen, maar waar het verschil duidelijk wordt door middel van het materiaalgebruik. Opvallend zijn de soms grootschalige schuren die solitair in het landschap liggen en van verre zichtbaar zijn. De meeste recente schuren zijn overwegend donkergroen van kleur en bestaan uit damwandprofiel. De dakbedekking is oranje of zwart.

Overheersend in het straatbeeld is de laanbeplanting die op veel plaatsen nog geheel intact is. Vanaf de dijk zijn de monumentale bomenrijen aan de andere kant van de polder zichtbaar.

In het buitengebied van Blaaksedijk is de laanbeplanting nog volledig aanwezig. Hier komen ook dubbele bomenrijen voor aan beide zijden van de weg.

Molendijk is een voorbeeld van een lint waarvan de bebouwing geconcentreerd is aan één zijde van de dijk. Een oriënterend element aan deze dijk is Korenmolen De Hoop, een rijksmonument.

Open dijklinten zijn:

- Blaaksedijk (buiten de kern)
- Molendijk

Vrijstaande woningen onderaan de Molendijk bij Puttersboek

Bebouwing heeft vaak de nokrichting evenwijdig aan de weg

Storende bedrijvigheid aan het dijklint van Goidschalcoord

Monumentale laanbeplanting aan de Blaaksedijk

Boerderij van het Vlaamse Schuurtype aan de Blaaksedijk

Bebouwing in dijklint, afwijkend in functie, kleur- en materiaalgebruik

4.19 Oude Polders

Polder Oudeland van Strijen

De polder het Oudeland van Strijen is veruit de grootste van de drie oude polders die de Hoeksche Waard rijk is. Deze wordt gekarakteriseerd door de rechtlijnige wegenstructuur en de vele weilanden. Ook de sloten en kreken vormen een belangrijke element in het beeld van deze polder.

Bebouwing komt er nauwelijks voor. Samen met de afwezigheid van bomen in de polder zorgt dit ervoor dat men een weids uitzicht heeft over de weilanden en dat men tot aan de omliggende dijken kan kijken. Men ziet aan deze dijken de achterzijde van de halfopen tot gesloten lintbebouwing en bomenrijen die het geheel afsluiten. Deze bomenrijen visualiseren het structurerende karakter van het dijkenpatroon. De achterzijde van de dijkbebouwing geeft een gevarieerd beeld. De erven zijn niet allemaal even diep en er zijn verschillende vormen van erfafscheidingen en bijgebouwen. Dit kan een rommeling totaalbeeld opleveren, onder andere door massa, kleur en materiaal. Daarnaast kan er nog onderscheid gemaakt worden tussen de traditionele dijkbebouwing van één bouwlaag met kap en de vrijstaande woningen, vaak met agrarische bedrijvigheid, die onder aan de dijk liggen. De dijkwoningen vormen vaak gesloten bebouwingslinten samen met bijgebouwen en erfafscheidingen. De vrijstaande woningen onder aan de dijk zijn monumentale boerderijen met schuren of recent gebouwde villa's met bijgebouwen die vaak vrij in het open landschap liggen. Omringende erfbeplanting is niet overal aanwezig.

De oude polders worden begrensd door dijken met bomenrijen

Kreken en weilanden bepalen het beeld van de oude polders

Beeld van de achterzijde van het dijklint vanuit de polder

De bebouwing van de kartbaan wordt omgeven door een hek

Binnenmaas

De oude polders in Binnenmaas zijn de St. Anthoniepolder en de Polder Munnikenland van Westmaas. Ze worden begrensd door enerzijds de Zuiddijk en de Munnikendijk en anderzijds de oevers van de Binnenbedijkte Maas ter hoogte van de Munnikenweg, de Ritselaarsdijk en de Polderdijk. Door het afdammen van de huidige Binnenbedijkte Maas hoefde hier geen dijk aangelegd te worden. In de polders zelf liggen zowel akkers als weilanden in lange smalle stroken. Door het gebied slingeren een aantal kreken zoals de Hooge Vliet. Er is weinig bebouwing gesitueerd. De aanwezige bebouwing concentreert zich langs de dijken.

De bebouwing langs de randen bestaat hoofdzakelijk uit de dijklinten Sint Anthoniepolder, Zwanegat, Cillaarshoek en het lint bij de Gatseweg. Het bebouwingsbeeld aan deze dijken wordt bepaald door dijkbebouwing en ruime bebouwing, die achter op het erf staat. Dit zijn vaak boerderijen met bijgebouwen in de vorm van schuren en loodsen. Opvallend is een hoge silo die al van verre zichtbaar is.

De oude polders worden begrensd door bomenrijen

De silo van een agrarisch bedrijf vormt een opvallend bebouwingselement in de polder

Poldersloten zijn veel aanwezig in deze oude polders

Karakteristiek beeld langs de randen van de oude polders

De enkele gebouwen die in de oude polder zelf staan zijn beperkt tot een tweetal clusters. In het midden van de polder ligt een kartbaan, waarvan de kleine gebouwen omgeven worden door groen. Het gehele terrein wordt omgeven door hekwerk. De gebouwen zijn van hout en in verschillende kleuren geschilderd. Aan de Hoekseweg staat het tweede bebouwingscluster, dat bestaat uit ruime vrijstaande woningen. Bij een aantal van deze woningen bevindt zich agrarische bedrijfsbebouwing die al dan niet omgeven wordt door erfbeplanting. De woningen zijn gebouwd in verschillende periodes, maar bestaan allen uit één bouwlaag met kap en zijn opgetrokken uit metselwerk. Verder zijn ze individueel vormgegeven en ook de plaatsing varieert.

*Eén van de weinige woningen met
schuren in de oude polder*

*De polders worden op bepaalde
plaatsen afgerond door gesloten
dijkbebouwing*

Bijlage 5. Stroomschema procedure beoordeling redelijk eisen voor het uiterlijk van bouwwerken

De eerste vraag die kan worden gesteld is of het plan voldoet aan het bestemmingsplan wat betreft de plaatsing en afmeldingen? Als gebruik wordt gemaakt van binnenplanse ontheffingen of de kruimelgevallen: op welke wijze draagt dit bij aan de inpassing in de omgeving?

Hoe is het plan in de omgeving ingepast t.a.v. plaatsing afmetingen, stijl, karakter, compositie, materiaal en kleur? Wijkt dit plan af van de criteria in de welstandsnota, en zo ja: waarom? Op welke manier draagt het plan in dat geval bij aan de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving of schaad dat de cultuurhistorische waarden in de context?

Het plan wordt voorgelegd aan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit als:

1. Het plan op basis van de waardekaart Cultuurhistorie in of nabij de aandachtsgebieden van hoge en zeer hoge cultuurhistorische waarden valt en/of;
2. In of nabij clusters Cultuurhistorie wordt gerealiseerd die in het bestemmingsplan zijn aangemerkt met een dubbelbestemming "Cultuurhistorie" en/of;
3. Aan of bij beeldbepalende, karakteristieke panden of (beschermde) monumenten is gelegen met hoge en zeer hoge cultuurhistorische waarden;
4. Het plan van de criteria in de nota Ruimtelijke Kwaliteit afwijkt en de gemeente twijfelt aan de planverantwoording, of
5. De ontwerper/aanvrager niet tot overeenstemming komt met de toetsende ambtenaar of de aanvrager uitdrukkelijk om een advies van de commissie verzoekt, of
6. Er geen voldoende planverantwoording is bijgevoegd.

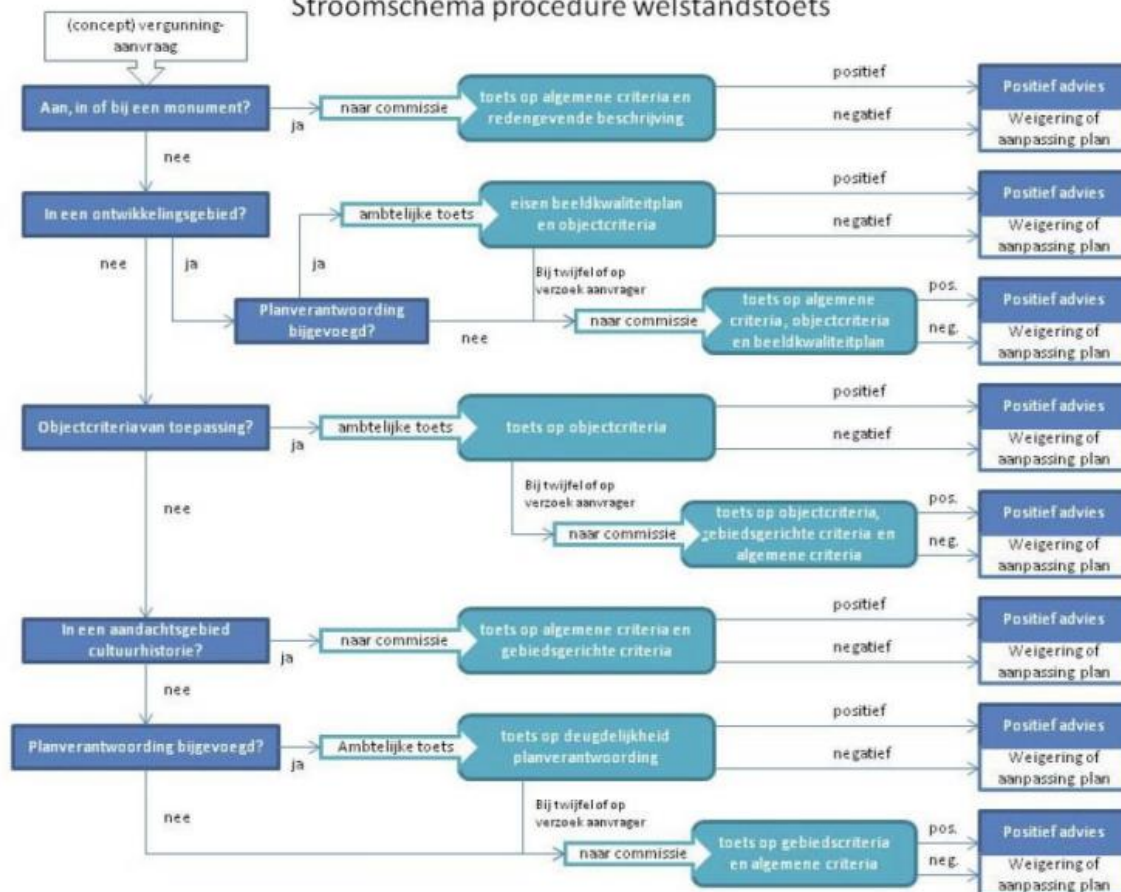
Als Cultuurhistorie met hoge en zeer hoge waarden aan de orde is wordt naast de Commissie Ruimtelijke kwaliteit zo nodig integraal afgestemd andere instanties/commissies zoals beschreven in de inleiding.

N.B. Bij project (afwijkingen) besluiten of grootschalige woningbouwprojecten zal meestal ook het advies van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit worden ingewonnen of nader worden afgestemd op welke wijze de planvorming is onderbouwd en getoetst om in voldoende mate de ruimtelijke kwaliteit te borgen.

Hieronder staat het stroomschema waarop het principe is aangegeven op welke wijze er getoetst wordt en welke criteria van toepassing zijn bij de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen welke gevolgd wordt bij de ambtelijke toets.

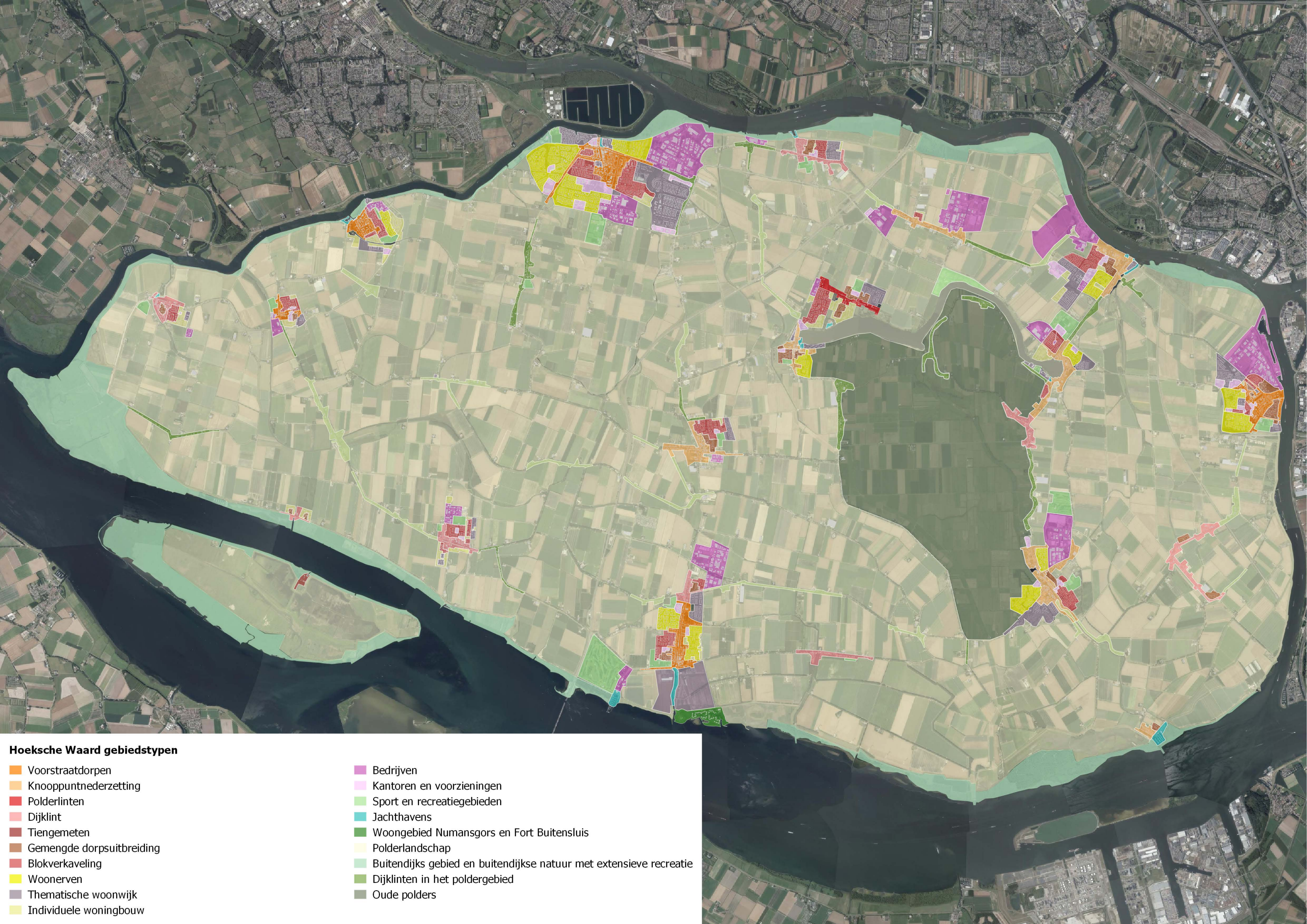
Vergunningvrije wijzigingen aan bouwwerken worden niet getoetst aan redelijke eisen voor het uiterlijk van bouwwerken, tenzij de aanvrager daar om vraagt (preventieve toets) of indien sprake is van een mogelijk exces (repressieve toets). In deze gevallen toetst de commissie aan ernstige strijd met redelijke eisen voor het uiterlijk van bouwwerken, op basis van de excessenregeling uit deze nota.

Stroomschema procedure welstandstoets

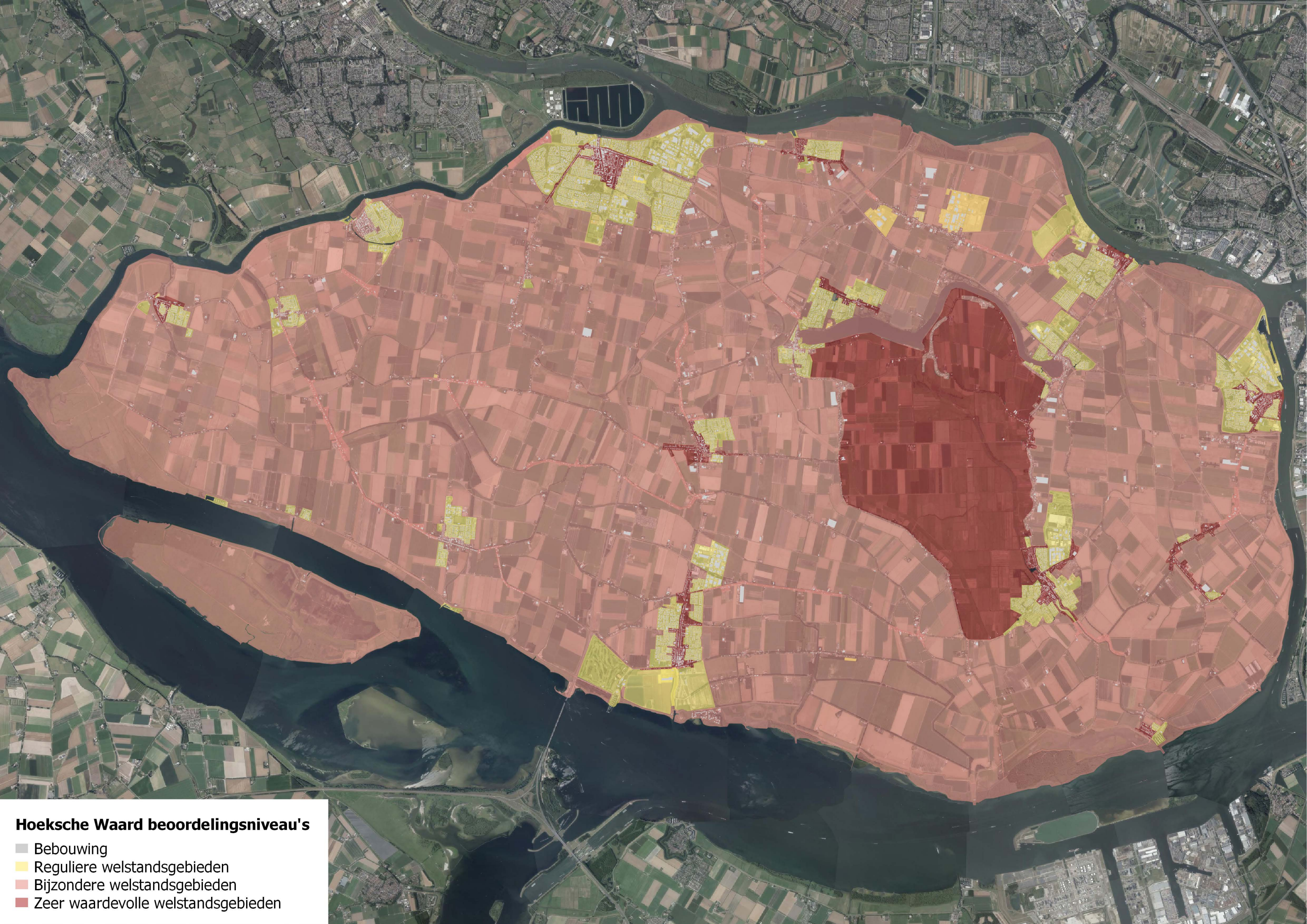

Bijlage 6. Kaarten gebiedstypen en beoordelingsniveaus

Hoeksche Waard gebiedstypen

Voorstraatdorpen	Bedrijven
Knooppuntnederzetting	Kantoren en voorzieningen
Polderlinten	Sport en recreatiegebieden
Dijklint	Jachthavens
Tiengemeten	Woongebied Numansgors en Fort Buitensluis
Gemengde dorpsuitbreiding	Polderlandschap
Blokverkaveling	Buitendijks gebied en buitendijkse natuur met extensieve recreatie
Woonerven	Dijklinten in het poldergebied
Thematische woonwijk	Oude polders
Individuele woningbouw	

Hoeksche Waard beoordelingsniveau's

- Bebouwing
- Reguliere welstandsgebieden
- Bijzondere welstandsgebieden
- Zeer waardevolle welstandsgebieden